

עזרי מעם השם עושה שמים וארץ

ספר הזהר

שחבר התנא האלקי רבן שמעון בר יוחאי זיע"א

ובו: "ספר הזהר", "זהר חדש", "תקוני הזהר"

מנקד

- כרך מ -

במדבר - נשא

דף קי"ח ע"א - דף קל"ח ע"א

מבאר בלשון הקדש עם פרוש קל ונחמד למען ירוץ הלומד בו

מחלק לשנה אחת ולשלוש שנים

מופץ ללא מטרות רווח כלל ועיקר
לקירוב הגאולה ברחמים

בדקות ספורות בלבד תזכה להיות בן עולם הבא

נסדר, נערך והוגה מחנך, בנקוד ופסוק מלא, עם מראה מקומות,
בחלוק קטעים לפי העניינים, באותיות גדולות ומאירות עינים

יוצא לאור על ידי "מפעל הזהר העולמי"
בעיה"ק בית שמש תובב"א
כסלו תשע"א לפ"ק

הוצאת:

שע"י "חברה מזכי הרבים העולמי" מפעל עולמי להצלת הדת

מיסודו של הגה"צ רבי שלום יהודה גראס
כ"ק מרן אדמו"ר מהאלמין שליט"א
רחוב נחל לכיש 24/8 רמת בית שמש ארץ ישראל
טל: 054-843-6784 / פקס: 02-995-1300

MIFAL HAZOHAR HOILUMI
C/O CHEVREH MAZAKEI HARABIM HOILUMI
Under The Supervision Of Rabbi Sholom Yehuda Gross
The Head Of The Rabbinical Court Of Holmin
Cong. Of Holmin, Nachal Lachish 24/8
Ramat Beth Shemesh 99093, Israel
Tel: 054-843-6784 / fax: 02-995-1300
hazohar.com@gmail.com

מצוה גדולה לזכות את הרבים

ולפרסם ספרי הזוהר היומי

בבתי כנסיות, בבתי מדרשות, בשמחות, לכל החברים וידידים,
ולכל אחד ואחד מישראל, לקרב הגאולה שלימה בב"א
וכל המזכה את הרבים זוכה לבנים צדיקים
ולכל ההבטחות הרשב"י זיע"א

כל הזכויות שמורות

ואין למכור או לסחור או לקבל רווח עבור הטקסט או חלקו
מותר ומצוה ללמוד ולזכות את הרבים **בחינם בלבד**

ניתן ל"מפעל הזוהר העולמי"

על ידי הרב הצדיק המקובל **הרב בניהו שמואלי** שליט"א
ראש ישיבת "נהר שלום" (רח' שילה 6 ירושלים)
לעילוי נשמת מורינו ורבינו הצדיק הקדוש
רבי **מרדכי** בן מרים **שרעב"י** זיע"א

תפלה קודם למוד הזהר (קבלה מהאריז"ל)

רבון העולמים ואדוני האדונים, אב הרחמים והסליחות. מודים אנחנו לפניך יי אלהינו ואלהי אבותינו, בקדה ובהשתחויה, שקרבתנו לתורתך ולעבודתך עבודת הקדש, ונתת לנו חלק בסודות תורתך הקדושה. מה אנו, מה חיינו, אשר עשית עמנו חסד גדול פנה. על פן אנחנו מפילים תחנונינו לפניך, שתמחול, ותסלח, לכל חטאתינו ועוונותינו, ואל יהיו עוונותינו מבדילים בינינו לביניך.

ובכן יהי רצון מלפניך יי אלהינו ואלהי אבותינו, שתכונן לבבינו ליראתך ואהבתך, ותקשיב אזניך לדברינו אלה, ותפתח לבבינו הערל בסודות תורתך, ויהיה למודנו זה נחת רוח לפני כסא כבודך פריח נחות. ותאציל עלינו אור מקור נשמתנו בכל בחינתינו, ושיתנוצצו ניצוצות עבדיך הקדושים אשר על ידם גלית דבריך אלה בעולם. וזכותם, וזכות אבותם, וזכות תורתם, ותמימותם, וקדשם, יעמוד לנו לבל נפשל בדברים אלו. ובזכותם תאיר עינינו במה שאנו לומדים. כמאמר נעים ומירות ישראל "גל עיני ואביטה נפלאות מתורתך". יהיו לרצון אמרי פי והגיון לבי לפניך יי צורי וגואלי. כי יי יתן חכמה מפיו דעת ותבונה:

תפלה לאחר למוד הזהר (יאמר בפנות הלב)

אלהינו ואלהי אבותינו מלך רחמן רחם עלינו טוב ומטיב הדרש לנו. שובה אלינו בהמון רחמיה בגלל אבות שעשו רצונך. בנה ביתך כבתחלה וכוונן מקדשך על מכונו. והראנו בבנינו ושמחנו בתקונו. והשב פהנים לעבודתם ולויים לדוכנם לשירם ולזמרם. והשב ישראל לנויהם. ומלאה הארץ דעה את ה' ליראה ולאהבה את שמך הגדול הגבור והנורא אמן פן יהי רצון.

לתתא. זכאה חולקיה דיהוא בר נש, דעביד פקודי אורייתא.

שמחו את ירושלם וגו', בגין דחדוה לא אשתכת, אלא בזמנא דישראל קיימי בארעא קדישא. דתמן אתחברת אתתא בבעלה, וכדין הוא חדוותא דכלא, חדוותא דעילא ותתא. בזמנא דישראל לא אשתכחו בארעא קדישא, אסיר ליה לבר נש למחדי, ולאחזאה חידו. דכתיב, שמחו את ירושלם וגילו בה וגו', וגילו בה דייקא.

רבי אבא חמא חד בר נש, דהוה חדי בבי טרונייא דבבל, בטש ביה, אמר שמחו את ירושלם כתיב (אמר רבי אבא), בזמנא דירושלם בחדוה, בעי בר נש למחדי. רבי אלעזר לטעמיה, דאמר שמחו את ירושלם, היינו דכתיב, (תהלים ק) עבדו את יי בשמחה.

כתוב אחד אומר, עבדו את יי בשמחה, וכתוב אחד אומר, (תהלים ב) עבדו את יי ביראה וגילו ברעדה. מה בין האי להאי. אלא, פאן בזמנא דישראל שראן בארעא קדישא. פאן בזמנא דישראל שראן בארעא אחרא. (ד"א) עבדו את יי ביראה, דא כנסת ישראל, בזמנא דאיהי בגלותא ביני עממיא.

אמר רבי יהודה, והא כתיב (ישעיה נה) פי בשמחה תצאו, ודא היא כנסת ישראל, פיון דאמר תצאו, מן גלותא הוא, ואקרי שמחה. אמר ליה, ודאי הכי הוא, דכל זמנא דאיהי בגלותא ושכיבת לעפרא, לא אקרי שמחה, עד דקודשא בריך הוא ייתי לגבה, ויוקים לה מעפרא, ויימא (ישעיה נב) התנערי מעפר וגו'.

(ישעיה ס) קומי אורי וגו'. ויתחברון כחדא, (ויקים ויאמר, (שם נב) התנערי מעפר קומי וגו', (שם ס) קומי אורי וגו',

למעלה ולמטה, כמו שנאמר (ישעיה כז) או יחזק במעוזי יעשה שלום לי שלום לי - למעלה. שלום יעשה לי - למטה. אשרי חלקו של אותו אדם שעושה מצוות התורה. שמחו את ירושלם וגו', משום שחדוה לא נמצאת אלא בזמן שישראל עומדים בארץ הקדושה, ששם מתחברת אשה בבעלה, ואז זוהי שמחת הכל, השמחה שלמעלה ושלמטה. בזמן שישראל לא נמצאים בארץ הקדושה, אסור לאדם לשמח ולהראות שמחה, שכתוב שמחו את ירושלם וגילו בה וגו', וגילו בה דוקא.

רבי אבא ראה איש שהיה שמח בבית טרוניא שבבבל. הפה בו ואמר, שמחו את ירושלם כתוב (אמר רבי אבא), בזמן שירושלם בשמחה צריך אדם לשמח. רבי אלעזר לטעמו, שאמר שמחו את ירושלם, היינו שכתוב (תהלים ק) עבדו את ה' בשמחה.

כתוב אחד אומר, עבדו את ה' בשמחה. וכתוב אחד אומר, (שם ב) עבדו את ה' ביראה וגילו ברעדה. מה בין זה לזה? אלא, פאן בזמן שישראל שרויים בארץ הקדושה - פאן בזמן שישראל שרויים בארץ אחרת. (ד"א) עבדו את ה' ביראה - זו כנסת ישראל בזמן שהיא בגלות בין העמים. אמר רבי יהודה, וקרי כתוב (ישעיה נה) פי בשמחה תצאו, וזו היא כנסת ישראל. פיון שאמר תצאו, מהגלות הוא, ונקראת שמחה. אמר לו, ודאי כן הוא זה, שכל זמן שהיא בגלות ושוככת לעפר, לא נקראת שמחה, עד שהקדוש ברוך הוא יבא אליה, ויקימה מהעפר ויתחברו כאחד, (ויקימה מעפרה) ואז

לְהַמְעַרְבָא פְּדִין חֲדָוּתָא אֶקְרִי. חֲדָוּתָא דְכָלְא, וּכְדִין בְּשִׁמְחָה תִּצְאוּ וּדְאִי. פְּדִין כְּמָה חֲמִילִין יִפְקִין לְקַבְּלָא דְמִטְרוּנִיתָא, לְחֲדָוּתָא דְהַלּוּלָא דְמִלְפָּא, כְּמָה דְאֵת אָמַר (ישעיה נה) הַהָרִים וְהַגְּבְעוֹת יִפְצְחוּ וְגו', וּכְתִיב (ישעיה נב) כִּי הִלֵּךְ לְפָנֵיכֶם יְיָ וּמֵאֲסַפְכֶם וְגו'.

חֲדָה נִקְרָאת, חֲדוֹת הַכּל, וְאִז בְּשִׁמְחָה תִּצְאוּ וּדְאִי. אִז כְּמָה חֲלִילוֹת יִצְאוּ מוֹל הַגְּבִירָה לְחֲדוֹת הַלּוּלָת הַמֵּלֶךְ, כְּמוֹ שֶׁנֶּאֱמַר (שם נה) הַהָרִים וְהַגְּבְעוֹת יִפְצְחוּ וְגו', וּכְתוּב (שם נב) כִּי הִלֵּךְ לְפָנֵיכֶם ה' וּמֵאֲסַפְכֶם וְגו'.

אִישׁ עַל דְּגָלוֹ בְּאוֹתוֹת. (במדבר ב) אֲלִין אַרְבַּע מִשְׁרַיִין דְּכִנְסַת יִשְׂרָאֵל, דְּאִינוּן תְּרִיסַר שְׁבַטִין, תְּרִיסַר תַּחּוּמִין, סְחוּר סְחוּר לָהּ. כְּלָא כְּגוּוּנָא דְלַעֲיָלָא, כְּתִיב (תהלים קכב) שִׁשָּׁם עָלוּ שְׁבַטִים שְׁבַטִי יְהוָה וְגו'. שִׁשָּׁם עָלוּ שְׁבַטִים, אֲלִין תְּרִיסַר שְׁבַטִין, תְּרִיסַר תַּחּוּמִין דְּלִתְתָּא.

אִישׁ עַל דְּגָלוֹ בְּאוֹתוֹת - אֵלוֹ אַרְבַּע מַחְנֹת שֶׁל כְּנֶסֶת יִשְׂרָאֵל, שֶׁהֵם שְׁנַיִם עֶשֶׂר שְׁבַטִים, שְׁנַיִם עֶשֶׂר תַּחּוּמִים סְבִיב סְבִיב לָהּ. הַכּל כְּמוֹ שֶׁלְמַעְלָה, כְּתוּב (תהלים קכב) שִׁשָּׁם עָלוּ שְׁבַטִים שְׁבַטִי יְהוָה וְגו'. שִׁשָּׁם עָלוּ שְׁבַטִים - אֵלוֹ שְׁנַיִם עֶשֶׂר שְׁבַטִים, שְׁנַיִם עֶשֶׂר תַּחּוּמִים שְׁלֵמָה.

הָא אוֹקְמוּהָ בְּגִין דִּי"ה עֲדוֹת לְיִשְׂרָאֵל וּדְאִי. וּבְגִין דָּא, הָרְאוּבֵנִי הַשְּׁמֵעוּנִי, י"ה בְּכָל חַד וְחַד. אֲבָל וּדְאִי הָכִי הוּא, דְּהָא אֵילָנָא עֲלָאָה קְדִישָׁא, בְּהוּ אַחְתָּם בְּחוֹתְמוֹי. וְאוֹקְמוּהָ דְכְּתִיב, (יחזקאל א) וְדַמּוֹת פְּנִיָהּם פְּנִי אָדָם וּפְנִי אַרְיָה אֶל הַיְמִין וְגו'. דִּיּוֹקְנָא דְאָדָם אֵתְפְּלִיל בְּכִלְהוּ, וְאַפִּין הוּוּ לְד' סְטְרִין דְּעֲלָמָא, וּמִתְפָּרְשֵׁן בְּדִיּוֹקְנֵיהוּן, וּכְלַהוּן כְּלִילָן בֵּיהּ בְּאָדָם.

שְׁבַטִי יְהוָה, הָא אוֹקְמוּהָ בְּגִין דִּי"ה עֲדוֹת לְיִשְׂרָאֵל וּדְאִי. וְלִכְּן (במדבר כו) הָרְאוּבֵנִי, הַשְּׁמֵעוּנִי, י"ה בְּכָל אֶחָד וְאֶחָד. אֲבָל וּדְאִי כִּף הוּא, שֶׁהִרִיעַ הַעֲלִיּוֹן הַקְּדוֹשׁ, בּוֹ חוֹתֵם בְּחוֹתְמוֹ. וּפְרָשׁוּהָ שְׁכַתְּנוֹב, (יחזקאל א) וְדַמּוֹת פְּנִיָהּם פְּנִי אָדָם וּפְנִי אַרְיָה אֶל הַיְמִין וְגו'. דַּמּוֹת אָדָם נִכְלָלָת בְּכִלְסָם, וְהַפְּנִים הֵינּוּ לְאַרְבַּעַת צַדֵּי הָעוֹלָם, וְנִפְרָדִים בְּדַמְיוּתֵיהֶם, וְכִלְסָם כְּלוּלִים בּוֹ בְּאָדָם.

מִיכָאֵל מִימִינָא, גְּבַרְיָאֵל מִשְׁמָאלָא, אוּרִיאֵל לְקַדְמֵיהוּ, רְפָאֵל לְאַחֲוֵרֵיהוּ, שְׁכִינְתָּא עֲלֵיהוּ. תְּרִין מְפָאן, וְתְרִין מְפָאן, וְהִיא בְּאֲמַצְעֵיתָא. כְּגוּוּנָא דָּא בְּאַרְעָא דְלִתְתָּא, תְּרִי מְפָאן, וְתְרִי מְפָאן, וְי"ה בֵּינֵיהוּ.

מִיכָאֵל מִימִין, גְּבַרְיָאֵל מִשְׁמָאלָא, אוּרִיאֵל לְפָנֵיהֶם, רְפָאֵל לְאַחֲוֵרֵיהֶם, הַשְּׁכִינָה מְעֲלֵיהֶם. שְׁנַיִם מְפָאן, וּשְׁנַיִם מְפָאן, וְהִיא בְּאֲמַצְעֵי. כְּמוֹ זֶה בְּאַרְצָא שְׁלֵמָה - שְׁנַיִם מְפָאן, וּשְׁנַיִם מְפָאן, וְי"ה בֵּינֵיהֶם.

בֵּינָן דְּנִטְלִין תְּרִין דְּגָלִים, מַה כְּתִיב. וְנִסַּע אֶהָל מוֹעֵד מַחְנֵה הַלְוִיִּם וְגו'. וּלְבַתֵּר, אֵינוּן תְּרִין אַחְרָנִין אַרְבַּע מִשְׁרַיִין אֵינוּן לְאַרְבַּע סְטְרֵי עֲלָמָא, וְאַשְׁתַּכְּחוּ תְּרִיסַר. אוּף הָכִי לִתְתָּא כְּגוּוּנָא דְלַעֲיָלָא. וְנִסַּע בְּרַאשׁוֹנָה דְּגָל מַחְנֵה יְהוּדָה, לְקַבִּיל מִשְׁרַיָּא דְאוּרִיאֵל. וּמַחְנֵה דְרְאוּבֵן לְקַבִּיל מִשְׁרַיָּא דְמִיכָאֵל. דָּא לְדְרוּם,

בֵּינָן שְׁלוֹקְחִים שְׁנַיִ דְּגָלִים, מַה כְּתוּב? וְנִסַּע אֶהָל מוֹעֵד מַחְנֵה הַלְוִיִּם וְגו'. וְאַחַר כִּף אוֹתָם שְׁנַיִם אַחֲרֵים אַרְבַּע מַחְנֹת הֵן לְאַרְבַּעַת צַדֵּי הָעוֹלָם, וְנִמְצְאִים שְׁנַיִם עֶשֶׂר. אַךְ כִּף לְמָטָה כְּמוֹ שֶׁלְמַעְלָה. וְנִסַּע בְּרַאשׁוֹנָה דְּגָל מַחְנֵה יְהוּדָה מוֹל מַחְנֵה אוּרִיאֵל. וּמַחְנֵה רְאוּבֵן מוֹל מַחְנֵה מִיכָאֵל.

וְדָא לְמַזְרְחָא. מְזַבְחַת הַכִּי נְמִי דְרוּמִית מְזַרְחִית. וּמְחַנְהָ דִן לְצַפּוֹן. מְחַנְהָ אֶפְרַיִם יָמָה. מְחַנְהָ דִן לְצַפּוֹן. מְחַנְהָ אֶפְרַיִם יָמָה. מְחַנְהָ דִן מוּל מְחַנְהָ גְבֻרְיָאֵל. מְחַנְהָ אֶפְרַיִם לְמַעְרֵב מוּל מְחַנְהָ רְפָאֵל. כְּפִי גַם הַמְזַבְחַת צְפוֹנִית מְעַרְבִית. הַכֵּל אַחוּזֵי זֶה בְּזֶה, עַד שְׁהַכֵּל עוֹלָה וְנֹאחֶזוּ בַשֵּׁם הַקְדוּשׁ, שֶׁהוּא הִרְאִישִׁית שֶׁל הַכֵּל, הַעֲלִיּוֹן שֶׁל הַכֵּל, הַקְדוּשׁ שֶׁל הַכֵּל, הַכֵּל שֶׁל הַכֵּל בּוֹ.

י' מְזַרְחָא הוּא רֵאשִׁית הָאוּר, הוֹלֵךְ וּמְשׁוּטֵט וּמוֹצִיא לְדָרוֹם, וְדָרוֹם יוֹצֵא וְתִלּוּי בְּרֵאשִׁית הַמְזַרְחָא. ה' דָרוֹם, מִמֶּנּוּ יוֹצֵא דָרוֹם בְּעוֹלָם. וְנִכְנָס י' בְּרֵאשִׁית הַמְזַרְחָא, וּמוֹצִיא אוֹתוֹ.

וְכַמֵּי תִלּוּיִים דָרוֹם וְצַפּוֹן, וְאוֹתוֹ שְׁבִינִיָּהֶם, י' מְזַרְחָא, י"ה - דָרוֹם וְצַפּוֹן תִלּוּיִים בּוֹ. ו' בְּאִמְצַע, וְזֶה הוּא בֵּן זָכָר. בְּגַלְלָא זֶה הוּא בֵּין צַפּוֹן לְדָרוֹם. וְעַל זֶה שְׁנִינוּ, מִי שְׁנוֹתָן מִטְתוֹ בֵּין צַפּוֹן לְדָרוֹם, יִהְיֶה לוֹ בָנִים זָכָרִים, שְׁהָרִי בֵּן זָכָר הוּא בֵּין צַפּוֹן לְדָרוֹם. ה' עֲלִיּוֹנָה, כִּי תִלּוּי צַפּוֹן וְדָרוֹם, וּבֶן זָכָר בִּינֵיהֶם, בְּסוּד שֶׁל יו"ה. ה' הַאֲחֻרוֹנָה - מְעַרְב.

וְעַל זֶה הַדָרוֹם אַחוּזֵי בְּמְזַרְחָא, שֶׁהוּא רֵאשִׁית הַשְּׁמֶשׁ וְתִלּוּי בּוֹ. וְעַל זֶה לְמַדְנֵהוּ, מִצַד אַבָּא אַחוּזֵי וְתִלּוּי הַחֶסֶד הַעֲלִיּוֹן, מִצַד הָאִמָּא תִלּוּיָהּ גְבוּרָה. כְּמוֹ זֶה אַחוּזֵי הַכֵּל זֶה בְּזֶה.

וְיִוִּית הַמְזַבְחַת גַּם כֵּן מְסוּבָבִים, וְכֵּן לֹא לְקַרְנֵי דְרוּמִית מְזַרְחִית. שְׁהַדָרוֹם כְּחוֹ בְּמְזַרְחָא, שֶׁהוּא רֵאשִׁית הַשְּׁמֶשׁ, וְחֹזֵק הַשְּׁמֶשׁ אֵן שׁוּרָה אֵלָא בְּרֵאשִׁית. מְזַרְחִית צְפוֹנִית - בֵּין שְׁדָרוֹם נוֹטֵל תְּקוּפָא שֶׁל הַמְזַרְחָא, הוּא מְאִיר לְצַפּוֹן, וְהַצַפּוֹן נִכְלָל בְּדָרוֹם, שְׁהָרִי שְׁמַאל נִכְלָל בְּיָמִין.

וְדָא לְמַזְרְחָא. מְזַבְחַת הַכִּי נְמִי דְרוּמִית מְזַרְחִית. וּמְחַנְהָ דִן לְצַפּוֹן. מְחַנְהָ אֶפְרַיִם יָמָה. מְחַנְהָ דִן לְקַבִּיל מְשָׁרְיָא דְגְבֻרְיָאֵל. מְחַנְהָ אֶפְרַיִם לְמַעְרֵב, לְקַבִּיל מְשָׁרְיָא דְרְפָאֵל מְזַבְחַת הַכִּי נְמִי צְפוֹנִית מְעַרְבִית. כֵּלָא אַחִיד דָא כְּדָא, עַד דְסִלְקָא כֵּלָא וְאֵתְאַחַד בְּשֵׁמָא קַדִישָׁא, דְאִיהוּ שִׁירוּתָא דְכֵלָא. עֲלָאָה דְכֵלָא קַדִישָׁא דְכֵלָא. כֵּלָא אֵתְפְּלִיל בִּיהַ.

י' מְזַרְחָא הוּא שִׁירוּתָא דְנְהוּרָא, אֲזִיל וְשֵׁאט וְאֶפִיק לְדָרוֹם. וְדָרוֹם נְפִיק וְתִלְיָא בְּשִׁירוּתָא דְמְזַרְחָא. ה' דָרוֹם. מִנִּיה נְפִיק דָרוֹם בְּעֵלְמָא. וְעִיל י' בְּשִׁירוּתָא דְמְזַרְחָא, וְאֶפִיק לִיהַ.

וּמִן ה' תִלְיָא דָרוֹם וְצַפּוֹן, וְהַהוּא דְבִינִיָּהוּ, י' מְזַרְחָא י"ה דָרוֹם וְצַפּוֹן תִלְיָאֵן בִּיהַ. ו' בְּאִמְצַעִיתָא. וְדָא הוּא בֵּן דְכָר. בְּגִין כְּפִי אִיהוּ בֵּין צַפּוֹן לְדָרוֹם. וְעַל דָא תְנִינָן, מָאן דִּיהִיב מִטְתוֹ בֵּין צַפּוֹן לְדָרוֹם, הוֹיִין לִיהַ בָנִים זָכָרִים. דְהָאֵי בֵּן דְכָר אִיהוּ בֵּין צַפּוֹן לְדָרוֹם. ה' עֲלָאָה כִּי תִלְיָא צַפּוֹן וְדָרוֹם, וּבֶן דְכָר בִּינִיָּהוּ, בְּרִזָא דִיו"ה. ה' בְּתִרְאָה מְעַרְב.

וְעַל דָא דָרוֹם אַחִיד בְּמְזַרְחָא, דְאִיהוּ שִׁירוּתָא דְשִׁמְשָׁא וְתִלְיָא בִּיהַ. וְעַל דָא תְנִינָן, מְסֻטְרָא דְאִבָּא אַחִיד וְתִלְיָא חֶסֶד עֲלָאָה. מְסֻטְרָא דְאִמָּא תִלְיָא גְבוּרָה. כְּגוֹוְנָא דָא אַחִיד כֵּלָא דָא כְּדָא.

וְיִוִּין דְמַדְבַּחָא הַכִּי נְמִי אֶסְתַּחֲרוֹן, וְכֵּן לֹא לְקַרְנֵי דְרוּמִית מְזַרְחִית. דְדָרוֹם תּוֹקְפִיָה בְּמְזַרְחָא, דְאִיהוּ שִׁירוּתָא דְשִׁמְשָׁא, וְתּוֹקְפָא דְשִׁמְשָׁא לֹא שְׁרִיָא אֵלָא בְּשִׁירוּתָא. מְזַרְחִית צְפוֹנִית. בֵּין דְדָרוֹם נוֹטֵל תּוֹקְפִיָה דְמְזַרְחָא, הוּא אֲנַהֲרִיר לְצַפּוֹן וְצַפּוֹן אֵתְפְּלִיל בְּדָרוֹם, דְהָא שְׁמַאלָא אֵתְפְּלִיל בְּיָמִינָא.

צְפוּנִית מְעַרְבִית, דְּהָא מְעַרְב דְּאִיהִי בְּה' שְׁהָרֵי הַמְּעַרְב, שְׁהוּא בְּה' אַחְרוּנָה, נוֹסַע מֵהַצָּפוֹן. וְעַל זֶה הַצָּפוֹן נוֹסַע לְמְעַרְב. מְעַרְבִית דְּרוּמִית - הִיא הוֹלְכַת (לְהַתְחַבֵּק) לְהַתְחַבֵּר בְּדָרוֹם כְּמוֹ שְׁדָרוֹם תְּלוּי בַּמְזָרְח, וְחֻזְקוֹ הוֹלֵךְ בְּרֵאשִׁית. כִּף גַּם הַמְּעַרְב הוֹלֵךְ (לְהַתְחַבֵּק) לְהֶאָחוֹז בְּדָרוֹם. זֶהוּ שְׁכָתוּב וַיְמִינֵנוּ תַחְבֵּקֵנִי. הַיְמִין הַזֶּה הוּא הַדָּרוֹם, בְּגִלְל זֶה יוֹנֵק מִשְׁנֵי צְדָדִים - מִצָּפוֹן וּמִדָּרוֹם. זֶהוּ שְׁכָתוּב שְׁמֵאלוֹ תַחַת לְרֵאשִׁי וַיְמִינֵנוּ תַחְבֵּקֵנִי. שְׁמֵאלוֹ - זֶהוּ צָפוֹן, וַיְמִינֵנוּ - זֶהוּ דָרוֹם.

וְסוּד זֶה לְמַדְנָה, שְׁהַקְדוּשׁ-בְּרוּךְ-הוּא נוֹתֵן מִטָּתוֹ בֵּין צָפוֹן לְדָרוֹם, וְאוֹחֶזֶת הַבֵּן הַזֶּה בְּדָדָי, וְעַל זֶה יֵשׁ לְבָנֵי אָדָם לְתַת מִטָּתָם בֵּין צָפוֹן לְדָרוֹם. וְזֶה לְמַד אוֹתֵי אָבָא, שְׁנוֹתָנִים לוֹ בָּנִים זְכָרִים. שְׁהָרֵי הוּא הַתְּכּוּן כְּלָפֵי הָאֱמוּנָה הַשְּׁלֵמָה הָעֲלִיּוֹנָה, בְּשְׁלֵמוֹת הַכֹּל, לְגַבֵּי הַקְדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא שְׁהוּא בֵּין צָפוֹן לְדָרוֹם, וּלְגַבֵּי כְּנֶסֶת יִשְׂרָאֵל שְׁמֵאִירִים (שְׁהִיא) שְׁהִיא בֵּין צָפוֹן לְדָרוֹם - וְדָאֵי יִהְיוּ לוֹ בָּנִים זְכָרִים.

וּבְבַר צְרִיף לְהִרְאוֹת מַעֲשֵׂה כְּמוֹ שְׁלִמְעֵלָה. וְכִמוֹ שְׁמִרְאָה מַעֲשֵׂה לְמִטָּה, כִּף מְעוֹרֵר לְמַעֲלָה, וּפְרָשׁוּהָ. שְׁמַע רַבִּי פְּנִחָס וְנָשֵׁק לְרַבִּי אֶלְעָזָר, וּבְכָה וְצַחֵק וְאָמַר, אֲשֶׁרִי חֲלָקִי בְּעוֹלָם הַזֶּה וּבְעוֹלָם הַבָּא.

פְּתַח וְאָמַר, (תְּהִלִּים כז) ה' אֹרִי וַיִּשְׁעֵי מִמִּי אֵירָא וְגו'. ה' אֹרִי וַיִּשְׁעֵי, כִּינּוֹן שְׁאָדָם הַסְּתַפְּל (בְּאִחוֹ) בְּאוֹר שְׁלִמְעֵלָה, וְהַקְדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא מְאִיר עֲלָיו, לֹא פוֹחֵד מִעֲלִיוֹנִים וְתַחְתּוֹנִים, כְּמוֹ שְׁנֵאֲמַר (יִשְׁעִיה ס) וְעֲלִיף יִרְחַח ה' וּכְבוֹדוֹ עֲלִיף יִרְאָה. ה' מְעוֹז חַיִּי, כִּינּוֹן שְׁהַקְדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא אוֹחֶז בְּאָדָם, לֹא יִפְחַד בְּאוֹתוֹ עוֹלָם

צְפוּנִית מְעַרְבִית, דְּהָא מְעַרְב דְּאִיהִי בְּה' בְּתַרְאָה, נִטְלָא מִצָּפוֹן. וְעַל דָּא צָפוֹן אֲזִיל לְמְעַרְב. מְעַרְבִית דְּרוּמִית, הִיא אֲזִילָא (כ"א לְהַתְחַבֵּק) לְאֶתְחַבֵּרָא בְּדָרוֹם, כְּמָה דְּדָרוֹם תְּלִיָא בַּמְזָרְח, וְתוֹקְפִיה אֲזִיל בְּשֵׁרוֹתָא. הָכִי נָמִי מְעַרְב, אֲזִילָא (כ"א לְהַתְחַבֵּק) לְאֶתְאֲחַדָא בְּדָרוֹם, הָדָא הוּא דְכְּתִיב, (שִׁיר הַשִּׁירִים ב) וַיְמִינֵנוּ תַחְבֵּקֵנִי. יְמִינָא דָא הוּא דָרוֹם. בְּגִין כִּף יִנְקָא מִתְרִין סְטְרִין, מִצָּפוֹן וּמִדָּרוֹם. הָדָא הוּא דְכְּתִיב, (שִׁיר הַשִּׁירִים ב) שְׁמֵאלוֹ תַחַת לְרֵאשִׁי וַיְמִינֵנוּ תַחְבֵּקֵנִי. שְׁמֵאלוֹ דָא הוּא צָפוֹן, וַיְמִינֵנוּ דָא הוּא דָרוֹם. וְרָזָא דָא אוֹלִיפְנָא, קְדָשָׁא בְרִיף הוּא יְהִיב מִטָּתִיהָ, בֵּין צָפוֹן לְדָרוֹם. וְאַחֲיִדַת לְהֵאֵי בֶן וְדָאֵי. וְעַל דָּא אֵית לְהוּ לְבָנֵי נְשָׂא לְמִיָּהֵב מִטָּתִיָּהוּ בֵּין צָפוֹן לְדָרוֹם. וְהָכִי אוֹלִיף לִי אָבָא. דִּיְהִיבִין לְהוּ בְּנִין דְכָרִין. דְּהָא אִיהוּ אֲתַכּוּוֹן כְּלָפֵי מְהִימְנוּתָא שְׁלִימָא עֲלָאָה, בְּשְׁלִימוּתָא דְכָלָא, לְגַבֵּי קְדָשָׁא בְרִיף הוּא דְאִיהוּ בֵּין צָפוֹן לְדָרוֹם, וּלְגַבֵּי כְּנֶסֶת יִשְׂרָאֵל דְאַנְהִירִין (כ"א דְאִיָּה) בֵּין צָפוֹן לְדָרוֹם. וְדָאֵי יְהוּזָן לִיָּה בְּנִין דְכָרִין.

וּבְבַרָא (דף קי"ט ע"א) בְּעֵי לְאַחֲזָאָה עוֹבְדָא כְּגוּוֹנָא דְלְעִילָא, וּכְמָה דְאַחֲזִי עוֹבְדָא לְתַתָּא, הָכִי נָמִי אֲתַעַר לְעִילָא, וְאוֹקְמוּהָ. שְׁמַע רַבִּי פְּנִחָס, וְנָשֵׁקִיהָ לְרַבִּי אֶלְעָזָר, וּבְכָה וְחִיִּיף אָמַר, זַפְּאָה חוֹלְקִי בְּהֵאֵי עֲלָמָא וּבְעֲלָמָא דְאַתִּי.

פְּתַח וְאָמַר, (תְּהִלִּים כז) יי אֹרִי וַיִּשְׁעֵי מִמִּי אֵירָא וְגו'. יי אֹרִי וַיִּשְׁעֵי, כִּינּוֹן דְּבַר נֶשׂ אֲסִתְּפַל (ג"א אֲתַאֲמַר) בְּנֵהוּרָא דְלְעִילָא, וְקוּדְשָׁא בְרִיף הוּא אֲנַהִיר עֲלֵיהָ, לֹא דְחִיל מְעֲלָאִין וְתַתְּאִין. כְּמָה דְאַתָּ אָמַר, (יִשְׁעִיה ס) וְעֲלִיף יִרְחַח יי וּכְבוֹדוֹ עֲלִיף יִרְאָה. יי מְעוֹז חַיִּי, כִּינּוֹן דְּקוּדְשָׁא בְרִיף הוּא אֲחִיד בִּיָּה בְּבַר נֶשׂ, לֹא מִסְתַּפִּי בְּהוּא עֲלָמָא

מפל מאריהון דדינין. אוף אָנא כהאי גוונא,
פיון דאחידנא באבוך ויבך לא אסתפינא כהאי
עלמא ובצלמא אחרא.

ועלך פתיב, (משלי כג) ישמח אביך וגו'. פיון
דכתיב ישמח אביך ואמך, מאי ותגל
יולדתך, דהא באמך סגיא. אלא ישמח אביך:
דא קדשא בריך הוא. ואמך: דא כנסת ישראל.
ותגל יולדתך: יולדתך דלתתא. רבי שמעון
אבוך אן חדוותא דיליה. אלא קרא הוא
בלחודוי דכתיב, (משלי כג) גיל יגיל אבי צדיק:
דא קדשא בריך הוא. ויולד חכם ישמח בו:
דא אביך דלתתא. דבר אחר, גיל יגיל אבי
צדיק: דא אביך דלתתא. ויולד חכם ישמח
בו, פתיב בתוספת וא"ו, דא קדשא בריך הוא
הוא לעילא.

אמר רבי אלעזר, פתיב (תהלים לא) בידך אפקיד
רוחי פדיתה אותי יי אל אמת. האי קרא
אית ליה לאסתכלא ביה, חמיתון מאן דאפקיד
בידא דמלפא מידי. אלא, ודאי זכאה הוא בר
נש, דאזיל באורחוי דמלפא קדישא, ולא חטי
קמיה. תא חזי, פיון דעאל ליליא, אילנא
דמותא שליט בעלמא, ואילנא דחיי אסתלק
לעילא לעילא. וכיון דאילנא דמותא שליט
בעלמא בלחודוי, פל בני עלמא טעמין טעמא
דמותא. מאי טעמא. בגין דההוא אילנא גרים.
ובר נש בעי לאקדמא ולמפקד בידיה נפשיה
בפקדונא. בפקדונא דבר נש, דיהיב
פקדונא לאחרא, דאף על גב דאיהו אתחייב
לגביה יתיר מההוא פקדונא, לאו פדאי
לאתאחדא ביה, הואיל ופקדונא אתמסר
לגביה, ואי יסרב ביה, ודאי נבדוק אבתריה,
דלאו מזרעא קדישא הוא, ולא מובני
מהימנותא.

אמר רבי אלעזר, פתיב (תהלים לא) בידך אפקיד
רוחי פדיתה אותי יי אל אמת. האי קרא
אית ליה לאסתכלא ביה, חמיתון מאן דאפקיד
בידא דמלפא מידי. אלא, ודאי זכאה הוא בר
נש, דאזיל באורחוי דמלפא קדישא, ולא חטי
קמיה. תא חזי, פיון דעאל ליליא, אילנא
דמותא שליט בעלמא, ואילנא דחיי אסתלק
לעילא לעילא. וכיון דאילנא דמותא שליט
בעלמא בלחודוי, פל בני עלמא טעמין טעמא
דמותא. מאי טעמא. בגין דההוא אילנא גרים.
ובר נש בעי לאקדמא ולמפקד בידיה נפשיה
בפקדונא. בפקדונא דבר נש, דיהיב
פקדונא לאחרא, דאף על גב דאיהו אתחייב
לגביה יתיר מההוא פקדונא, לאו פדאי
לאתאחדא ביה, הואיל ופקדונא אתמסר
לגביה, ואי יסרב בו, ודאי נבדוק אבתריה,
דלאו מזרעא קדישא הוא, ולא מובני
מהימנותא.

כך הוא אילנא, בני נשא אקדימו ויהבין ליה פקדונא דנפשׂיהו, וכל נשמתין דבני עלמא נטיל. וכלהו טעמין טעמא דמותא, בגין דהאי אילנא דמותא הוא. ובגין דכל אינון נפשׂתא, אף על גב דכלהו אתחייבו לגביה, ולא כדאי הוא לאתבא פקדונא לגביה דבר נש, אלא כיון דכלהו אתמסרו ליה בפקדונא, אתיב כל פקדונין למאריהון.

תא חזי, לאו כדאי הוא האי אילנא דמותא לאתבא פקדונא לגביה דבר נש. אלא בשעתא דאילנא דחיי אתער בעלמא. ואימתי אתער ההוא אילנא דחיי. בשעתא דסליק צפרא. וכדין, כיון דהאי אתער בעלמא, כל בני עלמא חייין, ושביק ואהדר ההוא אילנא דמותא כל פקדונין דאתפקדו לגביה, ואזיל ליה. מאי טעמא חייין. בגין דההוא אילנא דחיי גרים.

ואי תימא, הא בני נשא סגיאין אינון דמתערין בליליא, בעוד דאילנא דמותא שליט. אלא, ודאי ההוא אילנא דחיי קא עביד. מאי טעמא. בגין דכתיב, (תהלים יד) לראות היש משכיל דרש את אלהים. ולא יהיה פתחון פה לאדם שיאמר: אלמלא שלטתי בנפשי בלילה, הייתי משתדל בתורה. אמר רבי יהודה, זה בישראל בודאי, וכך הוא! אבל באמות העולם שראינו פנה, מה הטעם? אמר לו: יפה מה שאמרת.

פתח ואמר, (במדבר כג) מה אקב לא קבה אל ומה אזעם לא זעם ה'. בא ראה, כמו שיש למעלה יש למטה. למעלה יש זמין ויש שמאל - למטה ישראל והעמים. ישראל אחוזים לימין בקדשת המלך הקדוש. העמים עובדי כוכבים ומזלות לשמאל, לצד רוח הטמאה. וכלם למטה מפל

תא חזי, לאו כדאי הוא האי אילנא דמותא לאתבא פקדונא לגביה דבר נש. אלא בשעתא דאילנא דחיי אתער בעלמא. ואימתי אתער ההוא אילנא דחיי. בשעתא דסליק צפרא. וכדין, כיון דהאי אתער בעלמא, כל בני עלמא חייין, ושביק ואהדר ההוא אילנא דמותא כל פקדונין דאתפקדו לגביה, ואזיל ליה. מאי טעמא חייין. בגין דההוא אילנא דחיי גרים.

ואי תימא, הא בני נשא סגיאין אינון דמתערין בליליא, בעוד דאילנא דמותא שליט. אלא, ודאי ההוא אילנא דחיי קא עביד. מאי טעמא. בגין דכתיב, (תהלים יד) לראות היש משכיל דרש את אלהים. ולא יהא ליה פתחון פה לבר נש, דיימא, אלמלא שליטנא בנפשאי בליליא אשתדלנא באורייתא. אמר רבי יהודה, האי בישראל ודאי והכי הוא. אבל באומות העולם דחמינא כהאי גוונא, מאי טעמא. אמר ליה ודאי שפיר הוא דקא אמרת.

פתח ואמר, (במדבר כג) מה אקוב לא קבה אל ומה אזעום לא זעם יי. תא חזי, פגוונא דאית לעילא, אית לתתא. לעילא אית ימינא ואית שמאלא. לתתא ישראל ועמין. ישראל אתאחדן לימינא, בקדושא דמלכא קדישא. עמין עובדי כוכבים ומזלות לשמאלא,

דַּרְגוֹת הַשְּׂמַאל. וְכָל הַדְּרָגוֹת
אֲחוּזוֹת זוּ בְּזוֹ עַד שְׁתַּלְוִיּוֹת
מִהֶרָאשׁ. וַיִּכְמוּ שְׁהֶרָאשׁ נוֹסֵעַ,
בְּאוֹתוֹ הַגּוֹן נוֹסֵעַ הַזָּנָב, שֶׁהוּא
תַּחְתּוֹן. מָה הַטַּעַם? מִשּׁוּם
שְׂאֲחוֹז בּוֹ. וּמִשּׁוּם זֶה הַעֲצִמִים
עוֹבְדֵי כּוֹכְבִים וּמַזְלוֹת, בְּאוֹתוֹ עַד
הַטְּמֵאָה שְׁלָהֶם כִּף מְנַהֲגִים.

בַּלְעָם הַשְּׂתַמְשׁ בְּכָל הַדְּרָגוֹת
הַתַּחְתּוֹנוֹת, וְהוּא הִיָּה רוֹאֵה
בַּתַּחְתּוֹן הַזֶּה, שֶׁהוּא הַזָּנָב, שֶׁלֹּא
יְכוּל לְהַתְנַהֵג אֶלָּא בְּרָאשׁ. מִשּׁוּם
כִּף אָמַר מָה אָקֹב לֹא קִבֵּה אֵל,
(שְׁהוּא הֶרָאשׁ מִשּׁוּם) שְׂאוֹתוֹ הֶרָאשׁ
הַעֲלִיּוֹן אֵינּוּ נִמְצָא כְּדִין בְּאוֹתָם
הַיָּמִים.

וְאִף עַל גַּב שְׁהָאֵל הַזֶּה בְּאַרְנוֹ,
הַמְּלָכוֹת הַקְּדוּשָׁה הֵזוּ לוֹקַחַת
שֵׁם כְּמוֹ הַפֶּל, וְהַטּוֹב וְהַחֹסֵד שֶׁל
הָעוֹלָם הַזֶּה, (בְּאַרְנוֹ בְּמִקּוֹם אַחֵר עֲלִיּוֹ,
וְהוּא טוֹב וְחֹסֵד שֶׁל הָעוֹלָם, הַמְּלָכוֹת הַקְּדוּשָׁה
הֵזוּ לוֹקַחַת שֵׁם כְּמוֹ שְׁלִמְעֵלָה) וּמִשּׁוּם זֶה
נִקְרָאת אֵל, אֶלָּא שֶׁהוּא זֹעֵם בְּכָל
יוֹם, שֶׁנִּמְצָא בּוֹ דִין.

וְכֹא רָאָה, אֵל שְׂדֵי בְּאַרְנוֹ שְׂבוֹ
הַנְּאֻת הָעוֹלָם, וְהוּא אָמַר לְעוֹלָם
דֵּי. שְׁהֵרִי הָאֵל זֶה הוּא שְׁמֻנְדְּרוֹג
עִמוֹ, וּמִשּׁוּם כִּף נִקְרָא אֵל שְׂדֵי,
אֵל שֶׁל שְׂדֵי. וְעַל זֶה מָה אָקֹב לֹא
קִבֵּה אֵל. מִשּׁוּם כִּף, כְּמוֹ
שְׁמַתְעוֹרֵר הֶרָאשׁ - כִּף מַתְעוֹרֵר
הַתַּחְתּוֹן.

בְּכָה רַבִּי אֶלְעָזָר, פֶּתַח וְאָמַר,
(יְרֵמִיָּה מו) קוֹלָה כְּנַחֲשׁ יִלְךְ וְגו'.

כְּעַת (כְּמוֹ זֶה) שִׁישְׂרָאֵל בְּגִלוֹת, הִיא
וּדְאֵי הוֹלֶכֶת כְּנַחֲשׁ. נַחֲשׁ, כְּשֶׁהוּא
(בְּדִין) כּוֹפֵף רֹאשׁוֹ לְעֶפֶר, עוֹלָה
הַזָּנָב, שׁוֹלֵט וּמַכָּה אֶת כָּל אוֹתָם
שְׁנִמְצָאִים לְפָנָיו. אִף כִּף כְּעַת
בְּגִלוֹת - כְּגוֹן זֶה הֶרָאשׁ כְּפּוֹף
לְעֶפֶר, וְהַזָּנָב שׁוֹלֵט. מִי עֲשֵׂה
שְׁהַזָּנָב יַעֲלֶה לְמַעְלָה, יִשְׁלֵט

דִּסְתַּלִּיק לְעִילָא וְשְׁלִיט וּמַחִי, רִישָׁא דְאַתְּכַפִּיָּא לְתַתָּא. וְעַם כָּל דָּא, מָאן

לְסַטְרָא דְרוּיַח מְסַאָבָא. וְכִלְהוּ לְתַתָּא מְכֻלְהוּ
דְרַגִּין דְשְׂמַאֲלָא. וְכִלְהוּ דְרַגִּין אֲחִידִין דָּא בְּדָא,
(דְּרַקוֹ"ט ע"ב) עַד דִּתְלִיין מִן רִישָׁא. וּבְגוּוֹנָא דְרִישָׁא
נְטִיל, בְּהֵהוּא גּוּוֹנָא נְטִיל זְנָבָא, דְאִיהִי תַתָּאָה.
מָאִי טַעְמָא. בְּגִין דְאַחִיד בִּיהַ. וּבְגִין כִּף, עֲמִין
עוֹבְדֵי כּוֹכְבִים וּמַזְלוֹת, בְּהֵהוּא סַטְר מְסַאָבָא
דְלַהוּן, הָכִי אַתְּדַבְרוּ.

בַּלְעָם הָוָה אֲשַׁתְּמַשׁ בְּכִלְהוּ כַתְרִין (נ"א דרז"ו)
תַּתָּאִין. וְהוּא הָוָה חָמִי בְּהֵאִי תַתָּאָה
דְאִיהוּ זְנָבָא, דְלֹא יְכִיל לְאַתְּדַבְרָא אֶלָּא
בְּרִישָׁא. בְּגִין כִּף אָמַר, מָה אָקֹב לֹא קִבֵּה אֵל,
(דְאִיהוּ רִישָׁא בְּגִין) דְהֵהוּא רִישָׁא עֲלָאָה, לֹא אֲשַׁתְּכַח
בְּדִינָא בְּאִינוּן יוֹמִין.

וְאִף עַל גַּב דְהֵאִי אֵל אוֹקִימָנָא, הֵאִי מְלָכוּתָא
קְדִישָׁא נְטִיל שְׂמָא כְּגוּוֹנָא דְכֻלָּא, וְהֵאִי
טַב וְחֹסֵד דְהֵאִי עֲלָמָא (ס"א אוֹקִימָנָא בְּאַתְר אַחְרָא עֲלָאָה
וְהוּא טַב וְחֹסֵד דְעֲלָמָא הֵאִי מְלָכוּתָא קְדִישָׁא נְטִיל שְׂמָא כְּגוּוֹנָא דְעִילָא)
וּבְגִין כִּף אֶקְרִי אֵל, אֶלָּא דְאִיהוּ זֹעֵם בְּכָל
יוֹם, דְאַשְׁתַּכַּח בִּיהַ דִּינָא.

וְהָא חֲזִי, אֵל שְׂדֵי הָא אוֹקִימָנָא דְבִיהַ סְפוּקָא
דְעֲלָמָא וְאִיהוּ אָמַר לְעוֹלָם דֵּי, דְהָא הֵאִי
אֵל הוּא דְאַזְדְּרוּג בְּהַדִּיָּה, וּבְגִין כִּף אֶקְרִי אֵל
שְׂדֵי, אֵל דְשְׂדֵי. וְעַל דָּא מָה אָקֹב לֹא קִבֵּה
אֵל. בְּגִין כִּף, כְּגוּוֹנָא דְאַתְעַר רִישָׁא, הָכִי נְמִי
אַתְעַר תַּתָּאָה.

בְּכָה רַבִּי אֶלְעָזָר, פֶּתַח וְאָמַר (יְרֵמִיָּה מו) קוֹלָה
כְּנַחֲשׁ יִלְךְ וְגו'. הַשְּׂתָא (כְּהֵאִי גּוּוֹנָא) דִּישְׂרָאֵל
בְּגִלוֹתָא, אִיהִי וּדְאִי אֲזֵלָא כְּנַחֲשׁ. חוּיָא כַד
אִיהוּ (ד"א בְּדִינָא) כְּפִיף רִישָׁא לְעֶפְרָא, סְלִיק זְנָבָא,
שְׁלִיט וּמַחִי לְכָל אִינוּן דְאַשְׁתַּכַּחוּ קַמִּיהַ. אוּף
הָכִי הַשְּׂתָא בְּגִלוֹתָא, כְּהֵאִי גּוּוֹנָא, רִישָׁא כְּפִיף
לְעֶפְרָא, וְזְנָבָא שְׁלִיט. מָאן עֲבִיד לְזְנָבָא
דִּיסְתַּלִּיק לְעִילָא וְשְׁלִיט וּמַחִי, רִישָׁא דְאַתְּכַפִּיָּא לְתַתָּא. וְעַם כָּל דָּא, מָאן

וַיִּכַּחַ? הָרֹאשׁ שֶׁמְתַכּוֹפֵף לְמִטָּה.
וְעַם כָּל זֶה, מִי מִנְהִיג אֶת הַזָּנָב
וּמִי מְסַעֵפוֹ לְמַסְעָיו? זֶה הָרֹאשׁ.
אֵף עַל גַּב שֶׁהוּא כְּפוּף לְעַפְר,
הוּא מִנְהִיג אֶת מְסַעָיו. בְּגִלְל זֶה,
קוֹלָה כְּנַחֵשׁ יִלֵּךְ.

וְעַכְשָׁיו, שְׁאֵר הָעַמִּים שֶׁהֵם
אֲחוּזִים בְּזָנָב, עוֹלִים לְמַעְלָה,
וְשׁוֹלְטִים וּמְכִים, וְהָרֹאשׁ כְּפוּף
לְעַפְר, כְּמוֹ שֶׁנֶּאֱמַר (עֲמוֹס ה) נִפְלָה
לֹא תוֹסִיף קוֹם וְגו'. וְעַם כָּל זֶה,
הָרֹאשׁ הַזֶּה מִנְהִיג אֶת הַזָּנָב
וְשׁוֹמֵר (וּמְסַעֵ) אוֹתוֹ, כְּמוֹ שֶׁנֶּאֱמַר
(שִׁיר הַשִּׁירִים א) שְׁמַנִּי נִטְרָה אֶת
הַכְּרָמִים. אֲלֵה עַמִּים עוֹבְדֵי
כּוֹכָבִים וּמַזְלוֹת, שֶׁהֵם הַזָּנָב. בָּא
רַבִּי יְהוּדָה, וְנִשְׁק יָדָיו וְאָמַר,
אֲלֵמָלָא לֹא שְׁאַלְתִּי דְבַר בְּעוֹלָם,
אֲלֵא שְׁשֵׁאלְתִּי זֶה וְהַרְוַחְתִּי אוֹתוֹ
- דִּי לִי, שֶׁעַכְשָׁו יִדְעָתִי עַמִּים
עוֹבְדֵי כּוֹכָבִים וּמַזְלוֹת וְשִׁלְטוֹנִים
אֵיךְ מְנַהֵג. אֲשֶׁרֵי חֲלַקְם שֶׁל
יִשְׂרָאֵל, שֶׁעֲלִיָּהֶם כְּתוּב (תְּהִלִּים קל"ה)
כִּי יַעֲקֹב בָּחַר לוֹ יְהוָה וְגו'.

אָמַר לוֹ רַבִּי אֶלְעָזָר, מַה זֶה
לְסַגְלָתוֹ? אָמַר לוֹ, שְׁלִשֶׁת הָאֲבוֹת
הִלְלוּ נִקְרְאוּ סַגְלָה, בֵּין לְמַעְלָה
בֵּין לְמַטָּה, כְּמוֹ זֶה פְּהָנִים לוֹיִם
וְיִשְׂרָאֵלִים, וְהַכֹּל אֶחָד. וְאֵלֵה
סַגְלָתוֹ שֶׁל הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא
לְמַעְלָה וְסַגְלָתוֹ לְמַטָּה, וְזֶהוּ
שֶׁכְּתוּב (שְׁמוֹת יט) וְהִיִּיתֶם לִי סַגְלָה
מִכָּל הָעַמִּים.

וְנִסְע אֲהֵל מוֹעֵד מַחֲנֵה הַלוֹיִם
וְגו'. אַחַר כֵּן מַה כְּתוּב? [וְנִסְע]
דְּגַל מַחֲנֵה אֶפְרַיִם לְצַבְאָתֶם יָמָה.
הֵינּוּ שְׂכִינָה שְׂרוּיָה בְּמַעְרָב,
וּפְרָשׁוּהָ. כְּתוּב (בְּרַאשִׁית־מח) וַיִּבְרַכְכֶם
בַּיּוֹם הַהוּא לְאִמּוֹר כֵּן יִבְרַךְ
יִשְׂרָאֵל לְאִמּוֹר וְגו', וַיִּשֶׂם אֶת
אֶפְרַיִם וְגו'. כֵּן יִבְרַךְ יִשְׂרָאֵל,
יִשְׂרָאֵל סָבָא. מַה מְשַׁמְעֵנוּ?

אֲרָא כֵּן יִתְבָּרַךְ יִשְׂרָאֵל לֹא כְּתוּב,
אוֹ כֵּן יִבְרַךְ יִשְׂרָאֵל. מַה זֶה יִבְרַךְ

מְדַבֵּר לִיָּה לְזָנָב, וּמֵאֵן נָטִיל לִיָּה לְמִטְלָנוּי.
הָאִי רִישָׁא. אֵף עַל גַּב דְּאִיָּהוּ כְּפִיף לְעַפְרָא,
הוּא מְדַבֵּר לְמִטְלָנוּי, בְּגִין דָּא קוֹלָה כְּנַחֵשׁ
יִלֵּךְ.

וְהִשְׁתָּא שְׁאֵר עַמִּין דְּאִינוּן אֲחִידָן בְּזָנָב,
סְלָקִין לְעֵילָא, וְשִׁלְטִין וּמַחֲזִיין,
וְרִישָׁא כְּפִיף לְעַפְרָא, כְּמָה דְּאֵת אָמַר (עֲמוֹס ה)
נִפְלָה לֹא תוֹסִיף קוֹם וְגו'. וְעַם כָּל זֶה, הָאִי
רִישָׁא מְדַבֵּר לְזָנָב וְנָטִיר (ס"א וְנָטִיל) לִיָּה, כְּמָה
דְּאֵת אָמַר (שִׁיר הַשִּׁירִים א) שְׁמַנִּי נִטְרָה אֶת הַכְּרָמִים,
אֵלִין עַמִּין עוֹבְדֵי עֲבוֹדַת כּוֹכָבִים וּמַזְלוֹת,
דְּאִינוּן זָנָב. אֲתָא רַבִּי יְהוּדָה וְנִשְׁיָק יָדָיו,
אָמַר אֲלֵמָלָא לֹא שְׁאִילְנָא מְלָה בְּעַלְמָא, אֲלֵא
דְּשְׁאִילְנָא דָּא וְרוּוַחְנָא לִיָּה, דִּי לִי. דְּהִשְׁתָּא
יִדְעָנָא עַמִּין עוֹבְדֵי כּוֹכָבִים וּמַזְלוֹת,
וְשׁוֹלְטָנוּתָא דְלַהוּן אֵיךְ מְתַדְבֵּר. זְכָאָה
חֻלְקִיָּהוּן דְּיִשְׂרָאֵל, דְּעֲלִיָּהוּ כְּתִיב, (תְּהִלִּים קל"ה)
כִּי יַעֲקֹב בָּחַר לוֹ יְהוָה וְגו'.

אָמַר לִיָּה רַבִּי אֶלְעָזָר, מַהוּ לְסַגְלָתוֹ. אָמַר
לִיָּה, תִּלְת אֲבָהָן אֵלִין אֲקָרוּן סַגְלוֹהָ,
בֵּין לְעֵילָא בֵּין לְתַתָּא, כְּגוֹוְנָא דָּא כְּהָנִים לוֹיִים
וְיִשְׂרָאֵלִים, וְכֹלָא חַד. וְאֵלִין סַגְלוֹתוֹ שֶׁל
קְדָשָׁא בְּרִיךְ הוּא לְעֵילָא, וְסַגְלוֹתוֹ לְתַתָּא, וְדָא
הוּא דְכְּתִיב (שְׁמוֹת יט) וְהִיִּיתֶם לִי סַגְלוֹהָ מִכָּל
הָעַמִּים.

וְנִסְע אֲהֵל מוֹעֵד מַחֲנֵה הַלוֹיִם וְגו'. (בְּמַדְבָּר ב)
לְבַתֵּר מַה כְּתִיב, וְנִסְע דְּגַל מַחֲנֵה אֶפְרַיִם
לְצַבְאָתֶם יָמָה. הֵינּוּ שְׂכִינָה שְׂרוּיָה בְּמַעְרָב,
וְאוֹקְמוּהָ. כְּתִיב (בְּרַאשִׁית־מח) וַיִּבְרַכְכֶם בַּיּוֹם הַהוּא
לְאִמּוֹר כֵּן יִבְרַךְ יִשְׂרָאֵל לְאִמּוֹר וְגו'. וַיִּשֶׂם אֶת
אֶפְרַיִם וְגו'. כֵּן יִבְרַךְ יִשְׂרָאֵל, יִשְׂרָאֵל סָבָא.
מֵאִי קָא מְשַׁמְע לָן.

אֲרָא כֵּן יִתְבָּרַךְ יִשְׂרָאֵל לֹא כְּתִיב, אוֹ כֵּן יִבְרַךְ

ישראל? אלא ישראל הקדוש לא יברך את העולם אלא בך, שאנת במערב, וכתוב (שם לה) אני אל שדי פרה ורבה. למדנו שראה עמו שכניה, ואז אמר בך יברך ישראל לאמר. בך יברך את העולם.

ואיך ראה? והרי כתוב (שם) ועיני ישראל כבדו מזוקן וגו'. אלא כתוב, שכל את ידיו. מה זה שכל? אלא הימין הנה זקוף, והשכינה הסיטה כלפי אפרים, והריח ריח שכניה על ראשו, ואז אמר בך יברך ישראל, וראה שהוא במערב.

ודאי שכניה במערב, והרי בארנו, כדי שיהיה בין צפון לדרום, ולהתחבר בגוף ולהיות בזווג אחד. וצפון מקבל אותה תחת הראש, והדרום מחבק אותה. והו שכתוב (שיר השירים ב) שמאלו תחת לראשי וימינו תחבקני. והרי בארנו ודאי, (שם א) מטתו שלשלמה, בין צפון לדרום, ולהתחבר בגוף, ואז כלל אחד להתברך העולם. למדנו, כל האומר תהלה לדרו שלש פעמים בכל יום, מבטח לו שהוא בן העולם הבא. והרי בארנו, כדי לזוג את התהלה הזו, ושתמצא בכל יום בין צפון לדרום.

בא אדם בבקר - מקבל עליו על מלכות שמים (כמו שנתבאר, מסדר שבח) באותן תשבחות שאומר תהלה לדרו, וכל ההללויה, שהם סדור של עשר תשבחות של עשרה כתרים קדושים של השם הקדוש, ומשום זה עשרה הם ההללויה. אחר כך סים בעשר תשבחות, שהן: (תהלים ק) הללויה הללו אל בקדשו וגו', הללויה וגו'. מי אלה עשרה ההללויה, והרי חמשה הם? אלא מתחיל שבח בהללויה, ומסים בהללויה.

ישראל, מהו יברך ישראל. אלא, ישראל קדישא לא יברך לעלמא, אלא בך, דאנת במערב. וכתוב (בראשית לה) אני אל שדי פרה ורבה. אוליפנא דחמא עמיה שכנתא, וכדין אמר בך יברך ישראל לאמר. בך יברך לעלמא. והיאך חמא, והפתיב (בראשית מח) ועיני ישראל כבדו מזוקן וגו'. אלא שכל את ידיו כתיב. מאי שכל. אלא ימינא הוה זקיף, וסטי ליה שכנתא כלפי אפרים, וארח ריחא דשכנתא על רישיה, פדין אמר בך יברך ישראל. וחמא דאיהו למערב.

ודאי שכנתא במערב, והא אוקימנא בגין דלהוי בין צפון לדרום, ולא תחברא בגופא, ולמהוי בזווגא חד. וצפון מקבלא לה תחות רישא, ודרום מחבקא לה, הדא הוא דכתיב, (שיר השירים ב) שמאלו תחת לראשי וימינו תחבקני. והא אוקימנא ודאי, מטתו שלשלמה בין צפון לדרום, ולא תחברא בגופא, וכדין כללא חד לאתברכא עלמא. תנן, כל האומר תהלה לדרו תלת פעמים בכל יומא, מובטח לו שהוא בן העולם הבא, (דף ק"כ ע"א) והא אוקימנא בגין לזווגא לה להאי תהלה, ולא שתפחא בכל יומא בין צפון לדרום.

אתי בר נש בצפרא, מקבל עליה עול מלכות שמים (כמה דאתמר מסדר שבחא) באינון תשבחן דקאמר (עם) תהלה לדרו, וכלהו הללויה דאינון סדורא דעשרה תשבחן, דעשרה כתרין קדישין דשמא קדישא. ובגין כך עשרה אינון הללויה. לבתר סיים בעשרה תשבחן, דאינון (תהלים ק) הללויה הללו אל בקדשו וגו'. הללויה וגו'. מאן אינון עשרה הללויה, והא חמשה אינון. אלא שרי שבחא בהללויה, וסיים בהללויה.

לְבַתָּר עֲלוּיָא דְסִדּוּר שְׁבַחָא, בְּאֵז יִשִּׁיר מִשָּׁה, דְּאִית בֵּיה פִּלָּא. וּבְדָא מְקַבֵּל עֲלֵיהָ עוֹל מְלֻכוּתָא קַדִּישָׁא. לְבַתָּר אֲשֵׁרִי לָהּ בְּחֻסְדָּא, בְּסִיּוּמָא דְצִלוּתָא, לְאִתְקַדְשָׁא בֵּיה. לְבַתָּר בְּצִלוּתָא דְמִנְחָה דְגִבּוּרָה תְּלִיָא, וְדִינָא שְׂאֵרִי. אֲשֵׁתְכֶח בְּכָל דְרוּמָא (ס"א יומא) דָּא מִטָּה דְאִתְהֵיבַת בֵּין צְפוּן לְדָרוּם. לְאִתְחַבְרָא בְּזוּוּגָא דָּא בְּגוּפָא כְּדָקָא יָאוּת. וּמֵאֵן דְּמִסְדֵּר וּמְחַבֵּר לָהּ בְּכָל יוּמָא כְּהֵאֵי גְוּוּנָא, וְדָאֵי הוּא בֶן הָעוֹלָם הַבָּא.

בְּגִין כִּף הָאֵי דְגַל מִחְנֵה אֲפָרִים יָמָה, וְאִיהוּ בֵּין צְפוּן לְדָרוּם. דְרוּם רְאוּבֵן מִן סֹטְרָא חַד, דְּכַתִּיב דְּגַל מִחְנֵה רְאוּבֵן תִּימְנָה. צְפוּן דִּן מִסֹּטְרָא אַחְרָא, דְּכַתִּיב דְּגַל מִחְנֵה דִן צְפוּנָה. אֲפָרִים, בֵּין דָּא לְדָא. אֲשֵׁתְכֶח מְעַרְב דְּאִיהוּ אֲפָרִים, בֵּין צְפוּן לְדָרוּם, פִּלָּא כְּגוּוּנָא דְלַעֲלִילָא.

רְזָא לִיתְבֵּי דְרוּמָא אַחוּנָא. וְהָכֵי שְׂדֵר לוּן אַחוּנָא, מִסֹּטְרָא דְבוּצִינִין (ס"א מִסְדֵּרִי בּוּצִינִין) בְּרִזִּין קְטִירִין, דְּבַעֲיָתוּ לִיחַדָּא יַחַדָּא בְּטוּפְסָרָא דְקִטְרָא עֲלָאָה, קַבִּילוּ עֲלֵיכּוּ עוֹל מְלֻכוּתָא קַדִּישָׁא בְּכָל יוּמָא בְּקַדְמִיתָא, וּבְדָא תַעֲלוּן (ס"א בְּקִשּׁוּרָא) בְּקִסּוּרָא (ס"א בְּקִסּוּרָא) קַדִּישָׁא דְדָרוּם, וְאַסְחֵרוּ סֹטְרֵי עֲלֵמָא, עַד דְּמִתְקַשְׁרֵן בְּקִטּוּרָא חַדָּא, וּבְדָרוּם תְּקִיפוּ (ס"א תְּקִיעוּ) דְּיוֹכְתָא, וְתַמְן תִּשְׁרוּן.

רַבִּי אֶלְעָזָר שְׂאִיל לְרַבִּי שְׁמַעוֹן אַבּוּי, אָמַר לֵיהּ, סִימְנָא לְזוּוּגָא דִּיחַדָּא מְנִין. אָמַר לֵיהּ בְּרִי, אַף עַל גַּב דְּאוּקִימְנָא מְלִין לְכָל סֹטְר וּסֹטְר, וְאִתְבְּדְרוּ הֵכָא מְלָה וְהֵכָא מְלָה סִימְנָא דָּא נְקוּט בִּידָךְ, וְהָכֵי הוּא, פְּעִין סַחְרָא דְמַדְבְּחָא, דִּתְנֵן, וּבָא לּוּ לְקַרְן דְּרוּמִית

מְזַרְחִית, מְזַרְחִית צְפוּנִית, צְפוּנִית מְעַרְבִית, מְעַרְבִית דְּרוּמִית. אָמַר לֵיהּ

מִשּׁוּם כִּף דְּגַל שֶׁל מִחְנֵה אֲפָרִים יָמָה, וְהוּא בֵּין צְפוּן לְדָרוּם. דְרוּם רְאוּבֵן מִצַּד אַחַד, שְׁכֵתוּב דְּגַל מִחְנֵה רְאוּבֵן תִּימְנָה. צְפוּן דִּן מִצַּד אַחַר, שְׁכֵתוּב דְּגַל מִחְנֵה דִן צְפוּנָה. אֲפָרִים בֵּין זֶה לְזֶה. נִמְצָא מְעַרְב, שֶׁהוּא אֲפָרִים, בֵּין צְפוּן לְדָרוּם, הִפֵּל כְּמוֹ לְמַעְלָה. סוּד לְיוֹשְׁבֵי הַדָּרוּם אַחִינוּ. וְכִף שֶׁלַח לָהֶם: אַחִינוּ, מִצַּד הַמְּנוֹרוֹת (מִסְדֵּרִים מְנוֹרוֹת) בְּסוּדוֹת קְשׁוּרִים, שֶׁרְצִיתֶם לִיחַד יַחַד בְּטַפְסֵי שֶׁל קֶשֶׁר עֲלִיוֹן, קַבִּילוּ עֲלֵיכֶם עַל מְלֻכוֹת הַקְּדוּשָׁה בְּכָל יוֹם בְּהִתְחַלָּה, וּבְזֶה תַעֲלוּ (בְּקִשּׁוּר) בְּהַעֲלֵם (בְּהִיבֵל) קְדוּשַׁת שֶׁל הַדָּרוּם, וְסוּבְכוּ צִדְדֵי הָעוֹלָם עַד שִׁיתְקַשְׁרוּ בְּקֶשֶׁר אַחַד, וּבְדָרוּם (הַתְחַזְּקוּ) (תְּקַבְּעוּ) מְקוֹם, וְשֵׁם תִּהְיֶי. רַבִּי אֶלְעָזָר שְׂאִיל אֵת רַבִּי שְׁמַעוֹן אַבּוּי. אָמַר לוֹ, סִימֵן לְזוּוּג הַיַּחַד מְנִין? אָמַר לוֹ, בְּנִי, אַף עַל גַּב שֶׁבְּאַרְנוּ דְּכָרִים לְכָל צַד וְצַד, וְהַתְפָּזְרוּ פֶּאֶן דְּכָר וְכָאֵן דְּכָר - סִימֵן זֶה נְקוּט בִּידְךָ, וְכִף זֶה, כְּמוֹ סָבִיב הַמְּזוּבָח. שְׁלַמְדְנוּ, וּבָא לּוּ לְקַרְן דְּרוּמִית מְזַרְחִית, מְזַרְחִית צְפוּנִית, צְפוּנִית מְעַרְבִית, מְעַרְבִית דְּרוּמִית. אָמַר לוֹ, וְהִרִי

מִשּׁוּם כִּף הָאֵי דְגַל מִחְנֵה אֲפָרִים יָמָה, וְאִיהוּ בֵּין צְפוּן לְדָרוּם. דְרוּם רְאוּבֵן מִן סֹטְרָא חַד, דְּכַתִּיב דְּגַל מִחְנֵה רְאוּבֵן תִּימְנָה. צְפוּן דִּן מִסֹּטְרָא אַחְרָא, דְּכַתִּיב דְּגַל מִחְנֵה דִן צְפוּנָה. אֲפָרִים, בֵּין דָּא לְדָא. אֲשֵׁתְכֶח מְעַרְב דְּאִיהוּ אֲפָרִים, בֵּין צְפוּן לְדָרוּם, פִּלָּא כְּגוּוּנָא דְלַעֲלִילָא.

רְזָא לִיתְבֵּי דְרוּמָא אַחוּנָא. וְהָכֵי שְׂדֵר לוּן אַחוּנָא, מִסֹּטְרָא דְבוּצִינִין (ס"א מִסְדֵּרִי בּוּצִינִין) בְּרִזִּין קְטִירִין, דְּבַעֲיָתוּ לִיחַדָּא יַחַדָּא בְּטוּפְסָרָא דְקִטְרָא עֲלָאָה, קַבִּילוּ עֲלֵיכּוּ עוֹל מְלֻכוּתָא קַדִּישָׁא בְּכָל יוּמָא בְּקַדְמִיתָא, וּבְדָא תַעֲלוּן (ס"א בְּקִשּׁוּרָא) בְּקִסּוּרָא (ס"א בְּקִסּוּרָא) קַדִּישָׁא דְדָרוּם, וְאַסְחֵרוּ סֹטְרֵי עֲלֵמָא, עַד דְּמִתְקַשְׁרֵן בְּקִטּוּרָא חַדָּא, וּבְדָרוּם תְּקִיפוּ (ס"א תְּקִיעוּ) דְּיוֹכְתָא, וְתַמְן תִּשְׁרוּן.

רַבִּי אֶלְעָזָר שְׂאִיל לְרַבִּי שְׁמַעוֹן אַבּוּי, אָמַר לֵיהּ, סִימְנָא לְזוּוּגָא דִּיחַדָּא מְנִין. אָמַר לֵיהּ בְּרִי, אַף עַל גַּב דְּאוּקִימְנָא מְלִין לְכָל סֹטְר וּסֹטְר, וְאִתְבְּדְרוּ הֵכָא מְלָה וְהֵכָא מְלָה סִימְנָא דָּא נְקוּט בִּידְךָ, וְהָכֵי הוּא, פְּעִין סַחְרָא דְמַדְבְּחָא, דִּתְנֵן, וּבָא לּוּ לְקַרְן דְּרוּמִית

וְהָא לֹא יָכִיל עַד דְּמַקְבֵּל עָלֶיהָ בַּר נֶשׁ עוֹל מְלֻכוּתָא קְדִישָׁא בְּקַדְמִיתָא, וְיַהִיב עָלֶיהָ עוֹל דָּא, וְאַתָּה אֲמַרְתָּ דִּיִּיתִי לְדְרוּם בְּקַדְמִיתָא.

לא יכול עד שמקבל עליו אדם על מלכות הקדושה בתחלה ונותן עליו על זה, ואתה אומר שיבא לדרום בתחלה?!

אֲמַר לִיה, פְּלֵא הָא אֲמִינָא לָךְ, דְּהָא וּבָא לוֹ לְקַרְנִי, אֲמִינָא בְּקַדְמִיתָא, וְהָא יַדְעָתָא רְזָא דְקַרְנִי, וְדָא הוּא עוֹל מְלֻכוּתָא קְדִישָׁא. לְבַתֵּר דְּרוּמִית מְזַרְחִית, דְּתַמָּן הוּא אֵילָנָא דְחַיִּי. וְדָא לְאַזְדוּוּגָא לִיה בְּמְזַרְח דְּאִיהוּ אַבָּא עֲלָאָה. דְּהָא בֶּן מְסֻטְרָא דְאַבָּא קָא אֲתִי. וּבְגִין כֶּף, מְדְרוּם לְמְזַרְח, דְּתוּקְפָא דְדְרוּם בְּמְזַרְח הוּא, וּבְעֵי לְאַתְקַשְׁרָא כַּחְדָּא, דְּרוּם בְּמְזַרְח.

אמר לו, הכל אמרתי לך, שהרי ובא לו לקרני, אמינא בתחלה, והרי ידעת סוד הקרן, וזהו על מלכות הקדושה. אחר כך דרומית מזרחית, ששם הוא עץ החיים, וזה לזוג אותו במזרח, שהוא האב העליון, שהרי הבן מצד אבא הוא בא. ולכן מדרום למזבח, וצריך להתקשר באחד, במזרח, וצריך להתקשר באחד, דרום במזרח.

וּמְזַרְח דְּאַתְקַשְׁרָא בְּצַפּוֹן, (כַּמָּת דְּאַתָּה אֲמַר (תהלים י"ז) וְצַפּוֹנָךְ תִּמְלֵא בְטָנִים) בְּגִין דְּהָאִי אֲשֵׁלִים וּמְלִי נַחְלִין וּמְבוּעֵין, וְעַל דָּא מְזַרְחִית צְפוֹנִית, אֵלִין אַבָּא וְאַמָּא דְלָא מִתְפָּרְשֵׁן לְעֵלְמִין, וְהָא אוֹקִימָנָא. וּמָה דְּאַתְמַר צְפוֹנִית, דְּאִיהוּ טְמִירָא עֲלָאָה, וּמְסֻטֵּר דִּילָהּ נְפִיק צַפּוֹן, וְדִינִין מְסֻטְרָא דִּילָהּ מִתְעָרִין, אַף עַל גַּב דְּהִיא רַחֲמֵי וַחֲדוּ. וְהָא אוֹקִימָנָא. וְכַד אִיהִי נְפָקֵת, צַפּוֹן נְפָקֵת בֵּיהּ, דְּאִיהוּ אֲתַפְּלִיל וְאַתְקַשְׁרָא בְּדְרוּם.

והמזרח שמתקשר בצפון, (כמו שנאמר (תהלים יז) וצפונך תמלא בטנם) משום שזה משלים וממלא נחלים ומעינות, ועל זה מזרחית צפונית, אלו אבא ואמא שלא נפרדים לעולם, והרי בארנו. ומה שנאמר צפונית, שהוא סתר עליון, ומצדה יוצא צפון, ומצדה מתעוררים הדינים, אף על גב שהיא רחמים ושמחה. והרי בארנו. וכשהיא יוצאת - צפון יוצא עמה, שהוא נכלל ונקשר בדרום.

לְבַתֵּר צְפוֹנִית מְעַרְבִית, דְּהָא מְסֻטְרָא דְאַבָּא נְפִיק בֶּן, וּמְסֻטְרָא דְאַמָּא נְפִיקֵת בַּת. וּבְגִין כֶּף צְפוֹנִית מְעַרְבִית, וְדָא הוּא קַרְנִי דְקַדְמִיתָא, דְּהִשְׁתָּא אֲתַקְשְׁרָא בְּצַפּוֹן סְתָם. לְבַתֵּר בְּעֵי לְקַשְׁרָא לָהּ בְּדְרוּם, דְּתַמָּן הוּא קַשׁוּרָא דְכָלְא, וּגּוּפָא בֵּיהּ אֲשִׁתְּכַח, וְעַל דָּא מְעַרְבִית דְּרוּמִית.

אחר כך צפונית מערבית, שהרי מצד האבא יוצא בן, ומצד האמא יוצאת בת, ומשום כך צפונית מערבית, וזוהי קרן של התחלה, שפעת נקשרת בצפון סתם. אחר כך צריך לקשרה בדרום, ששם הוא קשר הכל, והגוף בה נמצא, ועל כך מערבית דרומית.

אֲשִׁתְּכַח הָאִי קַרְנִי תִלַּת זְמַנִּין, חַד לְקַבְּלָא לִיה בַּר נֶשׁ בְּקַדְמִיתָא, וּלְבַתֵּר הַכִּי לְקַשְׁרָא לָהּ בְּתַרֵּי דְרוּעֵי, לְאַתְחַבְּרָא בְּגוּפָא, וּלְמַהוּי כָלְא חַד. וְדָא הוּא סְדוּרָא דִּיחֻדָּא שְׁלִים. וְכָל סְטֵר וּסְטֵר בְּהִהוּא קַשׁוּרָא דְאַתְחַזִּי לִיה, וְלֹא יַחְלִיף סְטֵרָא בְּסְטֵרָא אַחְרָא דְלֹא

נמצאת קרן זו שלש פעמים: אחת לקבל אותה אדם בתחלה, אחר כך לקשרה בשתי זרועות, להתחבר בגוף ולהיות הכל אחד. וזהו סדור של היחוד השלם. וכל צד וצד באותו קשר שראוי לו, ולא יחליף צד בצד אחר שלא ראוי לו, כדי שלא יעגש. מי

שְׁעוֹשָׂה יְחִיד זֶה כְּרֹאֵי כְּפִי
שְׁאֲמַרְנִי, אֲשֶׁרִי חָלְקוּ בְּעוֹלָם הַזֶּה
וּבְעוֹלָם הַבָּא, שְׁהָרִי יוֹדֵעַ לְסִדְר
שְׁבַח רְבוּנוּ וְיְחִיד רְבוּנוּ, וְלֹא
עוֹד, אֲלֵא שְׁהַקְדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא
מִשְׁתַּבַּח בּוֹ. עֲלִיו כְּתוּב, (ישעיה מט)
וַיֹּאמֶר לִי עַבְדִּי אֲתָה יִשְׂרָאֵל אֲשֶׁר
בְּךָ אֲתַפְאֵר.

רְבִי שְׁמַעוֹן פְּתַח, (תהלים כה) לְדוֹד
אֲלִיךָ ה' נִפְשִׁי אֲשֵׁא אֱלֹהֵי כֶּךָ
בְּטַחְתִּי וְגו'. מָה רָאָה דוֹד לְסִדְר
שְׁבַח זֶה כְּכֶה? וְכֹל הַשְּׂבָחִים
שֶׁהֵם בְּא"ב, כְּלָם שְׁלָמִים, וְזֶה
חֶסֶד, שְׂאִין בּוֹ ו' ? וְלָמָּה סִדּוֹר זֶה
לִפְלָע אֵל אֲפִים?

אֲלֵא סוֹד עֲלִיּוֹן הוּא גְּנוּז בֵּין
הַחֲבָרִים. בְּשַׁעֲה שְׁנַכְנֵס הַלֵּילָה,
(ושולט) הַעֵץ הַתַּחְתּוֹן שֶׁהַמּוֹת תְּלוּי
בּוֹ, פּוֹרֵשׁ עֲנַפָּיו וּמְכַסֶּה הַכֹּל. וְעַל
כֶּךָ מַחְשִׁיב, וְכֹל בְּנֵי הָעוֹלָם
טוֹעֲמִים טַעַם הַמּוֹת, וּמְקַדִּים
אֲדָם וְנוֹתֵן פְּקֻדוֹן נִפְשׁוֹ, וּמְפַקֵּד
בְּיָדוֹ בְּפֻקְדוֹן. וּמִשׁוֹם שְׁלֹקֶח
אוֹתָם בְּפֻקְדוֹן, חוֹזֵר הַפְּקֻדוֹן
לְבַעֲלָיו בְּשַׁעֲה שְׁמַגִּיעַ הַבֶּקֶר.
כְּשִׁמְגִיעַ הַבֶּקֶר וְחוֹזֵר אֵלָיו
פְּקֻדוֹנוֹ, צְרִיף לְבָרֶךְ אֶת הַקְדוּשׁ
בְּרוּךְ הוּא, שֶׁהוּא הַנְּאֻמָּן הָעֲלִיּוֹן.
אֲחֵרֵי שְׁקָם, נִכְנָס לְבֵית הַכְּנֻסֶת,
מִתְעַטֵּר בַּתְּפִלִּין, מִתְכַּסֶּה בְּכִסּוּי
צִיצִית, נִכְנָס וּמְטַהֵר עֲצָמוֹ
בְּקַרְבָּנוֹת בַּתְּחִלָּה, אַחֵר כֶּךָ מְקַבֵּל
עֲלָיו עַל מַלְכוּת בְּסִדּוֹר שֶׁל שְׂבָחֵי
דוֹד, שֶׁהֵם סִדּוֹר שֶׁל עַל מַלְכוּת.
וּבְסִדּוֹר שְׂבַח זֶה מְשַׁרְה עֲלָיו
אוֹתוֹ עַל. אַחֵר כֶּךָ סִדּוֹר תְּפִלַּת
מִשְׁב, וְתַפְלָה מְעַמֵּד, לְקַשְׁרָם
כְּאַחַד.

בֵּא רָאָה סוֹד הַדְּבָר, אֵף עַל גַּב
שְׁתַּפְּלָה תְּלוּיָה בְּמַלְל וְדַבּוּר הַפֶּה
- הַכֹּל תְּלוּי בְּעֵקֶר הַמַּעֲשֶׂה
בַּתְּחִלָּה, אַחֵר כֶּךָ בְּדַבּוּר וּבְמַלְל

אִיתְחַזִּי לִיָּה, בְּגִין דְּלֹא יִתְעַנֵּשׁ. מֵאֵן דְּעַבִּיד
(דף ק"ב ע"ב) יְחִידָא דָּא כְּדָקָא חֲזִי כְּמָה דְאַמִּינָא,
זַכָּאָה חוֹלְקִיָּה בְּהָאֵי עֲלָמָא וּבְעֲלָמָא דְאַתִּי,
דְּהָא יָדַע לְסִדְרָא שְׂבָחָא דְמֵאֲרִיָּה, וְיְחִידָא
דְּמֵאֲרִיָּה, וְלֹא עוֹד אֲלֵא דְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא
מִשְׁתַּבַּח בֵּיה. עֲלִיָּה כְּתִיב (ישעיה מט) וַיֹּאמֶר לִי
עַבְדִּי אֲתָה יִשְׂרָאֵל אֲשֶׁר בְּךָ אֲתַפְאֵר.

רְבִי שְׁמַעוֹן פְּתַח (תהלים כה) לְדוֹד אֲלִיךָ יי נִפְשִׁי
אֲשֵׁא אֱלֹהֵי כֶּךָ בְּטַחְתִּי וְגו', מָאֵי קָא חָמָא
דוֹד לְסִדְרָא הָאֵי שְׂבָחָא הַכִּי. וְכִלְהוּ שְׂבָחֵי
דְּאִינוּן בְּאַלְפָּא בֵּיתָא כְּלְהוּ שְׁלָמִין, וְהָאֵי
חֶסֶדָא דְלֹא אֵית בֵּיה ו'. וְאַמֵּאי סִדּוֹרָא דָּא
לְמַנְפַּל עַל אַנְפִּין.

אֲלֵא (תא חזי) רְזָא עֲלָאָה הוּא, גְּנִיז בֵּין חֲבָרִיָּא.
בְּשַׁעֲתָא דְלֵילִיא עָאֵל, (ושלמא) אֵילְנָא
תַּתְּאָה דְתְּלִיאָה בֵּיה מוֹתָא פְּרִישׁ עֲנַפּוּי וּמְכַסִּיא
לְכֹלָא. וְעַל דָּא אֲתַחֲשׂוּ. וְכֹל בְּנֵי עֲלָמָא טַעֲמִין
טַעֲמָא דְמוֹתָא, וְאַקְדִּים בְּר נֶשׁ וְיָהִיב לִיָּה
פְּקֻדוֹנָא דְנַפְשִׁיָּה, וְאַפְקֻדִיה בִּידִיה בְּפֻקְדוֹנָא.
וּבְגִין דְנִטִּיל לוֹן בְּפֻקְדוֹנָא, תָּב פְּקֻדוֹנָא
לְמֵאֲרִיָּה בְּשַׁעֲתָא דְאַתִּי צְפָרָא. כִּד אֲתִי צְפָרָא
וְתָב לְגַבִּיָּה פְּקֻדוֹנִיָּה, בְּעֵי לְבָרְכָא לִיָּה
לְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, דְּאִיהוּ מְהִימָנָא עֲלָאָה.

לְבַתֵּר דְקָם, עָאֵל לְבִי כְּנִישְׁתָּא, מְעַטֵּר
בְּטוֹטְפִי. אֲתַפְסִי בְּכִיסוּי דְצִיצִית.

עָאֵל וּמְדַכֵּי גְרַמִּיָּה בְּקוּרְבָּנִין בְּקֻדְמִיתָא. לְבַתֵּר
קָבִיל עֲלִיָּה עוֹל מַלְכוּתָא בְּסִדּוֹרָא דְשְׂבָחֵי
דְדוֹד, דְּאִינוּן סִדּוֹרָא דְעוֹל מַלְכוּתָא. וּבְסִדּוֹרָא
דְשְׂבָחָא דָּא, אֲשֶׁרָא עֲלִיָּה הֵהוּא עוֹל. לְבַתֵּר
סִדּוֹרָא דְצְלוֹתָא דְמִיּוֹשֵׁב, וְצְלוֹתָא דְמְעוּמֵד,
לְקַשְׁרָא לוֹן כְּחָדָא.

תָּא חֲזִי רְזָא דְמִלָּה אֵף עַל גַּב דְּצְלוֹתָא תְּלִיאָה
בְּמַלּוּלָא וְדַבּוּרָא דְפּוּמָא, כְּלֵא תְּלִיאָה בְּעַקְרָא דְעוֹבְדָא בְּקֻדְמִיתָא,

וּלְבַתֵּר בְּדַבּוּרָא וּבְמַלּוּלָא דְפּוּמָא. מָאן
עוּבְדָא, אֶלָּא הֵהוּא עוּבְדָא דְעֵבִיד בַּר נָשׁ
בְּקַדְמִיתָא, כְּגוּוּנָא דְצְלוּתָא הוּא, וְלֹא יְצַלִּי בַר
נָשׁ צְלוּתָא, עַד דִּיתְחַזִּי עוּבְדָא בְּקַדְמִיתָא
כְּגוּוּנָא דְצְלוּתָא.

עוּבְדָא דְקַדְמִיתָא (ס"א בְּקַדְמִיתָא עוּבְדָא) בְּשַׁעְתָּא דְבַר
נָשׁ קָאִים, בְּעֵי לְדַפְּאָה גְרַמִּיָּה
בְּקַדְמִיתָא. וּלְבַתֵּר יְקַבֵּל עָלֵיהּ הָאִי עוּל,
לְפָרְשָׁא עַל רִישֵׁיהּ פְּרִישׁוֹ דְמַצְוָה. לְבַתֵּר
יִתְקַשֵּׁר קְשׁוּרָא דִּיהוּדָא דְאִינוּן תְּפַלִּין, (מַהוּ תְּפַלִּין)
תְּפִלָּה שְׁל רֵאשׁ, וְשֵׁל יַד. וְלֹאֲתַקְנָא לֹוּן
בְּקְשׁוּרָא חָדָא בְּשַׁמְאֵלָא, וְעַל לְבָא, כְּמָה
דְּאוּקִימְנָא (שִׁיר הַשִּׁירִים ב) שַׁמְאֵלוֹ תַחַת לְרֵאשֵׁי וְגוּ'.
וּכְתִיב (שִׁיר הַשִּׁירִים ח) שִׁימְנֵי כַחוּתֶם עַל לְבָבְךָ כַחוּתֶם
עַל זְרוּעֶךָ. וְהָא אוּקִימְנָא. וְדָא הוּא עוּבְדָא
בְּקַדְמִיתָא.

לְבַתֵּר בְּשַׁעְתָּא דְבַר נָשׁ עָאל לְבֵי כְּנִישְׁתָּא,
יְדַפֵּי גְרַמִּיָּה בְּקַדְמִיתָא, בְּקַרְבְּנִין,
בְּמַלּוּלָא דְפּוּמָא. לְבַתֵּר יְקַבֵּל עָלֵיהּ הָאִי עוּל
מַלְכוּת, לְפָרְשָׁא עַל רִישֵׁיהּ (פְּרִישׁוֹ דְמַצְוָה) בְּשַׁבְּחֵי
דְדוּד מַלְפָּא. כְּגוּוּנָא דְעוּבְדָא דְפְרִישׁ עַל
רִישֵׁיהּ פְּרִישׁוֹ דְמַצְוָה. וּלְבַתֵּר צְלוּתָא דְמִיּוֹשֵׁב,
לְקַבֵּל תְּפִלָּה שְׁל יַד. לְבַתֵּר צְלוּתָא דְמַעוּמַד,
דְּהִיא לְקַבֵּל תְּפִלָּה דְרִישָׁא. וְדָא כְּגוּוּנָא דְדָא.
עוּבְדָא כְּגוּוּנָא דְדַבּוּרָא. וְדָאִי בְּעוּבְדָא וּמַלּוּלָא
תְּלִיָּא צְלוּתָא.

וְאִי פְּגִים עוּבְדָא, מַלּוּלָא לֹא אֲשַׁכַּח אֲתֵר
דְּשְׂרִיא בֵּיהּ, וְלֹאוּ אִיהוּ צְלוּתָא, וְאֲתַפְּגִים
הֵהוּא בַר נָשׁ לְעֵילָא וְתַתָּא. (וְלֹא עוּד אֶלָּא) דְּבַעֲיָנָן
לְאַחַזָּא עוּבְדָא, וְלְמַלְלָא מַלּוּלָא עָלֵיהּ, וְדָא
הוּא צְלוּתָא שְׁלִים. וְוִי לִיהּ לְבַר נָשׁ דְּפְגִים
צְלוּתִיהּ, פּוּלְחָנָא דְמַאֲרִיָּה. עָלֵיהּ כְּתִיב, (יִשְׁעִיָּה א) כִּי תִבּוֹאוּ לְרֵאוֹת פְּנֵי וְגוּ'.
גַּם כִּי תִרְבוּ תְּפִלָּה אִינְנֵי שׁוּמַע, דְּהָא בְּעוּבְדָא וּבְמַלּוּלָא תְּלִיא מַלְתָּא.

הַפָּה. אִיזָה מַעֲשֵׂה? אֶלָּא אוֹתוּ
מַעֲשֵׂה שְׁעוּשָׁה הָאֲדָם בְּתַחֲלָה
כְּמוֹ תְּפִלָּה זוּ. וְלֹא יִתְפַּלֵּל אָדָם
תְּפִלָּה, עַד שִׁירָאָה מַעֲשֵׂה בְּתַחֲלָה
כְּמוֹ הַתְּפִלָּה.

מַעֲשֵׂה רֵאשׁוֹן (בְּרֵאשׁוּנָה מַעֲשֵׂה)
בְּשַׁעְתָּא שְׁאָדָם קָם - צְרִיף לְטֵהַר
עַצְמוֹ בְּתַחֲלָה, וְאַחַר כֶּף יְקַבֵּל
עָלָיו עַל זֶה, יְפָרֵשׁ עַל רֵאשׁוֹ
פְּרִיסַת מַצְוָה. אַחַר כֶּף יְקַשֵּׁר קְשֵׁר
הַיְחוּד, שְׁהֵם תְּפַלִּין, (מַהוּ תְּפַלִּין)
תְּפִלָּה שְׁל רֵאשׁ וְשֵׁל יַד, וְלִתְקַנְנָם
בְּקַשֵּׁר אַחַד בְּשַׁמְאֵל וְעַל הַלֵּב,
כְּפִי שַׁבְּאֲרָנוּ (שִׁיר הַשִּׁירִים ב) שַׁמְאֵלוֹ
תַחַת לְרֵאשֵׁי וְגוּ'. וְכַתּוּב (שֵׁם ח)
שִׁימְנֵי כַחוּתֶם עַל לְבָבְךָ כַחוּתֶם
עַל זְרוּעֶךָ. וְהָרִי בְּאֲרָנוּ. וְזֶהוּ
הַמַּעֲשֵׂה שֶׁבְּתַחֲלָה.

אַחַר כֶּף, בְּשַׁעְתָּא שְׁאָדָם נִכְנַס
לְבֵית הַכְּנַסַּת, יִטְהַר עַצְמוֹ
בְּתַחֲלָה בְּקַרְבְּנוֹת, בְּדַבּוּר הַפָּה.
אַחַר כֶּף יְקַבֵּל עָלָיו עַל מַלְכוּת
זֶה, לְפָרֵשׁ עַל רֵאשׁוֹ (פְּרִישַׁת מַצְוָה)
בְּשַׁבְּחֵי דוּד הַמְּלֶכֶךְ, כְּמוֹ הַמַּעֲשֵׂה
שְׁפּוּרְס עַל רֵאשׁוֹ פְּרִישַׁת מַצְוָה.
אַחַר כֶּף תְּפִלַּת מִישָׁב כְּנַגַּד תְּפַלִּין
שְׁל יַד, וְאַחַר כֶּף תְּפִלַּת מַעֲמַד
שְׁהִיא כְּנַגַּד תְּפַלִּין שְׁל רֵאשׁ. וְזֶה
כְּמוֹ זֶה. מַעֲשֵׂה כְּמוֹ דְבּוּר. וְדָאִי
בְּמַעֲשֵׂה וְדַבּוּר תְּלוּיָהּ הַתְּפִלָּה.
וְאִם פּוּגְם אֶת הַמַּעֲשֵׂה, הַדְּבּוּר
לֹא מוּצָא מְקוּם שְׁשׁוּרָה בּוּ, וְזוּ
לֹא תְּפִלָּה, וְנִפְגַּם הָאִישׁ הֵהוּא
לְמַעַלָּה וְלְמַטָּה, (וְלֹא עוּד. אֶלָּא)
שְׁצַרִּיף לְהֵרָאוֹת מַעֲשֵׂה וְלְמַלְלָל
דְּבּוּר עָלָיו, וְזֶהוּ תְּפִלָּה שְׁלֵמָה.
אוּי לְאִישׁ שְׁפּוּגָם בְּתַפְלָתוֹ,
עֲבוּדַת רְבוּנוֹ, עָלָיו כְּתוּב (יִשְׁעִיָּה
א) כִּי תִבּוֹאוּ לְרֵאוֹת פְּנֵי וְגוּ'. גַּם
כִּי תִרְבוּ תְּפִלָּה אִינְנֵי שְׁמַע. שְׁהָרִי
בְּמַעֲשֵׂה וְדַבּוּר הַדְּבַר תְּלוּיָהּ.

כִּי תִבּוֹאוּ לְרֵאוֹת פְּנֵי וְגוּ'.
גַּם כִּי תִרְבוּ תְּפִלָּה אִינְנֵי שׁוּמַע, דְּהָא בְּעוּבְדָא וּבְמַלּוּלָא תְּלִיא מַלְתָּא.

בא ראה, כִּי־נִין שְׂאֲדָם עוֹשֶׂה תְּפִלוֹת כָּךְ, בְּמַעֲשֵׂה וּבְדַבּוֹר, וְקוֹשֵׁר קֶשֶׁר הַיְחִוּד, נִמְצָא שְׁעַל יְדוֹ מִתְּבָרְכִים עֲלִיוֹנִים וְתַחְתּוֹנִים. וְאִזְ צִרִיף הָאָדָם לְהִרְאוֹת עֲצוֹ, אַחֲרֵי שְׁסִים תְּפִלַּת עֲמִידָה, כְּאֵלוֹ נִפְטָר מִן הָעוֹלָם, שְׁהָרִי נִפְרָד מֵעֵץ הַמָּוֶת, שְׁהַחֲזִיר לוֹ פִּקְדוֹנוֹ, כְּמוֹ שְׁנֶאֱמַר (בְּרַאשִׁית מֵט) וַיֵּאָסֶף רַגְלָיו אֶל הַמַּטֶּה, שְׁהָרִי הוֹדָה עַל חֲטָאוֹ וְהִתְפַּלֵּל עֲלֵיהֶם.

עֲבָשׁוּ צִרִיף לְהַתְּכַנֵּס לְאוֹתוֹ עֵץ הַמָּוֶת, וְלִנְפֵל וְלוֹמַר אֵלָיו, אֵלֶיךָ ה' נִפְשֵׁי אֶשָׂא. בְּהִתְחַלֵּה נִתְּתִי לָךְ בְּפִקְדוֹן. כַּעֲת שְׁקִשְׁרֵתִי אֶת הַיְחִוּד וְעֲשִׂיתִי מַעֲשֵׂה וּדְבוּר כְּרִאוֹי וְהוֹדִיתִי עַל חֲטָאִי, הָרִי נִפְשֵׁי מִסְרֵתִי לָךְ בְּיָדָי.

וַיִּרְאֶה אָדָם עֲצוֹ כְּאֵלוֹ נִפְטָר מִהָעוֹלָם, שְׁנִפְשׂוּ מִסַּר לְמִקּוֹם הַמָּוֶת הַזֶּה, מִשׁוּם כָּךְ אֵין בּוֹ וְאִ"ו, שְׁוֹאִ"ו עֵץ הַחַיִּים הוּא, וְזֶה עֵץ הַמָּוֶת הוּא. וְזֶה בָּא לְהַשְׁמִיעֵנוּ, שְׁסוּד הַדְּבָר (מִה בָּא לְהַשְׁמִיעֵנוּ סוּד הַדְּבָר) - שְׁיִשׁ חֲטָאִים שְׁלֹא מִתְּכַפְּרִים עַד שְׁנִפְטָר הָאָדָם מִהָעוֹלָם, זֶהוּ שְׁכַתּוֹב (יִשְׁעִיָּה כֵב) אִם יִכְפֹּר הָעוֹן הַזֶּה לָכֶם עַד תָּמִיתוּן. וְזֶה נִתֵּן עֲצוֹ וְיָדָי לְמוֹת וּמִסַּר נִפְשׂוֹ לְמִקּוֹם זֶה, לֹא בְּפִקְדוֹן כְּמוֹ בְּלִילָה, אֶלָּא כְּמִי שְׁנִפְטָר מִהָעוֹלָם וְיָדָי.

וְתִקְוֶן זֶה צִרִיף בְּכּוֹנֵת הַלֵּב, וְאִזְ הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא מֵרַחֵם עֲלָיו וּמְכַפֵּר לוֹ עַל חֲטָאוֹ. אֲשֶׁרִי הָאִישׁ שְׁיִוְדַע לְפִתּוֹתוֹ וְלַעֲבֹד לְרַבּוֹנוֹ בְּרִצּוֹן וּבְכּוֹנֵת הַלֵּב. אוֹי לְמִי שְׁבָא לְפִתּוֹת לְרַבּוֹנוֹ בְּלֵב רְחוּק, וְלֹא בְּרִצּוֹן, כְּמוֹ שְׁנֶאֱמַר (תְּהִלִּים עח) וַיִּפְתּוּהוּ בְּפִיָּהֶם וּבְלִשׁוֹנָם יִכְזְבוּ לוֹ וְלָבָם לֹא נִכּוֹן

וַיִּפְתּוּהוּ בְּפִיָּהֶם וּבְלִשׁוֹנָם

תָּא חֲזִי, כִּי־נִין דְּבַר נֶשׁ עֲבִיד צְלוֹתָא כְּגוֹנוֹא דָּא, בְּעוֹבְדָא וּבְמִלוּלָא, וְקִשִׁיר קְשׁוּרָא דִּי־חִוּדָא, אֲשֶׁתְּכַח דְּעַל יְדֵיהּ מִתְּבָרְכִין עֲלֵאִין וְתַתְּאִין. כְּדִין בְּעֵי לִיהּ לְבַר נֶשׁ לְאַחְזָאָה גְרַמְיָה, בְּתַר דְּסִיִּים צְלוֹתָא דְּעֲמִידָה, כְּאֵלוֹ אֲתַפְטָר מִן עֲלֵמָא, דְּהָא אֲתַפְרֵשׁ מִן אֵילָנָא דְּחַיִּי, וְכּוֹנֵשׁ רַגְלָיו לְגַבֵּי הַהוּא אֵילָנָא דְּמוֹתָא, דְּאֶהְדֵּר לִיהּ פִּקְדוֹנִיהּ. כְּמָה דְּאֶתְ אֶמֶר (בְּרַאשִׁית מֵט) וַיֵּאָסֶף רַגְלָיו אֶל הַמַּטֶּה. דְּהָא אוּדִי חֲטָאוֹי, וְצֵלִי עֲלֵייהוּ.

חֲשִׁתָּא בְּעֵי לְאַתְּכַנְשָׂא לְגַבֵּי הַהוּא אֵילָנָא דְּמוֹתָא, וְלִמְנַפֵּל, וְלִימָא לְגַבֵּיהּ אֵלֶיךָ יי נִפְשֵׁי אֶשָׂא. בְּקִדְמִיתָא, (דף קכ"א ע"א) יְהִיבְנָא לָךְ בְּפִקְדוֹנָא, הַשְׁתָּא דְּקִשְׁרִנָּא יִיחֻדָּא, וְעֲבִידְנָא עוֹבְדָא וּמִלוּלָא כְּדָקָא יְאוֹת, וְאוּדִינָּא עַל חֲטָאִי, הָא נִפְשֵׁי מִסִּירְנָא לָךְ וְיָדָי.

וַיַּחֲזִי בַר נֶשׁ גְרַמְיָה כְּאֵלוֹ פְטִיר מִן עֲלֵמָא, דְּנִפְשִׂיהּ מְסִיר לְהָאִי אֶתְר דְּמוֹתָא, בְּגִין כָּךְ לָא אֵית בֵּיהּ וְאִ"ו, דְּוֹאִ"ו אֵילָנָא דְּחַיִּי הוּא, וְהָאִי אֵילָנָא דְּמוֹתָא הוּא. וְהָא קָא מִשְׁמַע לָן, דְּרִזָּא דְּמַלְהָ, (כִּמְאִי קָא מִשְׁמַע לָן רִזָּא דְּמַלְהָ) דְּאֵית חוֹבִין דְּלֹא מִתְּכַפְּרוּן, עַד דְּאֲתַפְטָר בַּר נֶשׁ מִעֲלֵמָא, הָדָא הוּא דְּכִתִּיב, (יִשְׁעִיָּה כֵב) אִם יִכּוֹפֵר הָעוֹן הַזֶּה לָכֶם עַד תָּמוּתוּן, וְהָאִי יְהִיב גְרַמְיָה וְיָדָי לְמוֹתָא, וּמִסִּיר נִפְשִׂיהּ לְהָאִי אֶתְר. לָאוּ בְּפִקְדוֹנָא כְּמָה בְּלִילָא, אֶלָּא כְּמִאֵן דְּאֲתַפְטָר מִן עֲלֵמָא וְיָדָי.

וְתִקְוֶנָּא דָּא בְּעֵי בְּכּוֹנוֹא דְּלִבָּא וּכְדִין קְדֻשָׂא כְּרִיף הוּא מֵרַחֵם עֲלָיו, וּמְכַפֵּר לִיהּ לְחוֹבֵיהּ. זְכָאָה הוּא בַר נֶשׁ דְּיָדַע לְמַפְתִּי לִיהּ, וְלִמְפַלַּח לְמֵאֲרִיָּה, בְּרַעוּתָא וּבְכּוֹנוֹא דְּלִבָּא. וְוִי לִיהּ לְמֵאֵן דְּאֶתִי לְמַפְתִּי לְמֵאֲרִיָּה, בְּלִבָּא רְחִיקָא, וְלֹא בְּרַעוּתָא. כְּמָה דְּאֶתְ אֶמֶר (תְּהִלִּים עח)

יִכְזְבוּ לוֹ וְלִבָּם לֹא נִכוּן עִמּוֹ. הוּא אֹמֵר (תהלים כה) אֵלֶיךָ יי נִפְשֵׁי אִשָּׁא, וְלֹאוּ כָּל מְלוֹי אֵלָא בְּלִבָּא רְחִיקָא, הָא גְרַם עָלֶיָה לְאַסְתִּלְקָא מִעֲלָמָא, עַד לָא מְטוּן יוֹמוּי, בְּזַמְנָא דְהָא אֵילָנָא אֲתַעַר בְּעֲלָמָא לְמַעַבְד דִּינָא.

וְעַל דָּא בְּעֵי בַר נֶשׁ לְאַדְבָקָא נִפְשֵׁיהּ וִרְעוּתֵיהּ בְּמֵאֲרִיָה, וְלֹא יִיתִי לְגַבִּיָה בְּרַעוּתָא כְּדִיבָא, בְּגִין דְכִתִּיב, (תהלים קא) דוּבַר שְׁקָרִים לֹא יִפּוֹן לְנִגְד עֵינַי. מָאִי לֹא יִפּוֹן. אֵלָא בְּשַׁעֲתָא דְהוּא אֲתַקִּין גְּרַמִּיָה לְהֵאִי, וְלִבִּיָה רְחִיקָא מְקוּדָשָׁא בְרִיךְ הוּא, קָלָא נִפִּיק וְאָמַר, לֹא יִפּוֹן לְנִגְד עֵינַי. (אמאי) הֵאִי בְּעֵי לְאַתְקִנָא גְרַמִּיָה, לֹא יִפּוֹן, לָא בְּעֵינָא דִיתַתְקִין. כָּל שְׁפָן אֵי אֲתִי לְיַחְדָּא שְׂמָא קְדִישָׁא, וְלֹא מִיַּחַד לִיָה פְדָקָא יֵאוּת.

וּזְכָאָה חוּלְקִיָהוֹן דְצַדִּיקָא בְּעֲלָמָא דִּין וּבְעֲלָמָא דְאֲתִי, עָלִיָהוּ כְתִיב (ישעיה סו) וּבָאוּ וְרָאוּ אֶת כְּבוֹדִי וְגו' וּכְתִיב, (תהלים קמ) אַף צַדִּיקִים יוֹדוּ לְשִׁמְךָ וְגו'. אֲתָא רַבִּי אֶלְעָזָר וְנִשְׁיָק יְדוּי. אָמַר, אֲלֵמָלָא לֹא אֲתִינָא לְעֲלָמָא אֵלָא לְמִשְׁמַע מְלִין אֵלִין דִּי. אָמַר רַבִּי יְהוּדָה, זְכָאָה חוּלְקִנָא, וְזְכָאָה חוּלְקִיָהוֹן דִּישְׂרָאֵל, דְאֵינּוֹן מִתְדַבְּקִין בְּקוּדָשָׁא בְרִיךְ הוּא, דְכִתִּיב, (דברים ד) וְאַתֶּם הַדְּבָקִים וְגו'. (ישעיה ס) וְעִמְךָ כָּלֶם צַדִּיקִים וְגו'.

בְּרוּךְ יי לְעוֹלָם אָמֵן וְאָמֵן.
יְמִלוּךְ יי לְעוֹלָם אָמֵן וְאָמֵן.

עִמּוֹ. הוּא אֹמֵר (שם כה) אֵלֶיךָ ה' נִפְשֵׁי אִשָּׁא, וְלֹא כָּל דְבָרֵי, אֵלָא בְּלִבָּא רְחוּקָא, זֶה גּוֹרֵם עָלָיו לְהַסְתַּלֵּק מִהָעוֹלָם טָרַם שְׂלֵא הִגִּיעוּ יְמֵי, בְּזַמְן שְׂאִילָן זֶה מִתְעוֹרָר בְּעוֹלָם לְעִשׂוֹת דִּין.

וְלָכֵן צָרִיךְ אָדָם לְהַדְבִּיק נִפְשׁוֹ וְרַצוֹנוֹ בְּרַבּוֹנוֹ, וְלֹא יָבֵא אֵלָיו בְּרַצוֹן פּוֹזֵב, מִשּׁוֹם שְׂפָתוֹב (שם קא) דְבַר שְׁקָרִים לֹא יִפּוֹן לְנִגְד עֵינַי. מַה זֶה לֹא יִפּוֹן? בְּשַׁעֲתָא שְׂהוּא מִתְקִין עִצְמוֹ לְזֶה וְלָבוּ רְחוּקָא מִן הַקְּדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא, קוּל יוֹצֵא וְאֹמֵר: לֹא יִפּוֹן לְנִגְד עֵינַי. (למח) זֶה צָרִיךְ לְתַקֵּן אֶת עִצְמוֹ, לֹא יִפּוֹן, אֵינּוּ רּוֹצֵחַ שְׂיִתְתַּקֵּן. כָּל שְׁפָן אִם הוּא בָּא לְיַחַד שֵׁם הַקְּדוּשׁ וְלֹא מִיַּחַדוֹ כְּרֵאוּי.

אֲשֵׁרֵי חֲלָקִים שֶׁל הַצַּדִּיקִים בְּעוֹלָם הַזֶּה וּבְעוֹלָם הַבָּא, עָלֵיהֶם כְּתוּב (ישעיה סו) וּבָאוּ וְרָאוּ אֶת כְּבוֹדִי וְגו'. וְכְתוּב (תהלים קמ) אַף צַדִּיקִים יוֹדוּ לְשִׁמְךָ וְגו'. בָּא רַבִּי אֶלְעָזָר וְנִשְׁק יְדוּ וְאָמַר, אֲלֵמָלָא לֹא בָּאֲתִי לְעוֹלָם רַק לְשַׁמְעַ דְּבָרִים אֵלָיו - דִּי לִי. אָמַר רַבִּי יְהוּדָה, אֲשֵׁרֵי חֲלָקִי וְאֲשֵׁרֵי חֲלָקִי יִשְׂרָאֵל, שְׁנֵדְבָקִים

בְּקְדוּשׁ-בְּרוּךְ-הוּא, שְׂפָתוֹב (דברים ד) וְאַתֶּם הַדְּבָקִים וְגו'. (ישעיה ס) וְעִמְךָ כָּלֶם צַדִּיקִים וְגו'.

בְּרוּךְ ה' לְעוֹלָם אָמֵן וְאָמֵן. יְמִלוּךְ ה' לְעוֹלָם אָמֵן וְאָמֵן

פְּרִשְׁתַּ נְשֵׂא

וְיַדְבֵּר ה' אֵל מֹשֶׁה לֵאמֹר נְשֵׂא אֶת רֹאשׁ בְּנֵי גְרִשׁוֹן וְגו'. רַבִּי אַבְבָּא פָּתַח, (תהלים לב) אֲשֵׁרֵי אָדָם לֹא יַחֲשֵׁב ה' לוֹ עוֹן וְאֵין בְּרוּחוֹ

פְּרִשְׁתַּ נְשֵׂא

וְיַדְבֵּר יי אֵל מֹשֶׁה לֵאמֹר, נְשֵׂא אֶת רֹאשׁ בְּנֵי גְרִשׁוֹן וְגו'. (במדבר ד) רַבִּי אַבְבָּא פָּתַח, (תהלים לב) אֲשֵׁרֵי אָדָם לֹא יַחֲשֵׁב ה' לוֹ עוֹן וְאֵין בְּרוּחוֹ רְמִיָה.

רמיה. הפסוק הזה אין ראשו סופו, ואין סופו ראשו. ויש להסתכל בו, וכף פרושהו.

בא ראה, בשעת תפלת מנחה הדין שורה בעולם, ויצחק תקן תפלת מנחה, וגבורה עליונה שולטת בעולם, עד שבא ונכנס הלילה, בשביל לקבל אותו (לילה). ומזמן ששורה תפלת מנחה, נפרד השמאל לקבל (אותו) ומתעורר הלילה. אחר שמתעוררים כל אותם שומרי הפתחים שבחוץ, כלם מתעוררים בעולם ומתפשטים, וכל בני העולם טועמים טעם מות.

והרי נתבאר. בחצות הלילה ממש מתעורר השמאל כמקדם, ושושנה הקדושה מעלה ריחות ומשבחת ומרימה קול, ואז עולה ושורה הראש למעלה בשמאל, והשמאל אז מקבלה.

אז הפרוז קורא בעולם, שהרי זמן הוא להתעורר לשבח למלך. ואז תשבחות מתעוררות, ונמצאת התבשמות הכל. אשרי חלקו של מי שמתעורר לזוג זוג זה כשבא הבקר, והימין מתעורר ומחבקה, ואז זוג הכל נמצא כאחד. (למלך, כשבא הבקר והימין מתעורר ומחבק אותה, אז נמצא זוג הכל כאחד, ואז התשבחות מתעוררות ונמצאת התבשמות הכל. אשרי חלקו של מי שמתעורר לזוג זוג זה).

בא ראה, בשעה שבני אדם ישנים וטועמים טעם מות והנשמה עולה למעלה - עומדת במקום שעומדת, ונבחנת על מעשיה שעשתה כל היום, וכותבים אותם על פתק. מדוע? משום שהנשמה עולה למעלה ומעידה על מעשי האדם ועל כל דבור ודבור שיוצא מפיו.

ובשאותו דבור שהוציא האיש מפיו הוא כראוי, דבור קדוש של

האי קרא, לאו רישיה סיפיה, ולא סיפיה רישיה. ואית לאסתכלא ביה, והא אוקמוה.

הא חזי, בשעתא דצלותא דמנחה דינא שריא בעלמא, ויצחק תקן צלותא דמנחה, וגבורה עלאה שלטא בעלמא, עד דאתי ועאל ליליא, בגין לקבלא ליה (לילה), ומזמנא דשארי צלותא דמנחה, אתפרש שמאלא לקבלא (ליה) ואתער ליליא. בתר דאתער כל אינון נטורי פתחין דלבר, בלהו מתערין בעלמא ואתפשטו. וכל בני עלמא טעמין טעמא דמותא.

והא אתמר. בפלגות ליליא ממש, אתער שמאלא כמלקדמין, וורדא קדישא סלקא ריחין, והיא משבחת וארימת קלא, וכדין סלקא ושריא רישא לעילא בשמאלא, (ד קב"א ע"ב) ושמאלא מקבל לה.

בדין פרוזא קארי בעלמא, דהא עידן הוא לאתערא לשבחה ליה למלכא. וכדין תשבחן מתערין, ואתבסמותא דכלא אשתכח. זכאה חולקיה מאן דאתער לזוגא זוגא דא. פד אתי צפרא, וימינא אתער ומחבקה לה, פדין זוגא דכלא אשתכח כחדא. (ס"א למלכא, פד אתי צפרא וימינא אתער ומחבק לה פדין זוגא דכלא אשתכח כחדא וכדין תושבחתן מתערין ואתבסמותא דכלא אשתכח זכאה חולקיה מאן דאתער לזוגא זוגא דא).

הא חזי, בשעתא דבני נשא דמיכין, וטעמין טעמא דמותא, ונשמתא סלקא לעילא, קיימא באתר דקיימא, ואתבחינת על עובדהא דעבדת כל יומא, וכתבין להו על פתקא. מאי טעמא. בגין דנשמתא סלקא לעילא, ואסהידת על עובדוי דבר נש, ועל כל מלה ומלה דנפיק מפומיה.

וכר ההיא מלה דאפיק בר נש מפומיה איהי

כְּדָקָא יָאוּת, מְלָה קְדִישָׁא דְאוּרִייתָא וְצְלוֹתָא.
הֵיּהִיא מְלָה סְלָקָא, וּבִקְעָה רְקִיעִין, וְקִיּוּמָא
בְּאַתְרֵי דְקִיּוּמָא, עַד דְּעָאֵל לִילֵיָא, וְנִשְׁמַתָּא
סְלָקָא וְאַחִיד לְהֵיּהִיא מְלָה, וְעָאִיל לָהּ קָמִי
מִלְכָּא.

וְכֵד הֵיּהִיא מְלָה לָאו אִיהִי כְּדָקָא יָאוּת, וְאִיהִי
מְלָה מִמִּילִין בִּישִׁין, מְלִישְׁנָא בִישָׁא,
הֵיּהִיא מְלָה סְלָקָא לְאַתְרֵי דְסְלָקָא, וְכַדִּין
אַתְרֵישִׁים הֵיּהִיא מְלָה, וְהֵהוּא חוּבָה עֲלֵיהּ דְּבֵר
נָשׁ, הָדָא הוּא דְכְּתִיב, (מִיכָה ז) מְשׁוֹכְכַת חִיקְיָהּ
שְׁמור פְּתַחֵי פִיָּהּ. וּבְגִין כֹּהֵּן (תְּהִלִּים לב) אֲשֶׁרִי אָדָם
לֹא יִחְשׁוּב יְיָ לֹו עֹזֵן. אִימְתִי. כְּשֶׁאִין בְּרוּחוֹ
רְמִיָּה.

רעיא מהימנא

מִבְּנֵי שְׁלֹשִׁים שָׁנָה וּמַעְלָה וְעַד בְּנֵי חֲמִשִּׁים שָׁנָה כָּל הַבָּא
לְעַבְדוֹ עֲבוּדַת עֲבוּדָה וְעֲבוּדַת מִשָּׂא בְּאֵהָל מוֹעֵד.
(במדבר ד) פְּקוּדָא דָּא לְהֵיוֹת הַלְוִיִּם מְשׁוּרְרִים בְּמַקְדָּשׁ. וְאִף
עַל גַּב דְּאוּקִימְנָא לְעֵילָא, הָכָא צְרִיף לְחַדֵּשׁ מִלִּין, דְּהָא
כֹּהֵן אִיהוּ מְקַרִּיב קֶרְבָּנָא, וְאִיהוּ מִיכָאֵל. לְוִי אִיהוּ
גְּבַרְיָאֵל. אִיהוּ צְרִיף לְנַגְנָא.

וְרוּא דְמְלָה, (תְּהִלִּים מב) יוֹמָם יִצְוָה יְיָ חֲסֵדוֹ, דָּא חֲסֵד
כְּהֵנָּא רַבָּא דְּמִיכָאֵל אִיהוּ כֹּהֵן הַדְּיוּט לְגַבֵּי מְאָרִיָּה,
וְעַם כָּל דָּא דְּהַדְּיוּט אִיהוּ אֲצֵל מְאָרִיָּה. מְלָךְ דְּחֵיּוֹת
הַקְּדֵשׁ אִיהוּ. וּבִרְכַּת הַדְּיוּט אֵל תְּהִי קֵלָה בְּעֵינֵיָּהּ, וְהִיא
אִיהוּ יוֹמָם יִצְוָה יְיָ חֲסֵדוֹ.

וּבְלִילָהּ שִׁירָה עַמִּי, דָּא גְבוּרָה. שִׁירָה: (דְּבָרִים לג) בְּכוֹר
שׁוּרוֹ הָדָר לוֹ. (יחזקאל א) וּפְנֵי שׁוּר מְהַשְׁמָאֵל,
וּגְבַרְיָאֵל שְׁלוּחִיָּהּ, וְצְרִיף לְשׁוּרֵי וּלְנַגְן בְּחֲדוּהַ בְּחַמְרָא
דְּאוּרִייתָא, (לְאַתְעַסְקָא לְשַׁלְחָא קֶרְבָּנָא קָמִי מִלְכָּא בְּחֲדוּהַ וּמָאן דְּלִית
לֵיהּ רְשׁוֹ) לְאַתְעַסְקָא בְּאוּרִייתָא, יְקָיִים (אִיכָה ב) קוּמִי רַנִּי בְּלִילָהּ
לְרֵאשׁ אֲשְׁמוּרוֹת.

תְּפִלָּה וְתוֹרָה - אוֹתוֹ דְּבוּר עוֹלָה
 וּבּוֹקֵעַ רְקִיעִים, וְעוֹמֵד בְּמִקּוּם
 שְׁעוּמֵד, עַד שְׁנַכְנֵס הַלִּילָהּ,
 וְהַנְּשָׂמָה עוֹלָה וְאוֹחֲזַת אוֹתוֹ
 הַדְּבוּר וּמְכַנְּסֵתוֹ לְפָנֵי הַמְּלָךְ.
 וּבְשִׁאוֹתוֹ דְּבוּר אֵינוֹ כְּרֵאוּי, וְהוּא
 דְּבוּר מְדַבּוּרִים רְעִים, מְלִשׁוֹן
 הָרַע - אוֹתוֹ הַדְּבוּר עוֹלָה לְמִקּוּם
 שְׁעוֹלָה, וְנִרְשָׁם אוֹתוֹ דְּבוּר וְאוֹתוֹ
 חֲטָא עַל הָאָדָם. זֶהוּ שְׂכָתוּב (מִיכָה
 ז) מְשׁוֹכְכַת חִיקְיָהּ שְׁמור פְּתַחֵי פִיָּהּ.
 וְלָכֵן אֲשֶׁרִי אָדָם לֹא יִחְשׁוּב ה' לוֹ
 עֹזֵן, אִימְתִי? כְּשֶׁאִין בְּרוּחוֹ רְמִיָּה.

רעיא מהימנא (רועיה הנאמן)

מִבְּנֵי שְׁלֹשִׁים שָׁנָה וּמַעְלָה וְעַד בְּנֵי
חֲמִשִּׁים שָׁנָה כָּל הַבָּא לְעַבְדוֹ
עֲבוּדַת עֲבוּדָה וְעֲבוּדַת מִשָּׂא בְּאֵהָל
מוֹעֵד. מִצְוָה זוֹ לְהֵיוֹת הַלְוִיִּם
מְשׁוּרְרִים בְּמַקְדָּשׁ. וְאִף עַל גַּב
שְׁבָאֲרָנוּ לְמַעְלָה, כְּאֵן צְרִיף
לְחַדֵּשׁ דְּבָרִים, שְׁהַרִי הַפְּהֵן
מְקַרִּיב קֶרְבָּן, וְהוּא מִיכָאֵל. לְוִי
הוּא גְּבַרְיָאֵל, הוּא צְרִיף לְנַגְנָן.
וְכוֹר הַדְּבָר - (תְּהִלִּים מב) יוֹמָם יִצְוָה
ה' חֲסֵדוֹ, זֶה חֲסֵד כֹּהֵן גְּדוֹל,
שְׁמִיכָאֵל הוּא כֹּהֵן הַדְּיוּט לְגַבֵּי
רְבוּנוֹ, וְעַם כָּל זֶה שְׁהַדְּיוּט הוּא
אֲצֵל רְבוּנוֹ - הוּא מְלָךְ חֵיּוֹת
הַקְּדֵשׁ. וּבִרְכַּת הַדְּיוּט אֵל תְּהִי
קֵלָה בְּעֵינֵיָּהּ, וְזֶהוּ יוֹמָם יִצְוָה ה'
חֲסֵדוֹ.

וּבְחֵיִרָה שִׁירָה עַמִּי - זוֹ גְבוּרָה.
שִׁירָה - (דְּבָרִים א) בְּכוֹר שׁוּרוֹ הָדָר
לוֹ. (יחזקאל א) וּפְנֵי שׁוּר מְהַשְׁמָאֵל.
וּגְבַרְיָאֵל שְׁלוּחוֹ, וְצְרִיף לְשׁוּרֵי
וּלְנַגְן בְּחֲדוּהַ בֵּינֵן תְּתוּרָה, (לְאַתְעַסְקָא
לְשַׁלְחָא קֶרְבּוֹת לְפָנֵי הַמְּלָךְ בְּשַׁמְחָה. וְמִי שֶׁאִין לוֹ
רְשׁוֹת) לְאַתְעַסְקָא בְּתוּרָה, יְקָיִים (אִיכָה
ב) קוּמִי רַנִּי בְּלִילָהּ לְרֵאשׁ אֲשְׁמוּרוֹת.
וְיֹאמֵר בְּאֲשְׁמוּרוֹת כְּמָה סְלִיחוֹת
וְתַחֲנוּנִים וּבְקִשׁוֹת בְּכָל מִינֵי רַנָּה

וְיִימָא בְּאֲשְׁמוּרוֹת, כְּמָה סְלִיחוֹת וְתַחֲנוּנִים וּבְקִשׁוֹת, בְּכָל
מִינֵי רַנָּה בְּגְרוּנִיָּה, דְּאִיהוּ כְּנוֹר

בגרונו, שהוא כנור להוציא בו קול בשש כנפי ראה עם ורדים בששת צנורות הקנה, וזו ו'. ויוציאו מהלב, ששם בינה, כמו שפרשה בצלי המשנה, הלב מבין. יוציא בן מבינה, מבין יה, שהוא ו', שהוא אפרוח בשש כנפים, ויעלה בששת צנורות הקנה, שהם (מלכים א' י) שש מעלות לפסה.

ושני כסאות הם, (ירמיה יז) כסא כבוד מרום מראשון, והם הלב והפה. ל"ב, (שמות יז) ויאמר פי יד על פס יה מלחמה לה' בעמלק. כבד, סמא"ל, פה הכס"ה, כס ה', זהו שפתיב (תהלים פא) תקעו בחדש שופר וגו'.

מהו שופר? קנה, ו', קול שעולה מן הקנה אל הפה, ששם ה', בחמשה מיני תקיני דבור, שהם: השפתיים ושנים וחדף. שפתיים שנים. שנים וטוחנות שני מינים. וחדף - הרי חמשה. שטוחנים כנהר, שהוא קול, כמו שטוחנים הרמים. להוציא קול ודבור שיוצא מהבינה של הלב במחשבה.

שהוא שם מפרש בעשרה מיני תלים. ובשופר, אין פותחין מעשרה שופרות. והתורה - הקול שלה, הדבור שלה, הבינה שלה, שפרשה, איזהו חכם? המבין דבר מתוך דבר. מחשבה שלו חשוכה לפני הקדוש ברוך הוא מפל קרבנות ועולות. זהו שפתיב (ויקרא ז) זאת התורה לעלה

[ו] למנחה. (עד כאן רעיא מהימנא) איש או אשה פי יעשו מפל חטאת האדם וגו' (במדבר ח). בא ראה, פתיב (שופטים ד) וחקר הקיני נפרד מקיני מבני חוב חתן משה וגו'. (שמואל א טו) ויאמר שאול אל הקיני וגו'. למה נקרא קיני? והרי פרשה. וכתוב (בראשית טו) את הקיני ואת הקניזי. ונתבאר שעשה קן במדבר

לאפקא ביה קלא, בשית כנפי ריאה עם וורדא. בשית עזקאן דקנה. ודא ו'. ויפוק ליה מלבא, דתמן בינה. כמה דאוקמוה מארי מתניתין, הלב מבין. יפוק בן מבינה, מבין יה, דאיהו ו', דאיהו אפרוח בשית גרפיין. ויסלק ליה בשית עזקאן דקנה, דאינון (מלכים א' י) שש מעלות לפסה.

וב' פרסיין אינון (ירמיה יז) כסא כבוד מרום מראשון, ואינון לבא ופומא. ל"ב, (שמות יז) ויאמר פי יד על פס יה מלחמה לי בעמלק, (בנה"ר) כבד, סמא"ל, פומא דכס"ה, פ"ס י"ה, הדא הוא דכתיב, (תהלים פא) תקעו בחדש שופר וגו'.

מא' שופר. קנה, ו', קול דסליק מן הקנה, לגבי פומא, דתמן ה'. בה' מיני תקינין דדבורא, דאינון שפון ושנים וחדף. שפון תריין. שנים וטוחנות תריין מיניין. וחדף, הא חמש. דטחנין כנהר דאיהו קול, כגוונא דטחנין ריחייא. לאפקא קול ודבור, דנפיק מבינה דלבא. במחשבה.

דאיהו שמא מפרש בעשר מיני תלים. ובשופר, אין פותחין מעשרה שופרות. ואורייתא, קלא דילה, דיבור דילה, בינה דילה, דאוקמוה איזהו חכם המבין דבר מתוך דבר. מחשבה דילה. חשיב קמי קדשא בריך הוא, מפל קרבנין ועלוון, הדא הוא דכתיב, (ויקרא ז) זאת התורה לעולה ולמנחה. (ע"ב רעיא מהימנא).

איש או אשה כי יעשו מפל חטאת האדם וגו'. (במדבר ח) תא חזי, פתיב (שופטים ד) וחקר הקיני נפרד מקיני מבני חוב חתן משה וגו', וחקר הקיני מבני בנוי דיתרו הוה, כמה דאת אמר (שמואל א טו) ויאמר שאול אל הקיני וגו'. אמאי אקרי קיני. והא אוקמוה. וכתוב (בראשית טו) את הקיני ואת הקניזי. ואתמר דעבד קנא

וגו'. וחקר הקיני מבני בנוי של יתרו הוה, כמו שנאמר (שמואל א טו) ויאמר שאול אל הקיני וגו'. למה נקרא קיני? והרי פרשה. וכתוב (בראשית טו) את הקיני ואת הקניזי. ונתבאר שעשה קן במדבר

בְּמִדְבָּרָא, פְּעוּפָא דָא, בְּגִין לְמַלְעֵי בְּאוּרֵייתָא,
וְאַתְפָּרַשׁ מִן מְתָא, נִפְרַד מְקִין, אַתְפָּרַשׁ מֵהָהוּא
עָמָא דְהָוָה בְּקַדְמֵיתָא, וְאַתְדַּבֵּק בֵּיהּ בְּקוּדְשָׁא
בְּרִיךְ הוּא, נִפְרַד מְקִין.

וּבָאָה בַר נֶשׁ דְּזָכִי בְּאוּרֵייתָא, לְמִיזֵל
לְאַתְדַּבְּקָא בְּאוּרְחוּי. דְּכַד בַר נֶשׁ אָזִיל
(דף קכ"ב ע"א) בְּאוּרְחוּי דְּאוּרֵייתָא, מְשִׁיף עָלֶיהָ
רוּחָא קְדִישָׁא עֲלָאָה. כְּמָה דְאַתְּ אָמַר, (ישעיה לב)
עַד יַעֲרָה עָלֵינוּ רוּחַ מְמָרוּם. וְכַד בַר נֶשׁ סְטִי
אוּרְחוּי, מְשִׁיף עָלֶיהָ רוּחָא אַחְרָא מִסְטָרָא
אַחְרָא, דִּהוּא סְטָרָא דְמִסְאָבָא. וְסְטָרָא
דְּמִסְאָבָא אַתְעַר מִסְטָרָא דְנוֹקְבָא דְתַהוּמָא
רַבָּא, דְתַמְן מְדוּרִין דְרוּחִין בִּישִׁין, דְנִזְקֵי לְבָנֵי
נֶשָׂא, דְאַקְרוּן נִזְקֵי עֲלָמָא. דִּהָא מִסְטָרָא דְקִין
קְדַמָּאָה אֲשַׁתְּכַחוּ.

וַיִּתְרוּ בְּקַדְמֵיתָא כּוּמְרָא לְעַבּוּדָה זְרָה הָוָה,
וְלֵהָהוּא סְטָר הָוָה פְּלַח, וּמְשִׁיף עָלֶיהָ
רוּחָא מֵהָהוּא אַתְר. וְעַל דָּא אַקְרִי קִינֵי לְבַתֵּר
נִפְרַד מְקִין (נד"א), וְאַתְדַּבֵּק (נ"א וְאַתְחַבֵּר) בֵּיהּ
בְּקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, (בְּאִי מְשִׁמַּע) דְּכָל מָאן
דְּאַתְדַּבֵּק בֵּיהּ בְּקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, וְעַבִּיד
פְּקוּדֵי אוּרֵייתָא, כְּבִיכּוּל, הוּא קִיִּים עֲלָמִין,
עֲלָמָא דְלַעִילָא וְעֲלָמָא דְלַתְתָּא. וְהָא אוּקְמוּהָ,
וְעַשִׂיתֶם אוֹתָם כְּתִיב.

וְכָל מָאן דְּעֵבֵר עַל פְּקוּדֵי אוּרֵייתָא, כְּבִיכּוּל
פְּגִים לְעִילָא, פְּגִים לְתַתָּא, פְּגִים לְגַרְמִיָּה,
פְּגִים לְכָל עֲלָמִין. מְתַל לְאִינוּן מְפָרִישֵׁי יְמִין
דְּשִׂאטֵי (ס"א דְּמִסְרִין) בְּאַרְבָּא, קָם חַד שְׂטֵיָא
בִּינֵייהוּ, בְּעָא לְנִקְבָא וְכו'.

וְעַל דָּא אִישׁ אוּ אִשָּׁה פִּי יַעֲשׂוּ וְגו', הָאָדָם
וְגו'. (תָּא תִּין) (הוֹשַׁע ו) וְהֵמָּה כְּאָדָם עֲבֵרוּ בְּרִית.
אָדָם עֲבֵר עַל פְּקוּדָא חַד דְּאוּרֵייתָא, גְּרִים לִיה
לְגַרְמִיָּה מִיתָה, וְגַרְם לְכָל עֲלָמָא, פְּגִים לְעִילָא,

כְּעוּף זָה, כְּפִי לְעַסֵּק בְּתוֹרָה,
וְנִפְרַד מִן הָעִיר. נִפְרַד מְקִין, נִפְרַד
מֵאוֹתוֹ עִם שְׁהִיָּה שָׁם קִדְם וְנִדְבֵּק
בְּקוּדְשׁ-בְּרוּךְ-הוּא, נִפְרַד מְקִין.
אֲשֵׁרֵי הָאִישׁ שְׂזוּכָה בְּתוֹרָה לְלַכַּת
וְלֵהִתְדַבֵּק בְּדַרְכֵּי. שְׂפִשְׂאָדָם
הוֹלֵךְ בְּדַרְכֵי הַתּוֹרָה, מוֹשֵׁף עָלָיו
רוּחַ קְדוּשָׁה עֲלִיוֹנָה, כְּמוֹ שְׂנַאָמַר
(ישעיה לב) עַד יַעֲרָה עָלֵינוּ רוּחַ
מְמָרוּם. וְכַשְׂאָדָם סוּטָה בְּדַרְכֵּי,
מוֹשֵׁף עָלָיו רוּחַ אַחְרַת מְצַד אַחַר,
שְׁהוּא צַד טְמָאָה, וְצַד הַטְּמָאָה
מִתְעוֹרֵר מְצַד נִקְבַּ תַּהוּם רַבָּה,
שְׂשָׁם מְדוּרֵי רוּחֹת רַעוֹת
שְׂמִזְיָקִים לְאַנְשִׁים שְׂנִקְרָאִים
מִזִּיקֵי הָעוֹלָם, שְׁהֵרִי מְצַד קִין
הִרְאִישׁוֹן נִמְצָאוּ.

וַיִּתְרוּ בְּהַתְחִלָּה הִזִּיה כְּמֹר
לְעַבּוּדָה זְרָה, וְלֵאוֹתוֹ צַד עֵבֵד,
וּמְשִׁיף עָלָיו רוּחַ מֵאוֹתוֹ מְקוּם,
וְלִכְן נִקְרָא קִינֵי, אַחַר שְׂנַפְרַד
מְקִין (נד"א) וְנִדְבֵּק (נ"א וְהַתְחַבֵּר)
בְּקוּדְשׁ-בְּרוּךְ-הוּא. (מֵה מְשִׁמֵּיעִינִי)
שְׂפַל מִי שְׂנַדְבֵּק
בְּקוּדְשׁ-בְּרוּךְ-הוּא וְעוֹשֶׂה מְצוּוֹת
הַתּוֹרָה, כְּבִיכּוּל הוּא מְעַמִּיד
עוֹלָמוֹת, עוֹלָם הָעֲלִיּוֹן וְעוֹלָם
הַתְּחִתּוֹן. וְהֵרִי פְּרִשׁוּהָ, שְׂפַתּוֹב
וְעַשִׂיתֶם אֹתָם.

וְכָל מִי שְׂעוֹבֵר עַל מְצוּוֹת הַתּוֹרָה,
כְּבִיכּוּל פּוֹגֵם לְמַעְלָה, פּוֹגֵם
לְמַטָּה, פּוֹגֵם אֶת עַצְמוֹ, פּוֹגֵם
בְּכָל הָעוֹלָמוֹת. מְשַׁל לְאוֹתָם
סְפִינִים שְׂבִיִּים שְׂשֻׁטִים בְּאַנְיָה, קָם
שׁוּטָה אַחַד בִּינֵיהֶם וְרַצָּה לַעֲשׂוֹת
חֹר בְּסַפִּינָה וְכו'.

וְכֵן, אִישׁ אוּ אִשָּׁה פִּי יַעֲשׂוּ וְגו',
הָאָדָם וְגו'. (בֵּא רֵאָה) (הוֹשַׁע ו) וְהֵמָּה
כְּאָדָם עֲבֵרוּ בְּרִית. אָדָם עֲבֵר
מְצוּהָ אַחַת שֶׁל הַתּוֹרָה - גְּרָם
לְעַצְמוֹ מִיתָה, וְגַרְם לְכָל הָעוֹלָם,
פְּגִים לְמַעְלָה, פְּגִים לְמַטָּה. וְאוֹתוֹ

פְּגִים לְתַתָּא, וְהָהוּא חוּבָא

חטא תלוי עד שייעמיד הקדוש ברוך הוא העולם כמקדם ויעבר אותו פגם מהעולם. זהו שפתוב (ישעיה כה) בלע המות לנצח ומחה ה' אלהים דמעה מעל כל פנים וגו'. ולכן פי יעשו מפל חטאת האדם. (כתוב) האדם - אדם הראשון.

למעל מעל בה, שמי שיוצא מרחמים ויונק מדין, גורם פגם. ולכן הרחמן יצילנו מרשעי העולם הזה ומפגמיהם. כמה צדיקים מסתלקים בגלגלם, מלבד לכל מה שגורמים למעלה ולמטה.

רבי יצחק ורבי יהודה היו הולכים מאושא ללוד. אמר רבי יהודה (יצחק), נאמר דברי תורה ונלך. פתח רבי יהודה (יצחק) ואמר, (שמות כא) כי יפתח איש בור או פי יכרה איש בר וגו'. מה כתוב אחריו? בעל הבור ישלם וגו'. ומה על זה כף - מי שגורם להסריח העולם בחטאיו על אחת כמה וכמה. אלא תמהנו, שאף על גב שמסריח העולם, למה יש לו תשובה, כמו שפתוב איש או אשה כי יעשו וגו' והתודו את חטאתם והשיב?

א"ל ודאי זה מועיל להם משום שעשה תשובה, כפיכול הוא עושה אותו ממש. שהרי מה שפגם למעלה - תקן, ובמה? בתשובה, שפתוב איש או אשה כי יעשו וגו', והתודו את חטאתם והשיב, ותשובה מתקנת הכל, מתקנת למעלה - מתקנת למטה, מתקנת עצמו - מתקנת לכל העולם.

פתח רבי יצחק (יהודה) אחריו ואמר, (דברים ו) בצור לך ומצאוך כל הדברים האלה וגו'. בצור לך - מפאן שתשובה מעליא מהכל בחו, מי יעבירו מהעולם ויסקלו?

תלויא, עד דיקיים קדשא בריך הוא עלמא כמלקדמין, ויתעבר ההוא פגימו מעלמא, הדא הוא דכתיב, (ישעיה כה) בלע המות לנצח ומחה יי אלהים דמעה מעל כל פנים וגו'. ובגין כך פי יעשו מפל חטאת האדם. (כתיב) האדם, אדם קדמאה.

למעור מעל ביי, דמאן דיפוק מרחמי, וינקא מן דינא, הוא גרים פגימו וכו', ועל דא, רחמנא לישזבן מחייבי דהאי עלמא, ומן פגימו דלהון, כמה זפאין מסתלקי בגינייהו, בר כל מה דגרמי לעילא ותתא.

רבי יצחק ורבי יהודה הוו אזלי מאושא ללוד, אמר רבי יהודה (יצחק) גימא מילין דאורייתא ונזיל. פתח רבי יהודה (ס"א יצחק) ואמר, (שמות כא) כי יפתח איש בור או פי יכרה איש בר וגו'. מה פתיב בתריה, בעל הבור ישלם וגו'. ומה על דא כך, מאן דגרים לאבאשא עלמא בחובוי על אחת כמה וכמה. אלא תוהנא דאף על גב דאבאיש עלמא, אמאי אית ליה תשובה, כמה דכתיב איש או אשה כי יעשו וגו' והתודו את חטאתם והשיב. א"ל ודאי דא מהנאי להו, בגין דעביד תשובה, כפיכול הוא עביד ליה ממש. דהא מה דפגים לעילא, אתקין ליה, ובמה בתשובה. דכתיב איש או אשה כי יעשו וגו', והתודו את חטאתם והשיב, ותשובה אתקין פלא, אתקין לעילא, אתקין לתתא, אתקין לגרמיה, אתקין לכל עלמא.

פתח רבי יצחק (ס"א יהודה) אבתריה ואמר, (דברים ו) בצור לך ומצאוך כל הדברים האלה וגו'. בצור לך, מפאן דתשובה מעליא מפלא, עד לא ישרי דינא בעלמא. דבתר דשרי דינא עד שלא ישרה הדין בעולם. שאמר ששורה הדין מתחזק

תקיף חיליה מאן יעבר ליה מעלמא ויסלק ליה. דהא (דף קכ"ב ע"ב) פיון דשאר דינא, לא אסתליק עד דישתלים. בתר דאשתלים, ועבד תשובה, אתקין עלמין פלהו. משמע, דכתיב ומצאוך כל הדברים האלה באחרית הימים, וכתוב ושבת עד יי אלהיך וגו'. כי אל רחום יי אלהיך וגו'.

שחרי פיון ששורה הדין, לא מסתלק עד שנשלם. אחר שנשלם ועשה תשובה, מתקן כל העולמות. משמע שכתוב ומצאוך כל הדברים האלה באחרית הימים, וכתוב ושבת עד יי אלהיך וגו'. כי אל רחום יי אלהיך וגו'.

באחרית הימים, מה יש פאן? אלא להכליל כנסת ישראל, שהיא בגלות ונמצאת בצרתם, ולא עוזבת אותם לעולמים. ולכן הקדוש ברוך הוא, אף על גב שמשנה דין בעולם, רוצה שיחזורו ישראל בתשובה להיטיב להם בעולם הזה ובעולם הבא, ואין לה מי שיעמד בפני התשובה.

בא ראה, אפלו כנסת ישראל נקראת תשובה. ואם תאמר, (תשובה) עליונה (מעלה) (ואות עליונה) מכל מקום לא נמצאת - אלא זו נקראת תשובה, כשחזור רחמים למולה, והיא חוזרת על כל אותם אוכלוסים ומיניקתם. ותשובה מעלה - כשנמסרת הנפש אליה ולוקחת אותה בזמן שהיא בתשובה, אז הכל מתתקן למעלה ולמטה, ומתתקן הוא וכל העולם.

רשע אחד בעולם - בגללו יש קלקול לכמה אחרים. אוי לרשע, אוי לשכנו! בא ראה, יונה, משום שלא רצה ללכת בשליחות רבונו, כמה אנשים היו אוכדים בגללו בים, עד שפלם חזרו עליו ודנו אותו בדין בים, ואז נצלו כלם, ואחר כך הקדוש ברוך הוא רחם עליו, והציל כמה אוכלוסים בעולם. מתי? כשחזר לרבנו מתוך צרתו. זהו שכתוב (יונה ב) קראתי מצרה לי אל ה' ויענני. וכתוב (תהלים קיח) מן המצר קראתי יה ענני במרחב יה וגו'.

באחרית הימים, מאי איפא הכא. אלא לאכללא כנסת ישראל, דאיהי בגלותא, ואשתכחת בעאקו דלהון, ולא שבקת לון לעלמין. ובגין כך קדשא בריך הוא אף על גב דאשרי דינא בעלמא, בעי דיהדרון ישראל בתשובה, לאוטבא להו כהאי עלמא, ובעלמא דאתי, ולית לה מאן דקאים קמי תשובה.

תא חזי, אפילו כנסת ישראל, תשובה אקרי. ואי תימא (תשובה) עלאה (ס"א מעליא) (נ"א ואת עלאה) מכל אתר לא שכיח, אלא דא אקרי תשובה, פד אהדר רחמי לקבלהא, והיא תבת על כל אינון אוכלסין וינקא לון. ותשובה מעליא, פד אתמסר נפשא לגבה, ונטיל לה בזמנא דאיהי בתשובה, פדין פלא אתתקן לעילא ותתא, ואתתקן הוא, וכל עלמא.

חייבא חד בעלמא, קלקולא דכמה אתרנין בגיניה. ווי לחייבא, ווי לשביביה. תא חזי, יונה, בגין דלא בעא למהן בשליחותא דמאריה, כמה בני נשא הוו אתאבידו בגיניה בימא, עד דכלהו אהדרו עלוי, ודאינו ליה פדינא בימא, וכדין אשתזיבו כלהו, וקודשא בריך הוא חס עליה לבתר, ושזיב כמה אוכלסין בעלמא. אימתי. פד אהדר למאריה מגו עקתייה. דהא הוא דכתיב, (יונה ב) קראתי מצרה לי אל יי ויענני. וכתוב, (תהלים קיח) מן המצר קראתי יה ענני במרחב יה וגו'.

רעיא מהימנא

פְּקוּדָא דָא, היא מצות תְּשׁוּבָה. וְדָא אֵיהִי בִינָה. וּבְעוֹנוֹתֵינוּ מִדְּחַרְבֵי בֵי מִקְדָּשָׁא, לָא אִשְׁתָּאֵר לָנוּ אֲלָא וְדוּי דְּבָרִים לְבַד, וְדָא מְלָכוּת. וּמֵאִי בִינָה. בְּן ז"ה. וְהֵאֵי בְּן, ו' אֵיהוּ וְדָאִי. וְכָל מָאן דְּחִזֵּר בְּתִיבְתָא, כְּאֵלוּ חִזֵּר אֶת ה' לְאֶת ו', דָּאֵיהוּ בְּן ז"ה, וְאִשְׁתָּלִים בֵּיהּ יְהוָה. וְדָא אֵיהוּ תְּשׁוּבָה, תְּשׁוּבָה ה' וְדָאִי לְגַבֵּי ו'.

דָּאֵת ה' וְדָאִי אֵיהוּ וְדוּי דְּבָרִים, וְרִזָּא דְמַלְהָ, (הושע יד) קָחוּ עִמָּכֶם דְּבָרִים וְשׁוּבוּ אֶל יי אִמְרוּ אֲלֵיוּ וְגו' וּנְשַׁלְמָה פְּרִים שְׁפִתֵינוּ. דְּוִדָּאִי כַד בַּר נֶשׂ אֵיהוּ חוּטָא, גָּרִים לְאִתְרַחֵקָא ה' מֵאֵת ו'. דָּאִסְתָּלֵק בְּן ז"ה, דָּא יְהוָה, מֵאֵת ה'. וּבְגִין דָּא אִתְרַחֵב בֵּי מִקְדָּשָׁא, וְאִתְרַחֵקוּ יִשְׂרָאֵל מִתְּמָן, וְאִתְגַּלוּ בִינֵי עַמְמֵיָא. וּבְגִין דָּא, כָּל מָאן דְּעֵבִיד תְּשׁוּבָה, גָּרִים לְאִתְחַזְרָא ה' לְאֶת ו', וּפּוֹרְקָנָא בְּדָא תְּלִיָא. וּבְגִין דָּא הַכֹּל תְּלוּי בְּתִשׁוּבָה. דְּכַף אִמְרוּ קְדָמָי, כָּל הַקְּצִים כְּלוּ, וְאִין הַדְּבָר תְּלוּי אֲלָא בְּתִשׁוּבָה, דָּאֵיהוּ שְׁלִימוּ דְשְׁמִיהּ.

וְעַל דָּא (יחזקאל כ) וְאֶעֱשֶׂה לְמַעַן שְׁמִי. וְעוֹד (ישעיה מח) לְמַעַנִי לְמַעַנִי אֶעֱשֶׂה. וְאִם לָאוּ חִזְרִין, אֲנָא אֶעֱמִיד לִזְוֹן מְלָפָא, שְׁקִשִׁין גְּזוּרְתֵי מִשְׁל פְּרַעָה, וְיַחְזִרוּן עַל כְּרַחֲמֵיהוּ. הָדָא הוּא דְכְּתִיב וְשָׁבַת עַד יי אֶלְהִיךָ, עַד יְהוָה וְדָאִי.

וְתִשׁוּבָה דָּא אִתְקַרִיאת חַיִּים, (משלי ד) כִּי מִמֶּנּוּ תּוֹצְאוֹת חַיִּים, דָּאֵינוֹן נִשְׁמַתִּין דִּישְׂרָאֵל. וְאֵיהוּ הַכֹּל דְּנִפְק וְעָאֵל בְּפּוּמָא דְּבַר נֶשׂ, בְּלֵא עֲמַל וּבְלֵא יִגִיעָה. ה' דְּבַהֲבָרָאִים. וְעֵלָה אִתְמַר, (דברים ח) כִּי עַל כָּל מוֹצָא פִי יי יַחֲיֶה הָאָדָם. וְהֵיא עַל רִישִׁיהּ דְּבַר נֶשׂ. עֵלָה אִתְמַר, (במדבר יב) וְתִמּוֹנֵת יי יִבִּיט. (תהלים לט) אַף בְּצִלָּם יִתְהַלֵּךְ אִישׁ.

וּבְגִין דָּאֵיהִי עַל רִישִׁיהּ דְּבַר נֶשׂ, אֲסִיר לִיהּ לְבַר נֶשׂ לְמִיזְל אַרְבַּע אַמּוֹת בְּגִלּוּי דְרִישָׁא, דָּאִם הֵיא אִסְתָּלְקַת מֵעַל רִישִׁיהּ דְּבַר נֶשׂ, מִיַּד אִסְתָּלְקוּ חַיִּים מִנִּיהּ. וְאִי תִימָא דְכַף שְׂרִיא עַל אוּמִין דְּעִלְמָא, אַף עַל גַּב דְּלָא

רעיא מהימנא

מִצְוָה זוּ הֵיא מִצְוֹת תְּשׁוּבָה, וְזוּהִי בִינָה. וּבְעוֹנוֹתֵינוּ, מִשְׁחַרְבֵי בֵית הַמִּקְדָּשׁ, לָא נִשְׁאָר לָנוּ אֲלָא וְדוּי דְּבָרִים לְבַד, וְזוּ מְלָכוּת. וּמֵאִי זֶה בִינָה? בְּן ז"ה. וּבְן זֶה הוּא ו' בְּוִדָּאִי. וְכָל מִי שְׁחִזֵּר בְּתִשׁוּבָה, כְּאֵלוּ חִזֵּר ה' לְאֶת ו', שְׁהֵיא בְּן ז"ה, וְנִשְׁלָם בּוֹ יְהוָה. וְזוּהִי תְּשׁוּבָה - תְּשׁוּבָה ה' וְדָאִי לו'.

שְׁאוֹת ה' וְדָאִי הֵיא וְדוּי דְּבָרִים, וְסוּד הַדְּבָר - (הושע יד) קָחוּ עִמָּכֶם דְּבָרִים וְשׁוּבוּ אֶל ה' אִמְרוּ אֲלֵיוּ וְגו' וּנְשַׁלְמָה פְּרִים שְׁפִתֵינוּ. שְׁוִדָּאִי כְּשִׁאָדָם חוּטָא, גוֹרָם לְהַרְחִיק ה' מֵאוֹת ו'. שְׁמִסְתָּלֵק בְּן ז"ה, זֶה יְהוָה, מֵאוֹת ה'. וְלִכְן חָרַב בֵּית הַמִּקְדָּשׁ, וְהִתְרַחֵקוּ יִשְׂרָאֵל מִשְׁמֵם וְגָלוּ לְבִין הַעַמִּים. וּמִשׁוּם זֶה, כָּל מִי שְׁעוֹשֶׂה תְּשׁוּבָה, גוֹרָם לְהַחֲזִיר ה' לְאוֹת ו', וְהִגָּאֵלָה תְּלוּיָהּ בְּזֶה. וּמִשׁוּם זֶה הַכֹּל תְּלוּי בְּתִשׁוּבָה. שְׁכַף אִמְרוּ הֵרֵאשׁוּנִים, כָּל הַקְּצִים כְּלוּ, וְאִין הַדְּבָר תְּלוּי אֲלָא בְּתִשׁוּבָה, שְׁהוּא שְׁלִמוֹת שְׁמוֹ.

וְעַל כֵּן, (יחזקאל ב) וְאֶעֱשֶׂה לְמַעַן שְׁמִי. וְעוֹד, (ישעיה מח) לְמַעַנִי לְמַעַנִי אֶעֱשֶׂה. וְאִם לָאוּ חִזְרִים, אֲנִי אֶעֱמִיד לָהֶם מְלָךְ שְׁקִשִׁים גְּזוּרְתֵי מִשְׁל פְּרַעָה, וְיַחְזִרוּ בְּעַל כְּרַחֲמֵם. זֶהוּ שְׁפִתוֹב (דברים ד) וְשָׁבַת עַד ה' אֶלְהִיךָ, עַד יְהוָה וְדָאִי. וְתִשׁוּבָה זוּ נְקִרָאת חַיִּים, (משלי ד) כִּי מִמֶּנּוּ תּוֹצְאוֹת חַיִּים, שְׁהֵם נִשְׁמּוֹת יִשְׂרָאֵל. וְהוּא הַכֹּל שִׁיּוּצָא וְנִכְנַס בְּפִי הָאָדָם בְּלֵא עֲמַל וּבְלֵא יִגִיעָה, ה' שֵׁל הַבְּרָאִים, וְעֵלּוּ וְנִאֲמַר (דברים ח) כִּי עַל כָּל מוֹצָא פִי ה' יַחֲיֶה הָאָדָם. וְהֵיא עַל רִאשׁ הָאִישׁ, עֵלֶיהָ נִאֲמַר (במדבר יב) וְתִמּוֹנֵת ה' יִבִּיט. (תהלים לט) אַף בְּצִלָּם יִתְהַלֵּךְ אִישׁ. וּמִשׁוּם שְׁהֵיא עַל רִאשׁ הָאִישׁ,

אסור לו לאדם ללכת ארבע
אמות בגלוי ראש, שאם היא
מסתלקת מעל ראשו של האדם,
מיד מסתלקים ממנו החיים.

ואם תאמר שכן שורה על ראש
אמות העולם, אף על גב שלא
נבראו בהם שמים וארץ וכל
תולדותיהם - לא שורה ודאי.

שמשה בקש מהקדוש ברוך הוא
שלא תשרה שכניה על אמות
העולם, ונתן לו. ההכל העומד
על אמות העולם מאיפה יוצא?
או על הרשעים שהם ערב רב,
מערבים עם ישראל? אלא ודאי
לא כל הפנים שוים. אפלו ישראל
אינם שוים, כל שפן אחרים.

א"ל ודאי על דמות זו של אות
ה' פרשה, מתנה טובה יש לי
בבית גנוזי ושבת שמה. וכשהיא
שורה על ישראל, אין להם יגיעה
ולא שעבוד, ובה נפש עמלה
ויגיעה (שמות לב) שבת וינפש.

שנפשו אחרת יש על ראש האדם,
שנקראת עבד, והיא דמות על
האיש, והוא עבד המלך,
שמנענעת כל איברי האדם ללכת
בדרכים טובות ולקיים בהם
רמ"ח מצוות, להשרות עליהם
ה' של בהבראם, שכן עולה
הבראם לרמ"ח.

ודיוקן אחר על ראשו, שנקרא
יראה, וזה י'. ועליהם נאמר,
ויברא אלהים את האדם בצלמו
בצלם אלהים. שתי דמיות
טובות, שהם זכר ונקבה. זכר
מצד האות י', נקבה מצד האות
ה'.

ושרי אותיות מעוררות את האדם
לתורה ולמצוה. י' יראה, וזוהי
על ראש האדם, וממנה תפגס
שלא יעבר על מצוות לא תעשה.

ה' אהבה על ראשו של האדם, וממנה נכנסת אהבת הקדוש ברוך הוא על רמ"ח איבריו לקיים
בהם מצוות עשה. ו' היא על ראש האדם, וממנה יכנס על פה האדם דבורים ללמד בתורה.

ובנה קחו עמכם דברים ושובו אל ה'. ובנה שתהיה בכם היראה והאהבה והתורה, יחזר יהו"ה

אתברי בהון שמיא וארעא וכל תולדין דבהון. לא שריא
ודאי, דמשה בעא מקודשא בריה הוא, דלא תשרי שכניה
על אומין דעלמא, ויהיב ליה. הבלא דקיימא על אומין
דעלמא מאן נפקא. או על חייביא דאינון ערב רב
מעורבין עם ישראל. אלא ודאי לית כל אפיא שוין,
אפילו ישראל לאו אינון שוין, כל שפן אתרנין.

אלא ודאי על האי דיוקנא דאת ה' אוקמוה, מתנה טובה
יש לי בבית גנוזי ושבת שמה. וכד האי שריא על ישראל,
לית לון יגיעה ולא שעבוד. ובה נפש עמלה ויגיעה (שמות
לא) שבת וינפש.

דנפש אחרא אית על רישיה דבר נש, דאתקריאת עבד.
ואיהו דיוקנא על בר נש. ואיהי עבד דמלכא,
דמנענעא כל אברין דבר נש, למיזל באררחין טבין,
ולקיימא בהון רמ"ח פקודין, לשריא עלייהו ה'
דבהבראם, דכך סליק הבראם לרמ"ח.

ודיוקנא אחרא על רישיה, דאתקריאת יראה, ודא י'.
ועלייהו אתמר, (בראשית א) ויברא אלהים את
האדם בצלמו בצלם אלהים. תרין דיוקנין טבין, דאינון
דכר ונוקבא. דכר מסטרא דאת י'. נוקבא מסטרא דאת
ה'.

ותרין אתון אתערין ליה לבר נש לתורה ולמצוה. י'
יראה, ודא איהי על רישיה דבר נש, ומנה ייעול
דחילו ללבא דבר נש, למדחל מקודשא בריה הוא,
ולנטרא גרמיה דלא יעבר על פקודין דלא תעשה. ה'
אהבה על רישיה דבר נש, ומניה עאל רחימו דקודשא
בריה הוא, על רמ"ח אברין דיליה, לקיימא בהון פקודין
דעשה. ו' איהי על רישיה דבר נש, ומניה ייעול על
פומא דבר נש מלולין לאולפא באורייתא.

ובהאי קחו עמכם דברים ושובו אל י'. ובהאי דיהא

יראה ללב האדם לירא מהקדוש ברוך הוא ולשמר את עצמו
ה' אהבה על ראשו של האדם, וממנה נכנסת אהבת הקדוש ברוך הוא על רמ"ח איבריו לקיים
בהם מצוות עשה. ו' היא על ראש האדם, וממנה יכנס על פה האדם דבורים ללמד בתורה.

ובנה קחו עמכם דברים ושובו אל ה'. ובנה שתהיה בכם היראה והאהבה והתורה, יחזר יהו"ה

שהוא בינה, תשובה, ו' תשוב
לה', שהיא מעשה בראשית,
והיא ל"ב אלהים. וישתלים יהוה,
ובה תהיה לכם מנוחה ונחת
מהכל, ובה שבת וינפש.

ובה יכלל יה"ו, ומשום זה ויכלו
- שלמות הפל. בה נברא כל
העולם, ועליה עומדים שמים
וארץ והים וכל הבריות שנבראו,
שפתיב (בראשית ב) אלה תולדות
השמים והארץ בהבראם, בה'
בראם. ואם היא תתרחק מהעולם
אפילו רגע, הכל יחרב ויתבטל,
ולא תהיה עמידה לעולם.

ה' זאת לא תלך מהגוף, ובו הוא
עומד. וכשהיא תלך ממנו, הוא
סם המות יבא וישרה עליו,
שתקרא טמאה, נבלה, פסולה,
מלאך המות, חשך, אפלה,
ושורה על גוף האיש. ובאותו
זמן נקרא האדם מת, וסוד הדבר
- (יחזקאל יח) כי לא אֶחַפֵּץ בְּמוֹת
הַמֵּת נָאִם ה' אֱלֹהִים וְהִשִּׁיבוּ
וְחַיּוּ.

כל מצוות עשה שהיו עתידות
לשרות ברמ"ח איבריו, כלן
מתאבלות עליו, וסוד הדבר -
(ישעיה נז) דרכיו ראיתי וארפאהו
וגו', ולאבליו. מה זה ולאבליו?
אלו רמ"ח איברים שמתאבלים
עליו, שהם דמות עליונה ששורה
על ראשו, שבה שורה הו"ה.
שכמו שיש דמות טובה על צדיק
ומנהיגה אותו לכל מעשים
טובים לזכותו לעולם הבא, כִּי
יש דמות רעה על ראש הרשעים
להנהיגם במעשים רעים, שישו
גיהנם. ומשום זה יש הכל ויש
הכל. יש הכל טוב, שנאמר בו
פי על כל מוצא פי ה' יחיה
האדם. ויש הכל רע, שנאמר בו
גם זה הכל ורעות רוח.

ובא וראה, במעשי האדם נודע הפרצוף שעליו ופרצוף פניו. הכרת פניהם
ענתה בם. בדמות נודע פרצוף החיה ששורה עליו, אם הוא אריה, או שור, או נשר, או אדם.

כִּכּוֹן הַיְרָאָה וְהַאֲהָבָה וְהַתּוֹרָה יִתְחַזַּר יְהוָה דְּאִיהוּ בִּינָה
תשובה, ו' תשוב לגבי ה', דאיהו עובדא דבראשית.
ואיהי ל"ב אלהים. (דף קכ"ג ע"א) וישתלים יהוה ובה יהא
לכוון נייחא מפלא, ובה שבת וינפש.

ובה יתכליל יה"ו, ובגין דא ויכלו: שלימו דכלא. בה,
אתברי כל עלמא, ועלה קיימין שמיא וארעא וימא
וכל ברין דאתברון, דכתיב, (בראשית ב) אלה תולדות
השמים והארץ בהבראם, בה' בראם. ואם היא אתרחקת
מעלמא אפילו רגעא, כלא אתחרב ואתבטל, ולא הוי
קיומא בעלמא.

האי ה' לא תיזיל מגופא, ובה קיימא וכד היא תיזיל
מיניה, הוא סם המות תיתי ותשרי עליה, דתתקרי
טומאה, נבלה, פסולה, מלאך המות, חשך, אפלה,
ושריא על גופא דבר נש. ובההוא זמנא אתקרי בר נש
מת. ורזא דמלה, (יחזקאל יח) כי לא אֶחַפֵּץ בְּמוֹת הַמֵּת
נָאִם יי אֱלֹהִים וְהִשִּׁיבוּ וְחַיּוּ.

כל פקודין דעשה, דהוו עתידין לשריא ברמ"ח אברין
דיליה, פלהו מתאבלין עליה. ורזא דמלה, (ישעיה נז)
דרכיו ראיתי וארפאהו וגו'. ולאבליו. מאי ולאבליו.
אילין רמ"ח אברין, דקא מתאבלין עליה, דאינון דיוקנא
עלאה דשריא על רישיה, דבה שריא יהו"ה. דכמה דאית
דיוקנא טבא על צדיק, ומנהיג ליה לכל עובדין טבין,
לזפאה ליה לעלמא דאתי. כִּי אֵיךְ דִּיּוֹקְנָא בִּישָׂא, עַל
רִישָׁא דְחַיִּיבָיָא, לְאַנְהָגָא לֹוֹן בְּעוֹבְדֵין בִּישִׁין, דִּירְתוּן
גִּיהֵנָם. וּבְגִין דָּא אֵיךְ הָבֵל וְאֵיךְ הָבֵל, אֵיךְ הָבֵל טָב,
דְּאֶתְמַר בֵּיהּ, (דברים ח) כִּי עַל כָּל מוֹצֵא פִי יי יִחְיֶה הָאָדָם.
וְאֵיךְ הָבֵל בִּישׁ, דְּאֶתְמַר בֵּיהּ (קהלת ב) גַּם זֶה הָבֵל וְרָעוּת
רוח.

ותא חזי בעובדין דבר נש אשתמודע פרוצופא, דאיהי
עליה, ופרצופא דאנפוי. הדא הוא דכתיב, (ישעיה

ג) הפרת פניהם ענתה כם. בדיוקנא, אשתמודע פרוצופא דחיה דשריא עליה, אם הוא אריה, או שור או נשר, או אדם. מהמרפכה דקודשא ברין הוא ושכינתיה, או מהמרפכה דמלאך שר הפנים, או מהמרפכה כישא דסמאל, או מהמרפכה דארבע יסודין דעלמא. ולית בהון לא היצר טוב, ולא היצר הרע, אלא כבעירין דעלמא. ובגין דא כמה הכלים אית בבני נשא, כל חד למיניה. ורזא דמלה, (בראשית א) תוצא הארץ נפש חיה למיניה. ובגין דא, במדה שאדם מודד בה מודדין לו. ובכל פרוצופא אית ממנא עליה.

תא חזי, לשית יומי בראשית, לכל חד אית ליה פרוצופיה, דההוא דרגא דאנהיג ליה, ולא תשפח יום דלית ביה טוב. ואף על גב דביומא תנינא לא אית ביה טוב, ביומא תליתאה תשפח ליה. ובגין דא אתמר ביה תרי זמני טוב.

ובל יומא אית ליה גדר מלבר, דלא ייעול כל בר נש ליההוא טוב. פגון חשף דכסי לנהורא. דתשפח ביומא קדמאה אור, ותשפח ביה חושף. בכל יומא תשפח נטירא. ואינון נטירין אינון, פגון קוצים לפרם. ואית נטירין אחרנין, פגון נחשים ועקרבים ושרפים, ונטירין ההוא טוב, דלא ייעול תמן דלאו איהו ראוי למיעל. ואי לאו, כל חייביא הוו עאלין ברזין דאורייתא.

ובגין דא מאן דאיהו חייבא, וייעול למנדע רזין דאורייתא, כמה מלאכי חבלה דאתקריאו חשף ואפלה, נחשים ועקרבים חיות ברא אתקריאו, ומבלבלין מחשבתיה, דלא ייעול לאתר דלאו דיליה.

אבל מאן דאיהו טוב, כל אלין נטירין אינון לממריה, וקטיגור נעשה סניגור, וייעלון (ליה) לטוב הגנוז, וימרון ליה מרנא, הא בר נש טוב וצדיק ירא שמים, בעי לאעלא קדמך, אמר לנו, (תהלים קיח) פתחו לי שערי הוא טוב וצדיק, ירא שמים, רוצה להכנס לפניך, אמר לנו

ממרפכת הקדוש ברין הוא ושכינתו, או ממרפכת מלאך שר הפנים, או ממרפכה רעה של סמאל, או ממרפכת ארבעה יסודות של העולם. ואין בהם לא היצר הטוב, ולא היצר הרע, אלא כבהמות העולם.

ומשום זה כמה הכלים יש בבני אדם, כל אחד למינו. וסוד הדבר - (בראשית א) תוצא הארץ נפש חיה למיניה. ומשום זה, במדה שאדם מודד - בה מודדים לו. ולכל פרוצוף יש ממנה עליו.

בא ראה, לששת ימי בראשית, לכל אחד יש את פרוצופו של אותה דרגה שמונהיגה אותו, ולא תמצא יום שאין בו טוב. ואף על גב שפיום השני אין בו טוב, תמצאנו ביום השלישי. ומשום זה נאמר בו פעמים פי טוב.

ורבך יום יש גדר מבחוץ שלא יכנס כל אדם לאותו טוב, כמו חשף שמכסה את האור. שתמצא ביום ראשון אור, ותמצא בו חשף. בכל יום תמצא שמירה, ואותם שומרים הם כמו קוצים לפרם. ויש שומרים אחרים, כמו נחשים ועקרבים ושרפים, ושומרים אותו טוב שלא יכנס לשם מי שאינו ראוי להכנס. ואם לא - כל הרשעים היו נכנסים בסודות התורה.

ומשום זה, מי שהוא רשע יכנס לדעת סודות התורה, כמה מלאכי חבלה שנקראים חשף ואפלה, נחשים ועקרבים, חיות בר נקראים, ומבלבלים מחשבתו שלא יכנס למקום שאינו שלו. אברך מי שהוא טוב, כל השומרים הם למרותו, וקטגור נעשה סגור, ויכניסו אותו לטוב הגנוז, ויאמרו לו: מורנו, איש זה (תהלים קיח) פתחו לי שערי צדק אבא

צֶדֶק אָבֵא בָּם אוֹדָה יְהוָה. הַהוּא טוֹב הִגְנוּז יִימָא לוֹן, פִּתְחוּ לִיהּ בְּהַאי תְּרַעָא דְאַתְקְרִי אַהֲבָה, אוּ בְּהַאי תְּרַעָא דְאִיהִי תְּשׁוּבָה. כָּל צְדִיק יִיעוּל כְּפּוּם דְרָגָא דִּילִיהּ, וְרָזָא דְמַלְא (ישעיה כו) פִּתְחוּ שְׁעָרִים וַיָּבֵא גוֹי צְדִיק וְגו'.

בְּעֵז צְרִיף לְאַהֲרָא עַל פִּתְחַת הַתְּשׁוּבָה. וְכִי מִכְּמָה מִינִין אִיהוּ תְּשׁוּבָה דְעִבְדִּין בְּגֵי נְשָׂא, כְּלָהוּ טְבִינ, אָבֵל לְאוּ כָּל אֲפִיָּא שְׁוִין. אִית בַּר נֶשׁ דְּאִיהוּ רְשָׁע גְּמוּר כָּל יָמָיו, וְאִיהוּ עוֹבֵר עַל כְּמָה פְּקוּדִין דְּלֵא תַעֲשֶׂה, וּמִתְחַרֵּט וּמוֹדָה עַלִּיהוּ, וּלְבַתֵּר כֵּן לֹא עִבֵּד לֹא טַב וְלֹא בִישׁ. לְדָא וְדָאי יִמְחֹל לִיהּ קִדְשָׁא כְּרִיף הוּא, אָבֵל לֹא דִיזְכָּה לְתְּשׁוּבָה עַלֵּא. אִית בַּר נֶשׁ לְבַתֵּר דִּינִיב מִחֻטְאָיו, וּמִתְכַפֵּר לִיהּ, אִיהוּ אָזִיל בְּדִרְף מַצְוָה, וּמִתְעַסֵּק בְּכָל כַּחוּ בְּדַחִילוּ וּרְחִימוּ דְקוּדְשָׁא כְּרִיף הוּא. דָּא זְכִי לְתְּשׁוּבָה תְּתַפְּאֵה, דְּאַתְקְרִי ה'. וְדָא אִיהוּ תְּשׁוּבָה תְּתַפְּאֵה.

וְאִית בַּר נֶשׁ לְבַתֵּר דְּמִתְחַרֵּט מִחוּבוּי, וַיַּעֲבִיד תְּשׁוּבָה, וַיִּתְעַסֵּק בְּאוּרִייתָא בְּדַחִילוּ וּרְחִימוּ דְקוּדְשָׁא כְּרִיף הוּא, וְלֹא עַל מְנַת לְקַבֵּל פְּרָס. דָּא זְכִי לְאֵת ו', וְאִיהוּ כֵּן י"ה, וְעַל שְׁמִיהּ אֲתְקְרִי בִּינָה, וְדָא גְרִים דְתְּשׁוּב ו' לְגַבִּי ה'. וּמִלַּת תְּשׁוּבָה כֵּף הִיא, תְּשׁוּב ו' לָה'.

וְלְעוֹלָם לֹא שְׂרִיא ה' בְּכַר נֶשׁ, וְלֹא ו', (דף קכ"ג ע"ב) בְּלֵא דַחִילוּ וּבְלֵא רְחִימוּ, דְּאִינוּן י"ה, יִרְאֵה וְאַהֲבָה קְרִינָן לִיהּ וְדָאי. וּמִתְמָן אֲתִיִּיהִבוּ הַתּוֹרָה וְהַמַּצְוָה דְּאִינוּן בֵּן וּבַת. וּבְגִין דִּישְׂרָאֵל מְקִימִין הַתּוֹרָה וְהַמַּצְוָה, אֲתְקְרִיאוּ בְּנִים לְקוּדְשָׁא כְּרִיף הוּא, הָדָא הוּא דְכַתִּיב, (דברים יד) בְּנִים אַתֶּם לִי אֱלֹהֵיכֶם.

הַנְּסִתְרוּת: יִרְאֵה וְאַהֲבָה, דְּאִינוּן כְּמוֹחָא וְלִבָּא. בְּחִלְלָא דְגוּפָא. וּבְרִישָׁא. וְהַנְּגִלּוּת: הַתּוֹרָה וְהַמַּצְוָה, דְּאִינוּן בְּגוּפָא וּבְרִישָׁא לְבַר. וְרָזָא דְמַלְא הָכִי הוּא וְדָאי, דָּאי בַר נֶשׁ דַּחִיל לְקוּדְשָׁא כְּרִיף הוּא, אוּ רְחִים לִיהּ, דָּא לֹא יָדַע בַּר נֶשׁ אַחֲרָא, בְּגִין דְּאִיהוּ מְלָה דְלֹא אֲתַגְלִילָא אָלָא בִּינוּ לְבִין קוּנוּ.

כָּם אוֹדָה יְהוָה. אוֹתוּ טוֹב הִגְנוּז יִימָא לֹא בְּשַׁעַר זֶה שְׁנִקְרָא אַהֲבָה, אוּ בְּשַׁעַר זֶה שְׁנִקְרָא תְּשׁוּבָה. כָּל צְדִיק יִכְנֵס כְּפִי דְרָגָתוֹ, וְסוּד הַדְּבָר - (ישעיה כו) פִּתְחוּ שְׁעָרִים וַיָּבֵא גוֹי צְדִיק וְגו'.

כְּעַת צְרִיף לְחֹזֵר עַל פִּתְחַת הַתְּשׁוּבָה. וְכִי מִכְּמָה מִינִים הִיא הַתְּשׁוּבָה שְׁעוֹשִׂים בְּנֵי אָדָם? כָּלֵם טוֹבִים, אָבֵל לֹא כָּל הַפְּנִים שְׁוִים. יֵשׁ אָדָם שֶׁהוּא רְשָׁע גְּמוּר כָּל יָמָיו, וְהוּא עוֹבֵר עַל כְּמָה מַצְוֹת לֹא תַעֲשֶׂה, וּמִתְחַרֵּט וּמוֹדָה עַלִּיהֶם, וְאַחַר כֵּף לֹא עוֹשֶׂה לֹא טוֹב וְלֹא רַע - לְזֶה בּוֹדָאי יִמְחֹל הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא, אָבֵל לֹא יִזְכָּה לְתְּשׁוּבָה עַלִּיוֹנָה. יֵשׁ אָדָם שֶׁלֹּא אַחַר שִׁישׁוּב מִחֻטְאָיו וּמִתְכַפֵּר לוֹ, הוּא הוֹלֵף בְּדִרְף מַצְוָה וּמִתְעַסֵּק בְּכָל כַּחוּ בִּירְאָה וְאַהֲבַת הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא - זֶה זוֹכָה לְתְּשׁוּבָה תַּחְתּוֹנָה שְׁנִקְרָאת ה', וְזוּ הִיא תְּשׁוּבָה תַּחְתּוֹנָה.

וְיֵשׁ אָדָם שֶׁלֹּא אַחַר שֶׁהִתְחַרֵּט עַל חֻטְאָיו וְעָשָׂה תְּשׁוּבָה, וַיִּתְעַסֵּק בַּתּוֹרָה בִּירְאָה וְאַהֲבַת הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא, וְלֹא עַל מְנַת לְקַבֵּל פְּרָס - זֶה זוֹכָה לְאוֹת ו', וְהוּא כֵּן י"ה, וְעַל שְׁמוֹ נִקְרָאת בִּינָה, וְזֶה גוֹרֵם שֶׁתְּשׁוּב ו' לָה'. וּמִלַּת תְּשׁוּבָה כֵּף הִיא, תְּשׁוּב ו' לָה'. וְלְעוֹלָם לֹא שׁוֹרָה ה' בְּאִישׁ, וְלֹא ו', לֹא יִרְאֵה וְלֹא אַהֲבָה, שֶׁהֶם י"ה, יִרְאֵה וְאַהֲבָה נִקְרָאִים בּוֹדָאי. וּמִשֵּׁם נִתְּנוּ הַתּוֹרָה וְהַמַּצְוָה, שֶׁהֶם בֵּן וּבַת. וּמִשׁוּם שִׁישְׂרָאֵל מְקִימִים הַתּוֹרָה וְהַמַּצְוָה, נִקְרָאוּ בְּנִים לְקְדוֹשׁ-בְּרוּךְ-הוּא. זֶהוּ שֶׁכְּתוּב (דברים יב) בְּנִים אַתֶּם לָה' אֱלֹהֵיכֶם. הַנְּסִתְרוּת (דברים כט) - יִרְאֵה וְאַהֲבָה, שֶׁהֶם כְּמַח וּכְלָב, בְּחִלְלָא מִבְּחוּץ. וְסוּד הַדְּבָר כֵּף הוּא וְדָאי,

הַגּוּף וּבְרִישָׁא. וְהַנְּגִלּוּת - הַתּוֹרָה וְהַמַּצְוָה, שֶׁהֶם בְּגוּף וּבְרִישָׁא

אָבֵל בַּר נֶשׁ דְּמַתְעַסֵּק בְּאוֹרֵייתָא, וְאִזְל בְּפַקּוּדֵינִי דְעֵשָׂה,
 דָּא אֲתַגְלִיא לְכָל בַּר נֶשׁ, בְּגִין דְּקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא
 עֲבַד לִיה פּוּמָא בְּאֲתַגְלִיא, לְאַתְעַסְקָא בְּאוֹרֵייתָא, וְעִינֵינִי
 לְאַסְתַּפְּלָא בְּהָ, וְאוּדְנִין לְמִשְׁמַע בְּהָ. וְעֲבִיד קְדוּשָׁא בְּרִיךְ
 הוּא בְּבַר נֶשׁ, יְדִין וְרַגְלִין וְגוּפָא, לְמַעַבַּד בְּהוּן פְּקוּדֵינִי
 דְעֵשָׂה.

אם פֶּן חוֹטְמָא לְמַאי נִפְקָא מִנִּיהָ. (בראשית ב) וַיִּפַּח בְּאַפִּיו
 נְשֵׁמַת חַיִּים, דָּא אִיהִי דִיוּקְנָא דְעַל בַּר נֶשׁ, דְּאֲתַמַּר
 בִּיהָ (בראשית כח) וַיִּחַלּוּם וְהִנֵּה סֵלָם. סֵלָם וְדָאִי אִיהִי נְשֵׁמַת
 חַיִּים, פְּרִסְיָא לְשֵׁם יְהוָה דְּאִיהוּ הִירָאָה וְהָאֵהָבָה הַתּוֹרָה
 וְהַמְצוּהָ וּבְהָ שְׂרִיא, וְהִיא פְּרִסְיָא, מִנְּהָ גְזוּרוֹת כָּל
 נְשֵׁמַתֵּינִי דִישְׂרָאֵל, וְאִיהִי דִיוּקְנָא עַל רִישָׁא דְּבַר נֶשׁ.

וְהִנֵּה מְלָאכִי אֱלֹהִים עוֹלִים וְיוֹרְדִים בּוֹ. אֵלִין הִבְלִים
 דְּסַלְקִין וְנִפְקִין בְּגוּפָא, בְּהִיא סֵלָם. אִיהוּ חַד,
 שְׂבִיעָא דְכֻלָּא. וְאִיהוּ מְצַב אַרְצָה, תְּרִין. וְרֵאשׁוּ מְגִיעַ
 הַשְּׁמַיָּמָה, תְּלַת. וְהִנֵּה מְלָאכִי אֱלֹהִים עוֹלִים, תְּרִי.
 וְיוֹרְדִים תְּרִי. אֵינוּן לְקַבֵּל אַרְבַּע רוּחוֹת וְהַשְּׁמַיִם וְהָאָרֶץ.
 וְרִזָּא, דְּמִלָּה (קִהְלַת א) הִבֵּל הִבְלִים אָמַר קִהְלַת הִבֵּל הִבְלִים
 הַכֹּל הִבֵּל. אֵינוּן שְׂבַעָה, לְקַבֵּל כּוּרְסִיָּא, דְּאִיהוּ הַסֵּלָם,
 וְהַשְּׁמַיִם וְהָאָרֶץ, וְאַרְבַּע יְסוּדֵינִי דְעֵלְמָא, וְאֵינוּן שְׂבַעָה.
 לְקַבֵּל שְׂבַעָה יוֹמֵי בְּרֵאשִׁית. אִית כָּל פְּרִיזֵי דְשְׁמַיָּא, וְנִמָּא,
 וְאַרְעָא. כְּגוֹן חַיּוֹת עוֹפּוֹת בְּהֵמוֹת דְּגִים, וְכַמְּה תּוֹלְדֵינִי
 דְּתַלְיִין מִינֵיהָ.

וּבְגִין דְּכֻלָּא אֲתַבְרִי בְּהִיא צוּלְמָא, דְעַל כָּל יִשְׂרָאֵל דְּאִיהִי
 צְדִיקָא, אֲתַמַּר בְּהוּן (בראשית ט) וּמוֹרָאכֶם וְחַתְכֶם יִהְיֶה
 עַל כָּל חַיַּת הָאָרֶץ וְעַל כָּל עוֹף הַשְּׁמַיִם וְגוֹ'. וְדָא מְמַלֵּל
 עַל פְּנֵי נֶשׁא, דְּאֵינוּן מְתִילִין לְחִיּוֹן בְּרָא, וְלִבְעִירָן,
 וְלְעוֹפִין, וְלִנְוֹנֵי נִמָּא. דְּאִית בַּר נֶשׁ דְּמַזְלִיָּה שׁוּר, וּמַזְלִיָּה
 אַרְיָה, וּמַזְלִיָּה נֶשֶׁר, וּמַזְלִיָּה אָדָם.

שְׂאָם הָאָדָם פּוֹחַד מִהַקְדוּשׁ בְּרוּךְ
 הוּא אוֹ אוֹהֵב אוֹתוֹ - אֵת זֶה לֹא
 יוֹדַע אָדָם אַחַר, מִשׁוּם שְׁזָהוּ דְּבַר
 שְׂלֵא הַתְּגָלָה אֲלָא בֵּינוּ לְבֵין קוּנוֹ.
 אָבֵל אָדָם שְׂמַתְעַסֵּק בַּתּוֹרָה
 וּמַתְעַסֵּק בְּמִצְוֹת עֵשָׂה - זֶה גְלוּי
 לְכָל אָדָם, כִּי הַקְדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא
 עֵשָׂה לוֹ פֶּה בְּגְלוּי לְהַתְעַסֵּק
 בַּתּוֹרָה, וְעִינֵים לְהַסְתַּפֵּל בְּהָ,
 וְאֵזְנִים לְשַׁמַּע אוֹתָהּ, וְעֵשָׂה
 הַקְדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא יְדִים וְרַגְלִים
 וְגוּף לְעֲשׂוֹת בְּהָ מִצְוֹת עֵשָׂה.

אם כֶּף, חֲטָט לְמָה צְרִיךְ? (בראשית
 א) וַיִּפַּח בְּאַפִּיו נְשֵׁמַת חַיִּים, זוּהִי
 דְמוּת שְׁעַל הָאָדָם, שְׁנֵאמַר בְּהָ
 (שם כח) וַיִּחַלּוּם וְהִנֵּה סֵלָם. סֵלָם
 וְדָאִי הִיא נְשֵׁמַת חַיִּים, כִּסָּא לְשֵׁם
 יְהוָה, שֶׁהוּא הִירָאָה וְהָאֵהָבָה,
 הַתּוֹרָה וְהַמְצוּהָ, וּבּוֹ שׂוּרָה. וְכִסָּא
 זֶה, מְמַנּוּ גְזוּרוֹת כָּל נְשֵׁמוֹת
 יִשְׂרָאֵל, וְהִיא דְמוּת עַל רֵאשׁ
 הָאָדָם.

וְהִנֵּה מְלָאכִי אֱלֹהִים עוֹלִים וְיוֹרְדִים
 בּוֹ - אֵלוּ הִבְלִים שְׁעוֹלִים וְיוֹצְאִים
 בְּגוּף בְּסֵלָם זֶה. הוּא אַחַד, שְׂבִיעֵי
 שְׁל הַכֹּל. וְהוּא מְצַב אַרְצָה -
 שְׁנַיִם. וְרֵאשׁוּ מְגִיעַ הַשְּׁמַיָּמָה -
 שְׁלֹשָׁה. וְהִנֵּה מְלָאכִי אֱלֹהִים
 עוֹלִים - שְׁנַיִם. וְיוֹרְדִים - שְׁנַיִם.
 אֵלָה כְּנַגְדַּ אַרְבַּע רוּחוֹת וְהַשְּׁמַיִם
 וְהָאָרֶץ. וְסוּד הַדְּבַר - (קִהְלַת א) הִבֵּל
 הִבְלִים אָמַר קִהְלַת הִבֵּל הִבְלִים
 הַכֹּל הִבֵּל. הֵם שְׂבַעָה כְּנַגְדַּ הַכִּסָּא,
 שֶׁהוּא הַסֵּלָם, וְהַשְּׁמַיִם וְהָאָרֶץ,
 וְאַרְבַּעַה יְסוּדוֹת הָעוֹלָם, וְהֵם
 שְׂבַעָה כְּנַגְדַּ שְׂבַעַת יְמֵי בְּרֵאשִׁית.
 יֵשׁ כָּל בְּרִיּוֹת הַשְּׁמַיִם וְהַיָּם
 וְהָאָרֶץ, כְּמוֹ חַיּוֹת, עוֹפּוֹת,
 בְּהֵמוֹת וְדָגִים, וְכַמְּה תּוֹלְדוֹת
 שְׁתַּלְיּוֹת מְמַנּוּ.

וּמִשׁוּם שֶׁהַכֹּל נִכְרָא בְּצֵלָם הַזֶּה
 שְׁעַל כָּל יִשְׂרָאֵל, שֶׁהוּא צְדִיק, נֵאמַר בְּהֵם (בראשית ט) וּמוֹרָאכֶם וְחַתְכֶם יִהְיֶה עַל כָּל חַיַּת הָאָרֶץ וְעַל כָּל עוֹף הַשְּׁמַיִם וְגוֹ'. וְזֶה מְדַבֵּר עַל בְּנֵי אָדָם שְׂמִשׁוּלִים לְחַיּוֹת הַשָּׂדֶה, לְבְּהֵמוֹת וְלְעוֹפּוֹת וְלְדָגֵי הַיָּם. שֵׁישׁ אָדָם שְׂמַזְלֵוּ שׁוּר, וּמַזְלֵוּ אַרְיָה, וּמַזְלֵוּ נֶשֶׁר, וּמַזְלֵוּ אָדָם.

וְכָל אֵלֶינוּ, לְמַה מִתְפַּחְדִּין מֵהָאֵי דְיוֹקְנָא דְאֵינוֹן מִתְמַן
 אֲתַבְרִיאוּ. אֲלֵא מִשׁוּם דְּשֵׁם יְהוָה שְׂרָיָא עָלֶיהָ.
 רְזָא דְמַלְאָה, (דבריים כח) וְרָאוּ כָל עַמֵּי הָאָרֶץ וְגו'. וְכָל מָאן
 דְּפָגִים עוֹבְדוּי, אֲתַפְּגִים דְּיוֹקְנֵיהָ. וְשֵׁם יְיָ לֹא שְׂרָיָא בְּאֶתְר
 פָּגִים, וּבְהָהוּא פָּגִימוּ שְׂרָיָא חֲשָׁף, בְּגִין פָּגִימוּ דְסִיְהֵרָא
 דְשְׂרָיָא בִּיה חֲשׂוּכָא. וְהָאֵי בַר נֶשׁ פְּמָה דְאִיהוּ פָּגִים
 דְּיוֹקְנֵיהָ, כִּף אֲתַפְּגִים אִיהוּ לְתַתָּא, אוֹ אֲתַעְבִּיד אֲלֵם, או
 חֲרַשׁ, אוֹ סוּמָא, אוֹ חֲגַר. בְּגִין דְּיֵהָא רְשִׁים לְעֵילָא וְתַתָּא.
 וְהָהוּא חֲשָׁף שְׂרָיָא בְּפָגִימוּ דִּילֵיהָ, וּמִיַּד אֲשַׁתְּמוּדְעָאן
 בִּיה דְּרָגִין קְדִישִׁין, דְּאֵינוֹן חִילוּי דְקוּדְשָׁא בְּרִיף
 הוּא, וּמִתְרַחֲקִין מִנֵּיהָ, דְּכַבֵּר יַדְעִין דְּבַהּ הוּא פָּגִימוּ לֹא
 שְׂרָיָא מִלְפָּא. וּבְגִין דָּא חִילוּי דְמִלְפָּא מִתְרַחֲקִין מִנֵּיהָ,
 דְּחִיילִין דְּמִלְפָּא לֹא שְׂרָיָין, וְלֹא מִתְקַרְבִּין, אֲלֵא בְּאֶתְר
 דְּמִלְפָּא שְׂרָיָא, דְּכַף אֵינוֹן מִתְנַהֲגִין אֲבַתְרֵיהָ, כְּאַבְרִין בְּתַר
 גּוּפָא.

וּבְהָהוּא אֶתְר דְּשְׂרֵי הוּא חֲשָׁף, כְּמָה מִלְאָכֵי חֲבֵלָה,
 דְּאֲתַקְרִיאוּ נְחָשִׁים וְעַקְרָבִים, מִתְקַרְבִּין לֵיהָ,
 וְיַהֲבִין לֵיהָ כְּמָה נְשִׁיכִין, וְאֵלִין אֵינוֹן יְסוּרִין. וְאֵי אִית
 לֵיהָ מְמוֹנָא דְעוֹבְדִין טְבִין דְעַבִּיד, אֲתַמְעֵטוֹן מִנֵּיהָ. וְאֵיף
 אֲתַמְעֵטוֹן מִנֵּיהָ, אֲלֵא כָל זְכוֹת דְנִחִית לֵיהָ מִלְעֵילָא, יַהֲיֵב
 לֵיהָ לְאֵלִין מִלְאָכֵי חֲבֵלָה, וּבְטָלִין מִנֵּיהָ יְסוּרִין. וְאֵי לִית
 לֵיהָ זְכוּ, וְלֹא חוּבָא לְעֵילָא, אֲלֵא כְלָא לְתַתָּא, בְּכָל זְכוּ
 דְעַבִּיד נְחִית לֵיהָ מְמוֹנִין, וְאוּמִין דְעֵלְמָא מִתְקַרְבִּין לֵיהָ,
 לְקַבֵּל מִלְאָכֵי חֲבֵלָה, וְיַהֲיֵב לוֹן מְמוֹנָא, וְאֲשַׁתְּזִיב מִנֵּיהָ.
 וּבְגִין דָּא הוּוּ יִשְׂרָאֵל מְקַרְבִּין לְעֵזְאֵזֵל, לְגַבֵּי הוּא חֲשָׁף.
 וְשַׁבְעִים פָּרִים, לְקַבֵּל שַׁבְעִים אוּמִין, לְקִיּוּמָא קְרָא,
 (משלי כה) אִם רָעֵב שׁוֹנֵאָף הָאֲכִילֵהוּ לְחֵם וְאִם צָמָא הִשְׁקֵהוּ
 מִיָּם. וּמִיַּד דְּהִדְרִין בְּתִיבְתָא, אֲתַעְבֵּר הוּא חֲשָׁף מֵהוּא
 פָּגִימוּ, וְיִשְׁתְּלִים. וְרְזָא דְמַלְאָה, (שמואל ב יב) גַּם יְיָ הִעְבִּיר
 חֲטָאתָךְ לֹא תָמוּת. וּמִיַּד אֲתַהֲדֵר בִּיה שְׂמָא דְיְיָ, וְאֲתַרְעֵי

הַגּוּף.
 וּבְאִתּוֹ מְקוּם שְׁשׂוּרָה אוֹתוֹ
 חֲשָׁף, כְּמָה מִלְאָכֵי חֲבֵלָה,
 שְׁנַקְרָאִים נְחָשִׁים וְעַקְרָבִים,
 מִתְקַרְבִּים אֵלָיו, וְנוֹתְנִים לוֹ כְּמָה
 נְשִׁיכוֹת, וְאֵלֵה אוֹתָם יְסוּרִים. וְאִם
 יֵשׁ לוֹ מְמוֹן שֶׁל מְעֻשִׁים טוֹבִים
 שְׁעֻשָׁה - יִתְמַעְטוּ מִמֶּנּוּ. וְאֵיף
 יִתְמַעְטוּ מִמֶּנּוּ? אֲלֵא כָל זְכוֹת
 שְׁיִוְרְדָת לוֹ מִלְמַעְלָה, נוֹתְנִים
 אוֹתָהּ לְאוֹתָם מִלְאָכֵי חֲבֵלָה,
 וּמְבַטְלִים מִמֶּנּוּ יְסוּרִים. וְאִם אֵין
 לוֹ זְכוֹת וְלֹא חוּבָה לְמַעְלָה, אֲלֵא
 הַכֵּל לְמַטָּה - בְּכָל זְכוֹת שְׁעוּשָׁה,
 יוֹרֵד לוֹ מְמוֹנוֹת, וְאֵמֹת הָעוֹלָם
 מִתְקַרְבִּים אֵלָיו כְּנֶגֶד מִלְאָכֵי
 הַחֲבֵלָה, וְנוֹתֵן לָהֶם מְמוֹן וְנִצָּל
 מֵהֶם.

וּמִשׁוּם זֶה הָיָה יִשְׂרָאֵל מְקַרְבִּים לְעֵזְאֵזֵל אֲצֵל אוֹתוֹ חֲשָׁף. וְשַׁבְעִים פָּרִים כְּנֶגֶד שַׁבְעִים אֵמֹת,
 לְקַיֵּם הַפְּסוּקָה (משלי כה) אִם רָעֵב שׁוֹנֵאָף הָאֲכִילֵהוּ לְחֵם וְאִם צָמָא הִשְׁקֵהוּ מִיָּם. וּמִיַּד שְׁחוֹזְרִים
 בְּתִשְׁבָּה, עוֹבֵר אוֹתוֹ חֲשָׁף מֵאוֹתוֹ פָּגִים וְנִשְׁלָם. וְסוּד הַדְּבָר - (שמואל ב יב) גַּם ה' הִעְבִּיר חֲטָאתָךְ

ספר הזוהר

(ג"א וְהַרְפִּי) בִּיה, מֵאַנּוּן נְשִׁיכִין דִּיסוּרִין, הֲדָא הוּא דְכַתִּיב, (ישעיה ו) וְשָׁב וּרְפָא לוֹ. וּמִנֵּין דְּאַתְהֵדֵר קַדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא מִיַּד דְּהֵדֵר בְּתוּבָתָא וְאַשְׁתְּלִים הֵהוּא פְּגִימוֹ. הֲדָא הוּא דְכַתִּיב, (מלאכי ג) שׁוּבוּ אֵלַי וְאַשׁוּבָה אֲלֵיכֶם.

וְדָא אִיהוּ בְּתַשׁוּבָה גְמוּרָה, דְּגָרִים לְאַהֲדָרָא בִּינָה דְאִיהוּ יְהוָה, לְגַבֵּי ה' דְּאִיהִי מְלָכוּת. דְּאַזְלָא מְנַדְדָא מִן (דף קכ"ד ע"א) קְנָהָא, דְּאִיהִי הֵהִיא דְּיוֹקְנָא, דְּמִתְקַטְרִין בָּהּ כָּל פְּקוּדִין. וּבָהּ מִתְקַטְרִין עֶשֶׂר סְפִירָן. כַּד בַּר נֶשׁ עָבַד פְּקוּדָא חֲדָא וְלֹא נִתִיר, וְעָבִיד לָהּ בְּדַחִילוֹ וּרְחִימוֹ דְּקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא. בְּגִינָה שְׂרִינְן עֲלֵיהּ עֶשֶׂר סְפִירָן. וְכָל מָאן דְּקָיִים פְּקוּדָא חַד כְּדָקָא יְאוּת, כְּאֵלוֹ מְקַיִים רַמ"ח פְּקוּדֵין דְּעֵשָׂה, דְּלִית פְּקוּדָא דְלָאוּ אִיהוּ כְּלִילָא מְפֻלְהוֹ רַמ"ח. (ע"כ רעיא מהימנא).

אִישׁ אִישׁ כִּי תִשָּׁטֵה אִשְׁתּוֹ וְגו' (במדבר ה) מֵאִי הָאִי לְגַבֵּי הָאִי. אֶלָּא כִּמְה דְכַתִּיב, (במדבר ה) לְמַעוֹל מַעַל בֵּינִי. רַבִּי אֶלְעָזָר אָמַר, אִישׁ אִישׁ, מֵאִי אִישׁ אִישׁ, דְּהָא בַּחַד סָגִי, אֶלָּא הָא אֹרְקְמוּהָ, אֶבֶל אִישׁ אִישׁ, מִשְׁמַע אִישׁ דְּאִיהוּ אִישׁ, וְקָיִים קָרָא דְכַתִּיב, (משלי ה) שְׂתֵה מִים מְבוֹרְךְ וְגו'. כְּדִין הוּא אִישׁ בְּעֵלְמָא, אִישׁ לְגַבֵּי אֲתַתִּיהּ. וּמַעְלָה בּוֹ מַעַל, הָא בַּחַד סָגִי, אֲמַאי תִּרִי. אֶלָּא חַד לְעִילָא וְחַד לְתַתָּא. חַד לְכַנְסַת יִשְׂרָאֵל, וְחַד לְבַעְלָהּ. בְּגִין כַּן וְהִבִּיא הָאִישׁ אֶת אִשְׁתּוֹ.

אֲמַאי אֶל הַפְּהֵן. רְזָא דְמַלְהָ, בְּגִין דְכַהֲנָא שׁוֹשְׁבֵינָא אִיהוּ דְמִטְרוֹנִיתָא. הֲכָא אִית לְאַסְתְּפֻלָּא, הָא כְּתִיב (ויקרא א) וְשַׁחַט אֶת בֶּן הַבְּקָר, וְשַׁחַט אַחֲרָא, וְלָאוּ כַהֲנָא, דְכַהֲנָא אָסִיר לִיָּה בְּדִינָא, בְּגִין דְלֹא יַפְגִּים הֵהוּא אֲתֵר דְאַחִיד בִּיה, וְאַתְּ אֲמַרְת, וְהִבִּיא הָאִישׁ אֶת

לֹא תָמוּת. וּמִיַּד חוֹזֵר בּוֹ שֵׁם ה' וּמִתְרַצָּה (ומתראפא) בּוֹ מֵאוֹתָן נְשִׁיכוֹת שֶׁל הִיסוּרִים, זֶהוּ שְׁכַתוּב (ישעיה ו) וְשָׁב וּרְפָא לוֹ. וּמִנֵּין שְׁחוֹזֵר הַקְדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא מִיַּד כְּשִׁחְזֹר בְּתַשׁוּבָה וְנִשְׁלַם אוֹתוֹ הַפְּגָם? זֶהוּ שְׁכַתוּב (מלאכי ג) שׁוּבוּ אֵלַי וְאַשׁוּבָה אֲלֵיכֶם.

זוֹדְרָא תַשׁוּבָה גְמוּרָה שְׁגוּרָמַת לְהַחְזִיר בִּינָה, שְׁהִיא יְהוָה, לְגַבֵּי ה' שְׁהִיא מְלָכוּת. שְׁהוֹלְכַת וְנוֹדְדַת מְקַנָּה, שְׁהִיא אוֹתָהּ דְמוּת שְׁנִקְשְׁרוֹת בָּהּ כָּל הַמְצוּוֹת, וּבָהּ נִקְשְׁרוֹת עֶשֶׂר סְפִירוֹת. כְּשִׁאֲדָם עוֹשֶׂה מְצוּהָ אַחַת וְלֹא יוֹתֵר, וְעוֹשֶׂה אוֹתָהּ בִּירְאָה וְאַהֲבַת הַקְדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא, בְּגִלְגְלָה שׁוֹרוֹת עֲלָיו עֶשֶׂר סְפִירוֹת. וְכָל מִי שְׁקָיִים מְצוּהָ אַחַת כְּרָאוּי, כְּאֵלוֹ מְקָיִים רַמ"ח מְצוּוֹת עֵשָׂה, שְׁאִין מְצוּהָ שְׁאִינָה כְּלוּלָה מִכָּל הַרַמ"ח. (עד כאן רעיא מהימנא).

אִישׁ אִישׁ כִּי תִשָּׁטֵה אִשְׁתּוֹ וְגו'. מַה זֶה לְגַבֵּי זֶה. אֶלָּא כְּמוֹ שְׁכַתוּב, לְמַעַל מַעַל בָּהּ. רַבִּי אֶלְעָזָר אָמַר, אִישׁ אִישׁ, מַה זֶה אִישׁ אִישׁ, שְׁהָרִי בְּאַחַד מִסְפִּיק? אֶלָּא הָרִי פְּרִשׁוּהָ, אֶבֶל אִישׁ אִישׁ, מִשְׁמַע אִישׁ שְׁהוּא אִישׁ, וְקָיִים פְּסוּק שְׁכַתוּב (משלי ה) שְׂתֵה מִים מְבוֹרְךְ וְגו', אַז הוּא אִישׁ בְּעוֹלָם, אִישׁ לְגַבֵּי אִשְׁתּוֹ. וּמַעְלָה בּוֹ מַעַל, הָרִי בְּאַחַד מִסְפִּיק, לְמַה שְׁנִיִּים? אֶלָּא אַחַד לְמַעְלָה וְאַחַד לְמַטָּה, אַחַד לְכַנְסַת יִשְׂרָאֵל לְאַחַד לְבַעְלָהּ. בְּגִלְלָה זֶה, וְהִבִּיא הָאִישׁ אֶת אִשְׁתּוֹ.

כִּמְה אֶל הַכְּהֵן? סוּד הַדְּבָר - מִשׁוּם שְׁהַפְּהֵן הוּא שׁוֹשְׁבִין הַמְּלָכָה. כְּאֵן יֵשׁ לְהַסְתַּפֵּל, הָרִי כְּתוּב (ויקרא א) וְשַׁחַט אֶת בֶּן הַבְּקָר, וְשַׁחַט אֶת הַכְּהֵן, שְׁהַכְּהֵן אָסוּר לוֹ בְּדִין בְּשִׁבִיל שְׁלֵא יַפְגִּים אוֹתוֹ מְקוּם שְׁהוּא אַחוּז בּוֹ, וְאַתְּ אֲמַרְת וְהִבִּיא הָאִישׁ אֶת אִשְׁתּוֹ אֶל הַכְּהֵן, לְדוּן דִּינָה? אֶלָּא וְדַאי כְּהֵן לְזֶה רָאוּי, מִשׁוּם שְׁהוּא שׁוֹשְׁבִין הַמְּלָכָה, וְכָל נְשׁוֹת הָעוֹלָם מִתְבְּרָכוֹת (נֶאֱחָזוּ) בְּכַנְסַת יִשְׂרָאֵל, וְעַל זֶה הָאִשָּׁה

שְׁלֹמֹה מִתְּבַרְכֶת בְּשִׁבְעַת בְּרֻכּוֹת,
שְׁאַחֲזֶנָה בָּהּ בְּכִנְסַת יִשְׂרָאֵל,
וְהִכְהֵן עוֹמֵד לְתַנּוּן דְּבָרֵי הַמֶּלֶכָה
וְלַעֲנֵן בְּכָל מָה שְׁצָרֶיךָ, וּמִשׁוֹם
זֶה הִכְהֵן לְזֶה, וְלֹא אַחֵר.

וְאִם תֵּאמַר שֶׁהוּא עוֹשֶׂה דִין - לֹא
כֵּן, אֲלֵא כְּדֵי לְהַרְבּוֹת שְׁלוֹם
בְּעוֹלָם הוּא מִשְׁתַּדֵּל בָּזֶה,
וְלְהַגְדִּיל חֶסֶד. שְׂאִם אוֹתָהּ אֵשׁ
תִּמְצָא צְדָקָת וְזִפְאִית, הִכְהֵן
מִגְדִּיל שְׁלוֹמָם, וְלֹא עוֹד, אֲלֵא
שְׁמִתְעַבְרַת בְּבֵן זָכֹר, וְנַעֲשֶׂה
שְׁלוֹם עַל יְדוֹ. וְאִם לֹא תִמְצָא
צְדָקָת, הוּא לֹא עוֹשֶׂה דִין, אֲלֵא
אוֹתוֹ שֵׁם קְדוֹשׁ שֶׁהִיא מִשְׁקֶרֶת
בוֹ, הוּא עוֹשֶׂה אֶת הַדִּין וְהוּא
בוֹדֵק אוֹתָהּ.

בֵּא רְאֵה, הִכְהֵן לֹא מְכַנֵּס אֶת
עַצְמוֹ לְזֶה, רַק כְּשֶׁהִיא נוֹתֶנֶת אֶת
עַצְמָהּ לְפָנָיו לְכִסּוֹת (לְהַדְרִיכּוֹת),
פַּעַם וּפַעַמִּים שׁוֹאֵל אוֹתָהּ. פִּינּוּן
שֶׁהִיא רוֹצֶה לְהִמְצָא זִפְאִית, אֲזִי
הִכְהֵן עוֹשֶׂה מַעֲשֶׂה כְּדֵי לְהַרְבּוֹת
שְׁלוֹם.

הִכְהֵן כּוֹתֵב אֶת הַשֵּׁם הַקְּדוֹשׁ
פַּעַם בְּדֶרֶךְ יֶשֶׁר, אַחֵר כֵּן כּוֹתְבוֹ
לְמַפְרַע אוֹתוֹת (רְשׁוּמוֹת) מִהַפְּכוֹת
בְּאוֹרוֹתֶיהֶן, דִּין בְּדִין, רַחֲמִים
בְּרַחֲמִים, רַחֲמִים בְּדִין, וְדִין
בְּרַחֲמִים. נִמְצְאָה זִפְאִית -
אוֹתוֹת הַרַחֲמִים נִמְצְאִים,
וְהַדִּינִים מְסַתְּלָקִים. לֹא נִמְצְאָה
כְּרֵאוּי - הַרַחֲמִים מְסַתְּלָקִים,
וְנִשְׁאַרִים הַדִּינִים, וְאֲזִי נַעֲשֶׂה
הַדִּין.

רַבִּי אֶלְעָזָר פֶּתַח וְאָמַר, (שְׁמוֹת טו)
וַיִּבְאוּ מִרְתָּה וְלֹא יָכְלוּ לְשַׁתּוֹת
מִים מִמֶּרְהָ כִּי מָרִים הֵם, הָרִי
פָּרְשׁוּהָ. אָמַר, תּוֹהָה אֲנִי אֵיךְ בְּנֵי
אָדָם לֹא מְסַתְּפְלִים וְלֹא
מִשְׁתַּדְּלִים בְּדַבְרֵי תוֹרָה. כָּאֵן יֵשׁ
לְהַסְתַּפֵּל, לְמָה כְּתוּב כָּאֵן, שֵׁם

אֲשֶׁתוֹ אֶל הַכֹּהֵן, לְמִידָן דִּינָהָּ. אֲלֵא וְדָאִי
כִּהְנָא לְדָא חֲזִי, בְּגִין דְּאִיהוּ שׁוֹשְׁבֵינָא
לְמִטְרוֹנִיתָא, וְכָל נָשִׁי עֲלֵמָא מִתְּבַרְכֵן (נ"א אִתְּבַרְכֵן)
בְּכִנְסַת יִשְׂרָאֵל, וְעַל דָּא אִתְּתָא דְלִתְתָא
מִתְּבַרְכָּא בְּשִׁבְעַת בְּרֻכּוֹת, דְּאִחִידַת בָּהּ בְּכִנְסַת
יִשְׂרָאֵל, וְכִהְנָא קָאִים לְאִתְקִנָּא מִלִּי
דְּמִטְרוֹנִיתָא, וְלַעֲיִינָא בְּכָל מָה דְּאִצְטְרִיךְ, בְּגִין
כֵּן כִּהְנָא לְדָא, וְלֹא אַחֵרָא.

וְאִי תִימָא דְּאִיהוּ עֶבֶיד דִּינָא, לָאוּ הֲכִי, אֲלֵא
לְאַסְגָּאָה שְׁלֵמָא בְּעֵלְמָא קָא אֲשְׁתַּדֵּל בְּהֵאִי,
וְלְאַסְגָּאָה חֶסֶד. דְּאִי הִיא אִתְּתָא אֲשֶׁתְּכַחַת
זִפְאָה, כִּהְנָא אֲסִגִּי שְׁלֵמָא בְּהוּ, וְלֹא עוֹד אֲלֵא
דְּמִתְעַבְרָא כְּבִרָא דְכֹר, וְאִתְעַבִּיד שְׁלֵמָא עַל
יְדֵיהּ. וְאִי לֹא אֲשֶׁתְּכַחַת זִפְאָה, אִיהוּ לֹא עֶבֶיד
דִּינָא, אֲלֵא הֵהוּא שְׂמָא קְדִישָׁא דְּאִיהִי קָא
מִשְׁקֶרֶת בֵּיהּ, הוּא עֶבֶיד דִּינָא, וְהוּא בְּדִיק לָהּ.
תָּא חֲזִי, כִּהְנָא לֹא עֵיִיל גְּרַמִּיהָ לְהֵאִי, אֲלֵא
כִּד הִיא יְהַבַת גְּרַמָּה קַמִּיהָ לְחַפָּאָה (נ"א

לְזַבְחָה), (דף קכ"ד ע"ב) זְמַנָּא וְתִרִין שְׁאִיל לָהּ. פִּינּוּן
דְּאִיהִי בַעֲיָא לְאַשְׁתַּכְּחָא זִפְאָה, כְּדִין כִּהְנָא
עֶבֶיד עוֹבְדָא, בְּגִין לְאַסְגָּאָה שְׁלֵמָא.

כִּהְנָא כְּתִיב שְׂמָא קְדִישָׁא חַד זְמַנָּא בְּאַרְח
מִיִּשְׂרָאֵל, לְבַתָּר כְּתִב לִיהּ לְמַפְרַע אֲתוּוֹן
(נ"א סְרִישִׁין) טְרִיסִין בְּטְהִירִין, דִּינָא בְּדִינָא, רַחֲמִי
בְּרַחֲמִי, רַחֲמִי בְּדִינָא, וְדִינָא בְּרַחֲמִי. אֲשֶׁתְּכַחַת
זִפְאָה, אֲתוּוֹן רַחֲמִי אֲשֶׁתְּכַחוּ, וְדִינִין סְלִקִין.
לֹא אֲשֶׁתְּכַחַת כְּדִקָּא יָאוֹת, רַחֲמִי סְלִקִין, וְדִינִין
אֲשֶׁתְּאַרוּ, וְכְדִין דִּינָא אִתְעַבִּיד.

רַבִּי אֶלְעָזָר פֶּתַח וְאָמַר, (שְׁמוֹת טו) וַיִּבְאוּ מִרְתָּה
וְלֹא יָכְלוּ לְשַׁתּוֹת מִים מִמֶּרְהָ כִּי מָרִים
הֵם, הָא אִוְקְמוּהָ. אָמַר, תּוֹהָהנָא אֵיךְ בְּנֵי עֲלֵמָא
לֹא מְסַתְּפְלִין וְלֹא מִשְׁתַּדְּלִין בְּמִלִּין דְּאוֹרִייתָא,
הֲכָא אִית לְאַסְתַּפְּלָא, אָמַאי כְּתִיב הֲכָא שֵׁם שֵׁם

לוֹ חֵק וּמִשְׁפָּט וְשֵׁם נִסְהוּ.

שם לו חק ומשפט ושם נסוהו?
אבל ודאי סוד הדבר, שכאן על
מים זה היה, משום שהמצרים
היו אומרים, שבנים של ישראל
היו מהם, והיו כמה בישראל
שחשדו בזה בנשותיהם, עד
שהקדוש ברוך הוא הביאם
למקום זה ורצה לבדוקם. מה
פתיב? ויבאו מרתה וגו'. ויצעק
אל ה' וגו'.

אמר הקדוש ברוך הוא למשה,
משה, מה אתה רוצה? הרי כמה
חבילות עומדות עליכם כאן,
ואני רוצה לבדוק כאן את נשות
ישראל. כתב שם קדוש וזרק
אותו למים, ויבדקו כלם, נשים
וגברים, ולא ישאר לעז על בני.
ועד שיבדקו כלם כאן, לא אשרה
את שמי עליהם. מיד - ויורהו ה'
עץ וישלף את המים, זה השם
הקדוש, אותו שהכהו היה כותב
לבדק את נשות ישראל, ואז -
שם שם לו חק ומשפט ושם נסוהו.
ואם תאמר, נשות ישראל ראוי,
הם למה? אלא גם הם צריכים,
שלא נטמאו בנשות מצרים.
ונשות ישראל לא נטמאו
במצרים כל אותן שנים שהיו
בניהם, וכלם יצאו, גברים
ונשים, זכאים, ונמצאו זרע
ישראל קדושים וזכאים. אז
הקדוש ברוך הוא השרה שמו
בניהם, ועל זה על מים ודאי,
שם שם לו חק ומשפט ושם נסוהו.
גם כאן במים בודק הפהן את
האשה, ובשם הקדוש.

ומן העפר אשר יהיה בקרקע המשכן.
המשכן. איזה עפר? הרי למדנו,
פתיב (קהלת א) הכל היה מן העפר
והכל שב אל העפר. הכל היה מן
העפר - אפילו גלגל חמה, כל שפן
בן אדם שנמצא ממנו.

אמר רבי יוסי, אלו פתיב ומן
העפר ולא יותר - הייתי אומר

אבל ודאי רזא דמלה, דהכא על מציא הרה,
בגין דמצראי הוו אמרי, דבנייהו
דישראל הוו מנייהו, והוו כמה בישראל
דחשדין לאנתתייהו בדא. עד דקודשא בריך
הוא מטא לון להאי אתר, ובעי למבדק לון,
מה כתיב ויבאו מרתה וגו'. ויצעק אל יי וגו'.
אמר קדשא בריך הוא למשה, משה מה את
בעי, הא כמה חבילין קיימין גבייכו
הכא, ואנא בעינא למבדק הכא נשיהון
דישראל, פתיב שמא קדישא, ורמי למיאי,
ויבדקון פלהון, נשי וגוברין, ולא ישתאר לעז
על בני. ועד דיבדקון פלהו הכא, לא אשרי
שמי עלייהו, מיד ויורהו יי עץ וישלף אל
המים, דא שמא קדישא, ההוא דהיה כותב
פהנא למבדק נשיהון דישראל, פדין, שם שם
לו חק ומשפט ושם נסוהו.

ואי תימא נשיהון דישראל יאות, אינון אמאי.
אלא אוף אינון בעיין, דלא אסתאבו
בנשיהון דמצראי. ונשיהון דישראל לא
אסתאבו במצראי, כל אינון שנין דהוו
בינייהו, וכלהו נפקו גוברין ונוקבין זכאין,
ואשתכחו זרעא דישראל קדישין, זכאין, פדין
(דף קכ"ה ע"א) קדשא בריך הוא אשרי שמייה
בינייהו, ועל דא על מציא ודאי, שם שם לו
חק ומשפט ושם נסוהו אוף הכא, במציא בדיק
פהנא לאתתא, ובשמא קדישא.

ומן העפר אשר יהיה בקרקע המשכן.
מאן העפר. הא תנינו, פתיב (קהלת א) הכל
היה מן העפר והכל שב אל העפר הכל היה
מן העפר, אפילו גלגל חמה, כל שפן בר נש
דאשתכחו מניה.

אמר רבי יוסי, אלו כתיב ומן העפר ולא יתיר,
הוינא אמר הכי. אבל פיון דכתיב ומן

כָּךְ. אֲכַל בֵּינוֹן שְׁכַתוֹב וּמִן הַעֲפָר
אֲשֶׁר יִהְיֶה בְּקִרְקַע הַמִּשְׁכָּן,
מִשְׁמַע שְׂאֵחֵר הוּא. אֲלֹא כְּתוֹב
(ישעיה מא) יִתֵּן כְּעֶפֶר חֲרָבוֹ, אֵלֶּה
בְּעֲלֵי כְּלֵי זָזִן וּבְלִיסְטֵרְאוֹת, בְּעֲלֵי
דִין הַקֶּשֶׁה. מִשְׁמַע שְׁכַתוֹב
בְּקִרְקַע הַמִּשְׁכָּן, שְׂאֵחֵזִים
לְמִטָּה. וְעַל זֶה, יִקַּח הַכֹּהֵן וְנָתַן
אֶל הַמַּיִם.

מִי הַמְּרִים הַמְּאָרְרִים - אֵלֶּה מִי
יֵם שֶׁהֵם מְרִירִים. מֵהוּ? זֶה שֵׁם
הַקְּדוֹשׁ בְּשֵׁעָה שְׁנֹמָצָא בְּדִין, אִז
נִקְרָאִים מִי הַמְּרִים הַמְּאָרְרִים.
וּמִשׁוּם זֶה מִי הַיָּם שֶׁלְּמִטָּה כָּלֵם
מְרִירִים.

בֹּא רְאֵה, יֵם קְדוֹשׁ זֶה, כִּמְה
נְהוּת מְתוּקִים נִכְנָסִים בְּתוֹכוֹ,
וּמִשׁוּם שֶׁהוּא דִין הָעוֹלָם, מִימֵי
מְרִירִים, מִשׁוּם שְׂאֵחֵזִים בְּהֵם
הַמְּוֹת לְכָל בְּנֵי הָעוֹלָם. וְאִף עַל
גַּב שֶׁהֵם מְרִירִים, כְּשֶׁמִּתְפַּשְׁטִים
הֵם מְתוּקִים. לְפַעְמִים מִי הַיָּם
מְרִירִים. לְפַעְמִים הַיָּם שְׁבוּלַע
לְכָל שְׂאֵר הַמַּיִם, וְנִקְרָא יֵם קְפוּא,
וּבּוּלַע כָּל אוֹתָם אַחֲרֵים וְשׂוֹאֵב
אוֹתָם לְתוֹכוֹ, וְלֹא נִגְרִים הַחוּצָה.
לְפַעְמִים שׂוֹרִים הַמַּיִם וּמִשְׁפִּיעִים
מֵאוֹתוֹ הַיָּם כָּל מֵה שְׁשׂוּפַע
לְתַחְתּוֹנִים. וּבְכִמְה גּוֹנִים עֲמֵד יֵם
זֶה. הַמַּיִם הַמְּאָרְרִים, בְּשֵׁעָה שְׂבֹא
הַנְּחַשׁ וְהַטִּיל זְהֵמָה, אִז הַמַּיִם
הַמְּאָרְרִים, וְעַל כֵּן הַכֹּהֵן עוֹשֶׂה
מַעֲשֵׂה לְמִטָּה, וְנִשְׁבַּע שְׁבוּעָה,
וְנַעֲשֶׂה דִין.

בֹּא רְאֵה, אִם הָאִשָּׁה נִמְצָאת
זְכָאִית, מִיִּם אֵלֶּה נִכְנָסִים בְּתוֹכָהּ
וְנִהְפְּכִים לְמִתוּקִים, וּמִנְקִים
עֲצָמָה, וְעוֹמְדִים בְּתוֹכָהּ עַד
שְׁמֵתֵעְבֶּרֶת. כֵּיוֹן שְׁמֵתֵעְבֶּרֶת, הִיוּ
מִיִּפִּים בִּיפֵי לְעֶבֶר שְׁבַמְעִיָּה,
וְיוֹצֵא בֵּן יָפֵה, נָקִי בְּלֵי מוּם שֶׁל
הָעוֹלָם. וְאִם לֹא - הַמַּיִם הָאֵלֶּה
נִכְנָסִים בְּתוֹכָהּ, וּמְרִיחָה רִיחַ
זְהֵמָה, וְאוֹתָם מִיִּם מִתְּהַפְּכִים

הַעֲפָר אֲשֶׁר יִהְיֶה בְּקִרְקַע הַמִּשְׁכָּן, מִשְׁמַע
דְּאֲחֵרָא הוּא. אֲלֹא כְּתוֹב (ישעיה מא) יִתֵּן כְּעֶפֶר
חֲרָבוֹ, אֵלִין מְאָרְהוֹן דְּקִיסְטִין וּבְלִיסְטֵרְאִין,
מְאָרִי דְּדִינָא קְשִׁיא. מִשְׁמַע דְּכְתוֹב בְּקִרְקַע
הַמִּשְׁכָּן, דְּאֲחֵזִין לְתַתָּא. וְעַל דָּא יִקַּח הַכֹּהֵן
וְנָתַן אֶל הַמַּיִם.

מִי הַמְּרִים הַמְּאָרְרִים, אֵלִין מִי יִמָּא, דְּאִינוּן
מְרִירִין. מְאִי הוּא. דָּא שְׂמָא קְדִישָׁא,
בְּשַׁעְתָּא דְּאֲשַׁתְּכַח בְּדִינָא, כְּדִין אֲקִרוּן מִי
הַמְּרִים הַמְּאָרְרִים. וּבְגִין כֵּן מִיָּא דִּימָא דְּלְתַתָּא
כְּלֵהוֹן מְרִירִין.

הָא חֲזִי, הָאִי יִמָּא קְדִישָׁא כִּמְה נְהִרִין מְתִיקִין
עֲאֵלִין בְּגוּוּה, וּבְגִין דְּאִיהִי דִינָא דְּעֵלְמָא,
מִימֵי מְרִירִין, בְּגִין דְּאֲחִיד בְּהָ מוֹתָא לְכָל בְּנֵי
עֵלְמָא. וְאִף עַל גַּב דְּאִינוּן מְרִירִין, כְּד
מִתְפַּשְׁטִין מְתִיקִין אִינוּן. לְזִמְנִין מִיִּין דִּימָא
מְרִירִין. לְזִמְנִין יִמָּא דְּבִלְע לְכָל שְׂאֵר מִימִין,
וְאֲקָרִי יִמָּא דְּקָפָא, וּבִלְע כָּל אִינוּן אַחֲרִינִין,
וְשְׂאִיב לוֹן בְּגוּוּה, וְלֹא נִיגְרִין לְבַר. לְזִמְנִין
שְׂאֵרִין מִיָּא, וְנִגְדִין מֵהָהוּא יִמָּא, כָּל מֵה דְּנִגְדִין
לְתַתָּא. וּבְכִמְה גּוֹוִנִין קִיִּימָא הָאִי יִמָּא. הַמַּיִם
הַמְּאָרְרִים, בְּשַׁעְתָּא דְּאִתִּי חִיוּיָא וְאֲטִיל
זוּהֵמָא, כְּדִין הַמַּיִם הַמְּאָרְרִים וְעַל דָּא כְּהֵנָּא
עֲבִיד עוּבְדָּא לְתַתָּא, וְאוּמִי אוּמָאָה, וְאֲתַעְבִּיד
דִּינָא.

הָא חֲזִי, אִי אֲתַתָּא אֲשַׁתְּכַחַת זְכָאִיתָא, אֵלִין
מִיִּין עֲאֵלִין בְּגוּוּה, (דף קב"ה ע"ב) וְאֲתַתְּפִכֵּן
מְתִיקִין, וְנִקְאֵן גְּרָמָה, וְקִיִּימִין בְּגוּוּה, עַד
דְּמִתְעַבְּרָא. כֵּיוֹן דְּמִתְעַבְּרָא, הוּוּ מִשְׁפְּרִי
בְּשַׁפְּרִי לְעוּבְרָא דְּמַעְהָא, וְנִפְיק בְּרָא שְׁפִירָא,
נָקִי בְּלֹא מוּמָא דְּעֵלְמָא. וְאִי לֹאוּ, אִינוּן מִיִּין
עֵיִלִין בְּגוּוּה, וְאֲרַחָא רִיחָא דְּזוּהֵמָא, וְאִינוּן
מִיִּין מִתְּהַפְּכִין לְחִיוּיָא בְּמַעְהָא, כִּמְה דְּקִלְקֵלָה

לנחש במעיה. במה שקלקלה נתפסת, ונראה קלון לכל, וכך פרשוה החברים.

בא ראה, כל נשות העולם עומדות במקומן ונדונות, ועל כן, אותו מקום ממש שהן עומדות, שם נדונות. אשרי חלקם של ישראל שהקדוש ברוך הוא מתרצה בהם ורוצה לזכותם.

רבי חזקיה פתח, (תהלים קכח) אשתך כגפן פריה וגו'. מה גפן לא מקבלת עליה אלא משלה - כך אשת ישראל עומדת בכגון זה, שלא מקבלת עליה אלא אותו בן זוגה, כמו היונה (ביונה) הזו שלא מקבלת עליה אלא אותו בן זוגה. ועל כן, כגפן פריה בירפתי ביתך. מה זה פריה? כמו שנאמר (דברים כט) פרה ראש. פריה - פורחת, שמוציאה ענפים לכל צד. ואיפה? בירפתי ביתך, ולא לחוץ בשוק, משום שלא תבא לשקר בבית עליונה.

ושלמה אמר, (משלי ב) העזבת אלופי נעוריה ואת ברית אלהיה שכחה. מה זה ברית אלהיה? אותו מקום שנקרא ברית והיא התקשרה בו, בגלל כך בירפתי ביתך.

אמר רבי חזקיה, קללה תבא על אותו איש שמשאיר את אשתו להראות עם שערות ראשה בחוץ, וזה אחד מאותם צניעיות של הבית. ואשה שמוציאה משערות ראשה החוצה להתפתק בו, גורמת עני לבית, וגורמת לבניה שלא יחשבו בדור, וגורמת דבר אחר ששורה בבית. מי גרם זה? אותו שער שנגאה מראשה החוצה. ומה בבית כך - כל שפן בשוק, וכל שפן חציפות אחרת. ומשום זה, אשתך כגפן פריה בירפתי ביתך. אמר רבי יהודה, שער ראש

אתפסת, ואתחזי קלנא לכלא, והא אוקמוה חברייא.

הא חזי, כל אינון נשי עלמא, באתרייהו קיימי ואתדנו, ועל דא ההוא אתר ממש דאינהו קיימי, ביה אתדנו. זכאה חולקיהון דישראל, דקודשא בריה הוא אתרעי בהו, ובעי לדכאה להו.

רבי חזקיה פתח, (תהלים קכח) אשתך כגפן פריה וגו', מה גפן לא מקבל עליה אלא מדידיה, כך אתתא דישראל, קיימא בהאי גוונא, דלא מקבלא עליה אלא ההוא בר זוגה. כשפנינא (נ"א בתורא) דא, דלא מקבלא אלא ההוא בר זוגה. ועל דא כגפן פוריה בירפתי ביתך. מהו פוריה. כמה דאת אמר (דברים כט) פורה ראש. פוריה: פורחת, דאפיקת ענפים לכל סטרא. ואן. בירפתי ביתך, ולא לבר בשוקא, בגין דלא תיתי לשקרא בבית עלאה.

ושלמה אמר, (משלי ב) העזבת אלופי נעוריה ואת ברית אלהיה שכחה. מאן ברית אלהיה. ההוא אתר דאקרי ברית. והיא אתקשרא ביה, בגין כך בירפתי ביתך.

אמר רבי חזקיה, תונבא לייתי על ההוא בר נש, דשבק לאנתתיה דתתחזי משערא דרישה לבר. ודא הוא חד מאינון צניעותא דביתה. ואתתא דאפיקת משערא דרישה לבר, לאתתקנא ביה, גרים מסכנוותא לביתא. וגרים לבנהא דלא יתחשבוון בדרא. וגרים מלה אחרא דשריא בביתא. מאן גרים דא. ההוא שערא דאתחזי מרישה לבר. ומה בביתא האי, כל שפן בשוקא, וכל שפן חציפותא אחרא. ובגין כך אשתך כגפן פוריה בירפתי ביתך.

אמר רבי יהודה, שערא דרישא (דף קכ"ו ע"א) דאתתא דאתגלייא, גרים שערא אחרא

האשה שמתגלה, גורם לשער אחר להתגלות ולפגם אותה. משום כך צריכה אשה שאפלו קורות ביתה לא ייראו שערה אחת מראשה, וכל שכן בחוץ. בא ראה, כמו שבזכר השער הוא חמרת הכל - כך גם לנקה. צא וראה כמה פגם גורם אותו שער האשה: גורם למעלה וגורם למטה, גורם לבעלה להתקלל, גורם עני, וגורם דבר אחר בבית, גורם שתסתלק חשיבות מבניה. הרחמן יצילנו מחציפותן.

ועל כך צריכה אשה להתכפות בזויות ביתה. ואם עושה כך, מה פתוב? (תהלים קכח) בניך כשתלי זיתים. מה זה כשתלי זיתים? מה זית זה, בין בפתו בין בקיץ לא אוכדים עליו, ותמיד נמצאת בו חשיבות יתרה על שאר האיילנות - כך בניה יעלו בחשיבות על שאר בני העולם. ולא עוד, אלא שבעלה מתברך בכל: בברכות שלמעלה, בברכות שלמטה, בעשר, בכנים ובבני בנים. זהו שפתוב (שם) הנה פי כן יברך גבר ירא ה'. וכתוב, 'ברכה ה' מציון וראה בשוב ירושלם כל מי סוף וראה בנים לבניך שלום על ישראל. (ישראל הזקן הקדוש)

רעיא מהימנא

אלהו, קום פתח אתי במצוות, שאתה הוא עוזר לי בכל צד, שהרי עליך נאמר בתחלה, (במדבר כח) פינחס בן אלעזר בן אהרן הכהן. ובן אהרן הוא ודאי אח שלי, אח לצרה יולד.

פתח ואמר, פקודא לדון בדיני סוטה, זהו שפתוב ועבר עליו רוח קנאה וקנא וגו'. ודאי רוח קנאה נמצאת בשני צדדים, אחד בשקר ואחד באמת, בגלל זה, ברוח שקר - וקנא את אשתו, והיא לא נטמאה. ולמדנו, ועבר עליו וגו',

לאתגלייא, ולאפגמא לה. בגין כך, בעיא אתתא דאפילו טסירי דביתא, לא יחמוין שערא חד מרישא, כל שפן לבר.

הא חזי, כמה בדכורא שערא הוא חומרא דכלא, הכי נמי לנוקבא. פוק חמי, כמה פגימו גרים ההוא שערא דאתתא. גרים לעילא, גרים לתתא, גרים לבעלה דאתלטייא, גרים מספנותא, גרים מלה אחרא בביתא, גרים דיסתלק חשיבותא מבנהא. רחמנא לישזבון, מחציפו דלהון.

ועל דא, בעיא אתתא לאתפסייא, בזיוותי דביתא. ואי עבדת בן מה פתיב, (תהלים קכח) בניך כשתלי זיתים. מהו כשתלי זיתים. מה זית דא, בין בסתווא, בין בקייטא, לא אתאבידו טרפוי, ותדיר אשתכח ביה חשיבות יתיר על שאר אילנין. כך בנהא יסתלקון בחשיבו על שאר בני עלמא. ולא עוד אלא דבעלה מתברך בכלא, בברכאן דלעילא, בברכאן דלתתא, בעותרא, בבנין, בבני בנין. הדא הוא דכתיב, (תהלים קכח) הנה כי כן יבורך גבר ירא ה'. וכתוב (תהלים קכח) 'ברכה ה' מציון וראה בשוב ירושלם כל ימי חייך וראה בנים לבניך שלום על ישראל. (ישראל סבא קדישא).

רעיא מהימנא

אלהו, קום אפתח עמי בפקודין, דאנת הוא עוזר לי, בכל סטרא. דהא עלך אתמר בקדמיתא, פנחס בן אלעזר בן אהרן הכהן. ובן אהרן ודאי איהו אח דילי, (משלי יז) אח לצרה יולד.

פתח ואמר, פקודא לדון בדיני סוטה, הדא הוא דכתיב ועבר עליו רוח קנאה וקנא וגו'. ודאי רוח קנאה מתרין סטרין אשתכח, חד בשקרא, וחד בקשוט. בגין

דא, ברוח שקרא וקנא את אשתו, והיא לא נטמאה. ותנינא, ועבר עליו וגו', וקנא את אשתו והיא נטמאה. וכי אית קושטא ברוח מסאבא. אלא כבר נש מסטרא דאילנא דטוב ורע, תמן יצר הרע, נחש. בזמנא דאית לבר נש אתתא שפירא, בכל עובדין טבין, דאתמר בה (משלי יב) אשת חיל עטרת בעלה, יצר הרע אית ליה קנאה, כגוונא דאשפחנא דקני אדם על אנתייה, עד דפתי לה, וגרם לה מיתה. ולזמנין שליט עלה בחובין, ומסאב לה, והא אתעבידת נבלה.

וקנא את אשתו והיא נטמאה. וכי יש אמת ברוח טמאה? אלא באדם מצד עץ טוב ורע, שם יצר הרע, נחש. בזמן שיש לאדם אשה יפה בכל מעשים טובים, שנאמר בה (משלי יב) אשת חיל עטרת בעלה, ליצר הרע יש קנאה, כמו שלמדנו שקנא אדם על אשתו, עד שפתה אותה וגרם לה מיתה. ולפעמים שולט עליה בעברות ומטמא אותה ונעשית נבלה.

ויצר הרע, מסטרא דימינא, דיליה, דרגא דישמעאל, אתקרי נחש. ומסטרא דשמאלא, דרגיה דעשו סמא"ל, אתקרי כלב, מקנא דגיהנם דצווח הב הב, הדא הוא דכתיב, (משלי ל) לעלוקה שתי בנות הב הב, וברעותא דיליה למיכל נשמתא מסאבא, בנורא דיליה, גיהנם. ועבר עליו רוח קנאה וקנא את אשתו בקשוט, והיא נטמאה.

ויצר הרע מצד ימין שלו, דרגת ישמעאל, נקרא נחש. ומצד שמאלו דרגת עשו, סמא"ל, נקרא כלב, ממנה של גיהנם שצווח הב הב. זהו שכתוב (משלי ל) לעלוקה שתי בנות הב הב. וכרצונו לאכל נשמה טמאה באש שלו, גיהנם. ועבר עליו רוח טמאה וקנא את אשתו באמת, והיא נטמאה.

ובגנינה אתמר, (ויקרא כא) ובת איש כהן, דא מיכאל, פי תחל לזנות את אביה היא מחללת באש תשרף. ותמן אתוקדת ההיא זוהמא, ואתלבנת איהי מגיה, ככסף דאתלבן בנורא, וההיא עופרת דזוהמא אתוקד, ואתעביד עפר, ואתאביד.

ובגנינה נאמר, (ויקרא כא) ובת איש כהן - זה מיכאל - פי תחל לזנות את אביה היא מחללת באש תשרף. ושם נשרפת אותה זוהמא, ומתלבנת היא ממנו ככסף שמתלבן באש, ואותה עפרת של זוהמא נשרפת, ונעשית עפר ונאבדת.

כגוונא דא בישראל, פד אינון מחללין אורייתא, קדשא בריהו הוא ייעול לון בגלותא דכני עשו וכני ישמעאל, תחות שעבודא דלהון, דדרגזיהו פל"ב ונח"ש, ואתדנו תמן, ובהון תבררו ויתלבנו ויצורפו כצרוף הכסף וכבחון הזהב, הדא הוא דכתיב, (זכריה יג) וצרפתים כצרוף את הכסף ובחנתים כבחן את הזהב, עד דיתקיים בהו, (ישעיה א) אם יהיו חטאיכם כשנים בשלג ילבינו.

כמו זה ישראל, כשהם מחללים את התורה, הקדוש ברוך הוא מכניס אותם לגלות בני עשו וכני ישמעאל שפתח שעבודם, שדרגתם פל"ב ונח"ש, ונדונים שם, ובהם יתבררו ויתלבנו ויצורפו כצרוף הכסף וכבחון הזהב. זהו שכתוב (זכריה יג) וצרפתים כצרוף את הכסף ובחנתים כבחן את הזהב, עד שיתקיים בהם, (ישעיה א) אם יהיו חטאיכם כשנים בשלג ילבינו.

ואילנא דטוב ורע, בגיניה אתמר, (שמות טו) ויורהו יי עץ וישלף אל המים וימתקו המים וגו'. בגין דהו

ויורהו ה' עץ וישלף אל המים וימתקו המים וגו'. משום שהיו ישראל עם ערב רב, כלם

היו עץ של טוב ורע, ועל זה חציו מתוק מצד ימין, וחציו מר מצד שמאל. ובזמן שערב רב היו מחטיאים את ישראל, הנה כאלו היו כלם מצד הרע, והמים חזרו להיות מרירים כמו אותו עץ מר במים. זהו שכתוב ויבאו מרתה ולא יכלו לשותות מים ממרה פי מרים הם.

ועין מר זה הוא כמו נסיון הסוטה. אם סטתה פחת בעלה, אותם מים שמשקים אותם חוזרים להיות מרירים, ובהם צבתה בטנה ונפלה ירכה. ואם לא סטתה, מה כתוב? ונקתה ונזרעה זרע, ומולידה בן. אף כאן וימתקו המים.

כמו זה יעשה לנסות את ישראל בגאלה האחרונה, זהו שכתוב (דניאל יב) ותבררו ויתלבנו ויצרפו רבים - שהם מצד הטוב, ועומדים בנסיון. והרשיעו רשעים - הם מצד הרע, ויתקיים בהם (יחזקאל יג) ואל אדמת ישראל לא יבאו, והורג אותם.

והמשפילים יבינו - מצד הבינה, שהוא עץ החיים, בגללם נאמר (דניאל יב) והמשפילים יזהרו כזהר הרקיע, בחבור זה שלך, שהוא ספר הזהר, מזהר האם העליונה תשובה. בגאלה לא צריך נסיון, ומשום שעתידיים ישראל לטעם מעץ החיים, שהוא ספר הזהר הזה, יצאו בו מהגלות, ויתקיים בהם (דברים לב) ה' בדרך ינחננו ואין עמו אל נכר.

ועין טוב ורע, שהוא אסור והתר, טמאה וטהרה, לא שולט יותר על ישראל, שהרי פונסתנו לא תהיה אלא מצד עץ החיים, שאין שם לא קשי מצד הרע, ולא מחלקת מרוח הטמאה, שכתוב ואת רוח הטמאה אעביר מן הארץ.

(זכריה יג) ואת רוח הטמאה אעביר מן הארץ, ולא

ישראל עם ערב רב, פלהו הווי אילנא דטוב ורע, ועל דא, חציו מתוק מסטרא דימינא. וחציו מר, מסטרא דשמאלא. ובזמנא דערב רב הווי מחטיאין לון לישראל, הוי כאילו הווי פלהו מסטרא דרע. ומיא אתהדרא כלהו מרירין, כההוא עץ מר במיא, הדא הוא דכתיב, (שמות טו) ויבאו מרתה ולא יכלו לשותות מים ממרה כי מרים הם.

והאי עץ מר, איהו כגוונא דנסיונא דסוטה, אי סטת תחות בעלה, אינון מיין דאשקין לה אתהדרו מרירין, ובהון וצבתה בטנה ונפלה ירכה, ואי לא סטת מה כתיב, ונקתה ונזרעה זרע, ואולידת בר. אוף הכא וימתקו המים.

כגוונא דא, יתעביד לנסאה לון לישראל בפורקנא בתרייתא, הדא הוא דכתיב, (דניאל יב) ותבררו ויתלבנו ויצרפו רבים, דאינון מסטרא דטוב, וקיימין בנסיונא. והרשיעו רשעים אינון מסטרא דרע, ויתקיים בהון (יחזקאל יג) ואל אדמת ישראל לא יבאו וקטיל לון.

(דניאל יב) והמשפילים יבינו, דאיהו אילנא דחיי, בגינייהו אתמר, (דניאל יב) והמשפילים יזהירו כזוהר הרקיע בהאי חבורא דילך דאיהו ספר הזהר, מן זוהרא דאימא עלאה תשובה. בגלין לא צריך נסיון, ובגין דעתידין ישראל למטעם מאילנא דחיי, דאיהו האי ספר הזהר, יפקון ביה מן גלותא ברחמי. ויתקיים בהון, (דברים לב) יי בדרך ינחננו ואין עמו אל נכר.

ואילנא דטוב ורע, דאיהו איסור והיתר טומאה וטהרה, לא שלטא על ישראל יתיר, דהא פונסה דילן לא ליהוי, אלא מסטרא דאילנא דחיי, דלית תמן לא קשיא מסטרא דרע, ולא מחלוקת מרוח הטומאה, דכתיב, (זכריה יג) ואת רוח הטומאה אעביר מן הארץ.

דלא יתפונסון תלמידי חכמים מעמי הארץ, אלא מסטרא דטוב, דאכלין טהרה כשר היתר, ולא

שרא יתפונסו תלמידי חכמים מעמי הארץ אלא מצד הטוב, שאוכלים טהרה, כשר, התר, ולא

מַעֲרַב רַב, דְּאֶכְלִין טוּמְאָה פְּסוּל אִיסוּר, דְּאִינוּן מְסַאָּבִין, דְּמְסַאָּבִין גְּרַמְיָהוּ בְּנֵדָה שְׁפָחָה גוּיָה זוּנָה. בְּגִין דְּאִינוּן בְּנוֹי דְּלִילִית, דְּאִיְהִי, נֵדָה שְׁפָחָה גוּיָה זוּנָה חֲזָרִין לְשִׁרְשֵׁיהוּ. וְעַלִּיְהוּ אֲתָמַר, (ישעיה יד) כִּי מִשְׁרָשׁ נַחֵשׁ יֵצֵא צָפַע.

וּבְזִמְנָא דְּאִלְנָא דְּטוֹב וְרַע שְׁלֵטָא, דְּאִיְהוּ חוּלִין דְּטְהָרָה, וְחוּלִין דְּטוּמְאָה. אִינוּן חֲכָמִים דְּדַמְיִין לְשִׁבְתוֹת וְיָמִים טוֹבִים, לִית לוֹן אֶלָּא מַה דְּיַהֲבִין לוֹן אִינוּן חוּלִין. כְּגוּוּנָא דְּיוֹם הַשַּׁבָּת, דְּלִית לֵיהּ, אֶלָּא מַה דְּמִתְקַנְיָן לֵיהּ בְּיוֹמֵי דְּחוּל.

וּבְזִמְנָא דְּשֵׁלֵטָא אִילְנָא דְּחַיִּי, אֲתַפְפִּיָּא אִילְנָא דְּטוֹב וְרַע, וְלֹא יְהִי לְעַמֵּי הָאֲרָצוֹת, אֶלָּא מַה דְּיַהֲבִין לוֹן תְּלַמְדֵי חֲכָמִים, וְאֲתַפְפִּיָּן תַּחוּתֵיהוּ, וּכְאֵלוּ לֹא הוּוּ בְּעֵלְמָא.

וְהָבִי אִיסוּר וְהִיתַר, טוּמְאָה וְטְהָרָה, לֹא אֲתַעֲבָר מְעַמֵּי הָאֲרָץ. דְּמִסְטַרְיָהוּ לִית בֵּין גְּלוּתָא לִימּוֹת הַמְּשִׁיחַ (לְבַנְיָהוּ) אֶלָּא שְׁעָבוּד מְלַכְיוֹת בְּלַבַּד דְּאִינוּן לֹא טַעֲמִין מְאִילְנָא דְּחַיִּי, וְצָרִיף לוֹן מִתְנִיתִין בְּאִיסוּר וְהִיתַר טוּמְאָה וְטְהָרָה. אֶלָּא יְהוֹן מְבוּזִים קָדָם תְּלַמְדֵי חֲכָמִים, כְּגוּוּנָא דְּחֻשׁוּכָא קָמִי נְהוּרָא, דְּעֵרַב רַב אִינוּן עַמֵּי הָאֲרָץ אִינוּן חֻשׁוּכִין. וְלֹא אֲתַקְרִיאוּ יִשְׂרָאֵל, אֶלָּא עַבְדִּין זְבִינִין לְיִשְׂרָאֵל, בְּגִין דְּאִינוּן כְּבָעִירִין. וְהָא אֻקְמוּהָ.

וְיִשְׂרָאֵל אֲתַקְרִיאוּ אָדָם, וּמְנִין דְּאִית בְּהוֹן בְּעִירָא וְאָדָם. הֲדָא הוּא דְּכְתִיב, (יחזקאל לד) וְאַתָּן צֹאנֵי צֹאן מְרַעִיתִי אָדָם אַתֶּם. וְאַתָּן צֹאנֵי מְרַעִיתִי, אִינוּן עַמֵּי הָאֲרָץ, טְבִינִין, מִסְטַרָא דְּטוֹב. אָדָם אַתֶּם, תְּלַמְדֵי חֲכָמִים. וּבְקִרְאָא דְּאֵי נְמִי רְמִיז לֵיהּ, (תהלים פא) לוֹ עַמֵּי שׁוֹמְעֵי לִי יִשְׂרָאֵל וְגו'.

בְּתַר דְּאָמַר עַמֵּי, אָמַאי קָאָמַר יִשְׂרָאֵל. אֶלָּא עַמֵּי: עַמֵּי הָאֲרָץ. יִשְׂרָאֵל: תְּלַמְדֵי חֲכָמִים. וּבְגִינֵיהוּ אֲתָמַר (שמות יד) וּבְנֵי יִשְׂרָאֵל יוֹצְאִים בְּיַד רְמָה. אַחַר שְׁאָמַר עַמֵּי, לְמַה אָמַר יִשְׂרָאֵל? אֶלָּא עַמֵּי - עַמֵּי הָאֲרָצוֹת. יִשְׂרָאֵל - תְּלַמְדֵי חֲכָמִים וּבְגִלְלוּ נְאָמַר (שמות יד) וּבְנֵי יִשְׂרָאֵל יוֹצְאִים בְּיַד רְמָה.

כמו שחלקם הקדוש ברוך הוא בהר סיני, כן חלקם בגאולה האחרונה, שישראל שנאמר בהם (שם יג) וחמשים עלו בני ישראל מארץ מצרים, מצד עץ החיים, שהם חמשים שנות יובל, נאמר בהם (שם ט) המה יעלו בהר. ובהם (שם יד) ויסע מלאך האלהים ההלך לפני מחנה ישראל. ולהם נאמר (שם ט) ואשא אתכם על כנפי נשרים, שהם ענני כבוד, ואבא אתכם אלי. ובני ישראל יצאים ביד רמה, כן יוציא את התלמידי חכמים בכל הכבוד הזה.

וכמו שנאמר בעמי הארץ מצד הטוב, (שם) ויתצבו בתחתית ההר - כן יהיה ביציאה האחרונה תחת תלמידי חכמים, כעבד שהולך לרגלי סוס בעליו, וכמו שאמר להם בתחתית ההר: אם תקבלו תורתו - מוטב, ואם לאו - שם תהא קבורתכם. כן יהיה ביציאת גאולה אחרונה: אם תקבלו עליכם תלמידי חכמים ביציאת הגלות, כאדם שרוכב על סוס ועבד שמשמשו - מוטב. ואם לא - שם תהא קבורתכם בגלות.

וערב רב, כמו שנאמר בהם, (שמות כ) וירא העם וינעו ויעמדו מרחוק. כן יהיו רחוקים מן הגאולה, ויראו תלמידי חכמים והעם הקדוש בכל הכבוד הזה, והם רחוקים מהם. ואם ירדו להתחבר איתם, מה פתוב בהם? (שם יט) לא תגע בו יד כי סקול יסקל או ירה יירה. באותו זמן יתקיים בישראל, (דברים לב) ה' בדרך ינחנו ואין עמו אל נכר, והרי פרשה, אין מקבלים גרים לימות המשיח. אמר עליהם הנביא, (יחזקאל יג) ואל

בגוונא דפליג לון קדשא בריה הוא בטורא דסיני, הכי פליג לון בפורקנא בתרייתא, דישראל דאתמר בהון, (שמות יג) וחמשים עלו בני ישראל מארץ מצרים, מסטרא דאילנא דחיי, דאינון חמשין שני דיובלא, אתמר בהון, (שמות יט) המה יעלו בהר. ובהון (שמות יד) ויסע מלאך האלהים ההולך לפני מחנה ישראל. ולון אתמר (שמות יט) ואשא אתכם על כנפי נשרים, דאינון ענני כבוד. ואבא אתכם אלי. ובני ישראל יוצאים ביד רמה, הכי יפיק לתלמידי חכמים, בכל האי יקר.

ובגוונא דאתמר בעמי הארץ מסטרא דטוב, (שמות ט) ויתצבו בתחתית ההר. הכי יהון במפקנא בתרייתא, תחות תלמידי חכמים, כעבדא דאזיל לרגליא דסוסיא דמאריה. ובגוונא דאמר לון בתחתית ההר, אם תקבלו תורתו מוטב, ואם לאו שם תהא קבורתכם. הכי יימא במפקנו פורקנא בתרייתא, אם תקבלון עליכון תלמידי חכמים במפקנו דגלותא, כאדם דרכיב על סוסיא, ועבדא דמשמש ליה מוטב. ואם לאו תמן תהא קבורתכם, בגלותא.

וערב רב בגוונא דאתמר בהון, (שמות כ) וירא העם וינעו ויעמדו מרחוק. הכי יהון רחיקין מן פורקנא, ויחמון לתלמידי חכמים, ולעמא קדישא בכל האי יקר, ואינון רחיקין מיניהו. ואי בעו לאתחברא בהדיהו מה כתיב בהו, (שמות יט) לא תגע בו יד כי סקול יסקל או ירה יירה. בהווא זמנא יתקיים בהו בישראל, (דברים לב) יי בדרך ינחנו ואין עמו אל נכר, והא אוקמוה אין מקבלין גרים לימות המשיח. (שמואל א ב) ורשעים בחשף ידמו, אינון ערב רב. ובגין דא אמר נביאה עליהו, (יחזקאל יג) ואל אדמת ישראל לא יבאו.

אמר אליהו, רענא מהימנא, הא שעתא איהי לסלקא (שמואל-א ב) ורשעים בחשף ידמו - הם ערב רב. ומשום זה אדמת ישראל לא יבאו.

אמר אליהו, רועה הנאמן, הרי שעה היא לעלות למעלה, בשבועה אמר אתה, שהרי בגלגלך

אני רוצה לעלות. שנתן לי הקדוש ברוך הוא רשות להתגלות לך בבית האסורים שלך, בקבורתך, ולעשות עמך טוב, שאתה מחולל בחטאי העם. זהו שפתוב (ישעיה ג) והוא מחולל מפשעינו.

אמר לו רוצה הנאמן, בשבועה עליך בשם ה', אל תאחר בכל יכלתך, שהרי אני בצער רב. (שמות ב) ויפן פה וכה וירא כי אין איש, עוזר לי, להוציאני מצער זה, בקבורה זו שנאמר עלי, (ישעיה ג) ויתן את הרשעים קברו, ולא נודע בי, ואנן חשוב בעיניהם, בין ערב רב הרשעים, ככלב מת שסרח ביניהם, שחכמת סופרים תסרח ביניהם בכל עיר ועיר ובכל מקום שישאל מפזרים ביניהם בין המלכים. וחזרו אותם ערב רב רועים על ישראל, צאן הקדוש ברוך הוא, שנאמר בהם (יחזקאל לד) ואתן צאני צאן מרעיתי אדם אתם, ואין להם יכלת לעשות טוב עם תלמידי חכמים.

ואנשי חיל ויראי חטא מסובכים מעיר לעיר ולא יחוננו, ומחרימים ערב רב ביניהם. ולא נותנים להם במקומות רבים, אלא דבר קצוב, שלא תהיה תקומה לנפילתם, ואפלו חיי שעה. וכל החכמים ואנשי חיל ויראי חטא בדחק ויגון, חשובים בכלבים, בנים המסלאים בפז איכה נחשבו לנבלי חרש בראש כל חוצות. שלא מצאו אכסניה ביניהם.

ואותם ערב רב הם עשירים בשלוח, בשמחה, בלי צער, בלא גזון כלל, גזלנים, בעלי שחד, שהם דינים ראשי העם. (בראשית ז)

פי מלאה הארץ חמס מפניהם. עליהם נאמר (איכה א) היו צריה לראש. בשבועה עליך פעם שניה, בחי ה' צבאות אלהי ישראל יושב הברים האלה לא יפלו מפיה, בכל יכלתך לדבר אותם לפני הקדוש ברוך הוא ולהראות את הדחק שלהם. (ער כאן רעיא מדימנא).

לעילא, באומאה אימא אנת, דהא בגינך אנא בעי לסלקא. דיהיב לי קדשא בריך הוא רשו, לאתגליא לך בבית אסורים דילך, בקבורה דילך, ולמעפד עמך טיבו, דאנת מחולל בחובין דעמא. הדא הוא דכתיב, (ישעיה ג) והוא מחולל מפשעינו.

אמר ליה רעיא מהימנא, באומאה עלך בשמא דיהו"ה, לא תאחר בכל יכולתך, דהא אנא בצערא סגי. (שמות ב) ויפן פה וכה וירא כי אין איש, עוזר לי, לאפקא לי מהאי צערא, בהאי קבורה דאתמר עלי, (ישעיה ג) ויתן את הרשעים קברו, ולא אשתמודען בי, ואני חשיב בעיניהו בין ערב רב רשעיא, ככלב מת דסרח ביניהו, דחכמת סופרים תסרח ביניהו, בכל קרתא וקרתא, ובכל אתר דישאל מפזרין ביניהו בין מלכוון. ואתהדרו אינון ערב רב רעין על ישראל, עאנא דקודשא בריך הוא, דאתמר בהו (יחזקאל לד) ואתן צאני צאן מרעיתי אדם אתם, ולית לון יכולת למעפד טיבו עם תלמידי חכמים.

ואנשי חיל ויראי חטא מסובכים מעיר לעיר ולא יחוננו, ומחרימין ערב רב ביניהו. ולא יהבין לון באתרין סגי אין אלא דבר קצוב, דלא יהא תקומה לנפילו דלהון, ואפילו חיי שעה. וכל חכמים ואנשי חיל ויראי חטא בצערא בדחיקא ביגונא, חשיבין בכלבים. (מיכה ד) בנים המסולאים בפז איכה נחשבו לנבלי חרש בראש כל חוצות. דלא אשפתו אכסניה ביניהו.

ואינון ערב רב, אינון עתירין, בשלוח, בחדווא, בלא צערא, בלא יגונא כלל, גזלנין מארי שוחד, דאינון דינין רישי עמא. (בראשית ו) פי מלאה הארץ חמס מפניהם, עליהו אתמר (איכה א) היו צריה לראש. באומאה עלך זמנא תנינא, בחי יי צבאות אלהי ישראל יושב הברובים, דכל אלין מלין לא יפלו מפומך, בכל יכלתך למללא בהון קמי קדשא בריך הוא, ולאחזאה דוחיקא דלהון. (ע"כ רעיא מהימנא).

פי מלאה הארץ חמס מפניהם. עליהם נאמר (איכה א) היו צריה לראש. בשבועה עליך פעם שניה, בחי ה' צבאות אלהי ישראל יושב הברובים, שכל הדברים האלה לא יפלו מפיה, בכל יכלתך לדבר אותם לפני הקדוש ברוך הוא ולהראות את הדחק שלהם. (ער כאן רעיא מדימנא).

איש פי יפלא לנדר וגו'. רפי אלעזר פתח, (ישעיה ג) מדוע באתי ואין איש וגו'. מדוע באתי חביבים ישראל לפני הקדוש ברוך הוא, שבכל מקום בו הם שורים, הקדוש ברוך הוא נמצא ביניהם, משום שלא מעביר אהבתו מהם. מה כתוב? (שמות כה) ועשו לי מקדש ושכנתי בתוכם. ועשו לי מקדש סתם. שכל בית כנסת בעולם נקרא מקדש, והרי פרושה. והשכינה מקדימה לבית הכנסת.

אשרי האיש שנמצא מעשרה הראשונים בבית הכנסת, משום שבו נשלם מה שנשלם, והם מתקדשים בהתחלה בשכינה, והרי נתבאר. והרי צריך שימצאו עשרה בזמן אחד בבית הכנסת, ולא יבאו קבוצות קבוצות, שלא תתעכב שלמות האיברים, שהרי האדם בזמן אחד עשאו הקדוש ברוך הוא, והתקינו כאחד כל האיברים. זהו שכתוב (דברים לב) הוא עשף ויכנגד.

בא ראה, פיון שנשלמו איברי האדם, באותו זמן התתקן לכל איבר ואיבר פראוי. כמו זה, פיון ששכינה מקדימה לבית הכנסת, צריך עשרה שימצאו שם כאחד, וישתלם מה שישתלם. ואחר שמתתקן הכל. ובמה הוא תקון הכל? כמו שנאמר (משלי יד) ברב עם הדרת מלוך. ועל זה העם שבא אחר כף, כלם תקון הגוף.

ובשבאה ומקדימה שכינה, ובני אדם לא באים פראוי - הקדוש ברוך הוא קורא, מדוע באתי ואין איש. מה זה ואין איש? שלא מתקנים האיברים ולא השלם הגוף. שפשוט לא משלם, אין איש. ומשום זה, ואין איש דוקא.

איש פי יפלא לנדר וגו'. (במדבר ו) רפי אלעזר פתח, (ישעיה ג) מדוע באתי ואין איש וגו'. מדוע באתי. כמה חביבין אינון ישראל קמי קדשא בריך הוא, דבכל אתר דאינון שריין, קדשא בריך הוא אשתכח ביניהו, בגין דלא אעדי רחימותא דיליה מנהון, מה כתוב, (שמות כה) ועשו לי מקדש ושכנתי בתוכם. ועשו לי מקדש סתם, דכל בי כנישתא דעלמא מקדש אקרי. והא אוקמוה. ושכינתא אקדימת לבי כנישתא.

זבאה ההוא בר נש דאשתכח מאינון עשרה קדמאה בבי כנישתא, בגין דבהו אשתלים מה דאשתלים, ואינון מתקדשי בקדמיתא בשכינתא. והא אתמר. והא בעיא דישתכחו עשרה בזמנא חדא בבי כנישתא. ולא ייתו פסקי פסקי, דלא יתעכב שלימו דשייפין, דהא בר נש בזמנא חד עבד ליה קדשא בריך הוא, ואתקין ליה פחדא כל שייפי, הדא הוא דכתוב, (דברים לב) הוא עשף ויכונגד. (חסר וזה הוא).

תא חזי, פיון דבר נש אשתלימו שייפוי, בההוא זמנא אתתקן לכל שייפא ושייפא כדקא יאות. פגוונא דא, פיון דשכינתא אקדימת לבי כנישתא, בעיין עשרה דישתכחו תמן פחדא, וישתלים מה דישתלים. ולבתר דאתתקן כללא. ובמה היא תיקוונא דכללא. כמה דאת אמר (משלי יד) ברב עם הדרת מלוך, ועל דא עמא דאתיאן לבתר פן, פלהו תיקוונא דגופא.

וכר אתת אקדימת שכינתא, ובני נשא לא אתיאן פחדא כדקא יאות. קדשא בריך הוא קארי, מדוע באתי ואין איש. מאי ואין איש. דלא מתתקני שייפי, ולא אשתלים גופא.

דכד גופא לא אשתלים,

ובא וראה, בשעה שהגוף השלם למטה, קדשה עליונה באה ונכנסת בגוף זה, ונעשה למטה כמו למעלה ממש, ואז הכל צריכים שלא יפתחו פה בדברי העולם. משום שהרי עומדים ישראל בשלמות עליונה ומתקדשים בקדשה עליונה, אשרי חלקם.

איש פי יפלא וגו'. מה זה פי יפלא? שנפרד משאר בני העולם להתקדש כמו שלמעלה ולהמציא שלם. בשעה שבא אדם לטהר - מטהרים אותו. אדם שרוצה להתקדש - מקדשים אותו, ופורסים עליו קדשה עליונה, קדשה שהתקדש בה הקדוש ברוך הוא.

רבי אבא פתח, (תהלים קג) לְדוֹד בְּרַכִּי נַפְשִׁי אֶת שֵׁם קְדֹשׁוֹ. כִּמָּה יֵשׁ לוֹ לְאָדָם לְהִסְתַּפֵּל וּלְדַעַת בְּעִבּוֹדֹת רִבּוֹנוֹ, שְׁהָרִי בְּכָל יוֹם יוֹם הַכְּרוֹז קוֹרֵא וְאוֹמֵר: (משלי א) עַד מָתִי פָתִים תֵּאָהָבוּ פְתֵי וְגו'. (ירמיה ג) שׁוּבוּ בָנִים שׁוֹבְבִים אַרְפֵּה מְשׁוֹבְבֵיכֶם. וְאִין מִי שִׁירְכִין אֲזַנֵּי. הַתּוֹרָה מְכַרְזָה לְפָנֵיהֶם, וְאִין מִי שִׁישְׁגִיחַ.

בא ראה, בן אדם הולך בעולם הזה וחושב ששלו הוא תמיד וישאר בתוכו לדורי דורות. עד שהוא הולך בעולם, נותנים אותו בקולר. עד שהוא יושב, דנים אותו במושב הדינים עם שאר בני הדין. אם נמצא לו סנגור - הרי נצול מהדין. זהו שכתוב (איוב 5) אִם יֵשׁ עָלָיו מְלֶאֶךָ מְלִיץ אֶחָד מִנֵּי אֶלֶף לְהַגִּיד יִשְׁרוּ וַיַּחַנְנוּ וַיֵּאמְרוּ וְגו'. מי הוא הסנגור? אלה מעשים פשרים שעומדים על האדם בשעה שמצטרף להם.

אין איש. ובגין כך, ואין איש דייקא. ותא חזי, בשעתא דגופא אשתלים לתתא, קדושה עלאה אתיא ועאל בהאי גופא, ואתעביד תתאה, כגוונא דלעילא ממש. וכדין, כלא בעיין דלא יפתחון פומא במילי דעלמא. בגין דהא קיימי ישראל בשלימו עלאה, ומתקדשי בקדושה עלאה, זכאה חולקיהון.

איש פי יפלא וגו'. (במדבר ו) מאי כי יפליא. דאתפרש משאר בני עלמא, לאתקדשא כגוונא דלעילא, ולאשתפחא שלים. בשעתא דבר נש אתי לאתדפאה, מדפין ליה. בר נש דבעי לאתקדשא, מקדשין ליה. ופרסי עליה קדשה דלעילא, קדשה דאתקדש בה קדשא בריה הוא. (חסר).

רבי אבא פתח, (תהלים קג) לְדוֹד בְּרַכִּי נַפְשִׁי אֶת יי וְכָל קְרִבֵּי אֶת שֵׁם קְדֹשׁוֹ. כִּמָּה אֵיךְ לִיה לְבַר נֶשׁ לְאִסְתַּכְּלָא וּלְמַנְדַּע בְּפוֹלְחָנָא דְמֵאֲרִיָּה, דְהָא בְּכָל יוֹמָא וְיוֹמָא כְּרוֹזָא קֹאֲרִי וְאוֹמֵר, (משלי א) עַד מָתִי פָתִים תֵּאָהָבוּ פְתֵי וְגו'. (ירמיה ג) שׁוּבוּ בָנִים שׁוֹבְבִים אַרְפֵּה מְשׁוֹבְבֵיכֶם. וְלִית מָאן דִּירְכִין אוֹדְנִיה, אוֹרִייתָא קָא מְכַרְזָא קַמֵּיהוּ, וְלִית מָאן דִּישְׁגַח.

תא חזי, בר נש אזיל בהאי עלמא, והוא חשיב דדיליה הוא תדיר וישתאר בגויה לדרי דרין, עד דאיהו אזיל בעלמא, יהבין ליה בקולרא, עד דאיהו יתיב, דיינין ליה בקינפון עם שאר בני דינא. אי אשתכח ליה סניגורא, הא אשתזיב מן דינא. הדא הוא דכתיב, (איוב 33) אִם יֵשׁ עָלָיו מְלֶאֶךָ מְלִיץ אֶחָד מִנֵּי אֶלֶף לְהַגִּיד לְאָדָם יִשְׁרוּ וַיַּחַנְנוּ וַיֵּאמְרוּ וְגו'. מָאן (דף קכ"ו ע"ב) הוא סניגורא. אלין עובדין דבשרן, דקיימי עליה דבר נש בשעתא דאצטרף ליה.

ואם לא ימצא עליו סגגור - הרי התחייב מהדין להסתלק מהעולם. באותה שעה כששוכב בקולר המלך, עד שמרים עיניו, רואה שבאים אליו שנים שכותבים לפניו כל מה שעשה בעולם הזה, וכל מה שהוציא מפיו, ונותן דין (חשוב) על הכל וכותבים לפניו. זהו שכתוב (עמוס ד) כי הנה יוצר הרים ובורא רוח ומגיד לאדם מה שחזו וגו'. והוא מודה עליהם.

מה הטעם? משום שאותו מעשה שעשה, עולה ועומד עליו להעיד בו, ועומדים להעיד עליו, וכלם יורדים ונרשמים לפניו ועומדים לפניו, ולא עוברים ממנו עד שעה שנדון בהם באותו עולם. בא ראה, כל אותם דברים שעשה בן אדם בעולם הזה, כלם זמינים ועומדים להעיד בו, ולא נאבדו ממנו.

ובשעה שמוציאים אותו לקבר, כלם מזדמנים והולכים לפניו. ושלשה כרוזים מכריזים; אחד לפניו, ואחד מימינו, ואחד משמאלו, ואומרים: זה פלוני שמרד ברבוננו; מרד למעלה, מרד למטה, מרד בתורה, מרד במצוותיו. ראו מעשיו! ראו דבריו! טוב לו שלא נברא!

עד שמגיע לקבר, כל המתים רוגזים עליו ממקומם ואומרים: אוי אוי שזה נקבר בתוכנו! מעשיו ודבריו מקדימים ונכנסים לקבר, ועומדים על אותו גוף, ורוחו הולכת ושטה ומתאבלת על הגוף. כיון שהאדם נטמן בבית הקברות, דומ"ה מקדים ויוצא פחת ידיו שלשה פתי דנים שממנים על דין הקבר, ושלשה שרביטי אש בידיהם, ודנים רוח ונפש פאחד. אוי על אותו הדין! אוי על מעשיו!

ואי לא ישתפח עליה סגגורא, הא אתחייב מן דינא לאסתלקא מן עלמא. בההיא שעתא כד איהו שכיב בקולרא דמלכא, עד דזקיף עינוי, חמא דאתיין לגביה תריין, דכתבין קמיה כל מה דעביד בהאי עלמא. וכל מה דאפיק מן פומא, ויהיב דינא (ג"א השבנא) על פלא וכתבין קמיה. הךא הוא דכתיב, (עמוס ד) כי הנה יוצר הרים ובורא רוח ומגיד לאדם מה שחזו וגו'. והוא אודי עלייהו.

מאי טעמא, בגין דההוא עובדא דאיהו עביד, סלקא וקיימא עליה לאסהדא ביה, וקיימין לאסהדא עליה, וכלהו נחתין ואתרשימו קמיה, וקיימי קמיה, ולא מתעברין מניה, עד שעתא דאתדן בהו בההוא עלמא. תא חזי, כל אינון מלין דעביד בר נש בהאי עלמא, בלהו זמינין וקיימי לאסהדא ביה, ולא אתאבידו מיניה.

ובשעתא דמפקי ליה לקברא, פלהו מתעתדן ואזלי קמיה. ותלת פרוזי מכריזי. חד קמיה, וחד מימיניה, וחד משמאליה. ואמרי דא פלגיא דמריד במקאריה. מריד לעילא, מריד לתתא, מריד באורייתא, מריד בפיקודוי. חמו עובדוי, חמו מלוי, טב ליה דלא אברי. עד דמטי לגבי קברא, פלהו מתין אתרגזון מדוכתייהו עליה, ואמרי ווי ווי דדא אתקבר בגוון. עובדוי ומלוי אקדמן ועאלין לקברא, וקיימי עליה דההוא גופא, ורוחיה אזלא ושאט, ומתאבלא על גופא. כיון דבר נש אתטמר בכי קברי, דומ"ה קדים (ס"א קאים) ונפיק, תחות ידיה תלתא בי דינא די ממנן על דינא דקברא, ותלת שרביטי דאשא בידייהו, ודינין רוחא וגופא פחדא. ווי על ההוא דינא, ווי על עובדוי.

בשעה שהוא תפוס בקולר המלך ונדון דינו ונשלם, שלא נמצא עליו סגור, ושטר המלך נחת, ועומד לפניו לרגליו, וחרב שנונה אחת בינו.

מרים האיש את עיניו, ורואה כתלי הבית לוחטים באש (הדין) ממנו. ובין כך רואה אותו לפניו כלו מלא עינים, לבוש אש לוחט לפני האדם. כך הוא ודאי, שהרי כמה בני אדם ראו מלאך בשוק ועמדו לפניו, ושאר בני אדם לא ראו אותו.

ואם תאמר, הרי פתוב (תהלים קד) עשה מלאכיו רוחות וגו', איך יכול להראות בארץ? אלא דבר זה כך בארוהו: שפיון שירד מלאך לארץ, מתלבש בגוף, ונראה למי שנראה באותו לבוש שהוא לבוש בו. ואם לא, לא יכול העולם לסבלו ולהראות בו. כל שפן וכל שפן זה שכל בני העולם צריכים אותו.

ש"ש טפות בחרב, והרי בארוהו החברים. פיון שרואהו, מזדעזע כל גופו ורוחו, ולבו לא שוכן, משום שהוא המלך של כל הגוף. ורוחו הולכת בכל איברי הגוף, ונפרדת מהם, כמו בן אדם שנפרד מחברו ללכת למקום אחר. אז הוא אומר אוי על מה שעשה - ולא עוזר לו, אלא אם הקדים רפואת התשובה עד שלא הגיעה אותה שעה.

פותר אותו האיש ורוצה להסתתר ולא יכול. פיון שרואה שאינו יכול, הוא פותח עיניו, ויש לו להסתפל בו, ומסתפל בו בעינים פקוחות. ואז הוא מוסר עצמו ונפשו. ואותה שעה הוא זמן דין הגדול שהאדם נדון בו בעולם הזה, ואז הרוח הולכת

בשעתא דאיהו תפיס בקולרא דמלכא, ואתדן דיניה, ואשתלים, דלא אשתכח עליה סניגוריא. וסנטירא דמלכא נחית, וקאים קמיה, לרגלוי, וחד סייפא שננא בידיה.

זקנה בר נש עינוי, וחמי כתלי ביתא דמתלהטן באשא (הדין) מניה אדהכי חמי ליה קמיה כוליה מלי עיינין, לבושיה אשא דלהיט קמיה דבר נש. הכי הוא ודאי, דהא כמה בני נשא חמו מלאכא בשוקא, וקיימי קמיה, ושאר בני נשא לא חמאן ליה.

ואי תימא, הא כתיב (תהלים קד) עושה מלאכיו רוחות וגו'. הנה יכול לאתחזא בארעא. אלא מלה דא, הא אוקמוה, דכיון דנחית מלאכא לארעא, אתלבש בגופא, ואתחזי למאן דאתחזי, בההוא לבושא דאתלבש ביה. ואי לאו, לא יכול למסבל ליה עלמא ולאתחזא. כל שפן וכל שפן האי דכל בני עלמא צריכין ליה.

תלת טפין בחרביה וכו', והא אוקמוה חבריא. פיון דחמי ליה, אזדעזע כל גופיה ורוחיה, ולביה לא שכיף, בגין דאיהו מלכא דכל גופא. ורוחא דיליה אזלא בכל שייפי גופא, ואשתאיל מנייהו, כבר נש דאשתאיל מחבריה, למהך לאתר אחרא. פדין הוא אומר ווי על מה דעבד, ולא מהנייא ליה, אלא אי אקדים אסוותא דתשובה, עד לא מטא ההיא שעתא.

דחיל ההוא בר נש, ובעי לאתטמרא ולא יכול. פיון דחמי דלא יכול, הוא פתח עינוי, ואית ליה לאסתפל ביה, ואסתפל ביה בעיינין פקוחין. וכדין הוא מסיר גרמיה ונפשיה. וההוא שעתא, הוא עידן דדינא רבא, דבר נש

אתדן ביה בהאי עלמא. וכדין רוחא אזלא בכל שייפי גופא, ואשתאיל

בְּכָל הַאֵיבָרִים שֶׁל הַגּוּף וּנְפָרְדַת מֵהֶם, וּמְשׁוֹטְטֵת בְּכָל הַאֵיבָרִים וּמוֹדְעוֹצֵת לְכָל הַצְּדִידִים, וְכָל אֵיבָרֵי הַגּוּף כֻּלָּם מוֹדְעוֹצֵעִים. בְּשִׁמְנֵי־הָרוּחַ לְכָל אֵיבָר וְאֵיבָר וּנְפָרְדַת מִמֶּנּוּ, וּנְפֹלֶת זֵיעָה עַל אוֹתוֹ אֵיבָר, וְהָרוּחַ מְסַתְּלֶקֶת מִמֶּנּוּ, וּמִיָּד מֵת אוֹתוֹ אֵיבָר, וְכֵן בְּכֻלָּם.

בִּיּוֹן שְׁמִינֵי־הָרוּחַ לְצֵאתָ, שֶׁהָרִי נִפְרָדָה מִכָּל הַגּוּף, אֲזִי הַשְּׂכִינָה עוֹמְדָת עָלָיו, וּמִיָּד פּוֹרַחַת מֵהַגּוּף. אֲשֶׁרֵי חִלְקוֹ שֶׁל מִי שְׁנֹדֵבֶק בָּהּ! אוֹי לְאוֹתָם רְשָׁעִים שְׂרַחֲוֻקִים מִמֶּנָּה וְלֹא מִתְּדַבְּקִים בָּהּ!

וְכִמְזָה בִּי דִינָא אַעֲבַר בַּר נָשׁ פֶּד נָפֵק מֵהָאֵי עֲלָמָא. חַד הָהוּא דִינָא עֲלָאָה דְקָאֲמַרְן, פֶּד נָפִיק רוּחָא מִן גּוּפָא. וְחַד דִינָא, פֶּד עוֹבְדוּי וּמְלוּי אֲזֻלִין קַמֵּיהּ, וְכְרוּזֵי מְכַרְזֵי עֲלוּי. וְחַד דִינָא, פֶּד עֵייל לְקַבְרָא (ד קכ"ז ע"א) וְחַד דִינָא דְקַבְרָא. וְחַד דִינָא דְתוֹלְעָתָא. וְחַד דִינָא דְגִיּהֲנָם. וְחַד דִינָא דְרוּחָא דְאֲזֻלָּא וְשֵׁאֵט בְּעֲלָמָא, וְלֹא אֲשַׁכַּח אֲתֵר, עַד דִּישְׁתַּלִּימוּ עוֹבְדוּי. וְדָאֵי שְׁבַעָה עַדְנִין יַחְלְפוּן עֲלוּי. בְּגִין כֵּן בְּעֵי בַר נָשׁ, פֶּד אִיהוּ אֲשַׁתְּכַח בְּהָאֵי עֲלָמָא, לְדַחֲלָא מִן מְאָרִיָּה, וְלֹאֲסַתְּפֻלָּא בְּכָל יוֹמָא וְיוֹמָא בְּעוֹבְדוּי, וְיִיתוּב מִנֵּי־הוּ קַמֵּי מְרִיָּה.

בַּד אֲסַתְּפֻל דְדוּד מְלָפָא בְּאֵינוּן דִּינִין דְבַר נָשׁ, פֶּד אֲסַתְּלֶק מֵהָאֵי עֲלָמָא, אַקְדִים וְאָמַר,

מִינֵי־הוּ, וְשֵׁאֵט בְּכָל שִׁיפִין, וְאֲזִדְעוֹצֵא לְכָל סְטֵרִין וְכָל שִׁיפֵי גּוּפָא כְּלָהוּ מוֹדְעוֹצֵן. בַּד מְטָא רוּחָא לְכָל שִׁיפָא וְשִׁיפָא, וְאֲשַׁתְּאִיל מִנֵּיהּ. נְפֹל זֵיעָא עַל הָהוּא שִׁיפָא, וְרוּחָא אֲסַתְּלִיק מִנֵּיהּ. וּמִיָּד מֵית הָהוּא שִׁיפָא. וְכֵן בְּכֻלָּהוּ.

בִּיּוֹן דְמֵטֵי רוּחָא לְמִיפֵק, דְהָא אֲשַׁתְּאִיל מִכָּל גּוּפָא, פְּדִין שְׂכִינְתָא קַיִמָא עֲלֵיהּ. וּמִיָּד פֶּרְחָא מִן גּוּפָא. וְזַפְאָה חוּלְקִיָּה דְמָאן דְאֲתַדְבֵק בָּהּ, וְוִי לְאֵינוּן חֵיבֵינָא דְרַחֲיִקִין מִנָּה, וְלֹא מִתְּדַבְּקִין בָּהּ.

וְכִמְזָה בִּי דִינָא אַעֲבַר בַּר נָשׁ פֶּד נָפֵק מֵהָאֵי עֲלָמָא. חַד הָהוּא דִינָא עֲלָאָה דְקָאֲמַרְן, פֶּד נָפִיק רוּחָא מִן גּוּפָא. וְחַד דִינָא, פֶּד עוֹבְדוּי וּמְלוּי אֲזֻלִין קַמֵּיהּ, וְכְרוּזֵי מְכַרְזֵי עֲלוּי. וְחַד דִינָא, פֶּד עֵייל לְקַבְרָא (ד קכ"ז ע"א) וְחַד דִינָא דְקַבְרָא. וְחַד דִינָא דְתוֹלְעָתָא. וְחַד דִינָא דְגִיּהֲנָם. וְחַד דִינָא דְרוּחָא דְאֲזֻלָּא וְשֵׁאֵט בְּעֲלָמָא, וְלֹא אֲשַׁכַּח אֲתֵר, עַד דִּישְׁתַּלִּימוּ עוֹבְדוּי. וְדָאֵי שְׁבַעָה עַדְנִין יַחְלְפוּן עֲלוּי. בְּגִין כֵּן בְּעֵי בַר נָשׁ, פֶּד אִיהוּ אֲשַׁתְּכַח בְּהָאֵי עֲלָמָא, לְדַחֲלָא מִן מְאָרִיָּה, וְלֹאֲסַתְּפֻלָּא בְּכָל יוֹמָא וְיוֹמָא בְּעוֹבְדוּי, וְיִיתוּב מִנֵּי־הוּ קַמֵּי מְרִיָּה.

בַּד אֲסַתְּפֻל דְדוּד מְלָפָא בְּאֵינוּן דִּינִין דְבַר נָשׁ, פֶּד אֲסַתְּלֶק מֵהָאֵי עֲלָמָא, אַקְדִים וְאָמַר, (תהלים קג) בְּרַכִּי נַפְשִׁי אֶת יְיָ, עַד דְלָא תִפּוּק מְעֲלָמָא, הַשְׁתָּא דְאַנְתָּ אֲשַׁתְּכַחַת עִם גּוּפָא. וְכָל קַרְבֵי אֶת שֵׁם קִדְשׁוֹ, אֲתוּן שִׁיפֵי דְמִשְׁתַּתְּפֵי בְרוּחָא, הַשְׁתָּא דְאֲשַׁתְּכַחַת עִם־מְכוּן, אַקְדִימוּ לְבִרְכָא שְׁמָא קִדְיִשָּׁא, עַד לָא יִמְטֵי זְמַנָּא, דְלָא תִיכְלוּן לְבִרְכָא לֵיהּ, וְלֹאֲוֹדָאָה עֲלֵיכֻן.

תָּא חֲזִי אִישׁ פִּי יַפְלִיא לְנַדְוֹר נְדָר, נְזִיר

דַּאֲקָדִים בְּהַאי עֲלָמָא, לְאַתְקַדְשָׁא בְּקִדּוּשָׁה דְּמֵאֲרִיָּה (במדבר ו) מִיַּיִן וְשִׁכָר וְזִיר חוֹמֵץ יַיִן וְגו' .
הָכָא אֵית לֹאֲסַתְפְּלָא, כִּיּוֹן דְּאָסִיר לִיָּה חֲמָרָא,
עֲנָבִים לְמָה. דְּהָא בְּכַהֲנֵי כְּתִיב יַיִן וְשִׁכָר אֵל
תְּשֵׁת וְגו', יְכוּל עֲנָבִים נְמִי לֹא, בְּעֲנָבִים שְׂרִי.
הָכָא לְנִזְיֵר, מְאִי טַעְמָא אָסֵר לִיָּה עֲנָבִים.

אֲלֵא, עוֹבְדָא דָא, וּמְלָה דָא, רְזָא עֲלָאָה הוּא,
לְאַתְפָּרְשָׁא מִן דִּינָא בְּכֻלָּא. וְהָא יְדִיעָא
הֵהוּא אֵילְנָא דְחָב בֵּיה אָדָם קְדַמְאָה, עֲנָבִים
הוּו. וְדָא הוּא רְזָא דְמְלָה, דְּהָא יַיִן וְשִׁכָר
וְעֲנָבִים, בְּסִטְרָא חַד אֲתֵאֲחֵדוּ. יַיִן לְעִילָא
וְאוֹקְמוּהָ. שְׁכָר לְשְׂמָאלָא, דְּהָא שְׁכָר מִיַּיִן
נְפָקָא. עֲנָבִים דְּכְנִישׁ כְּלָהוּ לְגַבְיֵיהוּ, וְדָא הוּא
אֵילְנָא דְחָב בֵּיה אָדָם קְדַמְאָה. בְּגִין כֶּף כְּלָא
בְּחַד סִטְרָא אֲתֵאֲחֵד. וְאִי תִימָא דְהַאי נְזִיר
שְׂבִיק מְהֵימְנוּתָא עֲלָאָה. (ס"א כְּלוּם) לָאוּ הָכִי,
אֲלֵא לֹא אֲתַחְזִי בֵּיה עוֹבְדָא מְסִטְר שְׂמָאלָא
כְּלוּם.

תָּא חֲזִי, דְּהָכִי אוֹלִיפְנָא מְסִפְרָא דְרַב הַמְנוּנָא
סְבָא, וְהָכִי הוּא. כְּתִיב גְּדַל פְּרַע שְׁעַר
רֵאשׁוּ, בְּעֵי דִיתְרַבֵּי שְׁעַר רִישֵׁיה וְדִיקְנֵיה,
וְיִתְפָּרֵשׁ מִיַּיִן וְשִׁכָר וְעֲנָבִים, בְּגִין דְּכֻלָּהוּ סִטְר
שְׂמָאלָא, וְלֹא תִלְיִין שְׁעֵרָא. יַיִן אֵימָא עֲלָאָה.
שְׁכָר סִטְרָא דְאֲחִידוּ בֵּיה לִיּוֹאֵי וְנִפְקֵי מִיַּיִן
עֲלָאָה וְלֹא תִלֵּי שְׁעֵרָא. וּבְגִין כֶּף פַּד סְלִיקוּ
לִיּוֹאֵי לְהֵהוּא אֲתֵר, בְּעֵיִן לְאַעְבְּרָא כָּל שְׁעֵרָא
דְּלֵהוּן, כְּמָה דְאֵת אָמֵר (במדבר ח) וְהֵעֲבִירוּ תַעַר
עַל כָּל בְּשָׂרָם.

עֲנָבִים אֵימָא תַתְּאָה, דְּכְנִישׁ יַיִן וְשִׁכָר לְגִוְהָ,
וְעַל דָּא אֲתֵפְרֵשׁ מִכָּל סִטְר שְׂמָאלָא,
דְּלֹא לְאַחְזָאָה עוֹבְדָא דִילְהוּן לְגַבְיֵיה. עֲנָבִים
דָּא לֹא תִלֵּי שְׁעֵרָא וְדִיקְנָא. דְּהָא נוֹקְבָא בְּעֵיָא
לְסִפְרָא שְׁעֵרָא, פַּד אֲתֵיא לְאִזְדוּגָא בְּדִכּוּרָא,

נְזִיר שְׁהַקְדִים בְּעוֹלָם הַזֶּה
לְהִתְקַדֵּשׁ בְּקִדְשֵׁי רַבּוֹנוּ, מִיַּיִן
וְשִׁכָר וְזִיר חוֹמֵץ יַיִן וְגו'. כָּאֵן יֵשׁ
לְהִסְתַּפֵּל, כִּיּוֹן שְׂאֵסוּר לוֹ יַיִן -
עֲנָבִים לְמָה? שְׁהֵרִי בְּכַהֲנִים כְּתוּב
(ויקרא י) יַיִן וְשִׁכָר אֵל תְּשֵׁת וְגו'.
יְכוּל גַּם עֲנָבִים? לֹא. בְּעֲנָבִים
מְתֵר. כָּאֵן לְנִזְיֵר, מָה הַטַּעַם אָסוּר
לוֹ עֲנָבִים?

אֲלֵא מַעֲשֵׂה זֶה וְדָבָר זֶה סוּד
עֲלִיּוֹן הוּא לְהִפְרֵד מֵהַדִּין בְּכֻלָּ.
וְהֵרִי יָדוּעַ אוֹתוֹ עֵץ שְׁחֵטָא בּוֹ
אָדָם הִרְאֵשׁוּן, עֲנָבִים הִיּוּ. וְזֵהוּ
סוּד הַדְּבָר, שְׁהֵרִי יַיִן וְשִׁכָר
וְעֲנָבִים בְּצַד אֶחָד נֶאֱחָזוּ. יַיִן
לְמַעְלָה, וּפְרָשׁוּהָ. שְׁכָר לְשְׂמָאל,
שְׁהֵרִי שְׁכָר יוֹצֵא מִיַּיִן. עֲנָבִים,
שְׂכּוֹנְסִים כָּלָם אֲלֵיהֶם, וְזֵהוּ עֵץ
שְׁחֵטָא בּוֹ אָדָם הִרְאֵשׁוּן. בְּגִלְל
זֶה הִפֵּל נֶאֱחָזוּ בְּצַד אֶחָד. וְאִם
תֵּאֲמַר שְׁנִזְיֵר זֶה עֹזֵב אֲמוּנָה
עֲלִיוֹנָה - (כְּלוּם) לֹא כֶּף, אֲלֵא לֹא
נִרְאָה בּוֹ מַעֲשֵׂה מְצַד שְׂמָאל
כְּלוּם.

בֵּא רְאָה, שְׁהֵרִי לְמַדְנּוּ מְסִפְרוּ
שֶׁל רַב הַמְנוּנָא סְבָא, וְכֶף הוּא:
כְּתוּב גְּדַל פְּרַע שְׁעַר רֵאשׁוּ, צְרִיף
שְׁיִתְרַבֵּה שְׁעַר רֵאשׁוּ וְזִקְנּוּ,
וְיִפְרֵשׁ מִיַּיִן וְשִׁכָר וְעֲנָבִים, מִשׁוּם
שְׂכָלָם צַד שְׂמָאל, וְהַשְׁעֵרוֹת לֹא
תִלְוִיּוֹת. יַיִן - הָאֵם הַעֲלִיּוֹנָה (בִּינָה).
שְׁכָר - צַד שְׂאֲחֻזִּים בּוֹ לְוִיִּם,
וְיוֹצֵא מִיַּיִן עֲלִיּוֹן, וְלֹא תִלֵּי
הַשְׁעַר. וּמִשׁוּם כֶּף עוֹלִים הַלְוִיִּם
לְאוֹתוֹ מְקוּם, צְרִיף לְהַעֲבִיר כָּל
שְׁעָרָם, כְּמוֹ שְׂנֵאֲמֵר (במדבר ח)
וְהֵעֲבִירוּ תַעַר עַל כָּל בְּשָׂרָם.

עֲנָבִים - הָאֵם הַתַּחְתּוֹנָה, שְׂכּוֹנְסֵת
יַיִן וְשִׁכָר לְתוֹכָהּ, וְעַל כֶּף נִפְרֵד
מִכָּל צַד שְׂמָאל, שְׂלֵא לְהִרְאֹת
מַעֲשֵׂה שְׂלָהֶם אֵלֵינוּ. עֲנָבִים זֶה
לֹא תוֹלָה שְׁעַר וְזִקְנּוּ, שְׁהֵרִי
הַנְּקֵבָה צְרִיכָה לְסִפְר שְׁעֵרָה
כְּשִׁבְעָה לְהִזְדוּגַּ בְּזִכְר, וְהֵרִי זִקְנ

לא נמצא בה. בגלל זה הוא תולה שער הראש והזקן, וסוד הדבר - נזיר אלהים (שופטים יג) נקרא, ולא נזיר ה', פרוש מהדין כלו.

בא ראה, על זה כתוב, וכפר עליו מאשר חטא על הנפש וגו'. על נפשו לא כתוב, אלא על הנפש סתם. ומהו? זה ענבים, שנקרא נפש. ולכן כתוב חטא, משום שצד שלו זין ושכר הוא, וגרע ממנו מקום דין. חטא, מה זה חטא? אלא גרע דין הנפש.

אם כן, למה וכפר עליו? משום שעכשו בא להתחבר אתם, ולא מקבלים אותו מקומות אלה, עד שימלך בכהן ויכפר עליו. משום שהוא זרק אותם החוצה בהתחלה, כיון שכעת בא אליהם, צריך להתחבר תקון של כפרה ויקבלוהו, וזהו סוד הדבר. (ודאי בכל).

ואם תאמר, שמשון נזיר אלהים היה, למה נענש? אלא נאה הוא הדבר, שבצל בת אל נכר, והיה לו להתחבר בשלו, במה שראוי לו. והוא, שהיה קדוש, ערב אותה קדשה בבת אל נכר, ועזב מקומו שראוי לאותה קדשה, ולכן נענש.

ויש מי שאומר, שאין לו חלק באותו עולם. מה הטעם? משום שאמר (שופטים טז) תמת נפשי עם פלשתים, ומסר חלקו בחלק פלשתים, שתמות נפשו אתם בעולם ההוא. כן היו מכריזים על הנזיר: לך לך, אומרים לנזיר, סביב סביב, ולפרס אל תקרב. והרי פרושה החברים.

דוים, מה כתוב בהם? (במדבר ח) וכה תעשה להם לטהרם הנה עליהם מי חטאת והעבירו תער על כל בשרם. כיון שהעבירו

והא דיקנא לא אשתכח בה. בגין כך הוא תלי שער א דרישא ודיקנא, ורזא דמלה (שופטים יג) נזיר אלהים אקרי, ולא נזיר יי, פריש מדינא כללא.

הא חזי, על דא כתיב, וכפר עליו מאשר חטא על הנפש וגו'. על נפשו לא כתיב, אלא על הנפש סתם. ומאי איהו. דא ענבים, דאקרי נפש. ועל דא כתיב חטא, בגין דסטר דיליה זין ושכר הוא, וגרע מגיה אתר דינא. חטא, מאי חטא. אלא גרע דינא של הנפש.

אי הכי, אמאי וכפר עליו. בגין דהשתא קא אתנא לאתחברא בהדיהו, ולא מקבלן ליה הני אתרי, עד דימלך בכהנא, ויכפר עליה, בגין דאיהו שדי לון לבר בקדמיתא, כיון דהשתא אתי לגביהו, בעי לאתחברא תקונא דכפרה, ויקבלון ליה, ודא הוא רזא דמלה. (ודאי בכללא).

ואי תימא, שמשון נזיר אלהים הוה, אמאי אתענש. אלא שפיר הוא מלה, דבעל בת אל נכר. והוה ליה לאתחברא בדידיה, במה דאתחזי ליה. והוא דהוה קדיש, אערב ההיא קדשה בבת אל נכר, ושביק אתריה, דאתחזי לההיא קדשה, ובגין כך אתענש.

ואית מאן דאמר, דלית ליה חולקא בההוא עלמא. מאי טעמא בגין דאמר (שופטים ט"ז) תמות נפשי עם פלשתים, ומסר חולקיה בחולקא דפלשתאי, דימות נפשיה עמהון בההוא עלמא. כך (דק"ז ע"ב) הוה מכרזי על נזירא, לך לך אמרין נזירא, סחור סחור, לכרמא לא תקרב. והא אוקמוה חבריאי.

דיואי מה כתיב בהו, (במדבר ח) וכה תעשה להם לטהרם הנה עליהם מי חטאת והעבירו

תער על כל בשרם. כיון דעברי שער, ועברי כולי האי, פדין אקרי

לְיוֹאֵי טְהוֹר, וְלֹא קְדוֹשׁ. אֲבָל הָאֵי נְזִיר בְּגִין
דְּאִתְפָּרַשׁ מֵהָאֵי סְטָרָא, אֲקָרִי קְדוֹשׁ וְלֹא טְהוֹר.
בְּגִין כּוּן כְּתִיב, כָּל יְמֵי נְדָר נִזְרוּ וְגו' אֲשֶׁר יִזְיֵר
לִי קְדוֹשׁ יְהִיָּה וְגו'.

גִּדְרָ פָּרַע שְׁעַר רֵאשׁוּ, מִשּׁוּם הָא דְכְּתִיב, (דניאל
ז) וְשְׁעַר רֵאשֵׁה כְּעֵמֶר נִקָּא, דְּבִהָאֵי דְמֵי
לְגוֹוְנָא דְלַעֲיָלָא. אָמַר רַבִּי יְהוּדָה בַּר רַב,
בְּשַׁעְרֵי מַמְשׁ אֲשַׁתְּמוּדַע דְּאִיהוּ קְדִישָׁא,
דְּכְתִיב, (שיר השירים ה) קְנוּצוֹתָיו תִּלְתְּלִים.

הָאֵנִי רַבִּי שְׁמַעוֹן, אֲלַמְּלָא יְדַעֵי בְּנֵי נִשְׂא, מָאֵי
קָאמְרֵי בְּהָאֵי שְׁעָרָא, וּבְרָזָא דִּילֵיהּ, (ס"א
בְּהַגְנֵי שְׁעָרֵי וּבְהַגְנֵי מִלִּין) כְּמָה דְּאִיהוּ בְּרָזָא דְרִזִּין,
אֲשַׁתְּמוּדַעֵן לְמֵאֲרִיְהוֹן, בְּחֻכְמָתָא עֲלָאָה. עַד
כָּאֵן רִזִּי דְאֲוֹרִייתָא, מִכָּאֵן וְלַהֲלָאָה כְּתָרֵי (נ"א
סְתָרֵי) תוֹרָה, (ישעיה כג) סְחָרָה וְאִתְנַנְהָ קְדֵשׁ לִי.

שְׁעַר וְעֵשׂוּ כָּל זֶה, אֲזוּ נִקְרָאִים
הַלּוּיִם טְהוֹר, וְלֹא קְדוֹשׁ. אֲבָל
נְזִיר הִזֶּה, מִשּׁוּם שְׁנִפְרָד מִצַּד זֶה,
נִקְרָא קְדוֹשׁ, וְלֹא טְהוֹר. בְּגִלְל כּוּן
כְּתוּב, כָּל יְמֵי נְדָר נִזְרוּ וְגו' אֲשֶׁר
יִזְיֵר לֵה' קְדֵשׁ יְהִיָּה וְגו'.

גִּדְרָ פָּרַע שְׁעַר רֵאשׁוּ, מִשּׁוּם זֶה
שְׁכַתוּב (דניאל ז) וְשְׁעַר רֵאשׁוּ כְּעֵמֶר
נִקָּי, שְׁפִזָּה דוֹמָה לְגוֹן הַעֲלִיּוֹן.
אָמַר רַבִּי יְהוּדָה בַּר רַב, בְּשַׁעְרוֹת
מַמְשׁ נוֹדַע שְׁהוּא קְדוֹשׁ, שְׁכַתוּב
(שיר השירים ה) קְנוּצוֹתָיו תִּלְתְּלִים.

שְׁנָה רַבִּי שְׁמַעוֹן, אֲלַמְּלָא יְדַעוּ
בְּנֵי אָדָם מָה אוֹמְרִים בְּשַׁעַר הַזֶּה
וּבְסוֹדוֹ (באלו השערות ובאלו הדברים)
כְּמוֹ שְׁהוּא בְּסוֹד הַסּוֹדוֹת, יוֹדַעוּ
לְרַבּוֹנָם בְּחֻכְמָה עֲלִיוְנָה. עַד כָּאֵן
סוֹדוֹת הַתּוֹרָה. מִכָּאֵן וְהֲלָאָה
כְּתָרֵי (סְתָרֵי) תוֹרָה, (ישעיה כג) סְחָרָה
וְאִתְנַנְהָ קְדֵשׁ לֵה'.

אמר אברהם המגיה להסיר מכשול מדרך המעיינים אשר לא הופיע עליהם עדין אור בקבלה השומע ישמע
והמבין יבין כי כל המלות אשר הביא האלהי רשב"י בזה הספר הקדוש כגון מצחא דגולגלתא, שערי
דרישא, חללי דמוחא, חוטמא דעתיקא, אודנין, ידין, ורגלין וזולתם מהכלים הגשמיים ותארים אחרים
שתאר בהם ה' ית' ובפרט באדרא קדישא רבא ובאדרא קדישא זוטא כי באלו השני מקומות רבו התארים
הללו, הלא המה מורים מדות וספירות וענינים פנמיים שכליים וכל האברים שבנו החכמים הללו הם
לדמיון וסימנים לדברים לא לשום סתומים ונעלמים דבר גשמי וחמרי חלילה וחס כי אין דמיון בינו ית'
וביננו בשום צד מהצדדים וכל שכן מצד העצם והתבנית ה' יצילנו משגיאות. אכ"ר.

האדרא רבא קדישא

האדרא רבא קדישא

תנאי, אמר רבי שמעון לחברייא, עד אימת
ניתב בקיימא דחד סמכא. כתיב (תהלים
ק"ט) עת לעשות ליי הפרו תורתך. יומין זעירין,
ומארי דחובא דחיק. פרוזא קארי כל יומא,
ומחצדי חקלא זעירין אינון. ואינהו בשולי
פרמא. לא אשגחו, ולא ידעין, לאן אתר אזלין
כמה דיאות. אתפנשו חברייא לבי אדרא,
מלובשין שריין סיפי ורומחי בידיכון, אזדרזו
בתקוניכון. בעיטא, בחכמתא. בסוכלתנו.
בדעתא. בחיזו. בדין. ברגלין (נ"א בחילא דרזו ורגליו).
אמלכו עליכון למאן (ס"א לפלא) דברשותיה חיי
ומותא. למגזר מלין דקשוט. מלין דקדישי
עליונין צייתי להו, וחדאן למשמע להו,
ולמנדע להו.

למדנו, אמר רבי שמעון
לחברים, עד מתי נשב בקיום
עמוד אחד? כתוב (תהלים ק"ט) עת
לעשות לה' הפרו תורתך. הימים
קטנים, ובעלי החוב דוחק.
הפרוז קורא כל יום, וקוצרי
השדה קטנים הם, והם בשולי
הפרם, לא משגיחים ולא יודעים
לאיזה מקום הולכים כראוי.
התפנסו החברים לבית האדרא,
לבושים שריון סיף, ורמחים
בידיכם! הזדרזו בתקוניכם,
בעצה, בחכמה, בשכל, בדעת,
במראה, בידים, ברגלים. המליכו
עליהם למי שפרשותו חיים
ומות, לגזר דברי אמת, דברים
שקדושים עליונים מקשיבים
להם ושמחים לשמעם ולדעת
אותם.

ותיב רבי שמעון ובכה, ואמר ווי אי גלינא,
ווי אי לא גלינא. חברייא דהוה תמן
אשתיקו. קם רבי אבא ואמר ליה, אי ניהא
קמיה דמור לגלאה, הא כתיב (תהלים כה) סוד יי
ליראיו, והא חברייא אלין דחלין דקודשא
בריך הוא אינון, וכבר עאלו באדרא דבי
משפנא, מנהון עאלו, מנהון נפקו.

ישב רבי שמעון ובכה ואמר, אוי
אם אגלה! אוי אם לא אגלה!
החברים שהיו שם שתקו. עמד
רבי אמר ואמר לו, אם נוח לפני
מר לגלות, הרי כתוב (שם כה) סוד
ה' ליראיו, והרי חברים אלו הם
יראי הקדוש ברוך הוא, וכבר
נכנסו באדרת בית המשפן, מהם
נכנסו, מהם יצאו.

תאנא, אתמנו חברייא קמיה דרבי שמעון,
ואשתכחו, רבי אלעזר בריה. ורבי
אבא. ורבי יהודה. ורבי יוסי בר יעקב. ורבי
יעחק. ורבי חזקיה בר רב. ורבי חייא. ורבי
יוסי. ורבי ייסא. ידין יהבו לרבי שמעון,
ואצבעין זקפו לעילא. ועאלו בחקלא ביני
אילני ויתבו. קם רבי שמעון וצלי צלותיה,
יתיב בגווייהו ואמר, כל חד ישוי ידוי
בתוקפוי. שוו ידייהו, ונסיב לון פתח ואמר
(דברים כז) ארור האיש אשר יעשה פסל ומסכה
מעשה ידי חרש (דף קכ"ז ע"א) ושם בסתר וענו
(ס"א כל העם) כלם ואמרו אמן.

שנינו, נמנו החברים לפני רבי
שמעון, ונמצאו רבי אלעזר בנו,
ורבי אבא, ורבי יהודה, ורבי יוסי
בר יעקב, ורבי יעחק, ורבי חזקיה
בר רב, ורבי חייא, ורבי יוסי,
ורבי ייסא. ידים נתנו לרבי
שמעון, ואצבעות זקפו למעלה,
ונכנסו בשדה בין העצים וישבו.
קם רבי שמעון והתפלל תפלתו,
ישב בתוכם ואמר, כל אחד ישים
ידו בחזקו. שמו ידיהם, ולקח
אותם. פתח ואמר, (דברים כז) ארור
האיש אשר יעשה פסל ומסכה
[וגו'] מעשה ידי חרש ושם בסתר
וענו כל העם ואמרו אמן.

פְּתַח רַבִּי שְׁמַעוֹן וְאָמַר, עֵת לַעֲשׂוֹת לִי, אָמַי עֵת לַעֲשׂוֹת לִי. מִשׁוּם דְּהִפְרוּ תוֹרְתְךָ. מָאֵי הִפְרוּ תוֹרְתְךָ, תוֹרָה דְלַעֲיָלָא. דְאִיְהִי מִתְבַּטָּלָא אִי לָא יִתְעַבֵּיד בְּתַקּוּנֵי (כ"א שְׁמַא) דָּא. וְלַעֲתִיק יוֹמִין אֲתָמַר. כְּתִיב (דברים לג) אֲשֶׁרִיף יִשְׂרָאֵל מִי כְמוֹךָ. וְכְתִיב, (שמות טו) מִי כְמוֹךָ בְּאֱלִים יי.

פְּתַח רַבִּי שְׁמַעוֹן וְאָמַר, עֵת לַעֲשׂוֹת לַה', מִדּוּעַ עֵת לַעֲשׂוֹת לַה' ? מִשׁוּם הִפְרוּ תוֹרְתְךָ. מַה זֶה הִפְרוּ תוֹרְתְךָ ? תוֹרָה שְׁלַמְעֵלָה שְׁהִיא מִתְבַּטָּלַת אִם לֹא יַעֲשֶׂה בְּתַקּוּנֵי זֶה. וְלַעֲתִיק הַיָּמִים נֶאֱמַר. כְּתוּב (דברים לג) אֲשֶׁרִיף יִשְׂרָאֵל מִי כְמוֹךָ, וְכְתוּב (שמות טו) מִי כְמוֹךָ בְּאֱלִים ה'.

קָרָא לְרַבִּי אֶלְעָזָר בְּרִיה, אוֹתְבִיָּה קַמִּיה, וְלְרַבִּי אָבָא מִסְטָרָא אַחְרָא, וְאָמַר אֲנִן פְּלִלָא דְכוּלָּא. עַד הִשְׁתָּא אֲתַתְּקֵנוּ קִימִין. אֲשַׁתִּיקוּ, שְׁמַעֵי קָלָא, וְאַרְפוּבְתֵן דָּא לְדָא נְקַשְׁן. מָאֵי קָלָא. קָלָא דְכְנוּפִיָּא עַלְאַה דְמִתְכַּנְפִּי.

קָרָא לְרַבִּי אֶלְעָזָר בְּנוֹ, הוֹשִׁיבוּ לְפָנָיו, וְלְרַבִּי אָבָא מִצַּד אַחַר, וְאָמַר, אֲנִן פְּלִל הַכֹּל. עַד עַכְשָׁו הִתְתַּקְּנוּ הָעוֹמְדִים. שְׁתַּקּוּ. שְׁמַעוּ קוֹל, וְאַרְפּוּבְתֵיהֶם נְקַשּׁוּ זֶה לְזֶה. אִיזָה קוֹל ? קוֹל שֶׁל כְּנַפְיָה הָעֲלִיּוֹנָה שְׁמִתְכַּנְפִּים.

חֲדֵי רַבִּי שְׁמַעוֹן וְאָמַר, (חבקוק ג) יי שְׁמַעְתִּי שְׁמַעְךָ יִרְאֵתִי. (אמר) הָתָם יָאוֹת הָיָה לְמַהוּי דְחִיל. אֲנִן בְּחִיבוּתָא תְלִיָּא מְלִתָּא, דְכְתִיב, (דברים ו) וְאַהֲבַת אֶת יי אֱלֹהֶיךָ, וְכְתִיב (דברים ז) מֵאַהֲבַת יי אֲתַכֶּם, וְכְתִיב (מלאכי א) אֶהְבַּתִּי אֲתַכֶּם וְגו'.

שְׁמַח רַבִּי שְׁמַעוֹן וְאָמַר, (חבקוק א) ה' שְׁמַעְתִּי שְׁמַעְךָ יִרְאֵתִי. שֶׁם יִרְאוּי לְהִיּוֹת יִרְאָ. אֲנִן בְּחִיבוּת תְּלוּי הַדְּבָר, שְׁכְתוּב (דברים ו) וְאַהֲבַת אֶת ה' אֱלֹהֶיךָ, וְכְתוּב (שם ז) מֵאַהֲבַת ה' אֲתַכֶּם, וְכְתוּב (מלאכי א) אֶהְבַּתִּי אֲתַכֶּם וְגו'.

רַבִּי שְׁמַעוֹן פְּתַח וְאָמַר, (משלי יא) הוֹלֵךְ רְכִיל מְגַלֵּה סוּד וְנֶאֱמַן רוּחַ מְכַסֶּה דָּבָר. הוֹלֵךְ רְכִיל, הָאֵי קָרָא קְשִׁיָּא, (בין דְאֲתָמַר רְכִיל אֲמַאי הוֹלֵךְ) אִישׁ רְכִיל מִיבְעֵי לִיה לְמִימַר, מָאֵן הוֹלֵךְ. אֶלָּא מָאֵן דְלָא אֲתִיְשֵׁב בְּרוּחִיה, וְלָא הוּי מְהִימְנָא, הֵהוּא מְלָה דְשְׁמַע, אֲזִיל בְּגוּוִיה פְּחִיזְרָא בְּמִיָּא, עַד דְרַמִּי לִיה לְבַר. מָאֵי טַעְמָא. מִשׁוּם דְלִית רוּחִיה רוּחָא דְקִיּוּמָא. אֲבַל מָאֵן דְרוּחִיה רוּחָא דְקִיּוּמָא, בִּיה כְּתִיב, וְנֶאֱמַן רוּחַ מְכַסֶּה דָּבָר. וְנֶאֱמַן רוּחַ, קִיּוּמָא דְרוּחָא. (כְּמוֹ יִשְׁעִיה כ"ב) וְתַקְעִתוּ יְתֵד בְּמִקּוּם נֶאֱמַן) בְּרוּחָא (נ"א בְּרוּא) תְלִיָּא מְלִתָּא. וְכְתִיב, (קהלת ה) אֵל תִּתֵּן אֶת פִּיךָ לְחֻטֵּיא אֶת בְּשַׂרְךָ.

רַבִּי שְׁמַעוֹן פְּתַח וְאָמַר, (משלי יא) הוֹלֵךְ רְכִיל מְגַלֵּה סוּד וְנֶאֱמַן רוּחַ מְכַסֶּה דָּבָר. הוֹלֵךְ רְכִיל, פְּסוּק זֶה קָשָׁה, אִישׁ רְכִיל הִיָּה לוֹ לּוּמַר, מַה זֶה הוֹלֵךְ ? אֶלָּא מִי שְׁלֹא הִתְיָשֵׁב בְּרוּחוֹ וְאִינוּ נֶאֱמַן, אוֹתוֹ דְבַר שְׁשַׁמַּע הוֹלֵךְ בְּתוֹכוֹ כְּקִנְיָה בְּמִים עַד שְׁמוּצִיאוֹ הַחוּצָה. מַה הַטַּעַם ? מִשׁוּם שְׁאִין רוּחוֹ רוּחַ שֶׁל עֲמִידָה. אֲבַל מִי שְׂרוּחוֹ רוּחַ עֲמִידָה, כְּתוּב בּוֹ וְנֶאֱמַן רוּחַ מְכַסֶּה דָּבָר. וְנֶאֱמַן רוּחַ, קִיּוּם הַרוּחַ. (כְּמוֹ וְתַקְעִתוּ יְתֵד בְּמִקּוּם נֶאֱמַן) בְּרוּחַ (בסוד) הַדְּבָר תְּלוּי. וְכְתוּב (קהלת ה) אֵל תִּתֵּן אֶת פִּיךָ לְחֻטֵּיא אֶת בְּשַׂרְךָ.

וְלִית עֲלִמָּא מִתְקִימָא אֶלָּא בְּרָזָא. וְכִי אֵי בְּמִלִּי עֲלִמָּא אֲצַטְרִיךְ רָזָא. בְּמִלִּין רָזִין דְרָזִיָּא דַעֲתִיק יוֹמִין, דְלָא אֲתַמְסְרָאן אֲפִילוּ לְמִלְאָכִין עֲלֵאִין עַל אַחַת פְּמָה וְכַמָּה.

וְאִין הָעוֹלָם מִתְקִים אֶלָּא בְּסוּד. וְכִי אִם בְּדַבְרֵי הָעוֹלָם צְרִיךְ סוּד - בְּדַבְרִים סוּדִיִּים שֶׁל סוּדוֹת

עתיק הימים שלא נמסרו אפלו למלאכים עליונים על אחת כמה וכמה. אמר רבי שמעון, לשמים לא אמר שיקשיבו, לארץ לא אמר שתשמע, שהרי אנו קיומי העולמות. למדנו סודי הסודות. כשפתח רבי שמעון בסודי הסודות, הודיעו המקום, והחברים התחלחלו.

אמר רבי שמעון, לשמיא לא אימא דיציתון (כ"א רצייתו), לארעא לא אימא דתשמע, דהא אנן קיומי עלמין. תנא רזי דרזין, פד פתח רבי שמעון ברזי דרזין, אזדעזע אתרא, וחברין אתחלחלו.

גלי ברזא ופתח ואמר, פתיב (בראשית לו) ואלה המלכים אשר מלכו בארץ אדום לפני מלך מלך וגו'. זפאין אתון צדיקיא, דאתגלי

לכון רזי דרזין דאורייתא, דלא אתגליין לקדישי עליונין, מאן ישגח בהאי, ומאן יזפה בהאי, דהוא סהדותא על מהימנותא (דמחייבנותא) (דנחיר למאחאן ושבעין עלמין ומניה נחיר אורחא דנהירין ביה צדיקיא לעלמא דאתי. הךא הוא דכתיב (משלי ד) וארח צדיקים פאור ננה חולף ואור עד נכון היום. מן ההוא ארחה מתפרשן לשיח מאה ותליסר אורחיה דפליג בועיר אנפין דכתיב (תהלים כ"ה) כל ארחות יי חסד ואמת לנוצרי בריתו וגו') דכלא. צלותא ברעוא יהא, דלא יתחשב לחובא לגלאה דא.

ומה יימרון חבריא, דהאי קרא קשיא הוא, דהא לא הוה ליה למכתב הכי, דהא חזינן כמה מלכים הוו, עד דלא ייתון בני ישראל, ועד לא יהא מלפא לבני ישראל ומה אתחזי הקא, ובדא אתערו חבריא. אלא רזא דרזין הוא, דלא יכלין בני נשא למנדע ולאשתמודע ולמרחש בדעתיהו בהאי.

האנא, עתיקא דעתיקין, טמירא דטמירין, עד לא זמין תקונוי (דמלכא), ועטורי עטורין, שירותא וסיומא לא הוה. והוה מגליף ומשער ביה. ופריס קמיה חד פרסא, ובה גליף ושיער מלפין.

ותקונוי לא אתקיימו, הךא הוא דכתיב ואלה המלכים אשר מלכו בארץ אדום לפני מלך מלך לבני ישראל. מלפא קדמאה, לבני ישראל קדמאה. וכלהו דגליפו (ולא אתקיימו) בשמחן אתקרון. ולא אתקיימו, עד דאנח להו, ואצנע להו, ולבתר זמנא הוא אסתלק (ניא הוה מסתבל) בההוא פרסא, ואתתקן בתקונוי.

ותאנא, פד סליק ברעותא, למברי אורייתא טמירא תרי אלפי שנין, ואפקה, מינד אמרה קמיה, מאן דבעי לאתקנא ולמעבד, יתקן בקדמיתא תקונוי.

האנא בצניעותא דספרא, עתיקא דעתיקין, סתרא דסתרין טמיר דטמירין, אתתקן (דף קכ"ח ע"ב) ואזדמן, (כלומר אשתכח, ולא אשתכח ממש, אבל אתתקן ולא דבע ליה

משום דהוא עתיק דעתיקין) (אבל בתיקוני ידע) כחד סבא דסבין, עתיק מעתיקין, טמיר
מטמירין, ובתיקוני ידע ולא ידע. מארי דחורר פסו (ס"א בסומק), וחיזו
בוסיטא (ס"א בוצינא) דאנפוי (נ"א באנפוי), יתיב על פורסייא דשביבין, לאכפייא
לון.

ארבע מאה אלפי עלמין, אתפשט חוורא דגולגלתא דרישוי. ומנהירו
דהאי חוורא, ירתי צדיקייא לעלמא דאתי, ארבע מאה עלמין,
הדא הוא דכתיב, (בראשית כג) ארבע מאות שקל פסף עובר לסוחר.

בגולגלתא, יתבין (בכל יומא) תליסר (ס"א תריסר) אלפי רבוא עלמין, דנטלין
עלוי רגלין, וסמכין עלוי. ומהאי גולגלתא נטיף טלא,
לההוא דלבר, ומלייא לרישיה בכל יומא, דכתיב, (שיר השירים ה) שראשי
נמלא טל.

ומההוא טלא דאנער מרישיה, ההוא דאיהו לבר, יתערוץ מתייא לעלמא
דאתי. (דכתיב שראשי נמלא טל, מלאתי טל לא כתיב, אלא נמלא) דכתיב (ישעיה כו) פי
טל אורות טלף, אורות נהורא דחורפתא דעתיקא. ומההוא טלא, מתקיימין
קדישי עליונין. והוא (רצ"ב) מנא דטחני לצדיקייא לעלמא דאתי. ונטיף
ההוא טלא לחקלא דתפוחין קדישין. הדא הוא דכתיב, (שמות טז) ותעל
שכבת הטל והנה על פני המדבר דק מחוספס. דחיזו ההוא טלא חורר.
פהאי גוונא דאבנין (מ"ט) דבדולחא, דאתחזייא כל גוונין בגווה. הדא הוא
דכתיב, (במדבר יא) ועינו פועין הבדולח.

האי גולגלתא. חוורא דיליה, אנהיר לתליסר (רפ"ח) עיבר גליפין בסחרנוי.
לארבע עיבר בסטרא חד, ולארבע עיבר בסטרא דא, בסטרא דאנפוי.
ולארבע עיבר בסטרא דא, לסטרא דאחורא. וחד לעילא דגולגלתא. (בלומר
לסטרא דלעילא).

ומהאי אתפשט אורכא דאנפוי, לתלת מאה ושבעין רבוא עלמין. וההוא
אתקרי ארף אפים. (בלומר אורכא דאנפוי) והאי עתיקא דעתיקין אתקרי אריכא
דאנפין. וההוא דלבר אתקרי זעיר אנפין. לקבליה דעתיקא סבא, קדש קדשים
דקדשיא. וזעיר אנפין כד אסתפל להאי, פלא (ס"א טלא) דלתתא אתתקן, ואנפוי
מתפשטין ואריכין בההוא זמנא, אבל לא כל שעטא כמה דעתיקא.

ומהאי גולגלתא, נפיק חד עיבר חורר לגולגלתא דזעיר אנפין, לתקנא
רישיה. ומהאי לשאר גולגלתין דלתתא, דלית לון חשבנא. וכל
גולגלתא יתבין אגר חורפתא (ס"א אודארתא) לעתיק יומין. כד עאלין בחושבנא
תחות שרביטא. ולקביל דא, (קל"ו) בקע לגולגולת לתתא, כד עאלין
בחושבנא.

בְּחֶלְרָא דְגוּלְגֻלְתָּא, קְרוּמָא דְאֹיֶרָא דְחֻכְמָתָא עֲלָאָה סְתִימָה דְלֹא פֶסֶק.
וְהָאִי לָא שְׂכִיחַ (קב"ט), וְלֹא אֲתַפְתַּח. וְהָאִי קְרוּמָא אֲתַחְפְּיָא עַל
מוּחָא דְאִיהוּ חֻכְמָתָא סְתִימָאָה. וּבְגִינֵי כַף אֲתַפְסְיָא (ס"א וּבְגִינֵי דְאֲתַפְסְיָא) הָאִי
חֻכְמָתָא בְּהֵוּא קְרוּמָא, דְלֹא אֲתַפְתַּחָא. (ס"א בְּגִינֵי דְאֲתַפְסְיָא סְתִימָאָה).
וְהָאִי מוּחָא, דְאִיהוּ הָאִי חֻכְמָתָא סְתִימָאָה. שְׂקִיט וְאֲשְׁתַּכִּיף בְּאַתְרֵיהּ,
פְּחָמֵר טַב עַל דְּוִרְדֵּייהּ, וְהֵינּוּ דְאֶמְרֵי סְבָא דְעֵתוּי סְתִים, וּמוּחֵיהּ
סְתִים וְשְׂכִיף.

וְהָאִי קְרוּמָא אֲתַפְסֵק מְזַעִיר אֶפְיִן, וּבְגִינֵי כַף מוּחֵיהּ אֲתַפְשֵׁט וְנִפְיָק לְתַלְתִּין
וְתַרְיִן שְׂבִילִין, הֵדָא הוּא דְכְתִיב, (בְּרַאשִׁית ב) וְנָהָר יוֹצֵא מֵעַדְן. מָאִי
טַעמָא. מְשׁוּם דְקְרוּמָא אֲתַפְסֵק, דְלֹא מְחַפְּיָא עַל מוּחָא. (וְעַל כֹּל פְּנִים קְרוּמָא
פְּסִיק לְפַתָּא) וְהֵינּוּ דְתַנְיֵן בְּרִישׁוּמֵי אֲתָנוּן, תִּי"ו רְשִׁים רִישׁוּמָא לְעֵתִיק יוּמִין
דְלִית דְכְוֹתִיָּהּ. (דְבִיָּה תִלְוָא תַמִּים דְעוֹת שְׁלֹמִים מִכֹּל סְמֻרוֹי וְסְתִים וְשְׂכִיף וְשְׂקִיט פְּחָמֵר טַב עַל דְּוִרְדֵּייהּ).

תְּאֵנָא, בְּגוּלְגֻלְתָּא דְרִישָׁא, תְּלִיין אֶלְפִין רַבּוּא, וְשִׁבְעַת אֶלְפִין, וְחֻמְשׁ
מָאָה קוּצֵי דְשַׁעְרֵי, חָוּר וְנָקִי, פְּהָאִי עֲמָרָא כַד אִיהוּ נָקִי, דְלֹא
אֲסַתְפֵּךְ דָּא בְדָא. דְלֹא לְאַחְזָאָה עֲרַבּוּכְיָה מְתַקוּנָוִי. אֶלָּא כֹּלָא עַל בְּרִיָּה,
דְלֹא נִפְיָק נִימָא מְנִימָא, וְשַׁעְרָא מְשַׁעְרָא.

וְכָרְ קוּצָא וְקוּצָא, אִית בֵּיה אַרְבַּע מָאָה וְעֶשֶׂר נִימֵי דְשַׁעְרֵי, פְּחוּשְׁפִין
קְדוּ"ש. וְכֹל נִימָא וְנִימָא (דף קכ"ט ע"א) לְהֵיט בְּאַרְבַּע מָאָה וְעֶשֶׂר עֲלָמִין.
וְכֹל עֲלָמָא וְעֲלָמָא סְתִים וְגִנְזוּ, וְלִית דִּידַע לוֹן, בַּר אִיהוּ. וְלְהֵיט לְשַׁבַּע
(ס"א לְאַרְבַּע) מָאָה וְעֶשְׂרִין עֵיבָר.

וְכָרְ נִימָא וְנִימָא, אִית מְבוּעַ דְנִפְק מְמוּחָא סְתִימָאָה, (דְכֶתֶר בּוּתְלָא) וְנָהָר
וְנָגִיד בְּהֵוּא נִימָא, לְנִימִין דְזַעִיר אֲנַפִּין. וּמַהֲאִי מְתַקֵּן (ס"א מְתוּן)
מוּחֵיהּ. וְכַדִּין, נָגִיד הֵוּא מוּחָא, לְתַלְתִּין וְתַרְיִן שְׂבִילִין.

וְכָרְ קוּצָא וְקוּצָא מְתַלְהֵטוּן, וְתַלְיִין. מְתַתְּקֵנן בְּתַקוּנָא יָאָה, בְּתַקוּנָא שְׂפִירָא.
מְחַפְּיִין עַל גּוּלְגֻלְתָּא. מְתַתְּקֵנִי קוּצֵי דְנִימִין, מַהֲאִי סְטָרָא, וּמַהֲאִי
סְטָרָא, עַל גּוּלְגֻלְתָּא. וְתְאֵנָא, כֹּל נִימָא וְנִימָא, אֶקְרִי (ס"א אִיהוּ) מְשִׁיכָא
דְמְבוּעַ (ס"א מְמְבוּעִין) וְאִינוּן מְבוּעִין) סְתִימִין, דְנִפְקִין מְמוּחָא סְתִימָאָה.

וְתְאֵנָא, מְשַׁעְרוּי דְבַר נֶשׁ, אֲשַׁתְּמוּדַע מָאִי הוּא, אִי דִינָא אִי רַחֲמֵי. מִפְּד
עֲבָרִין עֲלוּי אַרְבַּעִין שָׁנִין. וְאֶפִּילוּ כַד אִיהוּ עוֹלָם, בְּשַׁעְרֵיהּ
בְּתִיקוּנֵיהּ (ס"א בְּדִיקוּנֵיהּ) וּבְגִבְיֵי עֵינוּי.

קוּצִין דְשַׁעְרֵי, תְּלִיין בְּתַקוּנֵי נָקִי כְעֵמֵר נָקֵא עַד כְּתַפּוּי. עַד כְּתַפּוּי סְלָקָא
דְעַתְף. אֶלָּא עַד רִישֵׁי דְכְתַפּוּי, דְלֹא אֲתַחְזִי קוּדְלָא. מְשׁוּם דְכְתִיב,

י(רמיה ב) כי פנו אלי עזרה ולא פנים. ושערא סליק אבתרוי דאודנין, דלא לחפייא עלוי, דכתיב להיות אזניך פקוחות.

שערא דנפיק מבתר אודנוי, פוליה בשקולא. לא נפיק דא מן דא, תקונא שלים. תקונא יאה. תקונא שפירא. תאיב למחמי. תיאובתא וחדוותא דצדיקייא, דאינון בזעיר אפין, למחמי ולא תדבקא בתקוננוי. דעתיקא סתימאה דכלא.

תלת עשר נימין דשערין, קיימי מהאי סטרא, ומהאי סטרא דגולגלתא, לקביל אנפוי. ובאינון שריין שערי לאתפלגא. לית שמאלא בהאי עתיקא סתימאה, כלא ימינא. אתחזי ולא אתחזי. סתים ולא סתים. והאי בתקונייה, כל שפן ביה.

וער האי, תאיבו בני ישראל לצרפא בלפהון, דכתיב, (שמות יז) ה'יש יי בקרבנו אם אין. בין זעיר אנפין דאקרי יי, ובין אריה אנפין דאקרי איין. אמאי אתענשו. משום דלא עבדו בחביבותא, אלא בנסיונא. דכתיב, (שמות יז) ועל נסותם את יי לאמר ה'יש יי בקרבנו אם אין.

בפלגותא דשערי, אזיל חד ארחא דנהיר למאתן ושבעין עלמין. ומניה נהיר ארחא דזעיר אנפין, דנהירין ביה צדיקייא לעלמא דאתי. הדא הוא דכתיב, (משלי ד) ואורח צדיקים פאור נוגה הולך ואור עד נכון היום. ומן ההוא ארחא אתפרשא לשית מאה ותליסר אורחין דאורייתא, דפליג בזעיר אפין. דכתיב ביה (תהלים כה) כל ארחות יי חסד ואמת וגו'.

מצחא דגולגלתא רעוא דרעוין, רעווא דזעיר אנפין לקבלי ההוא רעווא (נ"א מצחא דגולגלתא, רעוא אקרי. דהא רעוא דרעוין אתגלי בהוא מצחא לקבל דא לתתא. פתיב) דכתיב (שמות כח) והיה על מצחו תמיד לרצון וגו', וההוא מצחא דאקרי רצון, הוא גלוייא דכל רישא וגולגלתא, דמתפסייא בארבע מאה ועשרין (נ"א ועשר) עלמין.

וכד אתגליא, אתקבלא צלותהון דישראל. אימתי אתגליא. שתיק רבי שמעון. שאל תניינות אימתי. אמר רבי שמעון לרבי אלעזר בריה, אימתי אתגליא. אמר ליה בשעתא דצלותא (רפ"ח) דמנחה דשבתא. אמר ליה מאי טעמא. אמר ליה, משום דהיא שעתא ביומי דהול, תליא דינא לתתא בזעיר אפין.

ובשבתא אתגליא מצחא דאתקרי רצון. בההיא שעתא אשתכח רוגזא ואשתכח רעוא, ומתקבלא צלותא. הדא הוא דכתיב, (תהלים טו) ואני תפילתי לה יי עת רצון. ועת רצון מעתיק יומין, לגלאה מצחא. ובגין כך אתתקן האי קרא, למימריה בצלותא דמנחה בשבתא. אמר רבי שמעון

לְרַבִּי אֶלְעָזָר בְּרִיהַ, בְּרִיךְ בְּרִי לְעֵתִיק יוֹמִין, רַעְוֹא דְמַצְחָא תְּשַׁכַּח בְּשַׁעְתָּא
דְּתַצְטְרִיךְ לֵיהּ.

תָּא חֲזִי, בְּשֵׁאָר (ס"א בשעתא) דְּלִתְתָּא, כַּד אֲתַגְלִי מַצְחָא אֲשַׁתְּכַח חוּצָפָא, (ק"א
חוּ בְשֵׁאָר דְּלִתְתָּא כַּד אֲתַגְלִי מַצְחָא דִּינָא אֲתַעַר וְאֲשַׁתְּכַח וְאֲתַעְבִּיד מַצְחָא דְּאֲשַׁחֲזִיתָא לְחִיבִי עֲלָמָא לְאִינוּן דְּלֵא

מִתְפַּסִּי בְּעוֹבְדֵיהוּ כְּמָה דְּאֵת אָמַר) הָדָא הוּא דְכִתְיִב (ירמיה ג) וּמַצְחָא אֲשֶׁה זִנְהָ הָיָה לָךְ
מֵאֲנַת הַפְּלִם. וְהֵכָא כַּד אֲתַגְלִי מַצְחָא, תִּיּוֹבְתָא (ס"א תְּכִיבוֹתָא) וְרַעְוֹא שְׁלִים
אֲשַׁתְּכַח, וְכָל רוּגְזִין אֲשַׁתְּכֹוּ וּמִתְפַּפְיִין קַמֵּיהּ.

מִהֲאִי מַצְחָא (ס"א דְּלִתְתָּא), נְהֲרִין אַרְבַּע מָאָה בְּתֵי דִינִין. כַּד אֲתַגְלִיָּא הָאִי
עַת רְצוֹן, כְּלָהוּ מִשְׁתַּכְּכִין קַמֵּיהּ, הָדָא הוּא דְכִתְיִב, (דְּנִיאל ז) דִּינָא
יְתִיב. (כְּלוּמַר יְתִיב בְּאֲתֵרִיהּ (דף קכ"ט ע"ב) וְדִינָא לֹא אֲתַעְבִּיד) וְתֵאֲנָא, שַׁעְרָא לָא קָאִים בְּהָאִי
אַתְר, מִשּׁוּם דְּמִתְגְּלִיָּא, וְלֹא אֲתַפְסְיָא. אֲתַגְלִיָּא, דִּיִּסְתַּכְּלוֹן מְאִרִי דְּדִינָא,
וְיִשְׁתַּכְּכוּן וְלֹא אֲתַעְבִּידוּ.

תֵּאֲנָא, הָאִי מַצְחָא אֲתַפְּשֵׁט בְּמֵאֲתֹן וְשַׁבְּעִין אֲלֵפִין נְהִירִין דְּבוּצִינִין (ס"א
דְּנִינִין) מַעְדָן עֲלָאָה. דְּתַנְיָא, אִית עֲדָן דְּנְהִיר לְעֲדָן. עֲדָן עֲלָאָה לָא
אֲתַגְלִיָּא, וְהוּא סְתִים בְּסִתִּימָא וְלֹא מִתְפָּרְשָׁא לְאַרְחִין כְּדָקְאֲמָרֵן. וְהָאִי
עֲדָן דְּלִתְתָּא, מִתְפָּרְשׁ בְּשַׁבִּילוּי, לְתַלְתִּין וְתַרִּין (עִיבָר) שְׁבִילִין.

וְאָפֵי עַל גַּב דְּמִתְפָּרְשׁ הָאִי עֲדָן בְּשַׁבִּילוּי, לִית דִּידַע לֵיהּ, כַּר הָאִי זְעִיר
אֲפִין. וְעֲדָן דְּלַעֲיָלָא, לִית דִּידַע לֵיהּ, וְלֹא שְׁבִילוּי, כַּר הָהוּא אַרְיָךְ
אֲנִפִין. הָדָא הוּא דְכִתְיִב, (אִיּוֹב כח) אֱלֹהִים הִבִּין דְּרַכָּה וְהוּא יָדַע אֶת מְקוֹמָהּ.
אֱלֹהִים הִבִּין דְּרַכָּה, דָּא עֲדָן דְּלִתְתָּא, דִּידַע זְעִיר אֲפִין. וְהוּא יָדַע אֶת
מְקוֹמָהּ, דָּא עֲדָן דְּלַעֲיָלָא, דִּידַע עֵתִיק יוֹמִין, סְתִימָאָה דְּכֻלָּא.

עֵינְוִי דְרִישָׁא חוּרָא, מִשְׁתַּנְיִין מִשְׁאָר עֵינְיִין, לִית כְּסוּתָא עַל עֵינָא. וְלִית
גְּבִינִין עַל עֵינָא. מְאִי טַעְמָא. דְּכִתְיִב (תְּהִלִּים קכא) הִנֵּה לֹא יָנוּם וְלֹא יִישָׁן
שׁוּמֵר יִשְׂרָאֵל. יִשְׂרָאֵל דְּלַעֲיָלָא. וְכִתְיִב (ירמיה לב) אֲשֶׁר עֵינֶיךָ פְּקוּחוֹת. וְתֵאֲנָא,
כַּל מַה דְּאֲתִי בְּרַחֲמֵי, לִית כְּסוּתָא עַל עֵינָא, וְלִית גְּבִינִין עַל עֵינָא. כַּל
שְׁפָן רִישָׁא חוּרָא, דְּלֵא בְּעָא מִיָּדִי. (ס"א נְמִירוּי).

אָמַר רַבִּי שְׁמַעוֹן לְרַבִּי אַבָּא לְמָאי הִיא רְמִיזָא. אָמַר לֵיהּ לְנוּנִי יִמָּא, דְּלִית
כְּסוּתָא עַל עֵינָא, וְלִית גְּבִינִין עַל עֵינָא, וְלֹא נְיִימִין, וְלֹא בְּעֵינִין
נְטוּרָא עַל עֵינָא. כַּל שְׁפָן עֵתִיקָא דְּעֵתִיקָא, דְּלֵא בְּעֵי נְטוּרָא. וְכַל שְׁפָן
דְּאִיהוּ מִשְׁגָּח לְכֻלָּא, וְכֻלָּא מִתְנֹן בֵּיהּ וְלֹא נָאִים. הָדָא הוּא דְכִתְיִב, (תְּהִלִּים
קכא) הִנֵּה לֹא יָנוּם וְלֹא יִישָׁן שׁוּמֵר יִשְׂרָאֵל, יִשְׂרָאֵל דְּלַעֲיָלָא.

בְּתִיב (תְּהִלִּים לג) הִנֵּה עֵין יְיָ אֵל יִרְאִיו. וְכִתְיִב (זְכַרְיָה ד) עֵינֵי יְיָ הִמָּה מְשׁוּטְטִים
כַּל הָאֲרִץ. לֹא קִשְׂיָא, הָא בְּזַעִיר אֲפִין. הָא בְּאֲרִיךְ אֲנִפִין. וְעַם

כל דא תרי עינין אינון ואתחוררו (ס"א ואתחוררו) לחד, עינא דאיהי חורר בגו חורר וחורר דכליל כל חורר.

חוררא קדמאה, נהיר וסליק, ונחית לאסתכלא (ס"א לאתכללא), דצריר בצוררא. תאנא, בטש האי חוררא, ואדליק תלת בוציני, דאקרו: הוד, והדר, וחדוה. ולהטין בחדוותא בשלימותא.

חוררא תניינא, נהיר, וסליק ונחית, ובטש ואפיק (ס"א ואדליק) תלת בוציני אתרנין, דאקרון נצח וחסד ותפארת, ולהטין בשלימותא בחדוותא.

חוררא תליתאה, להיט ונהיר, ונחית וסליק, ונפיק מסתימותא דמוחא, ובטש בבוצינא אמצעיתא שביעאה. ואפיק ארחא למוחא תפאה, (נ"א ואפיק ארחא ללבא תפאה) ומתלהטן כלהו בוצינין דלתפא. אמר רבי שמעון זאות הוא, ועתיק יומין יפקח עינא דא עלה, בשעתא דתצטריך ליה.

תאנא חורר בגו חורר. וחורר דכליל כל חורר. חוררא קדמאה, נהיר, וסליק. ונחית לתפא (ס"א לתלת) בוציני דלסטור שמאלא, ולהטין ואסחן בהאי חוררא, פמאן דאסחי גופיה בבוסמין טבין, ובריחין, על מה דהוו עלוי בקדמיתא.

חוררא תניינא, נחית, וסליק, ונהיר לתלת בוציני, דלסטור ימינא. ולהטין ואסחין בהאי חוררא, פמאן דאסחי בבוסמין טבין ובריחין, על מה דהוו עלוי בקדמיתא.

חוררא תליתאה, נהיר וסליק ונחית, ונפיק נהירו דחוררא, דלגו לגו מן מוחא, ובטש בשערא אוכמא, פד אצטריך. וברישא, ובמוחא דרישא. ונהיר לתלת כתרין דאשתארו, פמה דאצטריך לגלאה. אי ניחא קמי עתיק סתימא דכלא.

ותאנא לא סתים האי עינא. ואינון תרין ומתחוררן (ס"א ואתחוררו) לחד. כלא הוא ימינא. לא הוי (ס"א לית ביה) שמאלא. לא נאים ולא אדמיה, ולא בעי נטירותא. לית מאן דאגין עליה. הוא אגין על כלא, והוא אשגח על כלא. ומאשגחותא דהאי עינא מתזנן כלהו.

תאנא, אי עינא דא אסתים רגעא חדא, לא יכלין לקיימא כלהו, בגין פך אקרי עינא פקיחא. עינא עלאה. עינא קדישא. עינא דאשגחותא. עינא דלא (דף ק"ז ע"א) אדמיה ולא נאים. עינא דהוא נטורא דכלא. עינא דהוא קיומא דכלא. ועל האי כתיב (משלי כב) טוב עין הוא יבורך, אל תקרי יבורך אלא יברך. דהאי אתקרי טוב עין, ומניה מברך לכלא.

וְתֵאנָא, לִית נְהִירוּ דְעֵינָא תַתָּא, לְאַסְתְּחָא מְאֲדִימוּתָא מְאוּכְמוּתָא בְר
כַּד חֲזִי (ס"א אַתְחִי) מְהֵאִי נְהוּרָא חֲוֹרָא דְעֵינָא עֲלָא דְאַקְרִי
טוֹב עֵינָ. וְלִית דִּדְע כַּד נְהִיר עֵינָא עֲלָא דְא קְדִישָׁא וְאַסְחִי לְעֵינָא תַתָּא
דָּא בְר אִיהוּ.

וְזַמְינָן צְדִיקְיָא, זַפְאִי עֲלִיוֹנִין, לְמַחְמִי דָּא בְרוּחָא דְחַכְמָתָא, הָדָא הוּא
דְכְתִיב, (ישעיה נב) כִּי עֵינָ בְעֵינָ יִרְאוּ. אִימְתִי. בְּשׁוּב יְיָ צִיּוֹן. וְכְתִיב
(במדבר יד) אֲשֶׁר עֵינָ בְעֵינָ נִרְאָה אַתָּה יְיָ. וְאַלְמָלָא עֵינָא טְבָא עֲלָא, דְאַשְׁגַּח
וְאַסְחִי לְעֵינָא תַתָּא, לָא יְכִיל עֲלָמָא לְמִיקָם רְגַעָא חֲדָא.

תֵּאנָא בְּצַנִיעוּתָא דְסַפְרָא, אֲשַׁגְחוּתָא דְעֵינָא תַתָּא, כַּד אֲשַׁגַּח נְהִירוּ
עֲלָא בֵיה, וְעֵייל הוּא נְהִירוּ דְעֲלָא בְתַתָּא. דְמַנִּיה נְהִיר כְּלָא
הָדָא הוּא דְכְתִיב אֲשֶׁר עֵינָ בְעֵינָ נִרְאָה אַתָּה יְיָ.

כְּתִיב (תהלים לג) הִנֵּה עֵינָ יְיָ אֶל יִרְאִיו. וְכְתִיב (זכריה ד) עֵינֵי יְיָ הִמָּה מְשׁוֹטְטִים
בְּכָל הָאָרֶץ. זְכוּ, עֵינֵי יְיָ אֶל יִרְאִיו, עֵינָא דְלְעֵילָא. לָא זְכוּ, עֵינֵי יְיָ
הִמָּה מְשׁוֹטְטוֹת, עֵינָא דְלְתַתָּא.

דְתֵנָא, מִפְּנֵי מָה זְכָה יוֹסֵף דְלָא שְׁלֵטָא בֵיה עֵינָא בִישָׁא, מִפְּנֵי שְׁזָכָה
לְאַשְׁתַּגַּח בְּעֵינָא טְבָא עֲלָא, הָדָא הוּא דְכְתִיב, (בראשית מט) בֵּן
פָּרַת יוֹסֵף בֵּן פָּרַת עָלֵי עֵינָ. אֲמַאי הוּא בֵּן פָּרַת. עָלֵי עֵינָ. כְּלוּמַר עַל סִבַּת
עֵינָ דְאַשְׁתַּגַּח בֵיה.

וְכְתִיב טוֹב עֵינָ הוּא יְבוּרָךְ, מְאִי טַעְמָא. כִּי נָתַן מִלְחָמוֹ לְדָל. מְאִי טַעְמָא
אַקְרִי חַד. תָּא חֲזִי, בְּעֵינֵיה דְתַתָּא אִית עֵינָא יְמִינָא, וְאִית עֵינָא
דְשְׁמָלָא. וְאִינוּן תְּרִי, בְּתַרִי גְוֹנִי. אֲבָל הַכָּא, לִית עֵינָא שְׁמָלָא. וְתַרוּוִיֵּהוּ
בְדַרְגָּא חַד סְלָקִי, וְכֵלָא יְמִינָא. וּבְגִינֵי כַּךְ, עֵינָא חַד, וְלָא תְרִין.

וְתֵאנָא, עֵינָא דָּא, דְהוּא עֵינָא דְאַשְׁגְחוּתָא. פְּקִיחָא תְדִיר. חִיכָאן תְדִיר.
וְחֲדָאן (ס"א וְחָאן) תְדִיר, דְלָא הוּי הָכִי לְתַתָּא, דְכְלִילָן בְּסוּמְקָא
וּבְאוּכְמָא וּבְחֲוֹרָא, בְּתַלַּת גְוֹנִי, וְלָא הוּהִי תְדִיר פְּקִיחָא (ס"א לְיָה גְבִינָא) דְלִית
גְבִהָנָא סוּטְרָא (ס"א כְּלִיה גְבִינֵי סוּדְרָא) (ס"א לְיָה עֵינֵי כְּנִבְיָי דְמַכְסָאן) עַל עֵינָא. וְעַל דָּא
כְּתִיב, (תהלים מד) עוֹרָה לָמָּה תִישָׁן יְיָ. פְּקַח יְיָ עֵינֶיךָ.

כַּד אַתְּפַקַח, אִית לְמָאן דְאַתְּפַקַח לְטָב. וְלְמָאן דְלָא אַתְּפַקַח לְטָב. וְוִי
לְמָאן דְאַתְּפַקַח וְעֵינָא אַתְּעָרַב בְּסוּמְקָא, וְסוּמְקָא אַתְּחִזִי לְקַבְלִיה, וּמְכַסִּיָּא עֵינָא.
מָאן יִשְׁתְּזִיב מִנִּיה. אֲבָל עַתִּיק יוֹמִין, טְבָא דְעֵינָא. חֲוֹר
בְּגוּ חֲוֹר. חֲוֹר דְכְלִיל כָּל חֲוֹרֵי. זַפְאָה חוּלְקִיָּה, לְמָאן דִּישְׁגַּח עֲלֻיָּה,
חַד חֲוֹר מְנִיָּהוּ. וְעַל דָּא וְדָאִי כְתִיב טוֹב עֵינָ הוּא יְבוּרָךְ. וְכְתִיב (ישעיה ב)
בֵּית יַעֲקֹב לְכוּ וְנִלְכָה בְּאוּר יְיָ.

תֵּאָנָא, (עם פל דא) שְׁמִיָּה דְעֵתִיקָא סְתִים מִפְּלָא, וְלֹא מִתְפָּרֵשׁ בְּאוּרִייתָא, בְּר
מִן אֲתֵר חַד, דְּאוּמֵי זְעִיר אֲפִין לְאַבְרָהָם, דְּכְתִיב, (בראשית כב) בִּי
נִשְׁבַּעְתִּי נְאֻם יְיָ. נְאֻם דְּזְעִיר אֲפִין. וְכְתִיב, (בראשית מח) בְּךָ יִבְרַךְ יִשְׂרָאֵל,
יִשְׂרָאֵל דְּלַעִילָא. וְכְתִיב (ישעיה מט) יִשְׂרָאֵל אֲשֶׁר בְּךָ אֶתְפָּאֵר, לִישְׂרָאֵל קְאָמֵר
דָּא. וְתַנִּינָן עֵתִיק יוֹמִין אֲמָרוּ וְהָאֵי וְהָאֵי שְׁפִיר.

תֵּנָא, פְּתִיב (דניאל ז) חֲזַה הַוִּית עַד דֵּי כְּרִסְוֹן רְמִיו וְעֵתִיק יוֹמִין יְתִיב.
כְּרִסְוֹן רְמִיו, מָאן הוּא. אָמֵר לְרַבִּי יְהוּדָה, קוּם בְּקִיּוּמְךָ וְאַתְקִין
כְּרִסְיָא דָּא.

אָמֵר רַבִּי יְהוּדָה, פְּתִיב (דניאל ז) כּוֹרְסִיָּה שְׂבִיבִין דִּינוּר. וְעֵתִיק יוֹמִין יְתִיב
עַל הָאֵי כְּרִסְיָא. מָאֵי טַעְמָא. דְּתֵנָא אֵי עֵתִיק יוֹמִין לֹא יְתִיב עַל
הָאֵי כְּרִסְיָא, לֹא יְכִיל לְאַתְקִימָא עַלְמָא, מְקַמֵּי הַהוּא כּוֹרְסִיָּא. כַּד יְתִיב
עֵתִיק יוֹמִין עֲלֵיהּ לְכַפְיָא (ס"א אַתְכְּפִיָּא) לְהַהוּא כּוֹרְסִיָּא, וּמָאן דְּרַכִּיב שְׁלִיט.
בְּעֵידְנָא דְנָטִיל מֵהָאֵי כְּרִסְיָא, וְיְתִיב עַל כּוֹרְסִיָּא אַחְרָא, כּוֹרְסִיָּא קְדַמָּא
רְמִיו, דְּלֹא שְׁלֻטָא אֱלָא אִיהוּ דְרַכִּיב בֵּיהּ עֵתִיק יוֹמִין. אָמֵר רַבִּי שְׁמַעוֹן
לְרַבִּי יְהוּדָה, יִתְתְּקֵן אֲרַחֲךָ, וְיִיתִי בְּךָ מַעֲתִיק יוֹמִין.

וְתָא חֲזִי, כְּתִיב (ישעיה מא) אָנִי יְיָ רֵאשׁוֹן וְאַתְּ אַחֲרוֹנִים אָנִי הוּא. פְּלָא הוּא,
וְהוּא סְתִים מִפְּלָא סְטְרוֹי. (בבא"י) חוּטְמָא. תֵּאָנָא, בְּחוּטְמָא אֲשַׁתְמוּדַע
פְּרַצוּפָא.

וְתָא חֲזִי, מַה (דף ק"ז ע"ב) בֵּין עֵתִיקָא, לְזְעִיר אֲפִין. דָּא מְאָרִיָּה דְחוּטְמָא
מִחַד נּוֹקְבָא חֲזִין, וּמִחַד נּוֹקְבָא חֲזִין דְּחִיין. הָאֵי חוּטְמָא. הוּא
פְּרִדְשָׁקָא, דְּבִיָּה נְשִׁיב רוּחָא דְחִיין, לְזְעִיר אֲפִין. וְקָרִינָן לֵיהּ סְלִיחָה. וְהוּא
נַחַת רוּחַ, אַתְבְּסוּמּוּתָא דְרוּחָא.

דְרוּחָא דְנַפְיָק (מבבא) מְאִינוּן נּוֹקְבֵי, חַד רוּחָא נַפִּיק לְזְעִיר אֲפִין. לְאַתְעָרָא
(ס"א חֲזִין מִכַּל סְטְרוֹת, חֲזִין מִכַּל סְטְרוֹת, חֲזִין דְּחִיין) לֵיהּ בְּגַנְתָּא דְעַדְן. וְחַד רוּחָא דְחִיין,
דְּבִיָּה זְמִין לְזַמְנָא לְבָרִיָּה דְדוּד, לְמַגְדַּע חֲכַמְתָּא. וּמֵהַהוּא נּוֹקְבָא, אַתְעָר
וְנַפִּיק רוּחָא מִמוּחָא סְתִימָאָה, וְזְמִין לְאַשְׁרָאָה עַל מַלְכָּא מְשִׁיחָא, דְּכְתִיב,
(ישעיה יא) וְנָחָה עָלָיו רוּחַ יְיָ רוּחַ חֲכָמָה וּבִינָה רוּחַ עֲצָה וּגְבוּרָה רוּחַ דַּעַת
וְיִרְאַת יְיָ. הָא הָכָא אַרְבַּע רוּחִין, וְהָא רוּחָא חָדָא אֲמָרִינָן. אָמֵי תֵּלַת.
קוּם רַבִּי יוֹסִי בְּקִיּוּמְךָ.

קָם רַבִּי יוֹסִי וְאָמֵר. בְּיוֹמוֹי דְמַלְכָּא מְשִׁיחָא, לֹא יִמְרוּן חַד לְחַד, אֲלִיף
לִי חֲכַמְתָּא, דְּכְתִיב, (ירמיה לא) וְלֹא יִלְמְדוּ עוֹד אִישׁ אֶת רֵעֵהוּ וְגו', כִּי
כְּלָם יִדְעוּ אוֹתִי לְמַקְטָנָם וְעַד גְּדוּלָּם. וּבְהַהוּא זְמַנָּא, יִתְעַר עֵתִיק יוֹמִין,
רוּחָא דְנַפִּיק מִמוּחָא סְתִימָאָה דְכְּלָא, וְכַד יִשְׁלוּף דָּא, כָּל רוּחִין דְלִתְתָּא

יִתְעַרְוּ עַמִּיהָ. וּמֵאֵן אֵינֹנָן. אֵינֹנָן (תרי"ו) כְּתָרִין קְדִישִׁין דְּזַעֲרֵי אַפִּין. וְאֵינֹנָן
שִׁיתָא רוּחִין אַחֲרָנִין, דִּנְהֵבֵי (ס"א דהכ"י) אֵינֹנָן (ס"א וְאֵינֹנָן שִׁיתָא רוּחִין, תַּלְתּוּ רוּחִין אֵינֹנָן דְּכָלִּילָן
תַּלְתּוּ אַחֲרָנִין) דְּכָתִיב רוּחַ חֲכָמָה וּבִינָה רוּחַ עֲצָה וּגְבוּרָה רוּחַ דַּעַת וְיִרְאַת יי'.
דְּתַנְיָן, כְּתִיב (דְּבָרֵי הַיָּמִים א כט) וַיֵּשֶׁב שְׁלֹמֹה עַל כֶּסֶּא יי'. וְכָתִיב (מַלְכִים א י) שֵׁשׁ
מַעְלוֹת לְכֶסֶּא. וּמִלְכָּא מְשִׁיחָא זְמִין לְמִיתָב בְּשַׁבְּעָה. שִׁיתָא אֵינֹנָן
וְרוּחָא דַּעֲתִיק יוֹמִין דְּעַלְיָהּוּ, הָא שְׁבַעָה. כְּמָה דְּאַתְמַר. (תַּלְתּוּ רוּחִין אֵינֹנָן דְּכָלִּילָן
תַּלְתּוּ אַחֲרָנִין) אָמַר לֵיהּ רַבִּי שְׁמַעוֹן, רוּחָךְ יִנּוּחַ לְעֵלְמָא דְאַתִּי.

הָא חֲזִי, כְּתִיב (יחזקאל לו) כֹּה אָמַר יי מְאַרְבַּע רוּחוֹת בְּאֵי הָרוּחַ וְגו'. וְכִי
אַרְבַּע רוּחֵי עֵלְמָא, מְאֵי עַבְדֵי הָכָא. אֲלֵא אַרְבַּע רוּחֵי יִתְעַרְוּן. תַּלְתּוּ
אֵינֹנָן. וְרוּחָא דַּעֲתִיקָא סְתִימָא אַרְבַּע, וְהַכִּי הוּוּ. דְּכַד יְפוּק דָּא, נְפָקִין
עַמִּיהָ תַּלְתָּא, דְּכָלִּילָן בְּגוּ תַּלְתָּא אַחֲרָנִין.

וְזִמְיָן קְדָשָׁא בְּרִידָה הוּא לְאַפְקָא חַד רוּחָא דְּכָלִּיל מַכְלָהוּ. דְּכָתִיב מְאַרְבַּע
רוּחוֹת בְּאֵי הָרוּחַ. אַרְבַּע רוּחוֹת בְּאֵי לֹא כְּתִיב כָּאן, אֲלֵא מְאַרְבַּע
רוּחוֹת בְּאֵי. וּבְיוֹמֵי דְּמִלְכָּא מְשִׁיחָא, לֹא יִצְטָרְכוּן לְמִילָף חַד לְחַד, דְּהָא
רוּחָא דְּלַהוֹן דְּכָלִּיל מַכְּלָ רוּחִין. יְדִיעַ כְּלָא. חֲכָמָה וּבִינָה עֲצָה וּגְבוּרָה
(רוּחַ) דַּעַת וְיִרְאַת יי'. מְשׁוּם רוּחָא דְּכָלִּילָא מַכְּלָ רוּחֵי. בְּגִין כֶּן כְּתִיב,
מְאַרְבַּע רוּחוֹת, דְּאֵינֹנָן אַרְבַּע דְּכָלִּילָן בְּשַׁבְּעָה דְּרַגְיָן עֲלָאִין דְּאַמְרָן. וְתַאנָּא,
דְּכָלִּהוּ כְּלִילָן בְּהַאי רוּחָא דַּעֲתִיקָא דַּעֲתִיקִין, דְּנִפְיָק מִמוּחָא סְתִימָאָה
לְנוֹקְבָא דְּחוּטְמָא.

וְתַא חֲזִי, מַה בֵּין חוּטְמָא לְחוּטְמָא. חוּטְמָא דַּעֲתִיק יוֹמִין חֲזִין מַכְּלָ
סְטְרוֹי. חוּטְמָא דְּזַעֲרֵי אַפִּין, כְּתִיב, (שְׁמוּאֵל ב כב) עָלָה עֵשֶׂן בְּאָפוֹ וְאִשׁ
מִפִּיו תֹּאכַל וְגו'. עָלָה עֵשֶׂן בְּאָפוֹ, וּמַהְהוּא עֵשֶׂן דְּלִיק נוֹר, כַּד סָלִיק
תְּנַנָּא לְבָתַר. גְּחָלִים בְּעָרוּ מִמֶּנּוּ. מַהוּ מִמֶּנּוּ (ג' נוסחתי). מַאוּתוֹ עֵשֶׂן. מַהְהוּא
חוּטְמָא, מַהְהוּא אִשָּׁא.

תַּאנָּא, כַּד הָוָה רַב הַמְּנוּנָא סְבָא כְּעֵי לְעֲלָאָה צְלוּתִיהָ, אָמַר לְבַעַל הַחוּטִים
אֲנִי מִתְפַּלֵּל, לְבַעַל הַחוּטִים אֲנִי מִתְחַנֵּן. וְהֵינֵנוּ דְּכָתִיב, (ישעיה מח)
וְתַהֲלִתִּי אַחֲטִים לָךְ, הַאי קָרָא לַעֲתִיק יוֹמִין אָמְרוּ.

תַּנָּא, אֲוֹרְכָא דְּחוּטְמָא, תַּלְתּוּ מְאָה וְחַמְשָׁה וְשַׁבְּעִין עֲלָמִין, אֲתַמְלִיזִין מִן
הַהוּא חוּטְמָא. וְכָלִּהוּ מִתְדַבְּקִין בְּזַעֲרֵי אַפִּין. הַאי תוֹשְׁבַחְתָּא דְּתַקוּנָא
דְּחוּטְמָא הוּא. וְכָל תַּקוּנֵי דַּעֲתִיק יוֹמִין, אֲתַחֲזוּן וְלֹא אֲתַחֲזוּן, אֲתַחֲזוּן
לְמֵאֲרֵי מִדִּין, וְלֹא אֲתַחֲזוּן לְכָלָא.

כְּתַח רַבִּי שְׁמַעוֹן וְאָמַר, וְוִי מָאן דְּאוּשִׁיט יְדוּי בְּדִיקְנָא יְקִירָא עֲלָאָה,
דְּסָבָא קְדִישָׁא, טְמִירָא סְתִימָא (ג'א טְמִיר וְסְתִימִים מַכְּלָא) דִּיקְנָא דְּהַיָּא

תושב־חַתָּא. דִּיקְנָא דְסִתִּים וְיִקְרִי מִכָּל תְּקוּנוֹי. דִּיקְנָא דְלֹא יִדְעִין עֲלֵאִין וְתַתְּאִין. דִּיקְנָא דְהִיא תוֹשְׁבַחְתָּא דְכָל תוֹשְׁבַחִין. דִּיקְנָא דְלֹא הוּי בֵּר נֶשׁ נְבִיאָה וְקִדְיָשָׁא דִּיקְרַב לְמַחְמֵי לִיה. דִּיקְנָא דְהִיא תְּלֵיא בְּשַׁעְרוֹי עַד טְבוּרָא דְלָבָא. חוּרָא כְּתִלְגָּא יִקְרָא דִּיקְרִין. טְמִירָא דְטְמִירִין. מְהִימְנוּתָא דְמְהִימְנוּתָא דְכָלָא.

תְּאֵנָא, בְּצַנְיָעוּתָא (דף ק"א ע"א) דְסַפְרָא, דְהֵאִי דִּיקְנָא מְהִימְנוּתָא דְכָלָא, נְפִיק מְאוּדְנוֹי, וְנַחֲתִית סוּחְרַנְיָה דְפוּמָא קִדְיָשָׁא, וְנַחֲתִית וְסִלִּיק וְחַפֵּי, בְּתַקְרוּבְתָּא (פ"ג) דְבוּסְמָא טְבָא, חוּרָא דִּיקְרָא (פ"א דְבִדְיָקְנִית). וְנַחֲתִית (פ"א חוּרָא יִקְרָא דְבִדְיָקְנִית נַחֲתִית) בְּשַׁקּוּלָא, וְחַפֵּי עַד טְבוּרָא. הוּא דִּיקְנָא יִקְרָא, מְהִימְנָא שְׁלִימָא, דְנִגְדִין בִּיה תְּלַת עֶשֶׂר נְבִיעִין, מְבוּעִין דְמִשַׁח רְבוּת טְבָא, בְּתַלַּת עֶשֶׂר תְּקוּנִין מִתְתַּקְנָא.

תְּקוּנָא קְדָמָא. מִתְתַּקֵּן שְׁעָרָא מְלַעֲיָלָא, וְשַׁאֲרֵי מַהֲהוּא תְּקוּנָא דְשַׁעַר רִישִׁיה, דְסִלִּיק בְּתַקּוּנוֹי לְעֵילָא מְאוּדְנוֹי, וְנַחֲתִית מְקַמֵּי פְתָחָא דְאוּדְנִין, בְּחַד חוּטָא בְּשַׁקּוּלָא טְבָא, עַד רִישָׁא דְפוּמָא. תְּקוּנָא תְּנִינָא. מִתְתַּקֵּן שְׁעָרָא מְרִישָׁא דְפוּמָא, (וְסִלִּיק) עַד רִישָׁא אַחְרָא דְפוּמָא, בְּתַקּוּנָא שְׁקִיל.

תְּקוּנָא תְּלִיתָא. מְאֲמַצְעִיתָא דְתַחֲוֹת (פ"א דְחָא) חוּטָמָא, מִתַּחֲוֹת תְּרִין נוּקְבִין, נְפִיק חַד אֹרְחָא, וְשַׁעְרָא אֲתַפְסֵק בְּהִיא אֹרְחָא, וּמְלֵיא מְהֵאִי גִיסָא, וּמְהֵאִי גִיסָא שְׁעָרָא, מְתַקּוּנָא שְׁלִים סוּחְרַנְיָה דְהִיא אֹרְחָא. תְּקוּנָא רְבִיעָא. מִתְתַּקֵּן שְׁעָרָא (וְנַחֲתִית) תַּחֲוֹת פּוּמָא, מְרִישָׁא חַדָּא לְרִישָׁא חַדָּא, בְּתַקּוּנָא שְׁלִים.

תְּקוּנָא חֲמִישָׁא. תַּחֲוֹת פּוּמָא נְפִיק אֹרְחָא אַחְרָא, בְּשַׁקּוּלָא דְאֹרְחָא דְלַעֲיָלָא, וְאֵלִין תְּרִין אֹרְחִין רְשִׁימִין עַל פּוּמָא, מְכַאן מְכַאן. תְּקוּנָא שְׁתִּיתָא. מִתְתַּקֵּן שְׁעָרָא, וְסִלִּיק וְנְפִיק מְלָרַע לְעֵיל לְרִישָׁא דְפוּמָא. וְחַפֵּי תַקְרוּבְתָּא דְבוּסְמָא טְבָא, עַד רִישָׁא דְפוּמָא דְלַעֲיָלָא. וְנַחֲתִית שְׁעָרָא לְרִישָׁא דְפְתָחָא דְאֹרְחָא תַתְּאָה דְפוּמָא.

תְּקוּנָא שְׁבִיעָא. פְּסִיק שְׁעָרָא, וְאֲתַחֲזֵן תְּרִין תַּפּוּחִין, בְּתַקְרוּבְתָּא דְבוּסְמָא טְבָא, שְׁפִירִין וְיָאן לְמַחְזִי. בְּגִינִיהוּן אֲתַקְיִים עֲלָמָא, הָדָא הוּא דְכַתִּיב, (משלי טו) בְּאוּר פְּנֵי מְלֶךְ חַיִּים.

תְּקוּנָא תְּמִנָּא. נְפִיק חַד חוּטָא דְשַׁעְרֵי סוּחְרַנְיָה דִּיקְנָא, וְתֵלִין בְּשַׁקּוּלָא עַד טְבוּרָא.

תקונא תשיעא. מתערי ומתערבין שערי דיקנא, עם אינון שערי דתליין בשקולא, (דתליין) ולא נפקי דא מן דא.

תקונא עשיראה. נחתין שערי תחות דיקנא, וחפיין בגרונא תחות דיקנא.

תקונא חד סר. דלא נפקין נימא מן נימא, ומתשערן בשיעורא שלים. תקונא תריסר. דלא תליין שערי על פומא, ופומא אתפני מפל סטרוי, וזאן שערי סחור סחור ליה.

תקונא תליסר. דתליין שערן בתחות דיקנא, מפאן ומפאן, ביקרא יאה, ביקרא שפירא. מחפיין עד טבורא. לא אתחזי (ס"א לאתחזאה) מפל אנפי תקרובא דבוסקמא, בר אינון תפוחין שפירין חורין, דמפקין חוין לעלמא, ומחזיין חדו לזעיר אפין.

בתליסר תקונין אלין, נגדין ונפקין תליסר מבויעין דמשח רבות, ונגדין לכול אינון דלתתא. ונהרין בההוא משחא. ומשיחין מההוא משחא, דבתליסר תקונין אלין. בתליסר תקונין אלין אתרשים דיקנא יקירא, סתימאה דכלא, דעתיק דעתיקין. מתרי תפוחין שפירן דאנפוי, נהירין אנפוי דזעיר אנפין, וכל חיוור (ס"א חיוור) ושושן דאשתכחן לתתא, נהירין ומתלהטין מההוא נהורא דלעילא. תקונין תליסר אלין, אשתכחו בדיקנא, ובשלימות דיקנא בתקוני, אתקרי בר נש נאמן. דכל דחמי דיקניה, תלי ביה מהימנותא.

תאנא בצניעותא דספרא, תליסר תקונין אלין דתליין בדיקנא יקירא, בשביעאה (מנהון) משתכחי בעלמא, ומתפתחי בתליסר תרעי דרחמי. ומאן דאשיט ידיה לאומאה, כמאן דאומי בתליסר תקוני דיקנא. האי באריה אפין. בזעיר אפין בכמה. אמר לרבי יצחק, קום בקיומך, וסלסל בסלסלא דתקונא דמלכא (ס"א בדיקנא) קדישא היאך יתתקנון.

קם רבי יצחק, פתח ואמר, (מליכה ז) מי אל פמוך נושא עון וגו', ישוב ירחמנו וגו', תתן אמת ליעקב וגו'. תאנא, תליסר מכילין אתחזון הקא, וכלהו נפקין מתליסר מבויעין דמשח רבות דתיקוני (דף קל"א ע"ב) דיקנא קדישא, עתיקא דעתיקין. טמירא דטמירין. תנא, תקונא דדיקנא טמיר וסתים, טמיר ולא טמיר. סתים ולא סתים. בתקוני ידיע ולא ידיע. תקונא קדמאה. הא תנינן, דכל שער א ושער א וכל נימא ונימא לא מתדבקא לחברתה. ושאריו נימין דדיקנא לאתקנא, מתקונא דשער רישא.

הָבֵא אֵת לְאֶסְתֵּכֶלֶא, אִי כָל נִימִין דְּשַׁעַר רִישָׁא, וְנִימִין דְּדִיקְנָא וְדִיקְנָא וְקִירָא
עֲלָאָה, בְּחַד נִימָא אֲתִכְלָלוּ, (ס"א פסד מִתְקַלָּא אֲתִקְלוּ) אַמְאִי אֲלִין אַרִיכִין,
וְאֲלִין לָא אַרִיכִין. אַמְאִי (ק"מ) נִימִין דְּדִיקְנָא לָא אַרִיכִין כּוּלֵי הָאִי, וְקִשְׁיִין.
וְאֲלִין דְּרִישָׁא לָא קִשְׁיִין, אֶלָּא שְׁעִיעִין.

אַחָא, כָּל נִימִין שְׁקוּלִין דְּרִישָׁא וְדִיקְנָא. דְּרִישָׁא אַרִיכִין עַל כְּתַפִּין, לְמִיגֵד
לְרִישָׁא (ר"א מְרִישָׁא) דְּזַעִיר אַפִּין, מֵהֵהוּא מְשִׁכָּא דְמוּחָא, לְמוּחָא
דִּילְיָה. וּבְגִינֵי כֶּף לָא הוּוּ קִשְׁיִין. וְעַל דָּא אֲתַחֲזוּן לְמַהוּי רְכִיכֵי.

תְּאֵנָא, מְאִי דְכְּתִיב, (מְשִׁלֵי א) חֲכָמוֹת בְּחוּץ תְּרַנָּה. וּלְכַסּוּף כְּתִיב, בְּרַחוּבוֹת
תַּתַּן קוּלָּה. הָאִי קָרָא לָאוּ רִישִׁיָּה סִיפִיָּה, וְלָאוּ סִיפִיָּה רִישִׁיָּה. אֶלָּא
חֲכָמוֹת בְּחוּץ תְּרַנָּה, כַּד נִגִיד מְמוּחָא סְתִימָאָה דְאַרְיָה אַפִּין, לְמוּחָא דְזַעִיר
אַפִּין, בְּאֵינוֹן נִימִין. כְּאֵלוּ מִתְחַבְּרָאן לְבַר, תְּרִין מוּחִין, וְאֲתַעְבִיד חַד
מוּחָא, בְּגִין דְלִית קִיוּמָא לְמוּחָא תַתָּאָה, אֶלָּא בְּקִיוּמָא דְמוּחָא עֲלָאָה.
וְכַד נִגִיד מֵהָאִי לְהָאִי, כְּתִיב תַתַּן קוּלָּה חַד.

וּבְגִין דְנִגִיד מְמוּחָא לְמוּחָא בְּאֵינוֹן נִימִין (כְּאֵלוּ מִתְחַבְּרָאן לְבַר תְּרִין מוּחִין וְאֲתַעְבִיד חַד
מוּחָא בְּאֵינוֹן נִימִין) אֵינוֹן לָא אֲשַׁתְּכַחוּ קִשְׁיִשִׁין. מְאִי טַעְמָא. מִשּׁוּם דְאִי
אֲשַׁתְּכַחוּ קִשְׁיִשִׁין, לָא נִגִיד חֲכָמְתָא לְמוּחָא בְּהוּן. בְּגִינֵי כֶּף, לִית חֲכָמְתָא
נִפְקָא מִבַּר נֶשׁ דְאִיהוּ קִשְׁיִשָׁא (ס"א מְשִׁיא) וּמְאִירֵי דְרוּגְזָא. דְכְּתִיב, (קִהֲלַת ט)
דְּבָרֵי חֲכָמִים בְּנַחַת נִשְׁמָעִים. וּמֵהֵכָא אוּלִיפְנָא, מָאן דְּשַׁעְרוּי דְרִישִׁיָּה
קִשְׁיִשִׁין, לָאוּ חֲכָמְתָא מְתִישְׁבָּא עִמִּיהָ.

וְעַל דָּא אֵינוֹן אַרִיכֵי, לְמִיתֵי תוּעֲלֵתָא לְכֵלָא. מְאִי לְכֵלָא. לְמִיעֵל עַל חוּטָא
דְשַׁדְרָה, דְמִתְשַׁקֵּיין מִן מוּחָא. וּבְגִין דָּא לָא תְלֵי שַׁעְרָא דְרִישָׁא עַל
שַׁעְרָא דְדִיקְנָא. דְשַׁעְרָא דְרִישָׁא תְלֵי וְסָלִיק עַל אוּדְנִין לְאַחוּרוּי, וְלָא תְלֵי
עַל דִּיקְנָא, מִשּׁוּם דְלָא אַצְטְרִיף לְאֲתַעְרְבָא אֲלִין בְּאֲלִין. דְכֵלְהוּ מִתְפָּרְשִׁין
בְּאַרְחִיָּהוּ.

תְּאֵנָא, כְּלָהוּ שַׁעְרֵי בֵין דְרִישָׁא, בֵין דְדִיקְנָא, כְּלָהוּ חוּרֵי כְתִלְגָּא. וְתֵאֵנָא,
אֵינְהוּ דְדִיקְנָא קִשְׁיִשָׁאֵי כְלָהוּ. מְאִי טַעְמָא. מִשּׁוּם דְאֵינוֹן תְּקִיפָא
דְתְּקִיפִין, לְאַחְסִין (נ"א לְאַחְסִיא) אֵינוֹן תִּלְתַּת עֶשֶׂר מְכִילָן, מַעֲתִיק דְעֲתִיקוּן. וְהִנֵּי
מְכִילָן מְקַמֵי אוּדְנוּי שְׂרִיין, וְהִנֵּי מְכִילָן סְתִימָן אֵינוֹן. דְלָא יִתְעַרְבוּן
בְּאַחְרֵינִין. (דְאֲתַחֲסִינּוּ לְתַתָּא וְחָבִי תְנִינָא מְקַמֵי אוּדְנוּי שְׂרִיין שַׁעְרֵי מִשּׁוּם דְכִלְחוּדְרֵיהוּ אֵינוֹן וְלֵא אֲתַעְרְבוּ בְּאַחְרֵינִין).

וְאִי תִימָא דְלִית אַחְרֵינִין כְּוֹתִיָּהוּ. לָא. דְתְּנִיָּא תְלִיסַר מְכִילָן דְרַחְמֵי
מַעֲתִיקָא קְדִישָׁא: מִי אֵל כְּמוּד, חַד. (ק"מ) נוּשָׂא עוֹן, תְּרִי. וְעוּבַר עַל
פְּשַׁע, תִּלְתַּת. לְשִׁאֲרִית נַחֲלָתוּ, אַרְבַּע. לָא הַחֲזִיק לְעַד אַפּוּ, חֲמֵשׁ. כִּי חֲפִץ
חֶסֶד הוּא, שִׁית. יָשׁוּב יִרְחַמְנוּ, שְׁבַעָה. יִכְבוֹשׁ עוֹנוֹתֵינוּ, תְּמַנְיָא. וְתִשְׁלִיף

במצולות ים כל חטאתם, תשעה. תתן אמת ליעקב, עשרה. חסד לאברהם,
חד סר. אשר נשבעת לאבותינו, תריסר. מימי קדם, תליסר. לקביל דא,
אל רחום וחנון וגו', ואינון לתתא.

ואי תימא, משה איך לא אמר אלין עלאין. (קל"ח) אלא, משה לא אצטרך,
אלא לאתך דדינא אשתכח, ובאתך דדינא אשתכח, לא בעי הכי
למימר. ומשה לא אמר, אלא בעידנא דישראל חאבו, ודינא הוה תלייא,
ובגיני כך לא אמר משה, אלא באתך דדינא אשתכח. אבל בהאי אתר,
סדורא דשבחא דעתיק יומין מסדר נביאה.

ואינון תליסר תקונין דדיקנא עלאה קדישא, טמירא דטמירין, תקיפין,
לתברא ולאכפייא כל גזרי דינין. מאן חמי דיקנא עלאה קדישא,
טמירא דטמירין דלא אכסיף (ס"א אתכס) מגיה. ובגין כך, כל שערוי קשישין,
ותקיפין בתקונוי (דף קל"ב ע"א).

ואי תימא, אי הכי הא שערי דלתתא, אינון אוכמי, אמאי לא הוו דא
כדא. דתנא כתיב, (שיר השירים ה) קווצותי תלתלים שחורות פעורב.
וכתיב, (דניאל ז) ושער רישיה פעמר נקא. לא קשיא, הא בדיקנא עלאה,
הא בדיקנא תתאה. ועל דא, פד אתיהיבת אורייתא לישראל, אתיהיבת
באש שחורה על גבי אש לבנה.

ועקרא דמלה משום דהני שערי בגין דממוחא אשתכחו לאתמשכא
למוחא דלתתא ואינון לעילא מן דיקנא דיקנא בלחודוי הוא.
וכל תקונוי בלחודיהון אשתכחו. דיקנא בלחודוי. ושערי בלחודיהו.
תקונוא קדמאה תקונוא דשאר מרישא דשערי דרישא. ותאנא, כל תקוני
דיקנא לא אשתכח אלא (מחומא דלבא) ממוחא דרישא, (ס"א מתקוני דרישא)
והכא לא פריש הכי, דהא לא הוי. אלא תקונוא דא, דנחית מן רישא
דשערי דרישא, הכי אשתכח. (חסר כאן).

ומהאי דיקנא אשתמודע, כל מה דהוי ברישא, דאלף עלמין דחתימין
(ס"א אלף עלמין חתימין) בעזקא דדכנא. עזקא, דכליל כל עזקין.
אורכא דכל שערא, דנחית מקמי אודנוי, לא הוי אריכא. ולא אתדבק
דא בדא, ולא (ס"א דכלא) נחתיין. אלין שעריין. מפד נגדין אתמשכון
(ס"א אלא מפד נחתיין אלין, שעריין. נגדין ואתמשכון) ותליין.

ושירותא דתקונוא קדמאה, תלתין וחד קוצי, שקילן, אתמשכון עד רישא
דפומא. ותלת מאה ותשעין נימין אשתפכון בכל קוצא וקוצא.
תלתין וחד קוצי שקילין, דהוו בתקונוא קדמאה תקיפין, לאכפייא לתתא,
כחושפון א"ל. מהו א"ל. תקיף יכול. ובכל קוצא וקוצא, מתפרשין

תִּלְתִּין וְיָחַד עֲלָמִין, תְּקִיפִין שְׁלֹטִין, לְאַתְעֵינָא (כ"א לַאֲתַפְשָׁמָא) (כ"א לַאֲכַפְיָא, וְאַתְפְּשָׁמוּ) תִּלְתִּין וְיָחַד בְּהַאי סְטֵר, וְתִלְתִּין וְיָחַד בְּהַאי סְטֵר. וְכָל עֲלָמָא וְעֲלָמָא מְנִיָּה, מִתְפָּרֵשׁ לְאַלְפָּה עֲלָמִין דְכְּסִיפִין לְעֵדוּנָא רַבָּא. וְכֹלָא סְתִים בְּרִישָׁא דְדִיקָנָא, דְכֻלִּיל תְּקִיפָא, וְכֻלִּילֵן בְּהַאי א"ל. וְעַם כָּל דָּא, הַאי א"ל אֲתַפְּשֵׁינָא לְרַחְמֵי, דְרַחְמֵי דַעֲתִיק יוֹמִין, (אֲתַפְּשֵׁי) וְאַתְפְּשָׁט בֵּיהּ.

אַמְאֵי עַד פּוּמָא. מְשוּם דְכְּתִיב, (דְּנִיל 1) דִּינָא יְתִיב וְסַפְרִין וְגו'. מְאֵי דִינָא יְתִיב. יְתִיב לְאַתְרֵיהּ דְלָא שְׁלֹטָא. הֵדָּא הוּא דְכְּתִיב, (ישעיה ט) פְּלָא יוּעֵץ אֶל גְּבוּר. אֶל דְּהוּא גְבוּר, וְאַתְפְּסֵם בְּדִיקָנָא (כ"א בְּדִיקָנָא) קְדִישָׁא דַעֲתִיק יוֹמִין. וְרָזָא דְכְּתִיב, מִי אֶל כְּמוֹד בַּעֲתִיק יוֹמִין אֲתַמֵּר, בְּתַקּוּנָא קְדָמָאָה דְדִיקָנָא קְדִישָׁא עֲלָאָה.

עֲלָמָא קְדָמָאָה, דְנַפִּיק מִתְקוּנָא קְדָמָאָה, שְׁלִיט וְנַחֲתִית. וְסֻלִּיק לְאַלְפָּה אֲלַפִּין וְרַבּוּא רַבְבֵּן מְאֵרִי תְרִיסִין. וּמְנִיָּה מִתְאַחֲדִין, בְּקַסְטָא בְּעִזְקָא רַבָּא. עֲלָמָא תְנַיִנָא. דְנַפִּיק מִהַאי תְקוּנָא. שְׁלִיט וְנַפִּיק, וְנַחֲתִית וְסֻלִּיק, לְשַׁבְעָה וְחֲמִשִּׁין אֲלָפָה דְרַגִּין, מְאֵרִי דִיבְבָא. וּמִתְאַחֲדִין מְנִיָּה, לַאֲכַפְיָא בְּקוּדְלָא בְּחִירָא. (כ"א בְּחִירָא).

עֲלָמָא תְלִיתָאָה. דְנַפִּיק מִהַאי תְקוּנָא שְׁלִיט וְנַחֲתִית, וְסֻלִּיק לְשִׁיתָא וְתַשְׁעִין אֲלַפִּין מְאֵרִי דִילְלָה, וּמִתְאַחֲדִין מְנִיָּה (בְּבוֹסִימָא לְקוֹסְטִירָא) כְּבוֹסִינָא לְקוֹסְרָא, וּמִהַאי תְקוּנָא, מִתְפְּשִׁין כְּלָהוּ, וּמִתְפְּסָמִין בְּמִרְיָא דְדַמְעִין, דְמִתְפְּסָמִין בְּנִמָּא רַבָּא.

מָאן חָמֵי תְקוּנָא דָּא, דְדִיקָנָא קְדִישָׁא, עֲלָאָה, וְקִירָא, דְלָא אַכְסִיף מְנִיָּה. מָאן חָמֵי טְמִירוּתָא (כ"א וְקִירוּתָא) דְקוּצִין דְשַׁעְרֵי דְתַלְיִין מִהַאי סְבָא. יְתִיב בְּעִיטְרָא דְעִטְרִין, עִטְרִין דְכָל עִטְרִין. עִטְרִין דְלָא אֲתַפְּלָלוּ בְּעִטְרִין. עִטְרִין דְלָא כְּשָׂאָר עִטְרִין. עִטְרִין, דְעִטְרִין דְלַתְתָּא מִתְאַחֲדִין מְנִיָּהוּן. וּבְגִין כַּף, הַנִּי תְקוּנִין, אֵינּוּן תְקוּנִין דְלַתְתָּא מְנִיָּהוּן מִתְאַחֲדִין.

תְקוּנֵי דְאַתְתְּקִין, דְאַצְטְרִיף לְאַתְבְּרָכָא, מָאן דְבְּעֵי בְרָכָה. דְכָל תְקוּנִין דְאַתְתְּקִין בְּקַבְלִיָּהוּן, בְּרָכָאן מְשַׁתְּפַחִין (לְקַבְלִיָּהוּן) וְאַתְעֵבִיד מַה דְאַתְעֵבִיד. פְּלָא כְלִיל בְּהַנִּי תְקוּנִין. פְּלָא זְקָפִין לְקַבְלִיָּה תְקוּנִין דְמִלְפָּא תְקִיפָא, עֲתִיקָא, סְתִימָא דְכֹלָא. וְכֹלָהוּ אֲתַפְּסָמִין מִתְקוּנִין אֲלִין. (דְמִלְכָא עֲתִיקָא).

תְאָנָא. אֵי עֲתִיק דַעֲתִיקִין, קְדִישָׁא דְקְדִישִׁין, לָא אֲתַתְּקִין בְּאַלִין תְקוּנִין, לָא אֲשַׁתְּכַחוּ עֲלָאִין וְתַתָּאִין. וְכֹלָא הוּי כְלָא הוּי. וְתַנְיָא, עַד כַּמָּה זְהִירִין אֲלִין (כ"א אֲתַתְּקִין בְּאַלִין ל"ב) תְקוּנֵי דְדִיקָנָא. עַד תְלִיסֵר (דְלַתְתָּא), וְכָל זְמַנָּא (דף קל"ב ע"ב) דְתְלִיסֵר אֲלִין מְשַׁתְּפַחִין, זְהִירִין אֲלִין דְלַתְתָּא. וְכֹלָא. בְּחוּשְׁבָּנָא

דַּאֲלִין תְּלִיסֵר, אֲשֶׁתְּכַח דִּיקְנָא דְמַלְפָּא עֵתִיקָא וְקִירָא מִפְּלָא. כְּלָא בְּחַד
אִיהוּ טְמִירָא וְיִקְרָא.

וּבְגִין דְּאִיהוּ יִקְרָא וְטְמִירָא מִפְּלָא, לָא אֲדַבֵּר בֵּיהּ בְּאַתֵּר דְּאוּרִיָּתָא (ס"א
לֹא אֲדַבֵּר בְּאוּרִיָּתָא), וְלֹא אֲתַגְּלִיָּא. וּמָה דִּיקְנָא אֲתַגְּלִיָּא. דִּיקְנָא דְכֶהֱנָא
רַבָּא עֲלָאָה. וּמָהֵא דִּיקְנָא, נְחִית לְדִיקְנָא דְכֶהֱנָא רַבָּא דְלִתְתָּא. (ס"א דִּיקְנָא
דְכֶהֱנָא רַבָּא) דִּיקְנָא דְכֶהֱנָא רַבָּא בְּתַמְנִיא תְּקוּנִין אֲתַתְּקֵן. וּבְגִין כֵּן, תְּמַנִּיא
תְּקוּנִין לְכֶהֱנָא רַבָּא, כִּד מְשָׁחָא נְחִית עַל דְּקִנְיָה, הָדָא הוּא דְכְּתִיב, (תְּהִלִּים
קלג) כְּשֶׁמֶן הַטּוֹב עַל הָרֹאשׁ יוֹרֵד עַל הַזָּקֵן וְגו'.

וּמָנָא לָן. דְּכְּתִיב, (תְּהִלִּים קלג) שֹׁבֵת אַחִים גַּם יַחַד. גַּם לְרַבּוֹת כֹּהֵן גְּדוֹל
דְּלִתְתָּא. דְּכָל זְמָנָא דְכֶהֱנָא רַבָּא דְלִתְתָּא, מְשַׁמֵּשׁ בְּכֶהוֹנָא רַבָּא,
כְּכִיכּוֹל כֹּהֵן גְּדוֹל דְּלַעֲיֵלָא, מְשַׁמֵּשׁ בְּכֶהוֹנָא רַבָּא.

דָּא תְּקוּנָא חַד, דְּדִיקְנָא דְעֵתִיקָא סְתִימָא דְכָלָא. אָמַר לִיהּ רַבִּי שְׁמַעוֹן,
יָאוּת אַנְתָּ רַבִּי יִצְחָק, לְמַחֲמִי בְּקִירָא דְתְּקוּנִי דְדִיקְנָא, וְסַבֵּר אִפִּי
דְעֵתִיק יוֹמִין, עֵתִיקָא דְעֵתִיקִין. זַפְּאָה חוּלְקָךְ, וְזַפְּאָה חוּלְקִי עִמְכוֹן בְּעֲלָמָא
דְאַתִּי.

תְּקוּנָא תְּנַיִנָּא. מִתְּתַקֵּן שְׁעָרָא, מְרִישָׁא דְפּוּמָא, עַד רִישָׁא אַחְרָא דְפּוּמָא,
בְּתַקוּנָא שְׁקִיל.

קוּם רַבִּי חֲזַקְיָה, וְקָאִים בְּקִיּוּמָךְ, וְאוּקִיר יִקְרָא דְתְּקוּנָא דָּא דְדִיקְנָא קְדִישָׁא.
קָם רַבִּי חֲזַקְיָה, שְׁאֲרִי וְאָמַר, (שִׁיר הַשִּׁירִים ז) אֲנִי לְדוּדִי וְעֲלִי תְּשׁוּקָתוֹ מִי
גְּרַם שְׁאֲנִי לְדוּדִי. מְשׁוּם דְעֲלִי תְּשׁוּקָתוֹ.

מִסְתַּבֵּל הוּינָא, וְאָרוֹ חֲמִית, נַהוּרָא יִקְרָא דְבוּצִינָא עֲלָאָה, נַהִיר וְסֻלִּיק
לְתַלְתַּל מָאָה וְחֲמִשָּׁה וְעֶשְׂרִין עֵיבֵר. וְחַד חֲשׁוּף הָהּ אֲתַסְּחִי בַּהֲהוּא
נַהוּרָא, כְּמָאן דְּאֲתַסְּחִי בַּהֲהוּא נַהוּרָא עֲמִיקָא, דְּמִימוּי מִתְּפַלְגִין, וְנַהִירִין,
וְנַגְדִין לְכָל עֵיבֵר, מְמָה דְעָלוּי. וְסֻלִּיק הַהוּא נַהוּרָא, בְּשִׁפְתָּא דְנִמָּא עֲלָאָה
עֲמִיקָא, דְּכָל פְּתַחִין טְבִין וְיִקְרִין, בַּהֲהוּא פְּתַחָא אֲתַפְּתַחֵן.

אָנָּא שְׁאִיל מֵהֶם (ס"א מֵהֶם), פְּשָׂרָא דְחֲמִית. פְּתַחוּ וְאָמְרוּ, נוֹשָׂא עוֹן חֲמִיתָא.
אָמַר, דָּא הוּא תְּקוּנָא תְּנַיִנָּא. יְתִיב. אָמַר רַבִּי שְׁמַעוֹן, הָאִידְנָא אֲתַקְּשָׁר
(ס"א אֲתַבְּסֵם) עֲלָמָא. בְּרִיךְ אַנְתָּ רַבִּי חֲזַקְיָה, לְעֵתִיקָא דְעֵתִיקִין.

אָמַר רַבִּי שְׁמַעוֹן, כְּלָהּ בּוּצִינִין חֲבָרִין, דְּאַתְיִין בְּהַאי עֲזָקָא קְדִישָׁא.
אֲסַהֲדָנָא עֲלִי שְׁמִיָּא עֲלִינִין דְעֲלִינִין, וְאַרְעָא קְדִישָׁא עֲלָאָה דְעֲלָאָה.
דְּאָנָּא חֲמִי הַשְׁתָּא, מָה דְלֹא חֲמָא בְּרַ נֶשׁ, מִיּוּמָא דְסֻלִּיק מְשָׁה זְמָנָא
תְּנַיִנָּא לְטוּרָא דְסִינִי. דְּאָנָּא חֲמִינָא אֲנַפְּאִי נַהִירִין, כְּנַהוּרָא דְשְׁמִשָׁא
תְּקִיפָא, דְּזַמִּין לְמִיפְּק בְּאַסּוּתָא לְעֲלָמָא. דְּכְּתִיב, (מִלְאכֵי ג) וְזָרְחָה לְכֶם יְרֵאִי

שְׁמִי שְׁמֹשׁ צְדָקָה וּמִרְפָּא בְּכַנְפֵיהָ. וְעוֹד דְּאָנָא יְדַעְנָא דְאִנְפָּאֵי נְהִירִין,
וּמֹשֶׁה לֹא יָדַע וְלֹא אֶסְתַּפֵּל. הֲדָא הוּא דְכְּתִיב, (שמות לד) וּמֹשֶׁה לֹא יָדַע פִּי
קֶרֶן עוֹר פְּנָיו.

וְעוֹד, דְּאָנָא חֲמֵי בְעֵינֵי, תְּלִיסֵר מְכִילִין גְּלִיפִין קִמְאֵי, וְנְהִירִין פְּבוּצֵינִין.
וְכַד אֲתַפְרִישׁ כָּל חַד מְנִייהוּ מְפוּמִּיכוּן, אֶסְתַּלִּיק וְאֲתַתְּקֵן, וְאֲתַעְטֹר
וְאֲתַטְּמֵר בְּטַמְירוּתָא דְתַקוּנַי דְדִיקְנָא, וְכָל אַחֲרָנִין אֲשַׁתְּאַרְן. וּבְעוֹד דְּכָל
חַד מִתַּפְרִישׁ בְּפוּמִיכוּ, נְהִיר וְאֲתַעְטֹר וְיִתִּיב פְּמִלְפָּא בְּגוּ חִילִיָּה. וְכַד
אֶסְתַּיִים לְאֲתַפְרִישָׁא, סְלִיק וְאֲתַעְטֹר בְּעֵטְרָא קְדִישָׁא, וְאֲתַתְּקֵן וְאֲתַטְּמֵר,
וְיִתִּיב בְּתַקוּנַי דְדִיקְנָא קְדִישָׁא, וְכֵן לְכָל חַד וְחַד. אֲזִדְרִזוּ חֲבָרִין קְדִישִׁין,
דְּהָא בְּקִיּוּמָא דָּא, לֹא יְהֵא עַד דִּיִּתִּי מִלְפָּא מְשִׁיחָא.

קוּם רַבִּי חֲזַקְיָה תְּנַגְיֵנוּת, וְאוּקִיר תִּיקוּנָא תְּלִיתָאָה, דְדִיקְנָא קְדִישָׁא. תְּנָא,
עַד לֹא קָם רַבִּי חֲזַקְיָה, קָלָא נִפְק וְאָמַר, אֵין מִלְּאָךְ אַחַד עוֹשֶׂה שְׁתֵּי
שְׁלִיחוֹת. אֲתַרְגִּישׁ רַבִּי שְׁמַעוֹן וְאָמַר, וְדָאֵי כָל חַד וְחַד בְּאַתְרֵיהּ. וְאָנָא,
וּרְבִי אֶלְעָזָר בְּרִי, וּרְבִי אַבָּא, אֲשַׁתְּלִים שְׁלִימְתָא עֲלָאָה.

קוּם רַבִּי חֲזִיָּא. קָם רַבִּי חֲזִיָּא, פִּתַּח וְאָמַר, (ירמיה א) וְאוֹמֵר אָהָה יְיָ אֱלֹהִים
הִנֵּה לֹא יִדְעֵתִי דְבַר פִּי נַעַר אֲנֹכִי. וְכִי יִרְמִיָּה לֹא הָוּה יָדַע לְמִלְלָא,
וְהָא כְּמָה מְלוּלִין נִפְקֵי מְפוּמוּי, עַד לֹא אָמַר דָּא. וְהוּא אָמַר מְלָה כְּדִיבָא,
דְּכְתִיב הִנֵּה לֹא יִדְעֵתִי דְבַר. אֶלָּא (תנאים) חֶסֶד וְשְׁלוֹם דְּאִיהוּ אָמַר עַל דָּא.
אֶלָּא הֲכִי תֵּאנָא, מַה בֵּין דְּבוּר לְאַמִּירָה. אֲמִירָה הוּא דְלֹא בְּעֵי לְאַרְמָא
קָלָא, (דף קל"ג ע"א) דְּבוּר, בְּעֵי לְאַרְמָא קָלָא, וְלֹאֲכַרְזָא מְלִין.

דְּכְתִיב, (שמות כ) וַיְדַבֵּר אֱלֹהִים אֶת כָּל הַדְּבָרִים הָאֵלֶּה לְאַמֵּר. וְתֵּאנָא, כָּל
עֲלֵמָא שְׁמַעוּ הַהוּא דְבוּר, וְכָל עֲלֵמָא אֲזִדְעֵזְעוּ. וּבְגִין כְּהַן כְּתִיב
וַיְדַבֵּר, וְלֹא כְּתִיב וַיֹּאמֶר. אוֹף הֲכָא כְּתִיב הִנֵּה לֹא יִדְעֵתִי דְבַר, לְאַכְרִזָּא
מְלָה וְלֹאֲוֹכְחָא בְּרוּחַ קְדִישָׁא לְעֵלְמָא.

אִי הֲכִי, הָא כְּתִיב (שמות ו) וַיְדַבֵּר יְיָ אֶל מֹשֶׁה לֵּאמֹר. אֶלָּא, מָאן הוּא נְבִיאָה
עֲלָאָה כְּמֹשֶׁה, דְּלֹא זָכָה בַּר נֶשׁ כְּוֹתִיָּה. דְּהוּא שְׁמַע דְּבוּר בְּהַכְרִזָּה,
וְלֹא דְחִיל, וְלֹא אֲזִדְעֵזְעוּ. וְשָׂאֵר נְבִיאִים אֲזִדְעֵזְעוּ, אֶפִּילוּ בְּאַמִּירָה, וְדַחֲלִין
בְּדַחֲלוּ.

וְתֵּאנָא, תְּקוּנָא קְדַמָּאָה דְדִיקְנָא, וְתְנַגְיָנָא לְאַתְבָּא (ג"א לְאַיִתְהָא) (ס"א לְאַכְפָּא)
לְתִלִּיתָאָה. דְּכְתִיב, (איוב לג) הֵן כָּל אֵלֶּה יַפְעֵל אֵל פְּעַמִּים שְׁלֹשׁ
עַם גָּבַר. (תְּרִין נִסְחֵי) וְתֵּא חֲזִי דְתִרִין תְּקוּנִין קְדַמָּאִין לְמִיתֵי לְתִלִּיתָאָה הַוּוּ,
דְּהוּא:

תְּקוּנָא תְּלִיתָאָה. מְאַמְצַעִיתָא דְתַחֲוֹת חוּטְמָא, מִתַּחֲוֹת תְּרִין נוֹקְבִין. נְפִיק

חד אַרְחָא, וְשַׁעְרָא אַפְסִיק (ס"א אַתְפֶּסֶק) בַּהֲהוּא אַרְחָא. אַמְאי אַתְפֶּסֶק. מְשוּם (דְּכַתִּיב וְעוֹבֵר עַל פֶּשַׁע) דְּהָאִי אֹרְחָא אַתְתַּקֵּן לְאַעְבְּרָא בֵּיהּ. וּבִגִּין כֵּן, יְתִיב תַּחֲתוּת נּוֹקְבֵי חוּטְמָא הָאִי אֹרְחָא. וְשַׁעְרָא לָא אַתְרַבֵּי בְּהָאִי אֹרְחָא, מְשוּם דְּכַתִּיב וְעוֹבֵר עַל פֶּשַׁע, לְמִיּהֵב אַעְבְּרָא עַד (על) פּוּמָא קַדִּישָׁא, דִּיּוּמָא סְלַחְתִּי. תְּאַנָּא, כִּמְהַ עַרְקִיסָאוֹת מְחַכָּאן לְהֵהוּא פּוּמָא, וְלֹא אַתְגְּלִי לְחַד מְנַיְיהוּ, דְּהָא אַסְתַּלַּק וְאַתְעֵטֵר, יְדִיעַ וְלֹא יְדִיעַ.

תְּאַנָּא, בְּצַנִּיעוּתָא דְּסַפְרָא, מַהוּ דְּכַתִּיב פֶּשַׁע. זְכוּ עוֹבֵר, לֹא זְכוּ פֶּשַׁע. (מְאִי מְשַׁמַּע עוֹבֵר עַל פֶּשַׁע, שִׁפְעָא דְּאַקְרִים ש' ל'פ', לֹא זְכוּ עוֹמֵד וְלֹא עוֹבֵר) (תַּא) בְּזַעִיר אַפִּין.

מְאִי בֵּין הָאִי לְהָאִי. בְּזַעִיר אַפִּין, כַּד נְחִית הֵהוּא אֹרְחָא מִתַּחֲתוּת נּוֹקְבֵי חוּטְמוֹי, כְּתִיב, (בַּמְדַּבֵּר יב) וַיַּחַר אֶף יְיָ בָּם וַיִּלְךְ. מְאִי וַיִּלְךְ. דְּנַפְיָא רַוְחָא דְּרוּגְזָא מְאִינוֹן נּוֹקְבֵי, וּמֵאֵן דְּאַשְׁכַּח קַמִּיהּ, אָזִיל וְלֹא אַשְׁתַּכַּח. הָדָא הוּא דְּכַתִּיב, (יִשְׁעִיָּה מ) כִּי רוּחַ יְיָ נָשְׁבָה בּוֹ וַאֲיַנְנוּ (ס"א כִּי רוּחַ עֲבָרָה בּוֹ וַאֲיַנְנוּ). בְּאַרְיָה אַפִּין כְּתִיב, (מִיכָה ז) וְעוֹבֵר עַל פֶּשַׁע. וְכַתִּיב, (אִיּוֹב לו) וְרוּחַ עֲבָרָה וְתַטְהֵרֵם. וְתַאנָּא, הֵכָא כְּתִיב, עוֹבֵר עַל פֶּשַׁע בַּהֲהוּא אַרְחָא. הָתָם, (שְׁמוֹת יב) וְעַבֵּר יְיָ לְנִגְוֶף אֶת מְצָרִים.

זְבָאָה חוּלְקִיָּה דְּמֵאֵן דְּזָכִי לְהָאִי. וְדָא הוּא תְּקוּנָא תְּלִיתָאָה, (דְּאוּרְחָא) דְּדִיקְנָא יְקִירָא קַדִּישָׁא עַלְאָה עֵתִיקָא דְּעֵתִיקֵי. אָמַר רַבִּי שְׁמַעוֹן, וְדָאִי קַדִּישָׁא כְּרִיף הוּא יִסְגִּי לְאוּטְבָא לָךְ, וַיַּחְדִּי לְאַגְנָא עַלְךָ.

וְתַאנָּא, מְאִי דְּכַתִּיב, (יִשְׁעִיָּה סא) שׁוֹשׁ אָשִׁישׁ בֵּינִי, בְּעֵתִיק יוֹמִין אַתְמַר. דְּהָא הוּא חֲדוּוּתָא דְּכֻלָּא. תְּאַנָּא, בְּשַׁעְתָּא דְּאַתְגְּלִי הָאִי אֹרְחָא דְּדִיקְנָא דְּעֵתִיק יוֹמִין. כִּלְהוּ מְאִירֵי דִּיבְכָא וַיִּלְלָה, וּמְאִירֵיהוֹן דְּדִינָא סְתִימִין וְשַׁתִּיקִין, וְלִית דִּיפְתַּח פֶּטְרָא לְאַבְּאַשָׁא. מְשוּם דְּהָאִי אֹרְחָא אַתְגְּלִיָּא לְתַקְנָא. וּמַהֲאִי, מֵאֵן דְּאַחִיד (נ"א דְּאַחִיר) וְאַזְהַר (מְשוּם דְּהָאִי אֹרְחָא סִימְנָא לְשַׁתִּיקוּתָא וּמַהֲאִי הוּא מֵאֵן דְּאַחִיד וְאַזְהַר) לְשַׁתְּקָאָה, לְהָאִי אֹרְחָא רְשִׁים, דְּהוּא סִימְנָא דְּעֵתִיקָא קַדִּישָׁא.

תְּקוּנָא רַבִּיעָאָה, מִתְתַּקֵּן שַׁעְרָא (וְנַחֲת) תַּחֲתוּת פּוּמָא, מְרִישָׁא חֲדָא לְרִישָׁא חֲדָא. הָדָא הוּא דְּכַתִּיב, (מִיכָה ז) לְשָׂאֲרִית נַחֲלָתוֹ. כִּמְהַ דָּאֵת אָמַר (מַלְכִים ב יט) וְנִשְׂאֵת תְּפִלָּה בְּעַד הַשָּׂאֲרִית הַנִּמְצָאָה. הַנִּמְצָאָה מִמֶּשׁ. שָׂאֲרִית דְּכַתִּיב, (צַפְנִיָּה ג) שָׂאֲרִית יִשְׂרָאֵל לֹא יַעֲשׂוּ עוֹלָה.

תְּקוּנָא חֲמִישָׁאָה. נַפְיָא אֹרְחָא אַחְרָא מִתַּחֲתוּת פּוּמָא, הָדָא הוּא דְּכַתִּיב, (מִיכָה ז) לֹא יַחֲזִיק לְעַד אָפוּ. קוּם רַבִּי יוֹסִי. קוּם רַבִּי יוֹסִי, פִּתַּח וְאָמַר, (תְּהִלִּים קמ"ד) אֲשֶׁרֵי הָעַם שִׁפְכָה לוֹ אֲשֶׁרֵי הָעַם שְׁיִי אֱלֹהֵיוּ. אֲשֶׁרֵי הָעַם

שְׁפָכָה לוֹ. מֵהוּ שְׁפָכָה לוֹ. כִּמָּה דַּאת אָמַר (אסתר ז) וַחֲמַת הַמֶּלֶךְ שְׁפָכָה,
שְׁכִיף מְרוּגְזִיהָ.

דְּבַר אַחַר. שְׁכִיף בְּרוּגְזִיהָ, הָדָא הוּא דְכְּתִיב, (במדבר יא) וְאִם כָּכָה אֶת עוֹשֶׂה
לִי הַרְגִנִי נָא הַרוּג. דָּא הוּא דִינָא דִינָא. אֲשָׁרִי הָעַם שְׁנֵי אֱלֹהִיו,
רַחֲמֵי דְרַחֲמֵי.

דְּבַר אַחַר, שְׁפָכָה, שְׁמָא דְכְּלִיל פֶּל שְׁמֵהּ, וְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא מְעַבַּר
רוּגְזִיהָ, וְאַנַּח בֵּיהּ לְזַעִיר אַנְפִּין, וּמְעַבִּיר עַל פֶּל אֵינוֹן דְּלִבְר.

דְּתַנָּא, אַרְחָא, עֲלָאָה דְדִיקְנָא קְדִישָׁא, (עֲלָאָה עֲתִיקָא דְעִתִּיקוּ) דְאֵיהוּ נְחִית (בְּדִיקְנִיהָ)
תַּחֲוֹת נוֹקְבֵי דְחוּטְמָא דְעִתִּיקִי. וְהֵאֵי אַרְחָא דְלִתְתָא. שְׁקִילָן אֵינוֹן
בְּכֻלָּא. דָּא (דף קל"ג ע"ב) לְעֵילָא, וְדָא לִתְתָא. לְעֵילָא, עוֹבֵר עַל פֶּשַׁע. לִתְתָא,
לֹא הִחְזִיק לְעַד אַפּוֹ. וְתַנִּינָן, לֹא הִחְזִיק: דְלֹא אֵית אֲתֵר לְמִיתַב. כִּמָּה
דְלְעֵילָא יְהִיב אֲתֵרָא לְאֲעַבְרָא. כִּן לִתְתָא, יְהִיב אֲתֵר לְאֲעַבְרָא.

תַּנָּא, בְּכָל אֲתֵר דְבִהֲאֵי עֲתִיקָא טְמִירָא דְכֻלָּא אַרְחָא אֲתַגְלִיָּא, טַב לְכֻלְהוּ
דְלִתְתָא, דְהָא אֲתַחְזִי עֵיטָא לְמְעַבַּד טַב לְכֻלָּא. מָאן דְסִתִּים וְלֹא
אֲתַגְלִיָּא, לִית עֵיטָא, וְלִית מָאן דִּידַע לִיהָ, אֶלָּא הוּא בְּלַחֲוֹדוּי. כִּמָּה
דְעַדָן עֲלָאָה, לִית דִּידַע לִיהָ אֶלָּא הוּא עֲתִיקָא דְעִתִּיקִי. וְעַל הֵאֵי כְּתִיב,
(תהלים צב) מֵה גָדְלוֹ מְעַשְׂיָךְ יְיָ מְאֹד עֲמָקוֹ מִחֻשְׁבוֹתֶיךָ. אָמַר רַבִּי שְׁמַעוֹן
יִתְקַנּוּן עוֹבְדֵךְ לְעֲלָמָא דְאֵתִי מְעַם עֲתִיקָא דְעִתִּיקִין.

תְּקוּנָא שְׁתִּיתָאָה. מִתְתַּקֵּן שְׁעָרָא וְסֻלִּיק מְלָרַע לְעֵילָא, וְחֲפִי תְּקוּבָתָא
דְבוּסְמָא טְבָא עַד רִישָׁא דְפּוּמָא דְלְעֵילָא. וְנְחִית שְׁעָרָא (דְרִישָׁא)
לְרִישָׁא דְפִתְחָא דְאַרְחָא תַּתָּאָה דְפּוּמָא.

קוּם רַבִּי יִיסָא וְאַתְקִין תְּקוּנָא דָּא. קָם רַבִּי יִיסָא, פִּתַּח וְאָמַר, (ישעיה נד) וְחֲסָדִי
מֵאַתְרָךְ לֹא יִמוּשׁ, וּכְתִיב (ישעיה נד) וּבְחֻסְדִּי עוֹלָם רַחֲמִתֶיךָ, הֲנִי קָרָאִי
קְשִׁינָא אֶהְדִּי.

וְלָא אֶקְשׁוּ, דְתַנִּינָן, אֵית חֻסְדִּי וְאֵית חֻסְדִּי. אֵית חֻסְדִּי דְלִגְו, וְאֵית חֻסְדִּי
דְלִבְר. חֻסְדִּי דְלִגְו, הָא דְאַמְרֵן דְעֲתִיקָא דְעִתִּיקִין, וְהוּא סִתִּים בְּסֻטְרָא
דָּא דְדִיקְנָא, דְאַקְרִי פֶּאֶת הַזֶּקֶן. וְלֹא בְעֵי בַר נָשׁ לְחַבְלָא הֵאֵי סֻטְרָא,
מְשׁוּם הֵאֵי חֻסְדִּי דְלִגְו דְעִתִּיקִי יוּמִין. וּבְגִין כִּן, בְּכַהֵן דְלִתְתָא כְּתִיב בֵּיהּ,
(ויקרא כא) לֹא יִקְרַחָה קְרַחָה בְּרֵאשִׁם וּפֶאֶת זִקְנָם לֹא יִגְלַחוּ. מָאֵי טְעָמָא.
בְּגִין דְלֹא לְחַבְלָא אֲוִרְחוּי דְחֻסְדִּי דְעִתִּיקָא, דְכַהֵן מְסֻטְרָא דָּא קָא אֲתִי.

וְתַנָּא בְּצִנִּיעוּתָא דְסֻטְרָא, בְּכֻלָּא אֲצֻטְרִיךְ חֻסְדִּי לְאַתְרַבְּאָה וְלִמְבִנִי, וְלֹא
לְקֻטְעָא לִיהָ, וְלֹא אֲשַׁתְּצִי מְעֲלָמָא. וְהֵאֵי דְכְּתִיב וְחֲסָדִי מֵאַתְרָךְ לֹא
יִמוּשׁ, חֻסְדִּי דְעִתִּיקִי יוּמִין. וּבְחֻסְדִּי עוֹלָם, חֻסְדִּי דְאַקְרִי חֻסְדִּי עוֹלָם, וְהֵאֵי

הוא אחרא דזעיר אנפין, דכתיב, (תהלים פט) אמרתי עולם חסד יבנה. והאי חסד דעתיק דעתיקין, הוא חסד דקשוט. וחסד דקשוט לאו בחיי גופא אתמר, אלא בחיי דנשמתא. ובגין כך כתיב, (מייכה ז) פי חפץ חסד הוא. דא הוא תקונא שתיתא דדיקנא יקרא, דעתיק דעתיקי. תקונא שביעאה. פסיק שערא, ואתחזן תרין תפוחין בתקרוכתא דבוסמא, שפירן ויאן למחזי.

פתח רבי שמעון ואמר, (שיר השירים ב) כתפוח בעצי היער וגו'. מה תפוח זה כליל בתלת גווגי, כך קדשא בריה הוא, תרין תפוחין כליל שיתא גווגי, ותרין תפוחין אלין, דאינון תקונא שביעאה, אינון כללא דכל שיתא תקונין דאמינא. ובגיניהון אתקיים (משלי טז) באור פני מלך חיים.

ותאנא, מהני תפוחין נפקין חייך לעלמא, ומחזיין חידו לזעיר אנפין. כתיב (במדבר ו) יאר יי פניו אליך. וכתיב (משלי טז) באור פני מלך חיים. באור פני מלך אלין אינון תרין תפוחין דתקרוכתא דבוסמא דאמינא. יאר יי פניו אליך, פנים דלבר, דכד נהרין מתברך עלמא. ותאנא, פל זמן דהני בוציני דלבר נהירין, פל עלמא מתברך, ולא אשתכח רוגנא בעלמא. ומה אי הני דלבר כך. תרין תפוחין דנהירין תדירא, דחדאן תדירא על אחת פמה וכמה.

תנא, כד אתגליין תרין תפוחין אלין, אתחזי זעיר אנפין בחדוותא. וכל אינון בוציני דלתתא, בחדוותא. וכל אינון דלתתא, נהירין, וכל עלמין חדאן, ושלימין מכל שלימותא. וכלא חדאן ונהירין. וכל טיבו לא פסיק. פלהו אתמליין בשעתא חדא, פלהו חדאן בשעתא חדא. תא חזי, פנים דלבר, אית זמן דנהרין, ואית זמן דלא נהרין. ובגין כך כתיב, יאר יי פניו אליך. (תהלים טז) יאר פניו אתנו סלה. מכלל דלא הוי תדירא. אלא כד אתגליין תפוחין דלעילא.

תאנא, אלין תפוחין דסתימין, נהירין ותוורין תדירא. ומנהון נהירין לתלת מאה ושבעין עיבר. וכל שיתא תקונין קדמאין דבדיקנא ביה פלילין. הדא הוא דכתיב, (מייכה ז) ישוב ירחמנו. ישוב, מכלל דזמנין טמירין, וזמנין אתגליין. הכא, הוא ישוב ירחמנו. ובהאי דלתתא, הוא וואמת. דא הוא תקונא (ד' קל"ג ט"ו ע"א) שביעאה, דכליל שיתא, בתרין תפוחין דבעתיקא דעתיקין.

תקונא תמינאה. נפיק חד חוטא דשערי סוחרניה דדיקנא, ותליין בשקולא עד טבורא. קום אלעזר ברי, אתקין תקונא דא.

קָם רַבִּי אֶלְעָזָר (בְּרִייתָ), פָּתַח וְאָמַר, הַפֵּל תְּלוּי בַמֶּזֶל, וְאֶפִּילוּ סֵפֶר תּוֹרָה שְׁבִהִיכֵל. מִלָּה דָא אוֹקִימָנָא בְּסִפְרָא דְצְנִיעוּתָא, וְהִכָּא אִיתַּ לְאַסְתַּפְלָא, וְכִי הַפֵּל תְּלוּי בַמֶּזֶל, וְתַנִּינָן, סֵפֶר תּוֹרָה קֹדֶשׁ, וְנִרְתְּקוּ קֹדֶשׁ, וְהִהִיכֵל קֹדֶשׁ. וְכַתִּיב (ישעיהו ו) וְקָרָא זֶה אֶל זֶה וְאָמַר קֹדֶשׁ קֹדֶשׁ קֹדֶשׁ, הָא תְּלַת אֲיִנוּן. וְסִפְרָא תּוֹרָה. לְקַבְּלֵיהוֹן, נִרְתְּקוּ קֹדֶשׁ, וְהִהִיכֵל קֹדֶשׁ, וְהוּא קֹדֶשׁ. וְהַתּוֹרָה נִתְּנָה בְּשִׁלְשׁ קְדוּשׁוֹת. בְּשִׁלְשׁ מַעְלוֹת, בְּיָמִים שְׁלֹשָׁה, שְׁכִינָה בְּשִׁלְשׁ, לְוַחֲתוֹת וְאֲרוֹן וְהִיכֵל בְּסִפְרָא תּוֹרָה תְּלִיא, וְאִיהוּ תְּלִיא בַמֶּזֶל, וְכַתִּיב (ירמיהו י) וּמֵאוֹתוֹת הַשָּׁמַיִם אֶל תַּחְתּוֹ. מָאן דְּאִיהוּ בְּקְדוּשׁוֹת הַלְלוּ לְהוּי תְּלִיא בַמֶּזֶל.

אֲלָא הִכִּי אוֹקִימָנָא בְּסִפְרָא דְצְנִיעוּתָא, הָאִי חוּטָא וְקִירָא קְדִישָׁא, דְּכָל שְׁעָרֵי דְדִיקְנָא תְּלִיין בֵּיהּ, אֲתִקְרִי מֶזֶל. מָאִי טַעְמָא. מִשּׁוּם דְּכָל קְדָשֵׁי קוּדְשֵׁין דְּקוּדְשָׁא, בְּהָאִי מֶזֶל תְּלִיין. וְסִפְרָא תּוֹרָה, אָף עַל גַּב דְּאִיהוּ קְדוּשׁ לָא חָל עָלֶיהָ עֶשֶׂר קְדוּשֵׁין עַד דְּעִייל לְהִיכֵל. פִּינּוֹן דְּעִייל לְהִיכֵל, אֲתִקְרִי קְדוּשׁ בְּעֶשֶׂר קְדוּשׁוֹת. פְּגוּוֹנָא דְלַעֲיִלָּא דְלָא אֲתִקְרִי הִיכֵל, אֲלָא כַּד אֲתַחֲבְרִין עֶשֶׂר קְדוּשׁוֹת. וְתֵאנָא, הַפֵּל תְּלוּי בַמֶּזֶל, דְּאִיהוּ הָאִי חוּטָא וְקִירָא קְדִישָׁא, דְּכָל שְׁעָרֵין תְּלִיין בֵּיהּ.

אֲמַאי אֲקָרִי מֶזֶל. מִשּׁוּם דְּמִנִּיהּ תְּלִיין מֶזֶלִי, וּמֶזֶלִי מִנִּיהּ עֲלָאִין וְתַתָּאִין. וּבְגִין כּוּף אִיהִי תְּלִיא. וּבִיהּ תְּלִיין כָּל מִלֵּי דְעֲלָמָא עֲלָאִין וְתַתָּאִין. וְאֶפִּילוּ סֵפֶר תּוֹרָה שְׁבִהִיכֵל, דְּמַתְעַטֵּר בְּעֶשֶׂר קְדוּשׁוֹת, לָא נִפְיָק מִכְּלִילֵיהּ עִם שְׂאָר קְדוּשֵׁין וְכִלְהוּ תְּלִיין בְּהָאִי. וּמָאן דְּחָמִי לְהָאִי תְּקוּנָא, אֲתַכְּבֹּשֶׁן חוּבֵיהוֹן מִקְמִיהּ וּמִתְּפַפְיין, הָדָא הוּא דְכַתִּיב, (מִיכָה ז) יִכְבוֹשׁ עֲוֹנוֹתֵינוּ. אָמַר לִיהּ רַבִּי שְׁמַעוֹן, בְּרִיךְ בְּרִי לְקוּדְשָׁא דְקְדִישֵׁין, עַתִּיק מִכְּלָא.

תְּקוּנָא תְּשִׁיעָאָה. מַתְעַרְבִין שְׁעָרֵי עִם אֲיִנוּן שְׁעָרֵי דְתְּלִיין, וְלָא נִפְקִין דָּא מִן דָּא. קוּם רַבִּי אַבָּא, קָם רַבִּי אַבָּא וְאָמַר, אֲלִין (אֲיִנוּן) שְׁעָרֵי דְמַתְעַרְבִין עִם אֲיִנוּן דְתְּלִיין, אֲקָרוּן מְצוּלוֹת יָם. מִשּׁוּם דְּנִפְקִי מִמּוֹתְרֵי מוּחָא, וּמֵהָאִי אֲתָרָא רְמִיו, כָּל מְאָרֵי דְתַבְעִין חוּבֵי דְבְנֵי נֶשָׂא וּמִתְּפַפְיין. אָמַר רַבִּי שְׁמַעוֹן, בְּרִיךְ תְּהֵא לְעַתִּיק יוֹמִין.

תְּקוּנָא עֲשִׂירָאָה. נַחְתִּין שְׁעָרֵי תַּחֲתוֹת דִּיקְנָא, וְחַפְיין בְּגִרוּנָא תַּחֲתוֹת דִּיקְנָא. קוּם רַבִּי יְהוּדָה. קָם רַבִּי יְהוּדָה פָּתַח וְאָמַר, (ישעיהו ב) וּכְאֹו בְּמַעְרוֹת צוּרִים וּבְמַחֲלוֹת עֶפְרַם מִפְּנֵי פַחַד יְיָ וְגוֹ'. מִפְּנֵי פַחַד יְיָ, הָא אֲתִידַע דְּמָאן דְּאִיהוּ לְבַר, פַּחַד יְיָ אֲתִקְרִי. וּמִהֲדַר גְּאוּנוֹ, אֲיִנוּן שְׁעָרֵי דְתַּחֲתוֹת דִּיקְנָא, וְאֲתִקְרוּן הֲדַר גְּאוּנוֹ, תְּרִי. תְּקוּנָא עֲשִׂירָאָה, (מִיכָה ז) תַּתָּן אֲמַת לְיַעֲקֹב. וְחַד סַר, דְּלָא נִפְקִי נִימָא מִן נִימָא, חֶסֶד לְאַבְרָהָם.

תקונא דתריסר. דלא תליין שערי על פומא, ופומא אתפני מפל סטרין,
ויאין שערי סחור סחור ליה, בגין דלא אשתכח טרחותא, כמה
דאצטריד.

טרחותא במאי קא מיירי. דינא. באתר (נ"א כתר) דינא טרחותא אשתכח.
וכי שערי דדיקנא טרחא אינון, או דינא אינון, והא כלא רחמי
אתחזון. אלא דלא אתטרח בישובא (ס"א כנשובא) דרוחא דזעיר אפין.

דתאנא מהאי פומא קדישא עלאה, קדש קדשים, נשבא רוחא. מאי
רוחא. רוחא דאיתרק (ס"א דאתרק) ביה, דמתלבש ביה (נ"א דאתמקון
ומתלבש ביה) זעיר אפין. ומהאי רוחא מתלבשין כל אינון דלתתא. וכד ההוא
רוחא נפיק, אתפרש לתלתין ושבעה אלף עיבר. ואתפשט (ס"א ואתפרשא) כל
חד בלחודוי לאתריה, וכל מאן דאתחזי לאתלבשא מגיה אתלבש. ועל
דא שערין לא אשתכחו על פומא קדישא, משום דרוחיה נפיק, ולא בעי
מלה אחרא לאתערבא ביה, ולקרבא בהדיה.

ודא הוא טמירותא דכלא, דלא אתדבק לא לעילא ולא לתתא. והוא
סתים בסתימא דסתימין דלא אתידע. (דקל"ד ע"ב) דא הוא דלא אתתקן,
ולא הוה ביה תקונא. ובגין כן, רוח דנפיק לבר (ס"א דנפיק מהחוא ולבר),
ומתלבשין ביה נביאי מהימני, אתקרי פה יי. אבל בהאי עתיקא דעתיקין
לא אתפרש. ולית מאן דיידע רוחיה בר איהו. ובגין כן שערוי שקולין
סוחרנא דפומא, ופומא אתפני מפל סטרוי.

ובהאי אתרחיצו אבהתנא, לאתלבשא בהאי רוחא, דמתפשט לכמה
עיברין, באתר דכל שערי שקולין בסוחרנוי. (הדא הוא דכתיב, מיכה ז) אשר
נשבעת לאבותינו. ודא הוא תקונא קדישא עלאה דתריסר. דמפאן אשתלשלו
תריסר תחומין לעילא. תריסר תחומין לתתא. תריסר תחומין לתריסר
שבטי אבהתא. הדא הוא דכתיב אשר נשבעת לאבותינו.

תקונא דתליסר. תליין שערי דתחות דיקנא מפאן ומפאן, ביקרא יאה,
וביקרא שפירא, וחפין עד טבורא ולא אתחזין מאנפי תקרובא
דבוסמא, בר אינון תפוחין שפירן חוורין.

אמר רבי שמעון, זפאה חולקיה דמאן דאשתכח בהאי אדרא קדישא
עלאה דאנן ביה. זפאה חולקיה בעלמא דין, ובעלמא דאתי. דאנן
יתבין בקדושא עלאה, אשא עלאה אסחר לן (ס"א בין אשא עלאה דאסחר לו) והא
כל תקונין עלאין (לדיקנא) דדיקנא קדישא אתתקנו, ואתעטרו ואסחרו
לדוכתייהו.

והאי תקונא דתליסר, הוא תקונא יאה, דביה אחידן כלא. פלהו מתפספין

לְמִזְקָף רִישָׁא לְקַבְלִיָּהּ. מַגִּיָּה תַלְיִין כֹּל אֵינוֹן דְּבוֹזְעִיר אַפִּין אַחֲדָן. מַגִּיָּה
תַלְיִין עֲלָאִין וְתַתְּאִין, וְכָל גְּנִיזִין עֲלָאִין וְתַתְּאִין גְּנִיזִין בֵּיהּ, וּבֵיהּ כְּלִילָן.
וְאִיהוּ מִזְלָא דְמִתְזַלָּא מַגִּיָּה כְּלָא, דָּא הוּא תְּקוּנָא שְׁלִימָתָא, דְּאֲשָׁלִים לְכָל
תְּקוּנִין, דָּא אֲשָׁלִים לְכָלָא.

תַּאנָּא, אֲלִין תְּקוּנִין אַקְרוּן יְמֵי קָדָם, יוֹמִין קַדְמָאִין דְּקַדְמָאִי. וְאֵינוֹן
דְּאֲשַׁתְּכַחוּ בְּזַעִיר אַפִּין, אַקְרוּן (ישעיה סג) יְמֵי עוֹלָם. וְתַאנָּא, אֲלִין
יְמֵי קָדָם, כְּלָהוּ מִתְּתַקְנָן בְּתְּקוּנָא דְּדִיקְנָא דְּעִתִּיקָא דְּעִתִּיקִין, טְמִירָא
דְּטְמִירִין (כְּלִיל בְּהוּ). וְהֵאֵי דְּתַלְיִסְר כְּלִיל לְהוּן, כְּמָה דְּאֲתַמְר. וְדָא יוֹמָא לָא
אֲתַפְלִיל בְּהַדְיָהוּ, אֲלָא הוּא כְּלִיל כְּלָא.

וּבְהַהוּא זְמַנָּא דְּאֲתַעַר עִתִּיק יוֹמִין בְּתְּקוּנִין דְּלַעֲיָלָא, הַהוּא אֲתַקְרִי יוֹם
אַחַד, דְּבֵיהּ זְמִין לְאוּקִיר דִּיקְנִיָּה, הַדָּא הוּא דְּכַתִּיב, (זכריה יד) יוֹם
אַחַד הוּא יוֹדַע לִי. הוּא בְּלַחֲדוּדֵי יַתִּיר מְכָלָא. הוּא דְּכְלִיל כְּלָא, הוּא
דְּאֲתַקְרִי בְּשָׂמָא יְדִיעָא.

דְּתַנִּין, בְּאַתְר דְּאִית יוֹם אִית לִילָה דְּלִית יוֹם כְּלָא לִילָה. וּמִשׁוּם דְּהַהוּא
זְמַנָּא, זְמַן יְהֵא דִּיקְרָא דִּיקְנָא, וְהוּא בְּלַחֲדוּדֵי יִשְׁתַּפַּח. לָא אֲתַקְרִי
לָא יוֹם וְלָא לִילָה. דְּלִית יוֹם אַקְרִי, אֲלָא מִסְטָרָא דִּילָן. וְלִית לִילָה אַקְרִי,
אֲלָא מִסְטָרָא דִּילָן. וּמִשׁוּם דְּהֵאֵי תְּקוּנָא כְּלִיל כְּלָא, לָא אֲתִידַע וְלָא
אֲתַחֲזִי מַגִּיָּה, וּמַגִּיָּה נְגִיד מִשְׁחָא דְּרַבּוּתָא לְתַלְיִסְר עֵיבָר מְבוּעִין. לְכָל
אֵינוֹן דְּלַתְּפָא, דְּנַהֲרִין בְּהַהוּא מִשְׁחָא. (אֲתַתְּקוּנוּ).

בְּתַלְיִסְר תְּקוּנִין אֲלִין אֲתַתְּקַנָּא דִּיקְנָא קְדִישָׁא עֲלָאָה, וְאֲלִין תְּקוּנִין דְּבֵהֵאֵי
דִּיקְנָא, מִתְּתַקְנָן וְנַחְתָּן לְכַמָּה עֵיבָר. וְלָא אֲתַחֲזוּן הֵיךְ מִתְּפַשְׁטִין
וְהֵיךְ נְפַקִין, מְכָלָא אֲסִתִּימוּ, וּמְכָלָא אֲתַטְמְרוּ. לִית דְּיַדַע אֲתַר לְהֵאֵי
עִתִּיקָא, בְּפִשְׁטוּתָא דְּלַהוּן כְּלָהוּן כְּלִילָן, כְּמָה דְּאֲתַמְר, אֲתִידַע וְלָא
אֲתִידַע. טְמִיר וְלָא טְמִיר. עֲלִיָּה אֲתַקְרִי, (ישעיה מב) אֲנִי יְיָ הוּא שְׁמִי וּכְבוֹדִי
לְאַחַר לָא אֲתַן. וּכְתִיב (תהלים ק) הוּא עֲשָׂנוּ וְלָא אֲנַחְנוּ. וּכְתִיב (דניאל ז) וְעִתִּיק
יוֹמִין יְתִיב. בְּאַתְרֵיהּ יְתִיב וְלִית יְדִיעָא לִיהּ. יְתִיב וְלָא שְׁכִיחַ, וּכְתִיב (תהלים
קלט) אֹדְדָךְ עַל פִּי נִזְרָאוֹת נִפְלִיתִי וְגו'.

אֲמַר רַבִּי שְׁמַעוֹן לַחֲבֵרִיא, כַּד אֲתַפְרִיס פְּרִיסָא דָּא, דְּאֲתוֹן חָמָאן עֲלָנָא,
אַנָּא חָמִינָא דְּנַחְתָּו כָּל תְּקוּנִין בְּגִוּוָה, וְנַהֲרֵרוּ בְּאַתְר דָּא. וְחַד פְּרוּכְתָּא
בוּצִינָא דְּקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא (ס"א בּוּפִיסָא דְּקְדוּשָׁא), פְּרִיסָא בְּאַרְבַּע סְמִכִין, לְאַרְבַּע
עֵיבָר. (ד' קל"ה ע"א).

סְמִכָּא חַד הוּא יְתִיב מִתְּפָא לְעֵילָא, וְחַד מְגֻרּוּפִיא בִּידֵיהּ. וּבְמְגֻרּוּפִיא
אַרְבַּע מִפְתָּחֵי שְׁנִינָן (ס"א שְׁנִינָן) מְכָל סְטְרוֹי. וּמִתְּאַחַדָּן פְּרָסָא, וְנַחְתָּין

לָהּ מַעֲלָא לְתַתָּא. וְכֵן לְסַמְכָא תְנַיִנָא, וְתִלְתָּאָה וְרַבֵּיעָאָה. וּבִין סַמְכָא לְסַמְכָא, אַחֲדָן תַּמְנִיסָר רַגְלֵי דְסַמְכֵי וּמִתְנַהֲרִין בְּבוּצִינָא דְגְלִיפָא (בְּבוּסִימָא דְגְלִיפִין) בְּהֵוּא פְרִיסָא. וְכֵן לְאַרְבַּע עֵיבָר.

וְחַמִּינָא אֲלִין תְּקוּנִין דְנַהֲרִין עָלֶהּ, וְהוּוּ מַחְפָּאן מְלֵי דְפּוּמָנָא, לְאַתְעֻטְרָא וְלְאַסְתְּלָקָא כָּל חַד בְּאַתְרֵיהּ. וְכַד הוּוּ מִתְתַקְנָן מְפּוּמָנָא, כָּל חַד וְחַד סְלִיק וְאַתְעֻטְר וְאַתְתַקְנָן בְּהֵוּא תְּקוּנָא דְאַתְתַקְנָן הָכָא, מְפָל (ס"א בְּהַבֵּל דְכָל) פּוּמָא דְחַד מִינָן. וּבְשַׁעְתָּא דְחַד מִינָן פְּתַח פּוּמָא, לְתַקְנָא בְּהֵוּא תְּקוּנָא, הֵוּוּ תְּקוּנָא הָוּה יְתִיב וּמְחַפָּה לְמַלְהָ דְנַפִּיק מְפּוּמִיכוּן, וְכַדִּין סְלָקָא בְּדוּכְתִיָּה וְאַתְעֻטְר.

וְכָרְ סַמְכִין מְפָאן וּמְפָאן, חֲדָאן עַל דְשַׁמְעִין מַה דְלָא יָדְעוּ, וְצִיִּיתִין לְקַלִּיכוּן. פְּמָה רְתִיכִין קְיִימִין הָכָא בְּגִיגִיכוּן. וְפָאִין אַתּוּן לְעֵלְמָא דְאַתִּי, דְכִלְהוּ מְלֵי דְנַפְקֵי מְפּוּמִיכוּן, כְּלָהוּ מְלִין קְדִישִׁין. מְלִין פְּשָׁרִין דְלָא אַסְטָאן לִימִינָא וְלִשְׁמָאֲלָא.

קְרִישָׁא פְרִיף הוּוּ חַדִּי לְמַשְׁמַע, וְצִיִּית לְהַנִּי מְלֵי, עַד דְהוּוּ אַגְמָר (ס"א אַנְוָה) דִּינָא, דִּי לְעֵלְמָא דְאַתִּי תִימְרוּן זְמָנָא אַחְרָא כָּל הַנִּי מְלֵי קְדִישִׁין. עֲלִיכּוּ כְתִיב, (שִׁיר הַשִּׁירִים ז') וְחַפְּךָ פִּיִּין הַטּוֹב וְגו', דְּוֹכֵב שְׁפַתֵי יְשָׁנִים. מְאִי דְּוֹכֵב שְׁפַתֵי יְשָׁנִים. דְּאַפִּילוּ לְעֵלְמָא דְאַתִּי מְרַחֲשָׁן שְׁפּוּוֹתִיכוּ אֹרִיִיתָא קְמִיָּה.

הַשְׁתָּא אַתְתַקְנוּ וְאַתְפּוּוּנוּ דְעֵתָא, לְמַתְקַן תְּקוּנֵי דְזַעִיר אַפִּין, הִיף יִתְתַקְנָן, וְהִיף יִתְלַבֵּשׁ בְּתַקּוּנֵי מִתְקוּנֵי עֵתִיק יוּמִין, קְדִישָׁא דְקְדִישִׁין, טְמִירָא דְטְמִירִין, טְמִירָא מְפָלָא. דְהַשְׁתָּא חוּבְתָא (חֲבֻמְתָּא) עֲלִיכּוּ, לְמַגְזֵר דִּינָא קוּשְׁטָאָה יָאָה וְשַׁפִּירָא וְלְאַתְקְנָא כָּל תְּקוּנִין עַל בְּרִיָּה.

תְּקוּנֵי דְזַעִיר אַפִּין, מִתְקוּנֵי דְאַרְיָה אַפִּין אַתְתַקְנוּ. וְאַתְפִּשְׁטוּ תְּקוּנֵי מְפָאן וּמְפָאן, פְּחִיזוּ בַר נֶשׁ, לְמַשְׁלֵטָא (ס"א וּמְשַׁלְטָא) בֵּיהּ רוּחָא דְטְמִירָא דְכָל טְמִירִין. בְּגִין לְמִיתֵב עַל כּוּרְסִיָּא, דְכְּתִיב, (יִחֻזְקֵאל א') וְעַל דְמוֹת הַפֶּסֶא דְמוֹת כְּמִרְאָה אָדָם עָלֵיו מְלֻמְעָלָה. כְּמִרְאָה אָדָם: דְכִלִּיל כָּל דִּיּוּקְנִין. כְּמִרְאָה אָדָם: דְכִלִּיל כָּל שְׁמָהּ. כְּמִרְאָה אָדָם: דְבִיָּה סְתִימִין כָּל עֲלָמִין עֲלָאִין וְתַתָּאִין. כְּמִרְאָה אָדָם: דְכִלִּיל כָּל רְזִין דְאַתְאֲמְרוּ וְאַתְתַקְנוּ עַד דְלָא אַבְרִי עֲלָמָא, וְאַף עַל גַּב דְלָא אַתְקִימוּ.

תְּאֲנָא בְּצַנִיעוּתָא דְסַפְרָא, עֵתִיקָא דְעֵתִיקִין עַד לָא זְמִין תְּקוּנֵי, בְּאַנִי מְלָכִין, כְּנֶס מְלָכִין, (נ"א גְלִיָּה מְלָכִין) וּמְשַׁעֵר מְלָכִין, וְלָא הוּוּ מִתְקִימֵי, עַד דְדַחִי (ס"א דְאַנְה) לוּן, וְאַצְנַע לוּן לְבַתֵּר זְמָנָא, הָדָא הוּוּ דְכְּתִיב, (בְּרַשִׁית לו') וְאַלֶּה הַמְּלָכִים אֲשֶׁר מְלָכוּ בְּאַרְץ אֲדוּם. בְּאַרְץ

אָדום, בְּאֶתֶר דְּכָל דִּינִין מִתְקַיְיֵמִין תַּמּוֹן, וְכִלְהוּ לָא אֶתְקַיְיֵמוּ.
 עַד דְּרִישָׁא חוּרָא עֲתִיקָא דְעֲתִיקִין אֶתְתַּקְּנוּ. כִּד אֶתְתַּקְּנוּ, תַּקִּין כָּל תַּקּוּנִין
 דְּלִתְתָּא, תַּקִּין כָּל תַּקּוּנִין דְּעֲלָאִין וְתַתָּאִין. מִכָּאן אִולִּיפְנָא, כָּל רִישָׁא
 דְעֲמָא, דְלֵא אֶתְתַּקְּנוּ הוּא בְּקַדְמִיתָא, לִית עֲמָא מִתְתַּקְּנָא. וְאִי אִיהוּ מִתְתַּקְּנוּ,
 כִּלְהוּ מִתְתַּקְּנוּ. וְאִי אִיהוּ לָא מִתְתַּקְּנוּ בְּקַדְמִיתָא, לָא יִכְלִין עֲמָא לְאֶתְתַּקְּנָא.
 מְנַלְן. מַעֲתִיק יוֹמִין. דְעַד לָא אֶתְתַּקְּנוּ הוּא בְּתַקּוּנִי, לָא אֶתְתַּקְּנוּ כָּל אִינוּן
 דְּבָעוּ לְאֶתְתַּקְּנָא, וְכִלְהוּ עֲלָמִין אֶתְחַרְבוּ. הָדָא הוּא דְכְּתִיב, (בראשית
 לו) וַיִּמְלֹךְ בְּאָדָם כָּל עָוֹן. וַיִּמְלֹךְ בְּאָדָם, רִזָּא חֲדָא (ס"א יקורא) הוּא.
 אֶתֶר דְּכָל דִּינִין מִתְקַטְרִין תַּמּוֹן, וְתַלְיִין, מִתַּמּוֹן.

כָּל עָוֹן, תַּאנָּא הוּא גְזֵרַת דִּינָא, תַּקִּיפָא דְתַקִּיפִין, דְּבִגְיִינִיה מִתְקַטְרִין
 אֶלְפִין אֶלְפִין מְאִירִי דִּיבְכָא וַיִּלְלָה. (בראשית לו) וְשֵׁם עִירוֹ דְּנִהָבָה. מְאִי
 דְנִהָבָה. כְּלוּמַר דִּין הָבָה. כְּמָה דְאֵת אָמַר, (משלי כ) לְעֲלוּקָה שְׂתִי כְּנֹת הַבַּיִת
 הַבִּי.

בִּינּוּן דְּסִלִּיק לְאֶתִישְׁבָּא, בִּיה לָא קָאִים, וְלָא הוּה יְכִיל לְמִיקָם, וְכִלְהוּ
 עֲלָמִין אֶתְחַרְבוּ. מְאִי טַעְמָא. מְשׁוּם דְּאָדָם לָא אֶתְתַּקְּנוּ. דְּתַקּוּנָא
 דְּאָדָם בְּדִיוקְנִיָּה, כְּלִיל כְּלָא, וַיִּכִּיל (דף קמ"ה ע"ב) כְּלָא לְאֶתִישְׁבָּא בִּיה.
 וּבְגִין דְּתַקּוּנָא דָּא דְאָדָם, לָא אֶשְׁתַּכַּח. לָא יְכִילוּ לְמִיקָם וְלְאֶתִישְׁבָּא,
 וְאֶתְבְּטְלוּ. וְאֶתְבְּטְלוּ סְלִקָא דְעֶתְפוֹ וְהָא כִּלְהוּ בְּאָדָם אֶתְכִלְיִין. אֶלָּא
 אֶתְבְּטְלוּ וְאֶסְתַּלְקוּ מֵהוּא תַקּוּנָא, עַד דִּיִּתִי תַקּוּנָא (נ"א דִּיוקְנָא) דְּאָדָם. וְכִד
 אֶתָּא הָאִי דִּיוקְנָא, אֶתְגַּלְפוּ (ס"א אֶתְכִלְיִין) כִּלְהוּ, וְאֶתְחַזְרוּ לְקִיּוּמָא אֶתְרָא.
 מְנַהוּן אֶתְבְּסָמוּ, (ס"א מְנַהוּן אֶתְבְּסָמוּ וְלָא אֶתְבְּסָמוּ) וּמְנַהוּן לָא אֶתְבְּסָמוּ כָּלִל.

וְאִי תִימָא וְהָא כְּתִיב וַיִּמָּת, וַיִּמָּת. דְּאֶתְבְּטְלוּ לְגַמְרִי. לָאוּ הָכִי, אֶלָּא כָּל
 מָאן דְּנִחִית מִדְּרָגָא קְדָמָא דְהוּה בִּיה, קָאִירִי בִּיה מִיתָה. כְּמָה דְאֵת
 אָמַר, (שמות ב) וַיִּמָּת מֶלֶךְ מִצְרַיִם, דְּנִחִית מִדְּרָגָא קְדָמָא דְהוּה קָם בִּיה.
 וְכִיּוֹן דְּאֶתְתַּקְּנוּ אָדָם, אֶתְקִרוּן בְּשִׁמְהָן אֶתְרַנִּין, וְאֶתְבְּסָמוּ בְּקִיּוּמָא בִּיה,
 וְקִיּוּמִין בְּדוּכְתִיָּהוּ.

וְכִלְהוּ אֶתְקִרוּן בְּשִׁמְהָן אֶתְרַנִּין מִן קְדָמָאִין, כִּד הוּהוּ דְכְּתִיב בִּיה, (בראשית
 לו) וְשֵׁם אֶשְׁתוּ מֵהִיטְבָּאֵל בֵּת מִטְרַד בֵּת מִי זָהָב. מְאִי טַעְמָא. מְשׁוּם
 דְּהָנִי לָא אֶתְבְּטְלוּ כְּשָׂאֵר אֶתְרַנִּין. מְשׁוּם דְּהוּה דְכָר וְנוֹקְבָא. כְּהָאִי תַמְרָא,
 דְּלָא סְלִקָא אֶלָּא דְכָר וְנוֹקְבָא. וּבְגִין כְּפִי הַשְׁתָּא דְאֶשְׁתַּכַּחוּ דְכָר וְנוֹקְבָא,
 לָא כְּתִיב בְּהוּ מִיתָה כְּאֶתְרַנִּין, וְאֶתְקִיּוּמוּ. אֲבָל לָא אֶתִישְׁבוּ, עַד דְּאֶתְתַּקְּנוּ
 דִּיוקְנָא דְאָדָם, וְכִיּוֹן דְּאֶתְתַּקְּנוּ דִּיוקְנָא דְאָדָם, אֶתְחַזְרוּ וְאֶתְקִיּוּמוּ בְּקִיּוּמָא
 אֶתְרָא, וְאֶתִישְׁבוּ.

תאנא, פד סליק ברעותא דרישא חוורא, למעפד יקרא ליקריה, תקין
וזמין ואפיק מבוצינא דקרדינותא, חד ניצוצא, (נשב ביה אתתוקר) (ס"א
אתתקון וסליק רעותיה) ואתפשט לתלת מאה ושבעין עיבר. וניצוצא קאים, ושאר
נפיק אוירא דכיא ומתגלגלא, נשב ביה אתתקן. ונפיק חד גולגלתא
תקיפא, ואתפשט לארבע סטריין.

ובהאי אוירא דכיא, אשתאיב ניצוצא ואתאחד, וכליל (ס"א ואתכליל) ביה.
ביה סלקא דעתך. אלא אתטמר ביה. ובגין כך, האי גולגלתא
אתפשט בסטרוי, והאי אוירא הוא טמיר דטמירין דעתיק יומין, ברוחא
דגניז.

בהאי גולגלתא אתפשטו אשא מסטר חד, ואוירא מסטר חד. ואוירא
דכיא קאים עליה מהאי סטר. ואשא דכיא קאים מהאי סטר. מאי
אשא הכא. אלא לאו הוא אשא, אבל בוצינא דא (נ"א ניצוצא) דאתכליל
באוירא דכיא, נהיר למאתן ושבעין עלמין, ודינא מסטרוי אשתכח, ובגין
דא, האי גולגלתא, אתקרי גולגלתא תקיפא.

בגולגלתא דא, יתבין תשעה אלפי רבוא עלמין, דנטליין עלוי וסמכין
עלוי. בהאי גולגלתא, נטיף טלא מרישא חוורא, דאתמלי
מניה תדיר. ומהאי טלא דאנער מרישיה זמינן מיתניא לאחזאה.

והוא טלא דאתכליל בתרי גווי, מסטרא דרישא חוורא, חוור בגווייה
(ס"א בגווייה). דכליל פלהו חיוורי (ובלהו חיוורי) אבל פד אתיישבן בהאי
רישא דזעיר אפין, אתחזי ביה סומקא. פהאי בדולחא דאיהו חוור,
ואתחזיניא גוונא סומקא בגוונא חוורא.

ובגין כך פתיב, (דניאל יב) ורבים מישני אדמת עפר יקיצו אלה לחיי עולם
ואלה לחרפות לדראון עולם. לחיי עולם, בגין דאתחזיאו לההוא
חוורא, דאתי מסטר דעתיק יומין, אריכא דאנפין. לחרפות לדראון
עולם, בגין דאתחזיאו לההוא סומקא דזעיר אפין. וכלא כליל בההוא
טלא, הדא הוא דכתיב, (ישעיה כו) כי טל אורות טלך. אורות: תרין. וההוא
טלא דנטוף, נטיף כל יומא לחקלא דתפוחים. פגווי חוורא וסומקא.

האי גולגלתא אנהיר בתרי גווי, להאי סטר ולהאי סטר. ומהאי אוירא
דכיא, אתפשט מגולגלתא לאנפוי מאה וחמשין רבוא עלמין. ובגין
כך אתקרי זעיר אפין. ובשעתא דאצטריה, אתפשטו אנפוי ואריכין בההוא
זמנא, בגין דאשגח באנפוי דעתיקי דעתיקין, וחייס לעלמא.

ומהאי גולגלתא, נפיק חד עיבר, לכל אינון דלתתא. ויהבי אגר אוראותא
לעתיק יומין. פד עאלין בחושפנא, (דף קל"ו ע"א) תחות שרביטא.

וְלִקְבִיל דָּא. (שמות לח) בְּקַע לְגוּלְגֻלְתָּ לְתַתָּא, פֶּד עָאֲלִין בְּחוּשְׁבָנָא. וְהָאִי
בְּקַע אָגַר אֲוֶרְאוּתָא, אֲשֶׁתְּכַח מְנִיָּה לְעֵתִיק יוֹמִין.

בְּחֶלְרִיָּה דְגוּלְגֻלְתָּא, (ס"א בגולגולתא דא) תִּלְת חֲלָלִין אֲשֶׁתְּכַחוּ, דְּשִׁרְיָא מוּחָא
בְּהוּ, וְקְרוּמָא דְקִיק חֲפִיָּא עֲלֵייהוּ. אָבֵל לָא קְרוּמָא קְשִׁישָׁא
סְתִימָא כְּעֵתִיק יוֹמִין. וּבְגִין דָּא, הָאִי מוּחָא אֲתַפְּשֵׁט וְנֶהֱיַר (ס"א ונפיק) לְתַלְתִּין
וְתָרִין שְׁבִילִין. הָדָא הוּא דְכְּתִיב, (בראשית ב) וְנֶהֱר יוֹצֵא מֵעֵדֶן.

וְתֵאֲנָא, בְּתִלְת חֲלָלִין דְגוּלְגֻלְתָּא מוּחָא שְׁרִיָּא. מִחֲלָלָא חַד מִתְּבַקַּע (ס"א
ומתפשט) חַד מְבוּעָא לְאַרְבַּע סְטָרִין, וְנֶפִיק מֵהוּא מוּחָא דְשִׁרְיָא
כְּהָאִי חֲלָלָא, תְּלַתִּין וְתָרִין שְׁבִילִין רוּחִין דְחֲכַמְתָּא.

מִחֲלָלָא תְּנַיְנָא, מִתְּבַקַּע וּמִתְּפַשֵּׁט חַד מְבוּעָא אַחְרָא. וּמִתְּפַתְחִין חֲמִשִּׁין
תְּרַעִין. מֵאֲלִין חֲמִשִּׁין תְּרַעִין, אֲתֵאֲחָדֶן חֲמִשִּׁין יוֹמִין דְּאוּרִיָּתָא.
חֲמִשִּׁין שְׁנִין דְיֹוֹבְלָא. חֲמִשִּׁין אֶלְף דְרִין, דְזִמִּין קֹדְשָׁא בְרִיךְ הוּא לְאַתְבָּא
רוּחִיָּה לִיָּה, וְלִשְׁרִיָּא בֵּיה.

מִחֲלָלָא תְּלִיתָאָה, נֶפְקִין אֶלְף אֲלָפִין אֲדָרִין וְאַכְסְדָרִאִין, דְדַעְתָּא שְׁרִיָּא
עֲלֵייהוּ, וְדָרִי בְּהוּ. וְהָאִי חֲלָלָא שְׁרִי חֲלָלִיָּה (ס"א מדוריה) בֵּין הָאִי
חֲלָלָא וּבֵין הָאִי חֲלָלָא, וְאֲתִמְלִיִּין מִתְרִין סְטָרִין כָּל אֵינוֹן אֲדָרִין. הָדָא
הוּא דְכְּתִיב, (משלי כד) וּבִדְעַת חֲדָרִים יִמְלָאוּ. וְאֲלִין תְּלַת מִתְּפַשֵּׁטִין בְּכָל
גּוּפָא, לְהָאִי סְטָרָא וְלְהָאִי סְטָרָא. וּבְאֵינוֹן אַחִיד כָּל גּוּפָא וְאַחִיד בְּהוּ
גּוּפָא מִכָּל סְטָרוֹי, וּבְכָל גּוּפָא אֲתַפְּשֵׁטִין וְאֲשֶׁתְּפַחֵן.

תֵּאֲנָא, בְּגוּלְגֻלְתָּא דְרִישָׁא, תְּלִיִּין אֶלְף אֲלָפִי רַבּוּא וְרַבּוּא רַבְּבִין קוּצִי
דְשַׁעְרֵי אוּכְמָן, וּמִסְתַּבְּכִין דָּא כְּדָא, וּמִתְעַרְבִין דָּא כְּדָא. וְלִית
חֲשְׁבָנָא לְנִימִין דְכָל קוּצָא וְקוּצָא, דְאַחִידֶן בֵּיה דְכִיִּין וּמִסְאַבֵּן. וּמִפְּאֵן
אֲתֵאֲחָדֶן טַעְמֵי אוּרִיָּתָא, בְּדַכְיָא בְּמִסְאַבָּא. בְּכָל אֵינוֹן סְטָרִין דְאֵינוֹן
דְכִיִּין, בְּכָל אֵינוֹן סְטָרִין דְאֵינוֹן מִסְאַבֵּן.

יְתָבִין קוּצִי מִסְתַּבְּכִין וְתִקִּיפִין. מְנַהוֹן שְׁעִיעִין, וּמְנַהוֹן תִּקִּיפִין. וּבְכָל
קוּצָא וְקוּצָא, יְתָבִין נִימִין תְּלִין עַל תְּלִין. מִתְּלַהֲטִין וְתְּלִיִּין פְּגִיבְר
תְּקִיף, מְאָרִי נַצַּח קְרַבִּין. בְּתַקוּנָא יָאָה בְּתַקוּנָא שְׁפִירָא תְּקִיפָא (בְּחוּר פְּאָרְזִים).
רְבִרְבִין וְתִקִּיפִין. הָדָא הוּא דְכְּתִיב, (שיר השירים ה) בְּחוּר פְּאָרְזִים.

מִתְּתַקְנִין קוּצִין דְשַׁעְרֵי, וְתְּלִיִּין תְּלִין עַל תְּלִין, מֵהָאִי סְטָרָא לְהָאִי סְטָרָא,
עַל גּוּלְגֻלְתָּא. הָדָא הוּא דְכְּתִיב, (שיר השירים ה) קוּוּצוּתִיו תְּלַתְּלִים.
וְתֵאֲנָא יְתָבִין תְּלִי תְּלִין, מְשׁוּם דְמְשִׁיכִין מִמְּבוּעִין סְגִיָּאִין, דְתִלְת רַהֲטִי
מוּחָא. מִמְּבוּעָא חֲלָלָא חַד דְגוּלְגֻלְתָּא, אֲתִמְשַׁכֵּן שַׁעְרֵי בְּמְשִׁיכוּתָא,
וּמִתְעַבְדִין תְּלִין, דְתְּלִיִּין מִפְּמָה מְבוּעִין, דְאֲתִמְשַׁכֵּן מֵהָאִי חֲלָלָא. מִחֲלָלָא

תְּנִינָא, נִפְקֵי חֲמִשִּׁין מְבוּעִין, וְאַתְמַשְׁכֵּן שְׁעָרֵי מְאִינוּן מְבוּעִין בְּמִשְׁכּוֹתָא,
וְאַתְעַבְדִּין תְּלִין, דְּתַלְיִין וּמִתְעַרְבִין בְּקוּצִין אַחֲרֵנִין. מַחְלָלָא תְּלִיתָאָה,
נִפְקֵי אֶלְף אַלְפִין אַדְרִין וְאַכְסְדָּרָאִין, וְאַתְמַשְׁכֵּן שְׁעָרֵי בְּמִשְׁכּוֹתָא מְפֻלְהוּ.
(וּמִתְעַבְדִּין תְּלִין עַל תְּלִין וּמִתְעַרְבִין בְּקוּצִין אַחֲרֵנִין) וּבִגִּין כֶּף אֵינוּן קוּצִין, תְּלִין עַל תְּלִין.

וּבְרִיהוּ מְשִׁיכֵן דְּאַתְמַשְׁכֵּן מִתְּלַת חֲלָלִין דְּמוּחָא דְּגוּלְגַלְתָּא. וְכַל אֵינוּן
נִימִין וְכַל אֵינוּן קוּצִי תְּלִיין וְחַפְיִין לְסִטְרָא דְּאוּדְנִין. וּבִגִּין כֶּף
כְּתִיב, (דְּנִיאל ט) הִטָּה אֱלֹהֵי אֲזוּנָהּ וּשְׁמַע. וּבִהֲאֵי תְּלִין, תְּלִיין (נ"א וּבִהֲאֵי תְּלִיין)
יְמִינָא וּשְׁמָאֲלָא, נְהוּרָא וְחֲשׂוּכָא, רַחֲמֵי וְדִינָא. וְכַל יְמִינָא וּשְׁמָאֲלָא תְּלִי
בְּהֵאֵי, וְלֹא בְּעִתִּיקָא.

בְּפֻלְגֻנּוֹתָא דְּשְׁעָרֵי, אֲתַחְזִי חַד אֹרְחָא דְּקִיק, דְּמִתְאַחַדָּא מְהֵהוּא אֲרַחָא
דְּעִתִּיק יוֹמִין. וּמְהֵהוּא אֲרַחָא, אֲתַפְרִשֵׁן שִׁית מְאָה וְתַלְיִסְר
אַרְחִין, דְּאַתְפְּלִגוּן בְּאַרְחִין דְּפֻקוּדֵי דְּאוּרִייתָא. דְּכְתִיב, (תְּהִלִּים כה) כָּל אֲרַחֹת
יְיָ חֶסֶד וְאַמֶּת לְנוֹצְרֵי בְּרִיתוֹ וְעִדוּתֵיוּ.

תְּנָא, בְּכַל קוּצָא וְקוּצָא, מִתְאַחַדֵּן אֶלְף אַלְפִין מְאִרֵי דִּיבְכָא וִילְלָה, דְּתַלְיִין
בְּכַל קוּצָא וְקוּצָא מְאִינוּן תְּקִיפִין. וּמְאִינוּן שְׁעִיעִין מְאִרִיהוּן
דְּמִתְקָלָא, (ס"א מְאִרִיהוּן דְּרַחֲמִימוּתָא וְאִיהוּ מִתְקָלָא בְּעִיָּהוּ) בְּגִין כֶּף אֵית יְמִינָא וְאֵית שְׁמָאֲלָא.
מְצַחָא דְּגוּלְגַלְתָּא. אֲשַׁגְּחוּתָא דְּאַשְׁגַּחוּתָא. וְלֹא מִתְגַּלְיָא, בַּר הֵהוּא זְמָנָא,
דְּצָרִיכִין חֲיִיבִיא לְאַתְפַּקְדָּא, וְלַעֲיִנָּא בְּעוּבְדִיהוּן. וְתַנָּא, כַּד
אַתְגַּלְיָא הָאֵי מְצַחָא, אֲתַעְרוּ כָּל מְאִרִיהוּן דְּדִינָא, וְכַל עֲלָמָא בְּדִינָא
אַתְמָסֵר. (דף קכ"ו ע"ב) בַּר הֵהוּא שְׁעֵתָא, כַּד סְלִיקוּ צְלוֹתְהוּן דִּישְׂרָאֵל לְקַמֵּי
עִתִּיק יוֹמִין, וּבְעֵי לְרַחֲמָא עַל בְּנוֹי, גְּלִי מְצַחָא דְּרַעוּא דְּרַעוּן, וְנְהִיר
בְּהֵאֵי דְּזַעִיר אֲפִין, וְאַשְׁתַּכִּיף דִּינָא.

בְּהֵאֵי מְצַחָא, נִפְיָא חַד שְׁעָרָא, דְּמִתְפַּשֵּׁט בֵּיה מְמוּחָא דְּאַפִּיק חֲמִשִּׁין
תְּרַעִין. וְכַד אֲתַפְּשֵׁט, אֲתַעְבִּיד מְצַחָא דְּאַשְׁגַּחוּתָא, לְחֲיִיבֵי עֲלָמָא,
לְאֵינוּן דְּלֹא מִתְכַּסְפִּי בְּעוּבְדִיהוּן. הֲדָא הוּא דְּכְתִיב, (ירמיה ג) וּמִצַּח אִשָּׁה
זוֹנָה הִיָּה לָךְ מֵאַנַּת הַפְּלִם.

וְתַנָּא, שְׁעָרָא לֹא קָאִים בְּהֵאֵי אַתְר דְּמְצַחָא, בְּגִין דְּאַתְגַּלְיָא לְאֵינוּן
דְּחֲצִיפִין בְּחוּבִיָּהוּ. וּשְׁעֵתָא דְּמִתְעַר קַדְשָׁא בְּרִיף הוּא
לְאַשְׁתַּעֲשַׁעָא עִם צְדִיקָא, נְהִירִין אֲנַפּוּהֵי דְּעִתִּיק יוֹמִין, בְּאַנְפּוּי דְּזַעִיר
אַפִּין, וּמִתְגַּלְיָא מְצַחִיהּ, וְנְהִיר לְהֵאֵי מְצַחָא, וּכְדִין אֲתַקְרִי עֵת רַצוּן. וְכַל
שְׁעֵתָא וּשְׁעֵתָא דְּדִינָא תְּלִי, וְהֵאֵי מְצַחָא דְּזַעִיר אֲפִין אֲתַגַּלְיָא, אֲתַגַּלְיָא
מְצַחָא דְּעִתִּיקָא דְּעִתִּיקִין, וְאַשְׁתַּכִּיף דִּינָא, וְלֹא אֲתַעְבִּיד.

תַּנָּא, הָאֵי מְצַחָא, אֲתַפְּשֵׁט בְּמֵאֲתָן אֶלְף סוּמְקֵי דְּסוּמְקֵי, דְּאַתְאַחַדֵּן בֵּיה,

וּכְלִילֵן בֵּיהּ. וְכַד אֲתַגְלִיֵּא מִצְחָא דְזַעִיר אַפִּין, אֵית רְשׁוּתָא לְכֻלְהוּ לְחַרְבָּא.
וְכַד אֲתַגְלִיֵּא מִצְחָא דְרַעְוָא דְרַעְוִין, דְנִהִיר לְהַאי מִצְחָא, כְּדִין כְּלָהּ
מִשְׁתַּכְּכִין.

וְתַנְיָא, עֶשְׂרִין וָאַרְבַּע בְּתֵי דִינִין מִשְׁתַּפְּחִין בְּהַאי מִצְחָא, וְכֻלְהוּ אַקְרוּן
נְצַח (ס"א מִצְחָא וְכָל חַד אַקְרִי נְצַח). וּבְאַתְרוּן (דאפין) רְצוּפִין (דאפין), הוּא מִצְחָא.
וְאֵית מִצְחָא וְאֵית נְצַח דְאִינוּן נְצַחִים. וְהֵינּוּ דַתְנָן נְצַח נְצַחִים. וְאִינוּן
בְּמִצְחָא, וּמִתְפַּשְׁטֵן מִנְהוּן בְּגוּפָא, בְּאַתְרִין יְדִיעָן.

תַּנְיָא, מְאֵי דְכְּתִיב, (שמואל א טו) וְגַם נְצַח יִשְׂרָאֵל לֹא יִשְׁקַר וְלֹא יִנְחַם כִּי לֹא
אָדָם הוּא לְהִנְחָם. הַאי רְזָא אוּקִימָנָא, כֹּל הוּא נְצַח דְאַתְפְּשֵׁט
בְּגוּפָא, זְמַנִּין דְתְלִי עַל עֲלָמָא לְמִידָן, וְתָב וּמִתְחַרְט וְלֹא עֵבִיד דִּינָא, אִי
תִּיבִין. מְאֵי טַעְמָא. מִשׁוּם דְקָאֵי בְדוּכְתָא דְאַקְרִי אָדָם, וְיָכִיל לְאַתְחַרְטָא.
אָבַל אִי בְאַתֵּר דְאַתְקְרִי רֵאשׁ, (בְּהַאי מִצְחָא) אֲתַחֲזִי וְאַתְגְּלִיֵּא הַאי נְצַח, לְאו
הוּא עֵידָן וְאַתֵּר לְאַתְחַרְטָא. מְאֵי טַעְמָא. מִשׁוּם דְלֹא הָוָה מְאַתֵּר דְאַקְרִי
אָדָם, דְהָא לֹא אֲתַגְלִי פְרַצוּפָא וְחוּטְמָא, אֲלֵא מִצְחָא בְלַחוּדוּי. וּבְאַתֵּר
דְלֹא אֲשַׁתְּכַח פְרַצוּפָא, לֹא אַקְרִי אָדָם. וּבְגִין כֶּף לֹא אָדָם הוּא לְהִנְחָם
כְּנְצַח דְבִשְׂאָר תְּקוּנֵי גוּפָא.

עֵינּוּ דְרִישָׁא, מִשְׁתַּנְיִין מִשְׂאָר עֵינִין, שְׂרָקוּתָא דְבִגְבַתָּא, דְעַל רִיסי עֵינִין,
מְפַחֲלָן (דְכָל עֵינֵינוּ מְפַחֲלָן) בְּאוּפְמָתָא, תְּלִיין תְּלִין עַל תְּלִין דְשַׁעְרֵי, וְאִינוּן
תְּקוּנָא דְעַל עֵינִין, בְּרִישָׁא דְמִצְחָא, וּמִתְאַחֲדָן מִתְרוּוִיָּהּ שְׁבַע מְאָה
אַלְפֵי מְאָרֵי דְאַשְׁגַּחוּתָא. (דְעַל תְּרִיסי דְעֵינֵינוּ).

בְּכִסּוּתָא דְעֵינִין, לְהַטִּין אֵלָּהּ וְאַרְבַּע מְאָה רַבּוּא, דְמִתְאַחֲדָן בְּגִבְיִין
דְאִינְהוּ כְּסוּתָא. וְאַשְׁגַּחוּתָא דְעֵינָא דְעַתִּיק יוּמִין עֲלֵיהּ.
וּבְשַׁעְתָּא דְסִלְקִין אִינוּן כְּסוּתָא, אֲתַחֲזִי כְמָאן דְאַתְעַר מִשְׁנַתִּיהּ, וְאַתְפַּקְחָן
עֵינוּי, וְחָמָאן לְעֵינָא פְקִיחָא, וְאַתְסַחָן בְּחַד חוּרָא דְעֵינָא טְבָא, הַדָּא הוּא
דְכְּתִיב, (שיר השירים ה) רוּחַצוֹת בְּחֶלֶב. מְאֵי בְחֶלֶב. בְּחוּרָא דְלַעֲיֵלָא קְדָמָה
(נ"א בְּחוּרָא קְדָמָה דְעֵינָא טְבָא). וּבְהֵיא שַׁעְתָּא אֲשַׁתְּכַח אֲשְׁגַּחוּתָא דְרַחֲמֵי. (ס"א וּבְגִין
כֶּף צְלוּתָא דְיִשְׂרָאֵל סִלְקָא בְּגִין דִּיפְקַח עֵינוּי, וְיִתְסַחֵן בְּהוּא חוּרָא).

וְעַל דָּא צְלִי דוּד, (תהלים מד) עוֹרָה לְמָה תִישָׁן יְיָ הַקִּיצָה. דִּיפְקַח עֵינוּי, וְיִתְסַחֵן
בְּהֵיא חוּרָא. וְכָל זִמְנָא דְעֵינוּי לְאוּ מִתְפַּקְחָן, כֹּל מְאָרִיהוּן דְדִינִין,
כְּפִינָן לְהוּ לְיִשְׂרָאֵל, וְשָׂאָר עַמִּין שְׁלִטִין עֲלֵיהּ. וּבְזִמְנָא דִּיפְקַח עֵינוּי,
יִתְסַחֵן בְּעֵינָא טְבָא, וְרַחֲמֵי עַל יִשְׂרָאֵל. וְאַסְתַּחֵר (ס"א וְאַתְחַסֵּר) עֵינָא, וְעֵבִיד
נוּקְמִין בְּשָׂאָר עַמִּין. הַדָּא הוּא דְכְּתִיב, (תהלים לח) הָעִירָה וְהָקִיצָה. הָעִירָה:
לְאַתְסַחָה בְּהֵיא חוּרָא. הַקִּיצָה: לְמַעַבְד נוּקְמִין לְאִינוּן דְכְּפִיין לוּן.

עינני כד אתפקחן, אתחזון שפירין כהני יונים, בסומק ואוכם וירוק, תנור, לא אתגלי, אלא בזמנא דאסתפל בעינא טבא, ומסתחאן פל אינון גוונין, בההוא תנור.

מאינון גוונין דמתגליין, נפקין שבעה עינין דאשגחותרא. דנפקי מאוכמא (דף קל"ו ע"א) דעינא. הדא הוא דכתיב, (זכריה ג) על אבן אחת שבעה

עינים. מאן אבן אחת. אוכמתא דעינא.

מסומקא, נפקין שבעה רהיטין, דסמכין (נ"א דסתרו) לסטר שמאלא, ומתלהטין באשא דלסטר צפון, ומתאחדן לאתפשטא בעלמא, לגלאה ארחין דחייביא הדא הוא דכתיב, (זכריה ד) שבעה אלה עיני יי המה משוטטים בכל הארץ.

מירוקא, נפקין שבעה טהירין (ס"א נהירין) דקטרא דלסטר (נ"א רהיטין דסתראן לסטר) דרומא, ומתאחדן לאתפשטא בעלמא, לגלאה ארחין ועובדין

דבני נשא, בין טב בין ביש, דכתיב, (איוב לד) פי עיניו על דרכי איש וגו'.

וכד אסתחאן בתנורא, משתפחין פלהו לאשגחא לכל מארי קשוט, לאוטבא עלמא בגינהון. וכל אשגחותרא דההוא תנורא, הוי לטב

על ישראל. ואשגח בסומקא למאן דעאקין להו. הדא הוא דכתיב, (שמות ג) ראה ראיתי. ראה: לאוטבא לון. ראיתי: לנקמא לון, מדעקין לון,

ובגין כך פתיב, (תהלים מד) עורה למה תישן יי הקיצה אל תזנח לנצח. עורה, והקיצה, תרי אשגחותרא. תרי פקיחין. תרי טבן. רחמי ונוקמין.

גוונא קדמאה, סומקא בגו סומקא כליל וסתים פל סומקין, מקמיה לא אתחזון. סותרניה דההוא סומקא, אסחר חד חוטא אוכמא, ואקיף ליה.

גוונא תנינא, אוכמא. פאבנא חד דנפיק מתהומא, חד זמן לאלף שנים, בימא רבא. וכד נפיק האי אבנא, אתי רגשא ותקפא על ימא. וקליה

דימא, וגלגלוהי אזלין, ואשתמעו לנונא רבא, דאקרי לזיתן. ונפיק מתהומא. והאי אבנא מתגלגלא בתוקפא דימא, ונפיק לבר. והיא אוכמא,

דכל אוכמין סתימין קמיה. (ס"א והא אוקמיה דכל אורחין סתימין קמיה) וכך היא אוכמותא דעינא אוכמא, דכליל וסתים פל שאר אוכמין. וסותרניה דההוא אוכמא,

אסחר חד חוטא סומקא, (ס"א לסטר חד) ואקיף לההוא אוכמא.

גוונא תליתאה. ירוקא דירוקי, דכליל וסתים פל ירוקין. ובסותרניה דההוא ירוקא, אסחרו תרין חוטין. חוטא סומקא לסטר חד. וחד חוטא

אוכמא לסטר חד. ואקיפין לההוא ירוקא.

וכד אסתחר (נ"א אתגל) תנורא, ואסתחרי עינא, פל אינון גוונין לא משתפחין,

וּמִשְׁתַּקְעִין לְתַתָּא (סוּמָקָא יוֹקָא אוּבָמָא). לָא אֲתַחֲזִי בַר הַהוּא תְּוֹרָא, דְּנִהִיר מֵעַתִּיק יוֹמִין. וְנִהִירִין מִנִּיהַ כָּל אֵינּוֹן דִּלְתַתָּא. (נ"א הוּא).

וְלִית גְּוֹנָא אֲתַחֲזִיָּא, בַר הַהוּא תְּוֹרָא בְּלַחֲדוּי. וּבְגִין כֶּף אֲסַתְּלָקוּ כָּל מְאָרִיהוֹן דְּסוּמָקָא וְאוּבָמָא, דְּאֵינּוֹן תְּאוּמִין כְּחָדָא. הָדָא הוּא דְכַתִּיב (שיר השירים ד) שְׁנִיף פְּעֵדֵר הַקְּצוּבוֹת שְׁעָלוּ מִן הַרְחָצָה שְׁפָלָם מִתְּאִימוֹת. מֵאִי מִן הַרְחָצָה. מִהֵהוּא אֲסַחוּתָא דְעֵינָא קְדִישָׁא עֲלָאָה. שְׁפָלָם מִתְּאִימוֹת. מִתְּעַרְבֵן דָּא בְדָא, וְאֲתַדְבָּקֵן דָּא בְדָא. וּמָה דְאָמַר שְׁנִיף פְּעֵדֵר הַקְּצוּבוֹת, וְאֵת אֲמַרְת שְׁפָלָם מִתְּאִימוֹת. כְּלוּמַר, תְּוֹרָא דְלֵהוֹן, כִּהֵהוּא תְּוֹרָא דְעֵינִין, כִּד אֲסַחֵן בְּחוּרְתָא דְעֵינָא עֲלָאָה.

וְדָא זְמִינִין לְמַנְדַּע צְדִיקִיָּא, לְמַחֲזִי בְרוּחָא דְחַכְמָתָא, כְּמָה דְאֵת אָמַר (ישעיה נד) כִּי עֵין בְּעֵין יִרְאוּ. אֵימַתִּי בְּשׁוּב יְיָ צִיּוֹן. וְכַתִּיב (במדבר יד) אֲשֶׁר עֵין בְּעֵין נִרְאָה אֶתָּה יְיָ, וּכְדִין פְּקִיחוּתָא דְעֵינִין לְטַב.

וְאִית פְּקִיחוּתָא דְעֵינִין לְטַב. וְאִית פְּקִיחוּתָא דְעֵינִין לְכִישׁ. לְטַב, כְּמָה דְכַתִּיב, (דניאל ט) פְּקַח עֵינֶיךָ וּרְאֵה שׁוֹמְמוֹתֵינוּ וְגו' . וְדָא הָכָא לְטַב, וּלְכִישׁ. וְכַתִּיב (ישעיה לג) עֵינֶיךָ תִּרְאֶנָּה יְרוּשָׁלַם נוֹה שְׂאֲנָן אֵהֵל בַּל יִצְעֵן בַּל יִסַּע יִתְדוֹתָיו לְנֹצַח הָא הָכָא לְטַב וּלְכִישׁ. דְלָא אֲתַעְבִּיד דָּא בְּלֵא דָּא.

הֲתָנָא בְּצַנִיעוּתָא דְסַפְרָא, מֵהוּ עֵינֶיךָ תִּרְאֶנָּה יְרוּשָׁלַם נוֹה שְׂאֲנָן. וְכִי יְרוּשָׁלַם נוֹה שְׂאֲנָן הוּא, וְהָא כְּתִיב (ישעיה א) צֶדֶק יִלִּין בָּהּ. וּבְאַתֵּר דְאֲשַׁתְּכַח צֶדֶק, לָאו שְׁקִיט, וְלָאו שְׂאֲנָן הוּא. אֲלָא עֵינֶיךָ תִּרְאֶנָּה יְרוּשָׁלַם נוֹה שְׂאֲנָן, נוֹה שְׂאֲנָן, לְעַתִּיק יוֹמִין אֲתַמַּר, (דִּישְׁנָח בְּאֵלֵינוּ עֵינֵינוּ) דִּיהוּא עֵינָא שְׁקִיט וְשְׂאֲנָן. עֵינָא דְרַחֲמֵי, עֵינָא דְלָא נְטִיל מֵאֲשַׁגְחוּתָא דָּא, לְאֲשַׁגְחוּתָא אַחְרָא. וּבְגִין כֶּף כְּתִיב, עֵינֶךָ תִּרְאֶנָּה חֶסֶר יו"ד, וְלָא עֵינֶיךָ. וּמָה דְאָמַר יְרוּשָׁלַם וְלָא צִיּוֹן, הָכִי אֲצַטְרִיךְ, לְאֲכַפְרִיָּא (דף קל"ז ע"ב) לְדִינָא, דְאֲשַׁתְּכַח בָּהּ וּלְרַחֲמָא עֲלָהּ.

וְתַאנָּא, כְּתִיב (דברים יא) עֵינֵי ה' אֱלֹהֶיךָ בָּהּ מְרַשִּׁית הַשָּׁנָה וְעַד אַחֲרִית שָׁנָה, (הָדָא הוּא דְכַתִּיב צֶדֶק יִלִּין בָּהּ דְבָהּ אֲשַׁתְּכַחוּ גְּוִרֵי דְדִינִין וְתִיר מִכָּל שְׂאֵר אַתְרֵי) (נ"א דְכַתִּיב צֶדֶק יִלִּין בָּהּ

דְבָהּ אֲשַׁתְּכַחוּ גְּוִרֵי דִינִין וְתִיר מִכָּל שְׂאֵר אַתְרֵי וְתַאנָּא, כְּתִיב (דברים יא) עֵינֵי ה' אֱלֹהֶיךָ בָּהּ מְרַשִּׁית הַשָּׁנָה וְעַד אַחֲרִית שָׁנָה. הַשְׁתָּא עֵינֵי ה' אֱלֹהֶיךָ בָּהּ וּבְדִין פְּקִיחוּתָא דְעֵינִין בָּהּ לְטַב וּלְכִישׁ כְּגִין דְאִית בָּהּ יְמִינָא וְשְׂמַאלָא, דִּינָא וְרַחֲמֵי) וּלְזַמְנָא דְאֵתִי, יִשְׁתַּכַּח בָּהּ עֵינָא חַד דְרַחֲמֵי. עֵינָא דְעַתִּיקָא דְעַתִּיקִין הָדָא הוּא דְכַתִּיב, (ישעיה נד) וּבְרַחֲמִים גְּדוּלִים אֲקַבְּצֶךָ. כִּיּוֹן דְאָמַר רַחֲמִים, מֵהוּ גְּדוּלִים. אֲלָא אִית רַחֲמֵי, וְאִית רַחֲמֵי. רַחֲמֵי דְעַתִּיק דְעַתִּיקִין, אֵינּוֹן אֲקָרוּן רַחֲמִים גְּדוּלִים. רַחֲמֵי דְזַעִיר אֲנַפִּין, אֲקָרוּן רַחֲמִים סְתָם. (מחנ"א הוּא: מְשׁוּם דְאִית בֵּיה יְמִינָא וְשְׂמַאלָא, דִּינָא וְרַחֲמֵי) וּבְגִין כֶּף וּבְרַחֲמִים גְּדוּלִים אֲקַבְּצֶךָ, דְעַתִּיק יוֹמִין.

תֵּאנָא בְּהַנִּי עֵינִין, בְּתֵרִין גְּוֹנִין מְנִיָּהוּ, בְּסוּמְקָא וְאוּכְמָא, שְׂרָאן תְּרִין דְּמַעִין. וְכַד בְּעֵי קְדָשָׁא דְקוּדְשֵׁין לְרַחֲמָא עַל יִשְׂרָאֵל, אַחִית תְּרִין דְּמַעִין, לְאַתְבְּסָמָא בְּיָמָא רַבָּא. מָאן יָמָא דְחַכְמָתָא עֲלָאָה. פְּלוּמְר דִּיתְסַחוּן בְּנִהְרָא (ס"א בחנוכה) בְּמַבּוּעָא דְנַפְיָק מִחַכְמָתָא רַבָּא, וּמְרַחֵם לָהּ לְיִשְׂרָאֵל.

חֻטְמָא. תֵּאנָא בְּצִנִּיעוּתָא דְסַפְרָא, חוּטְמָא דְזַעִיר אַנְפִּין. בְּחוּטְמָא אֲשַׁתְּמוּדַע פְּרַצוּפָא. בְּהַאי חוּטְמָא אֲתַפְרָשָׁא מְלָה דְכְּתִיב, (שמואל ב כב) עָלָה עֶשֶׂן בְּאָפּוֹ וּגּוֹ'. עָלָה עֶשֶׂן בְּאָפּוֹ, בְּהַאי תְּנַנָּא, אֲתַפְלְלוּ אֲשָׁא, וּגְחֲלֵי דְנוּרָא. דְלִית (ס"א בחוטמא אשתמודע פרצופא תלת שלהובין מתוקדין בנזקבוי מהאי חוטמא אשתמשן תלת גווי תננא ואשא וגחלי דנורא דכתיב, שמואל ב כב) עָלָה עֶשֶׂן בְּאָפּוֹ. וְלִית) תְּנַנָּא בְּלֹא אֲשָׁא, וְלֹא אֲשָׁא בְּלֹא תְּנַנָּא. וְכִלְהוּ אֲסַתְלִיקוּ (ס"א אתדליקו) וְנַפְקֵי מִחוּטְמוֹי.

וְתֵאנָא, פַּד אֲתַחְבְּרוּ תְּלַת אַלִּין, דְּכְלִילֵן בְּהַאי תְּנַנָּא, דְּנַפְיָק מִחוּטְמָא. אֲתַקְמַט חוּטְמָא, וְנָשִׁיב וְנַפְיָק תְּנַנָּא אוּכְמָא וְסוּמְקָא. וּבִין תְּרֵי גְוֹנֵי. וְקֵרִינֵן לֵיהּ, אַף וְחִימָה וּמְשַׁחִית. וְאִי תִימָא אַף וְחִימָה פְּתִיב, (דברים ט) פִּי יְגוּרְתִי מִפְּנֵי הָאֵף וְהַחִימָה, דְּאִינוּן תְּנַנָּא אוּכְמָא וְסוּמְקָא, מְשַׁחִית מִנָּא לָן. דְכְּתִיב, (בראשית יג) לִפְנֵי שַׁחַת יְיָ אֵת סְדוּם וְאֵת עַמּוֹרָה. שַׁחַת הַמְּשַׁחִית, בְּנוּרָא דְלִיק מוּקְדָּא.

וְתֵאנָא, חֲמֵשׁ גְּבוּרָאן אִינוּן, בְּהַאי זַעִיר אַנְפִּין. וְאֲסַתְלִיקוּ לְאַלְף וְאַרְבַּע מָאָה גְּבוּרָאן. וּמִתְפַּשְׁטָאן בְּחוּטְמוֹי. בְּפוּמָא. בְּדְרוּעוֹי. בִּידִין. בְּאַצְבָּעֵין. וּבְגִין כַּף פְּתִיב, (תהלים קו) מִי יִמְלֵל גְּבוּרוֹת יְיָ. גְּבוּרוֹת פְּתִיב, פְּתִיב הָכָא גְּבוּרוֹת, וְכְתִיב הָתָם, (דברי הימים א כט) לֵךְ יְיָ הַגְּדוּלָה וְהַגְּבוּרָה. אֲלֹא הָכִי תֵאנָא, פַּד אֲתַחְבְּרָאן פְּלָהוּ גְּבוּרָאן בְּחָדָא, אֲתַקְרִי גְּבוּרָה חָדָא.

וְכִלְהוּ גְּבוּרָאן, שְׂרִיאָן לְנַחְתָּא מִחוּטְמוֹי. וּמֵהַאי תְּלִיין, אֲלֹף (אלפי) וְאַרְבַּע מָאָה רַבּוּא, לְכָל חַד מְנִיָּהוּ. וּבְהַאי תְּנַנָּא דְאַפִּיק מִחוּטְמוֹי, תְּלִיין אֲלֹף (אלפי רבוא) וְאַרְבַּע מָאָה (וחמש) דְּסֵטֵר גְּבוּרָה דָּא. וְכִלְהוּ גְּבוּרָאן תְּלִיין מֵהַאי חוּטְמָא, דְכְּתִיב, (תהלים קמה) דֹּר לְדוֹר יִשְׂפַח מַעְשֵׂיךָ וּגּוֹ'. וְכַד שְׂאֲרֵי גְּבוּרָה דָּא, פְּלָהוּ גְּבוּרָאן מִתְלַהֲטֵן וְשֻׁטָּאן, (נ"א ונחתין) עַד דְּנַחֲתֵן לְלַהֲטֵן הַחֲרִיב הַמִּתְהַפֵּכֵת.

פְּתִיב, (בראשית יט) פִּי מְשַׁחִיתִים אֲנַחְנוּ אֵת הַמָּקוֹם הַזֶּה. וְכְתִיב (בראשית יג) לִפְנֵי שַׁחַת יְיָ אֵת סְדוּם וְאֵת עַמּוֹרָה. וְכְתִיב, (בראשית יט) וַיְיָ הַמָּטִיר עַל סְדוּם וְעַל עַמּוֹרָה. אֲלֹא הָכִי תֵאנָא, לֹא דִיין לְרַשָּׁעִים וְכוּ', אֲלֹא דְמֵהַפְּכֵי מִדַּת רַחֲמִים לְמִדַּת הַדִּין.

וְהִיאָךְ מֵהַפְּכֵי, וְהָא כְּתִיב (מלאכי ג) אֲנִי יְיָ לֹא שֹׁנִיתִי. אֲלֹא בְּכָל זְמַנָּא דַּעֲתִיק

דְּעִתִּיקִי, רִישָׁא הַוּוֹרָא, (אֲתַגְלִיָּא) רַעְוָא דְרַעְוִין, אֲתַגְלִיָּין, רַחֲמִין רַבְרָבִין
אֲשַׁתְּכַחוּ בְּכֻלָּא. וּבִשְׁעַתָּא דְלֹא אֲתַגְלִיָּיא, כָּל זַיְיִנִין (כ"א דִּינִין) דְזַעִיר אֲפִין
זַמִּינִין, וְכַבֵּיכּוֹל רַחֲמִי, עָבִיד דִּינָא, הֵהוּא עִתִּיקָא דְכֻלָּא.

דְּתַנָּיא, כַּד אֲתַגְלִיָּיא עִתִּיקָא דְעִתִּיקִין, רַעְוָא דְרַעְוִין, כְּלֵהוּ בּוֹצִינִי דְאֲתַקְרוּן
בְּשָׂמָא דָא, נְהִירִין. וְרַחֲמִי אֲשַׁתְּכַחוּ בְּכֻלָּא. וּבִשְׁעַתָּא דְלֹא אֲתַגְלִי
טְמִירָא דְטְמִירִין, וְלֹא אֲתַנְהֵרֵן אֲלִין בּוֹצִינִי, מִתְעַרִין דִּינִין, וְאֲתַעְבִּיד
דִּינָא. מָאן גְּרִים לְהָאִי דִּינָא. רַעְוָא דְרַעְוִין דְלֹא אֲתַגְלִי, וּבִגִין כְּךָ מְהַפְכִין
חַיִּיבִיא רַחֲמִי לְדִינָא. וּמָה דְאָמַר הָכָא, מֵאֵת יֵי מִן הַשָּׁמַיִם. בְּזַעִיר אֲפִין
אֲתַמַּר. וּמִשְׁמַע דְכֻתִּיב מִן הַשָּׁמַיִם, אֵשׁ וּמִים. רַחֲמִי וְדִינָא. לְאַפְקָא מָאן
דְּלִית בֵּיה דִּינָא כְּלָל.

תַּאנָּא, הָאִי חוּטְמָא זַעִיר. וְכַד שְׂאֲרֵי תַנָּא (דף קל"ב ע"א) לְאַפְקָא, נְפִיק
בְּכַהִילוֹ, וְאֲתַעְבִּיד דִּינָא. וּמֵאֵן מְעַכְב לְהָאִי חוּטְמָא דְלֹא יִפִּיק
תַּנָּא, חוּטְמָא דְעִתִּיקָא קְדִישָׁא, דֵּהוּא אֲקָרִי אַרְךָ אֲפִים מְכֻלָּא.

וְהִינֵנוּ רְזָא דְתַנִּינִין, (שמות לד) יֵי יֵי פְּסִיק טַעֲמָא בְּגוּוִיָּהוּ. בְּכֻלָּהוּ אֲתַר דְשָׂמָא
אֲדַפְר תְּרֵי זַמִּנִי, פְּסִיק טַעֲמָא בְּגוּוִיָּהוּ, כְּגוֹן (בְּרַאשִׁית כב) אֲבָרְהָם
אֲבָרְהָם. (בְּרַאשִׁית מו) יַעֲקֹב יַעֲקֹב. (שְׁמוּאֵל א ג) שְׁמוּאֵל שְׁמוּאֵל. כְּלֵהוּ פְּסִיק טַעֲמָא
בְּגוּוִיָּהוּ. חוּץ מִמִּשָּׁה מִשָּׁה, דְלֹא פְּסִיק טַעֲמָא בְּגוּוִיָּהוּ. מָאִי טַעֲמָא
אֲבָרְהָם אֲבָרְהָם, בְּתַרְאָה שְׁלִים, קְדַמָּאָה לֹא שְׁלִים, דֵּהֲשַׁתָּא שְׁלִים בְּעֶשֶׂר
נְסִיוִנִי, וּבִגִין כְּךָ פְּסִיק טַעֲמָא בְּגוּוִיָּהוּ, דֵּהֲשַׁתָּא לֹא הָוָה אִיהוּ כְּדַקְדַּמִּיתָא.
יַעֲקֹב יַעֲקֹב, בְּתַרְאָה שְׁלִים, קְדַמָּאָה לֹא שְׁלִים, דֵּהֲשַׁתָּא אֲתַבְּשֹׁר בְּיוֹסֵף,
וְשִׂרָאֵת עָלֶיהָ שְׁכִינְתָא. וְעוֹד, דֵּהֲשַׁתָּא אֲשַׁתְּלִים בְּאַרְעָא, אֵילְנָא
קְדִישָׁא כְּגוּוֹנָא דְלַעִילָא, בְּתַרִיסַר תְּחוּמִין, בְּשַׁבְעִין עֲנָפִין, מָה דְלֹא הָוָה
בְּקַדְמִיתָא. וּבִגִינִי כְךָ, בְּתַרְאָה שְׁלִים, קְדַמָּאָה לֹא שְׁלִים, וּפְסִיק טַעֲמָא
בְּגוּוִיָּהוּ. שְׁמוּאֵל שְׁמוּאֵל, טַעֲמָא פְּסִיק בְּגוּוִיָּהוּ. מָאִי טַעֲמָא. בְּתַרְאָה
שְׁלִים, קְדַמָּאָה לֹא שְׁלִים, דֵּהֲשַׁתָּא הוּא נְבִיאָה, וְקוּדְם לְכֵן לֹא הָוָה
נְבִיאָה. אֲבָל מִשָּׁה מִשָּׁה, לֹא אֲפְסִיק טַעֲמָא בְּגוּוִיָּהוּ, דְּמִיּוּמָא דְאֲתִילִיד,
שְׁלִים הָוָה. דְּכֻתִּיב, (שמות ב) וַתֵּרָא אוֹתוֹ כִּי טוֹב הוּא.

אוּף הָכָא יֵי יֵי, פְּסִיק טַעֲמָא בְּגוּוִיָּהוּ, קְדַמָּאָה שְׁלִים, בְּתַרְאָה שְׁלִים
בְּכֻלָּהוּ. וּמִשָּׁה, בְּאֲתַר דִּינָא אָמַר, לְנַחֲתָא לִוְן מַעֲתִיקָא קְדִישָׁא,
רַחֲמִין לְזַעִיר אֲנַפִּין. דֵּהֲכִי תַנִּינִין, כְּמָה חֵילָא דְמִשָּׁה, דְּאֲחִית מְכִילָן דְּרַחֲמִי
לְתַתָּא. וְכַד אֲתַגְלִי עִתִּיקָא בְּזַעִיר אֲפִין, כְּלֵא בְּרַחֲמִי אֲתַחְזוּן. וְחוּטְמָא
אֲשַׁתְּכִיד, וְאַשָׁא וְתַנָּא לֹא נְפִיק, כְּמָה דְאֲתָּ אָמַר (ישעיה מו) וְתַהֲלִיתִי אֲחַטֵּם
לָךְ.

וְתֵאנָא, בְּתַרְיֵין נוֹקְבִין דְּחוּטְמָא, בְּחַד נוֹקְבָא נְפִיק תְּנָנָא, לְהֵיט, וּמְשַׁתְּקָעָא
בְּנוֹקְבָא דְתֵהוּמָא רַבָּא. וּמְחַד נוֹקְבָא, נְפִיק אִשָּׁא דְאוּקִיד
בְּשִׁלְהוּבוּי, וּמִתְלַהֲטָא (בְּאַרְבַּע אֲלֵף) בְּאַלְף וְאַרְבַּע מָאָה עֲלָמִין דְּבִסְטֵר
שְׂמָאֲלָא. וּמֵאֵן דְּגָרִים לְקֻרְבָּא בְּהַאי, אִקְרִי אִשׁ יִי. אִשָּׁא דְאֶכְלָא וְאוּקִיד
כָּל שָׂר אִשִּׁין. וְהַאי אִשָּׁא לָא אֲתַבְּסָם, אֶלָּא בְּאִשָּׁא דְמִדְבָּחָא. וְהַאי תְּנָנָא
דְּנְפִיק מִנוֹקְבָא אַחְרָא, לָא אֲתַבְּסָם אֶלָּא בְּתְנָנָא דְקֻרְבָּנָא. (דְּמִדְבָּחָא).

וּבְרָא תְּלִיָיא בְּחוּטְמָא, בְּגִין כְּף פְּתִיב, (בְּרֵאשִׁית ח) וַיִּרַח יִי אֶת רֵיחַ הַנְּיחָח.
דְּכֵלָא בְּחוּטְמָא תְּלִיָין, לְאַרְחָא הַאי חוּטְמָא, בְּתְנָנָא, וְאִשָּׁא סוּמְקָא.
וּבְגִין כְּף אֲתַקְבֵּל בְּרַעְוָא. וְהַאי (הוּא) דְּכְתִיב, (בְּמִדְבַר יב) וַיִּחַר אֵף יִי. (דְּבֵרִים יא)
וְחָרָה אֵף יִי. (שְׁמוֹת כב) וְחָרָה אִפִּי. (דְּבֵרִים ו) פֶּן יַחְרֶה אֵף יִי. כֵּלָּא בְּזַעִיר אִפִּין
אַתְמֹר, וְלָא בְּעַתִּיקָא.

וְתֵאנָא, פְּתִיב (דְּנִיאל ט) הִטָּה אֱלֹהֵי אֲזַנָּךְ וּשְׁמַע הַאי (ס"א תֵּאנָא בְּצִנְיָעוּתָא דְסַפְרָא דְרָגָא
(ס"א עֲקִימָא) עֲקִימָא לְמִשְׁמַע מִבּ וּבִישׁ וְדָא אִיהוּ) אוּדְנָא דְאֲתַעְבִּיד תַּחֲוֹת שְׁעָרֵי.
וּשְׁעָרֵי תְּלִיָין עָלִיָה. (וְאוּדְנָא הוּא לְמִשְׁמַע) וְאוּדְנָא אֲתַעְבִּיד בְּרִשְׁוּמֵי רִשְׁמִין לְגָאוּ.
כְּמָה דְעֵבִיד (ס"א דְכָאֵרִי) דְרָגָא בְּעִקִּימָא, (לְהַאי וְלְהַאי) מָאִי טַעְמָא בְּעִקִּימָא. (ס"א
בְּגִין דְּיַתְעֵבֵב קָלָא לְאַעְלָא לְמוּחָא וּבְחִין בְּמוּחָא וְלָא בְּכַלְיוֹ) (בְּגִין לְמִשְׁמַע מִבּ וּבִישׁ) וְתֵאנָא, מִהַאי עֲקִימָא
דְּבָגוּ אוּדְנִין, תְּלִיָין כָּל אֵינוֹן מָאֵרִי דְגִדְפִין, דְּכְתִיב בְּהוּ, (קֵהֶלֶת י) פִּי עוֹף
הַשָּׁמַיִם יוֹלִיךְ אֶת הַקּוֹל וּבַעַל כְּנָפַיִם יִגִּיד דְבָר.

בְּגוּ אוּדְנָא, נְטִיף מִתְּלַת חֲלָלֵי דְמוּחָא, לְהַאי נוֹקְבָא דְאוּדְנִין. וּמִהֵהוּא
נְטִיפָא, עָיִל קָלָא בְּהֵהוּא עֲקִימָא, וְאַתְצָרִיף בְּהֵהוּא נְטִיפָא, בִּין טַב
וּבִין בִּישׁ. טַב, דְּכְתִיב, (תְּהִלִּים טט) פִּי שׁוֹמֵעַ אֶל אֲבִיוָנִים יִי. בִּישׁ, דְּכְתִיב,
(בְּמִדְבַר יא) וַיִּשְׁמַע יִי וַיִּחַר אִפּוֹ וַתִּבְעַר בָּם אִשׁ יִי.

וְהַאי אוּדְנָא סְתִים לְבַר. וְעִקִּימָא עָיִל לְגוּ, לְהֵהוּא נוֹקְבָא דְנְטִיפָא מִן
מוּחָא, בְּגִין לְמַכְנַשׁ קָלָא לְגָאוּ, דְלָא יִפּוֹק לְבַר, וִיחָא נְטִיר וְסְתִים
מִכָּל סְטֵרוּי. בְּגִין כְּף הוּא רְזָא. וְוִי לְהֵהוּא דְמַגְלֵי רְזִין, דְּמֵאֵן דְּמַגְלֵי רְזִין
כָּאֵלוּ אֲכַחִישׁ תְּקוּנָא דְלַעִילָא. דְאַתְתְּקֵן לְמַכְנַשׁ רְזִין, וְלָא יִפְקוּן לְבַר.

וְתֵאנָא, בְּשַׁעְתָּא דְצוּוּחִין יִשְׂרָאֵל בְּעֵאקָא, וּשְׁעָרֵי מִתְּגַלְיָין מַעַל אוּדְנִין,
כְּדִין עָיִל קָלָא בְּאוּדְנִין, בְּהֵהוּא נוֹקְבָא דְנְטִיף מִמוּחָא, וְכַנְשׁ (וּכְמִשׁ)
בְּמוּחָא. וְנְפִיק בְּנוֹקְבֵי דְחוּטְמָא. וְאַתְזַעֵר חוּטְמָא, וְאַתְחַמָּם, (ס"א וְאַתְקַמְט)
וְנְפִיק אִשָּׁא וְתְנָנָא מֵאֵינוֹן נוֹקְבִין, וּמִתְעָרִין (דְּף קל"ח ע"ב) כָּל גְּבוּרָאן, וְעֵבִיד
נוֹקְמִין.

וְעַד לָא נְפִיקִין מֵאֵינוֹן נוֹקְבִין אִשָּׁא וְתְנָנָא, סְלִיק הֵהוּא קָלָא לַעִילָא, וּבְטַשׁ
בְּרִיחָא דְמוּחָא (ס"א בְּרִישָׁא בְּמוּחָא), וְנִגְדִין תְּרִין דְמַעִין מְעִינִין, וְנְפִיק

גודל השכר והזכות בהוראת אצבע

הגר"א במשלי (יב, יד), מבאר גודל הזכות שיש למזכי הרבים ומוכיח את חבירו, אם שמע, מקבל שכר על כל מה שיעשה לדורות, וגם אם לא שמע, אז מקבל כל חלקו הטוב, וזה שלא שמע לוקח ממנו את חלק הגיהנום שלו.

הידעת? ברגע אחת אתה יכול לזכות לעולמות נצח! "עין לא ראתה.."
 - עתה הכול בידך - אתה יכול לחלק ס' "ערכה של שעה", שמעודד ומעורר ללמוד זה"ק בכל יום. וכל הלומד שעה זזה"ק בשבת עולה לו למאה מיליון שנה תורה, ואם תכפיל בכל שבתות השנה ויו"ט, לכל ימי חייו, תגיע ל' 640 מיליארד שנה תורה. ואם בזכותך יתארגן שיעור לעשר יהודים, תגיע ל' 6 טריליון ו' 400 מיליארד שנה תורה. ובזה"ק (פ' ויצא קס"א). כתוב: שכל מה שנותנים משמים הוא באלף, ועוד כידוע כל עשרה ביה שכינה שריה, אתה מכפיל כל מנין יהודים באלף. תגיע ל' 6 זיליון ו' 400 טריליון שנה תורה. - ומי יוכל לחשב את גודל השכר הנצחי שיש לך מכך בוודאות!!!

החפץ חיים והחזון איש זי"ע

במכתבי מרן החפץ חיים זצ"ל (דף יד אות ג'), שספר בנו הר' אריה ליב על אביו, שהחזיק מאד בחכמת הקבלה באמרו כי הוא אחד מחלקי תורה היותר נעלים, ומרגלא בפומיה תמיד כי בלי סתרי תורה מגששים אנו באפלה, ובס' "מאיר עיני ישראל" (כ"ג ע' תקנ"ו), שרבי שלמה ספר לו על רבו החפץ חיים, שכל שבת קודש למד את הזהר של הפרשה, גם היה אומר לאחרים שילמדו הזהר של הפרשה, אפילו בחורים. והיה אומר שרבו כמדרש. (אור הזהר דף 82). ובספר מעשה איש (חלק ג' ע' צ"ח): שמרן החזון איש זצ"ל אמר להג' ר' שמריהו גריינימן זצ"ל, שאין ספר מוסר כל כך טוב כמו ספר הזהר. (מפעל הזהר העולמי - 0548436784)

מקרא וחדושי תורה שבה כלם במספר קטן. לכן כדי לתקן עולם העשיה בנה יסודותיו על מספר קטן בכונה מכוונת לזה. עד כאן לשון האר"י זכרוננו לחיי העולם הבא.

— לימוד היומי - יג סיון —

ק) נקרא ספר התקונים פי תקוני העשיה עקר כל תקוניה

גם אנו ענינו בתריה, דהינו טעמא שקרא שמו תקוניו, הגם שכל דברי תורה מתקנים השכינה, הנה עקר התקון הוא בעולם העשיה, שבה מדור הקליפות, והשכינה צריכה לירד לעמקם להעלות הניצוצות ולאסף נדחיה אליה, וכו', ומטעם זה ישתנה לשבח ספר זה לקרות לו ספר התקונים פי תקוני העשיה עקר כל תקוניה, ואם לא תתקן ותעלה מהעשיה איך יהיה תקון יצירה ובריאה, וכו', ועלה בדינו טעם הגון לשם ספר התקונים, שכל פונת הרשב"י לתקן השכינה בעולם העשיה, כי מלכות מקנא באפן שהיא עשיה, וכו'.

ועוד שם: גם אתן טעם לשבח למה לא נגלו לנו האלקים בפרוש האר"י זכרוננו לברכה על ספר התקונים פי אם בימים ההם ובזמן הזה. וכי אכשור דרי להשיג מה שלא השיגו ולא גבלו ראשונים?

הנה מצאתי תשובה נצחת ומספקת לשאלה זו לקמן וזה לשונו: אמר רבי שמעון, חבריא בודאי קודשא בריך הוא אסתפם עמנא, עלאין ותתאין למהוי בהאי חבורא, זכאה דרא דהאי אתגלייא ביה, דעתיד כולי האי לאתחדשא על ידא דמשה בסוף יומיא בדרא בתראה, לקיימא קרא (קהלת א ט) מ"ה ש"היה ה"וא שיהיה וכו'.

עד ואתפשטותיה הוא בכל דרא ודרא, בכל צדיק וחכם דמתעסק באורייתא, עד שתין רבוא, לאשלמא לכלהו מפגימו דלהון, וכו' עין שם.

**קא) גזר אמר שדוקא בסוף יומיא בדרא בתראה עתיד
לאתחדשא חבורא דא**

דוק באמרי קדוש הרשב"י זכרונו לחיי העולם הבא, שדבריו
אלה מורים באצבע כי גזר אמר שדוקא בסוף יומיא בדרא
בתראה עתיד לאתחדשא חבורא דא. ואם תאמר אעקרא דדינא
פרכא למה תצא זאת מלפניו להיות תורתו זאת חתומה וסתומה
עד דרא בתרא.

— לימוד היומי - יד סיון —

קב) סגלת חבורא דא להביא גאלה וחרות מהגלות

הנה אליהו זכרונו לחיי העולם הבא נתן טעם להתרת קושיא
זאת לקמן, וזה לשונו אדהכי הא אליהו קא נחית מעילא, בכמה
חילין דנשמתינן, וכמה מלאכיא סוחרניה, ושכינתא עלאה עטרה
על פלהו, וכו', עד וכמה בני נשא לתתא יתפרנסון מהאי (דף כד.)
חבורא דילך, כד יתגלי לתתא בדרא בתראה בסוף יומיא, ובגיניה
(ויקרא כה י) וקראתם דרור בארץ. עד כאן לשונו. כי סגלת חבורא דא
להביא גאלה וחרות מהגלות.

**קג) לכך גזרו אמר דלא אתגליא חבורא דא אלא בסוף
יומיא בדרא בתראה שהוא זמן בעתה, ואז בסגלת
החבור וקראתם דרור – ואשרי הדור שיזכה לזה**

וכתיב השבעתי אתכם וכו', ואם תעוררו את האהבה עד
שתחפץ השכינה בזמן בעתה. כי אם תעוררו האהבה קדם בעתה,
צריך למרק העוונות בצרות רבות ויהרגו כמה מישראל ויתקטיל
משיח בן יוסף. וכדי שלא יהרג שום אחד מישראל ולא יהרג משיח
בן יוסף, סובלת השכינה צער ארוך הגלות לטובת בניה. גם משה
רבינו עליו השלום סבל כמה יסורין על עצמו כדי שלא ימות משיח
בן יוסף, כמו שכתב בזהר ובתקונים בהרבה מקומות. ולכך גזרו
אמר דלא אתגליא חבורא דא אלא בסוף יומיא בדרא בתראה
שהוא זמן בעתה, ואז בסגלת החבור וקראתם דרור, ויהיה דבר

בעתו מה טוב, ולא משום דאכשור דרי אלא משום דמשה רבינו עליו השלום מתנוצץ ברבותינו האר"י זכרוננו לחיי העולם הבא ותלמידיו לפרש מאמרי חבורא דא, וכמו שפיתבנו לעיל דעתיד לאתחדשא על דא דמשה שישתדל לאשלמא פגימו דילהון מצד חסרון ידיעתם והוא ילמדם ויעזרם ויסיעם לכוון אל האמת לסייע שיש בו ממש.

ואשרי הדור שיזכה לזה, כמו שאמר לעיל הרשב"י זכאה דרא דהאי אתגליא ביה.

— לימוד היומי - טו סיון —

קד) מטהר הגוף ומקדש הנשמה לכל הלומדו בחדש אלול בגירסא בעלמא באין מבין פרוש אמריו

ומסים הרב בהקדמתו בלשון תפלה: ויהי רצון מלפני ה' שיטע אהבתו ותורתו בלבנו ללמד בחבור בלב שלם ובחשק רב. **כי הוא מטהר הגוף ומקדש הנשמה לכל הלומדו בחדש אלול אפלו בגירסא בעלמא באין מבין פרוש אמריו.** וכל שכן אם יזכה עד שרוח השם ידבר בו להבין פונת הרשב"י באמרי קדוש. ומועט מספר זה מחזיק את המרבה וכו', יזכה להיות מבני עליה, וכלנו כאחד נזכה שיקים בנו נבואת הרשב"י: זכאה דרא דהאי אתגליא ביה ובסגלתו: וקראתי דרור, ותחזינה עינינו בן דוד משיחנו, מלך ביפיו, יבוא ויגאלנו, בעז והדר אלקינו, בשכר זאת אל חי חלקנו, ונחה עליו רוח השם צורנו מגננו, יגלה כבוד מלכותך עלינו, ואז ישמח לבנו ותגל נפשנו בישועת מלכנו, אמן כן יהי רצון.

קה) בענין חשיבות למוד הזהר והקבלה

איתא בספר התקונים בתקונא ארבעים ותלת וזה לשונו: בראשית תמן את"ר יב"ש, ודא איהו ונהר יחרב ויבש (שם ה), בההוא זמנא דאיהו יבש ואיהי יבשה, צווחין בנין לתתא ביחודא ואמרין שמע ישראל, ואין קול ואין עונה, הדא הוא דכתיב (משלי א כח) אז יקראונו ולא אענה.

וְהָכִי מֵאֵן דְּגָרִים דְּאֶסְתַּלַּק קַבְלָה וְחִכְמַתָּא מֵאוּרֵייתָא דְּבַעַל
 פָּה וּמֵאוּרֵייתָא דְּבִכְתָּב, וְגָרִים דְּלֹא יִשְׁתַּדְּלוּן בְּהוֹן, וְאֶמְרִין דְּלֹא אִית
 אֶלָּא פֶּשֶׁט בְּאוּרֵייתָא וּבִתְלֻמוּדָא, בְּוֹדָאֵי כְּאֵלוּ הוּא יִסְלַק נְבִיעֵו
 מֵהָהוּא נֶהָר וּמֵהָהוּא גֹן, וְוִי לִיה, טַב לִיה דְּלֹא אֶתְבְּרִי בְּעֶלְמָא וְלֹא
 יוֹלִיף הֵהִיא אוּרֵייתָא דְּבִכְתָּב וְאוּרֵייתָא דְּבַעַל פָּה, דְּאֶתְחַשֵּׁב
 לִיה כְּאֵלוּ אַחְזָר עֲלֵמָא לְתֵהוּ וּבֵהוּ, וְגָרִים עֲנִיּוּתָא בְּעֶלְמָא
 וְאוּרֵךְ גְּלוּתָא. עַד כְּאֵן לְשׁוֹן הַתְּקוּנִים.

וְכַתֵּב שֵׁם "בְּכֶסֶף מֶלֶךְ (אוֹת נ' וס') וְזֶה לְשׁוֹנוֹ: טַב לִיה דְּלֹא יֶתְבְּרִי
 וְלֹא יוֹלִיף הֵהִיא אוּרֵייתָא דְּבִכְתָּב וְאוּרֵייתָא דְּבַעַל פָּה, אִם הִנֵּה עִם
 הָאָרֶץ יוֹתֵר טוֹב לוֹ כִּי אֵינּוּ פּוֹגֵם אִם אֵינּוּ לוֹמֵד קַבְלָה, כִּי אֵין לְטִיל
 בְּפֶרְדֵּס קֵדָם שְׂמִילָא כְּרִסוּ בְּשׂוּר וַיִּין. אֲבָל מֵאֵן דְּאוֹלִיף תּוֹרָה
 שְׂבִכְתָּב בְּשׂוּר, לְחֻמָּה שֶׁל תּוֹרָה, וְשִׁתָּה יִין תּוֹרָה שְׂבַעַל פָּה עֲנִשׁוּ כֹל
 כֶּף גְּדוֹל אִם לֹא יִלְמֹד קַבְלָה וְאֶדְרַבָּה, פּוֹגֵם בְּלֻמוּדוֹ, וְטַב לִיה דְּלֹא
 יוֹלִיף לִיה כִּי אַחְזָר עֲלֵמָא לִיסוּד שְׂבִירַת הַכְּלִים, שְׂמַגְבִּיר הַקְּלִיפּוֹת,
 כְּשֶׁהִנֵּהָר וְהֵגֶן יִבְשָׁה, דְּמִנְעַת הַטְּפָה רְזִי תּוֹרָה מֵהֶם, וְגָרִים עֲנִיּוּתָא
 וְאוּרֵךְ גְּלוּתָא.

— ❦ לימוד היומי - טז סיון ❦ —

קו) אָמַר אֱלֹהֵינוּ זְכוֹרֵנוּ לְבִרְכָה לְרִשְׁבִי דְּבֵהֲאֵי סִפְר
 הַזֵּהָר יִתְפָּרְקוֹן מִן גְּלוּתָא כַּד אֶתְגַּלֵּיא בְּדָרָא בִּתְרָאָה.

וּמִי שְׂיִכּוֹל לְקַנּוֹת לוֹ רַב שְׂיִלְמַדְהוּ קַבְלָה, אוֹ חֲבֵר, אוֹ מִתּוֹךְ
 הַסְּפָרִים, וּמִתְרַשֵּׁל, גּוֹרֵם אֶרְךָ גְּלוּתָא. וּבִפְרוּשׁ אָמַר אֱלֹהֵינוּ זְכוֹרֵנוּ
 לְבִרְכָה לְרִשְׁבִי דְּבֵהֲאֵי סִפְר הַזֵּהָר יִתְפָּרְקוֹן מִן גְּלוּתָא כַּד
 אֶתְגַּלֵּיא בְּדָרָא בִּתְרָאָה.

וְעוֹד שְׁנָה וּפְרַשׁ דְּבָרֵינוּ פְּעַמִּים שְׁלֹשׁ, בְּגִין דְּעֵתִידִין לְמַטְעַם
 מֵאִילָנָא דְּחֵי הָאֵי סִפְרָא דְּאֶתְגַּלֵּיא בְּסוּף יוֹמֵיָא, וּבִיהַּ יִפְקוּן
 מִן גְּלוּתָא.

קז) מאמר אחד יעשה בו תקון למעלה בשעה אחת מה שלא יעשה בלמוד הפשט שנה תמימה

ומגדל הענש שכתב פאן רחמנא ליצלן, ווי ליה טב ליה דלא אתברי בעלמא ולא יוליף וכו', ממנו ינדע גדל החיוב וגדל השכר למי שלומד הקבלה. **כי למוד הזהר בגירסא בעלמא בונה עולמות, וכל שכן אם יזכה ללמד ולהבין פרוש מאמר אחד יעשה בו תקון למעלה בשעה אחת מה שלא יעשה בלמוד הפשט שנה תמימה.**

קח) אם קובע עת להשם שעה אחד בכל לילה, אז מבטח לו שהוא בן העולם הבא, מבני היכלא דמלכא ויהיה מרואי פני המלך, היושבים ראשונה במלכותא דרקייעא

גם מאמר זה מורה באצבע כל דברי הרב זכרונו לחיי העולם הבא למדקדק בו. כי קים לן תורה מגנא ומצלא אפלו בעידנא דלא עסיק בה ואיך אמר טב ליה דלא יתברי ולא יוליף ההיא אורייתא דבכתב ואורייתא דבעל פה, שהיא משנה וגמרא, שאין לה מדה טובה הימנה, אלא ודאי למודו כל השנה אינו פלום אם אין מעטרו ביום אחד בלמוד הקבלה כי שקול הוא כנגד כלם, וזה שאמר וגרים דלא ישתדלון בהון, דוקא מנה, הא אם ישתדלון בהון, כל אחד כפי יכלתו, אפלו יום לשנה, תורתו כלה עושה פרות למעלה, **וכל שכן אם קובע עת להשם שעה אחת בכל לילה, אז מבטח לו שהוא בן העולם הבא, מבני היכלא דמלכא ויהיה מרואי פני המלך, היושבים ראשונה במלכותא דרקייעא.** ודי בהערה זו למי שחננו השם בינה והשכל: עד פאן לשון הכסא מלך זכרונו לברכה.

ומי לא יתלהב לבו ותגדל תאנותו וחשקו לעסק בתורת הח"ן, ועל כל פנים להשתדל לקבע לו זמן על הלמוד הנזכר לעיל, ואשריו בזה ובבא.

ואתה קורא נעים, תן לבך לדברי הרב זכרונו לברכה, והשתדל ברב עז להתחזק בלמוד הזהר והתקונים ולהיות ממקרבי הגאלה

על ידי התורה, עד אשר והאֵלילים כרות ויִכְרְתוּן ויִגְלֶה מְשִׁיחַ צְדָקְנוּ
במִהְרָה.

(פְּדָה אֶת אַבְרָהָם חֶלֶק שְׁנֵי לְהַגְאוֹן הַצַּדִּיק הַרֵב אַבְרָהָם י. מוֹיִסֶּה ס"ט, שְׁנַת תַּשְׁס"ב)

* * *

— לימוד היומי - יז סיון —

[ספר פְּדוּת יַעֲקֹב לְהַגְאוֹן הַצַּדִּיק הַרֵב יַעֲקֹב יְחֻזְקִיָּה פִּישׁ]

(קט) למוֹד פְּנִימִיּוֹת הַתּוֹרָה

אֵיתָא בְּזֵהר הַקְדוּשׁ פְּרֻשֶׁת נְשָׂא (דף קכ"ד): וּבְגִין דְּעֵתִידִין
יִשְׂרָאֵל לְמֻטְעָם מְאִילְנָא דְּחֵי דְּאִיהוּ הָאִי סִפְר הַזֵּהר יִפְקוּן
בִּיה מִן גְּלוּתָא בְּרַחֲמֵי.

וְאֵיתָא בְּתַקוּנֵי זֵהר סוּף תַּקוּן הַשְּׁשִׁי: וְכַמְּה בְּנֵי נְשָׂא
לְתַתָּא יְתַפְרַנְסוּן מֵהָאִי חַבּוּרָא דִּילָךְ כַּד אַתְּגְלִיא לְתַתָּא בְּדָרָא
בְּתַרְאָה בְּסוּף יוֹמִיָּה וּבְגִינָה וּקְרַאתֶם דְּרוּר בְּאַרְץ.

וְכַתֵּב הַגְר"א זְכַר צַדִּיק לְבִרְכָּה בְּבִאוּרוֹ: וּבְגִינָה וּקְרַאתֶם וְכוּ',
שְׂיִגְאֵלוּ עַל יְדֵי לְמוֹד הַזֵּהר.

וּבַבְּנֵן שְׁלֵמָה (פְּרָק י"א אוֹת ג') כְּתַב: הַגְּאֵלָה הַזֹּאת לֹא תִהְיֶה רַק
עַל יְדֵי לְמוֹד הַתּוֹרָה, וְעַקֵּר הַגְּאֵלָה תִּלְיָא בְּלְמוֹד הַקְּבֵלָה, עַד
כָּאן.

(קי) דִּלָּא אֵית אֵלָא פְּשֻׁט בְּאוּרֵיתָא וּבְתַלְמוּדָא, וְלֹא
יּוֹלִיף הֵהִיא אוּרֵיתָא דְּבַכְתָּב וְאוּרֵיתָא דְּבַעַל פֶּה,
דְּאִתְחַשֵּׁב לִיה פְּאֵלוּ אַחֲזַר עֲלֵמָא לְתַהוּ וּבַהוּ, וְגַרִים
עֲנִיּוּתָא בְּעֲלֵמָא וְאוּרֵךְ גְּלוּתָא.

וְעוֹד כְּתוּב בְּתַקוּנֵי זֵהר תַּקוּן מ"ג: דְּאִסְתַּלַּק קְבֵלָה וְחַכְמַתָּא
וְכוּ' וְאִמְרִין דִּלָּא אֵית אֵלָא פְּשֻׁט בְּאוּרֵיתָא וּבְתַלְמוּדָא, וְכוּ'
וְלֹא יּוֹלִיף הֵהִיא אוּרֵיתָא דְּבַכְתָּב וְאוּרֵיתָא דְּבַעַל פֶּה,
דְּאִתְחַשֵּׁב לִיה פְּאֵלוּ אַחֲזַר עֲלֵמָא לְתַהוּ וּבַהוּ, וְגַרִים עֲנִיּוּתָא
בְּעֲלֵמָא וְאוּרֵךְ גְּלוּתָא.

**קיא) אגרת הקדש ששלח הבעל שם טוב זכותו יגן עלינו
לגיסו הגאון הקדוש רבי אברהם גרשון**

ודע מה שכתוב באגרת הקדש ששלח הבעל שם טוב זכותו יגן עלינו לגיסו הגאון הקדוש רבי אברהם גרשון זכר צדיק לברכה, אשר הובא בספר פורת יוסף, שהבעל שם טוב עשה עלית נשמה ונכנס להיכל המשיח, וזה לשונו: ושאלתי את פי משיח אימתי אתי מר והשיב בזאת תדע בעת שיתפרסם למוֹדֵךְ ויתגלה בעולם ויפוצו מעינותיך חוצה מה שלמדתי אותך והשגת ויוכלו גם הפה לעשות יחודים כמוֹךְ וְאֵז יכלו כל הקלפות ויהיה עת רצון וישועה ותמהתי על זה והיה לי צער גדול באריכות הזמן כל כך, עד כאן.

**קיב) סוד האגרת: ברי"ש ראשי תבות רשב"י גלי דהינו
כשיתגלה תורת הנסתר אז יצאו בני ישראל מן הגלות.**

ובספר דגל מחנה אפרים בדרך ל"ב באר מה שכתוב "ובני ישראל יוצאים ביד רמה" ומתרגמין בריש גלי על פי דברי האגרת הנזכר לעיל דמרמזו כאן בפסוק ובני ישראל יוצאים מן הגלות ברי"ש גל"י. ברי"ש ראשי תבות רשב"י גלי, דהינו כשיתגלה תורת הנסתר שחבר, אז יצאו בני ישראל מן הגלות. וכן ברי"ש ראשי תבות רבי ישראל בעל שם "גלי", הינו כשיתגלה תורתו ויפוצו מעינותיו אז יפקון מן גלותא. עד כאן.

— לימוד היומי - יח סיון —

ובהקדמה לספר בעל שם טוב על התורה ראיתי שפרש הענין של יחודים שכתוב באגרת הקדש, הפונה שיתעלה כל דבר הגשמי שבפעלת האדם אל הרוחני על ידי הדעת שמיחד האדם המחשבה עם המעשה. עין שם.

קיג) על ידי עסק התורה בפנימיות בדרך הסוד יפקון מן גלותא בבחינת אחישנה

וְכַתֵּב בְּסֵפֶר אֲגָרָא דְפִרְקָא (אות רמ"ז) דְּהֵנָּה יְדוּעַ מִדְּבַרֵי הַזֹּהַר בְּכַמָּה מְקוֹמוֹת, שְׁעַל יְדֵי עֵסֶק הַתּוֹרָה בְּפִנְיָמִיּוֹת בְּדֶרֶךְ הַסּוּד יִפְקוּן מִן גְּלוּתָא בְּבַחֲיַנַּת אַחִישָׁנָה [רעיא מהימנא פרשת נשא קכד:] וּבְגִין דְּעֵתִידִין יִשְׂרָאֵל לְמִטְעַם מְאִילָנָא דְּחַיֵּי דְאִיהוּ סִפְרֵי הַזֹּהַר יִפְקוּן בֵּיה מִן גְּלוּתָא בְּרַחֲמֵי, (הַגְּהוֹת הַצְּבִי וְהַצְּדִק) מַה שְׁאִין כֹּן בְּעֵסֶק הַתּוֹרָה בְּהַלְכוּתֶיהָ בְּפִשׁוּט יִפְקוּן בְּבַחֲיַנַּת בְּעַתָּה וְכוּ', כִּי בְּעֵסֶק הַתּוֹרָה עַל פִּי הַפִּשְׁט אֵין לְבַקֵּשׁ בְּחִינַת אַחִישָׁנָה, כִּי יִתְוַסְפוּ חֵס וְשָׁלוֹם חֲבָלֵי מְשִׁיחַ, מַה שְׁאִין כֹּן בְּלִמּוּד שֶׁל תּוֹרָה בְּפִנְיָמִיּוֹתָהּ בְּדֶרֶךְ הַסּוּד יוּכַל לִהְיוֹת בְּחִינַת אַחִישָׁנָה בְּלֹא חֲבָלִים וְצִירִים. עַד כָּאן (וְעַיֵן עוֹד מַה שְׁכַתֵּב אֲגָרָא דְּכֻלָּהּ פְּרָשַׁת כִּי תָבוֹא בְּאַפְטָרְתָא דִּיּוֹמָא).

וְכַתֵּב כְּבוֹד קִדְשַׁת אֲדָמוֹר מְמוֹנְקָאטְשׁ זְכָר צְדִיק לְבִרְכָה בְּדְבַרֵי תּוֹרָה (מִהַדְוֵרָה ט' סִימֹן פ"ב): מַה שְׁקִמּוּ הָאֲרוּרִים וְהַמְעַרְעָרִים עַל אֲמִתּוֹת וְקִדְמוֹת הַזֹּהַר הַקְדוֹשׁ, הֵנָּה כְּבֵר הִיָּה לְעוֹלָמִים כְּזֶה, וְאֵת זֶה לְעַמַּת זֶה עָשָׂה אֱלֹקִים, כְּדִי שְׁתַּהֲיֶה הַבְּחִירָה חֲפְשִׁית, יַעַן שֶׁלִּמּוּד הַקְּבֵלָה גוֹרֵם הַתְּקַרְבוֹת הַגְּאֻלָּה, עַל כֵּן בָּאוּ בְּכָל דוֹר לַעֲשׂוֹת תַּעֲמוּלָה מִצַּד הַסְטֵרָא אַחֲרָא נֶגְדַּז זֶה בְּעוֹנוֹתֵינוּ הַרְבִּים. וְהֵן הֵנָּה חֲבָלֵי מְשִׁיחַ כְּנֻזְכָּר לְעִיל, וְצִירִיכִין לְהַתְאַמֵּץ וּלְהַרְבוֹת בְּדְבָרִים הַמְּקַרְבִּים הַגְּאֻלָּה וּבְפִרְט לְמוֹד הַקְּבֵלָה, עַד כָּאן.

וְעַיֵן עוֹד מַה שְׁכַתֵּב הַגְּאוֹן חִיד"א זְכָר צְדִיק לְבִרְכָה בְּשֵׁם הַגְּדוֹלִים (מְעַרְכַּת א' סִימֹן רי"ט), טַעַם הַדְּבָר שֶׁלֹּא נִתְגַּלָּה סִפְרֵי הַזֹּהַר הַקְדוֹשׁ לְדוֹרוֹת הַקּוֹדְמִים.

[פְּרִי עֵץ הַגֶּן חָלַק רֵאשׁוֹן – לְהַגְאֹן הַצַּדִּיק הָרֵב יַעֲקֹב שׁ.
קָצִין זָכַר צַדִּיק לְבִרְכָּה שְׁנַת תַּרְע"א]

קיד) תולדות הרב נסים נחום זכרונו לברכה

יתר חלקי תבל שהתייחד שם חברת "כתר תורה" הנוכחית הם אלכסנדר, ארם צובא, דמשק בירות, ירושלים בכמה משכנותיה, בני ברק, צפת, בין גאזי מחוז טריפולי, ניו יורק לעדת הספרדים מיום הנסדה עד היום הנה קיימת ומתחזקת, ונוספה יום יום חברים מקשיבים לתפארת והקמת תורת ישראל החרדית לעם ישראל החרדי בעולמו היהודי החרדי.

אחרי המלחמה צדיק זה שב ירושלימה איש וביתו' והוסיף בכחותיו ומסירות נפשו להמשיך פעלותיו הקדושות לחזוק התורה והיהדות פִּדְרָכוּ בַקֶּדֶשׁ עַל בְּרִיאֹתוֹ לֹא חֶסֶד כָּלֵל לַמְרוֹת כִּי בַשָּׁנִים הָאַחֲרוֹנוֹת תִּקְפוּהוּ חֲלָשׁוֹת שׁוֹנוֹת, בְּכָל זֹאת כְּאַרִי הַתְּגַבֵּר מְעוֹדוֹ עַד סוּף חֲלָדוֹ בַּמְסִירוֹת נֶפֶשׁ וְהוֹן, הַשְּׁתַּדֵּל בְּעִנְיַן הוֹצֵאת "מִי גִיחוֹן" הֵן עַל יְדֵי הַמְּשַׁלָּה וְגַם עַל יְדֵי אֲמָצְעִים שׁוֹנִים בְּכַדִּי לְעוֹרֵר תוֹעֵלַת הַנִּמְשָׁךְ מִזֶּה [כְּדַלְעִיל עֲמוּד ט"ו עִין שֵׁם] וְאוֹלָם בֵּינְתַיִם נִתְבַּקֵּשׁ צַדִּיק זֶה בִּישִׁיבָה שֶׁל מַעְלָה קִדְם הוֹצִיא לַפְעַל פְּעֻלָּתוֹ זֹו הַקְּדוּשָׁה כְּלֵהֲלוֹן, מְכַלֵּל פְּעֻלָּתוֹ הַקְּדוּשׁוֹת וּפְרָסָמָם בְּנִדְפָס הֵם.

* * *

— לימוד היומי - יט סיון —

**קטו) וספר קצור לקוטי מוהר"ן להצדיק הקדוש רבינו
נחמן מברסלב – נדפס שנת תרע"א בולגריי**

על ידי לימוד הזהר הקדוש נעשה חשק לכל הלמודים של התורה הקדושה.

גם הלשון הקדוש של הזהר מסגל מאד, ומעורר מאד לעבודת השם יתברך.

רשב"י קדש כל כך את לשון תרגום, עד שאפלו שאר דברים הנכתבים בלשון תרגום יש להם כח לעורר להשם יתברך.

כְּשֶׁמִקְנֵאֵין קִנְאֵת הַשֵּׁם צְבָאוֹת נֶחֱשֵׁב כְּמוֹ צְדָקָה.

(קצור לקוטי מוהר"ן, קעז-קעח-קעט-קפ)

* * *

**קטז) הַגָּאוֹן הַצְּדִיק רַבִּי שְׁנִיאֹר זְלַמֵּן מִלְּאֲדֵי זֶכֶר צְדִיק
לְבָרְכָה, אֲדַמוּ"ר הַזְּקֵן מְלִיוֹבְאוּיֵטֶשׁ שְׁנַת "וְנִגְלָה כְּבוֹד
אֲדוֹנָנוּ הָרַב זְלַמֵּן זְכוֹנוֹ לְבָרְכָה" לַפ"ק**

אחרי כן שם הרב פעמיו למעזריטש ושם היה צנוע מאד במעשיו, ולא היה נכר בפניו שום חסידות כי הוא בר אוריין, והיה שוקד על למודו בחכמת האלקית יום ולילה. גם סיים שם הלכה פסוקה על כל הארבע שלחן ערוך (אשר בעוונותינו הרבים נשרפו הרבה מהם ונדבר מזה להלן אם ירצה השם) ועם כל זה לא הלך בבגדים חשובים והיה ישן בקלוי של המגיד, והמגיד נשמתו עדן חבבו מאד מאד, לא יאמן כי יספר כי במסתרים גלה לו יותר מאשר גלה לכל תלמידיו, ואולם בנו הקדוש רבי אברהם, המכנה בפי כל המלאך, הוא לקחו תכף לו לחבר, והיה ביניהם המדבר כי שלשה שעות ילמד הרב עם המלאך למוד הנגלה, ולעמת זה ילמד המלאך עמו ג' שעות למוד הנסתר מחכמת האמת.

ואמר הרב בעת גדלו בדרך הלצה על זה כי בפרשת קדושים כתיב לא תגנב בטפחה וידוע כי טפחה הוא מפסיק, והפירוש הוא: כי במילי דשמיא מתר לגנב. הינו להתגנב בעשותו טוב מבני אדם ולהתגנב מיצרו, שאין בזה משום גנבת דעת. וכן עשיתי כשהייתי לומד עם רבי אברהם הייתי מחזיר אצבעי המורים במורה השעות לאחור למען ילמד עוד עמו, והרב רבי אברהם לא ראה, והחברים הקדושים הלא המה ששים הגבורים אשר היו תלמידי הרב המגיד, נשמתו עדן, לא ידעו כל כך מגדלת הרב ולא הכירו אף חלק קטן מחכמתו בנסתר, ורק ידעו כי הוא גאון, ועל כן חבבו כלם אותו מאד, אבל החביבות היה בדרך שמחבב הגדול קטן, והרב לא פנה כלל לשום דבר ורק לא פסק פומיה מגירסא.